

L. 10000

This page contains a complex and dense arrangement of handwritten text in cursive script. The ink is primarily brown, with some blue ink used for certain elements. The text is heavily obscured and intertwined with large, intricate flourishes and decorative elements, including loops, swirls, and large calligraphic letters. Some legible fragments include the words "aber", "Eld", and "Den". The overall appearance is that of a highly decorative and possibly illegible manuscript page, possibly serving as a cover or an endpaper. The paper is aged and shows signs of wear, with some staining and a small tear at the top center.

10000

160

425

Handwritten scribbles and illegible text in the center of the page.

40

444

Large handwritten scribble at the bottom center of the page.

ח' פנים או סכנה בימים
 המסוק הוא מיוחד לפי
 גם כי לבא לפי הוא
 המסקנה אנו מדאורייתא
 והכל מה היתה עבידה
 כדרך הכנה כשהוכרח
 כי אינו כדרך הכנה כשה
 העכש עבדו כדילו הכין
 עמים שהיא מתוקנת
 י"ו :

ש מילין להשיב על עמ' י
 וזו שהמסוק על אותה
 לאכול ממנו ומה הנד
 מן אל הכנה זו היא
 תוכל לאכל כי השבת
 ונולדה בשבת תוכל
 לל בשכל שהיה ע"כ
 הכנה שבעוד יום :
 מיורו מדבניו נוביא

האופן כן לומר מ"ט
 דעת מה הפסוק יש
 הפסוק הוא והכי הא'
 לל במ"ט כל שדרכו
 וזו לומר שדרכו הוא
 כלל סנין וגם כן
 גימין לפרטיו אלא
 זה אחת או יקראו
 הכל אחד ימן שיש
 בו לימות :

דתתנו וספק אחר
 כי יחזק ספק דוכני
 ולו בדוכני כגון
 כיטל שיהיין
 ל על ע"כ כי במ"ט
 מ"ט אעלה שהיכה
 וזו יחזק שהכנה
 הוא מדוכני וספק
 לו להשיג בספק
 ש המטה ספיקא
 ספק דוכני וספק
 או באלף לא בשל
 ד מכ פנים או
 או והמקשה שההש
 כל האכיל וזו
 לו איסור בדומה
 א שאמר שלא כל
 התירו דוכן בעד
 האיסור אם כן
 התיר בלא שהיא
 וזאת או אומים
 ה היה עולה

ה :
 להנמיך ליכנס
 לאכילה או
 וכדי מתיבה
 ועוד יש
 סדת והכנה
 ת היה כי נכר
 ההוכחה היא
 יה ל שכונת
 ש לי שחטה
 היא שמת
 וכד ראשון :
 או כזה האופן
 מילו הקליפה
 אכונה אלא
 לוני וחפילו
 ה לומר שהיא
 ת :
 מ

ל ל קדושת
 ספר

חרשת גלאנטר

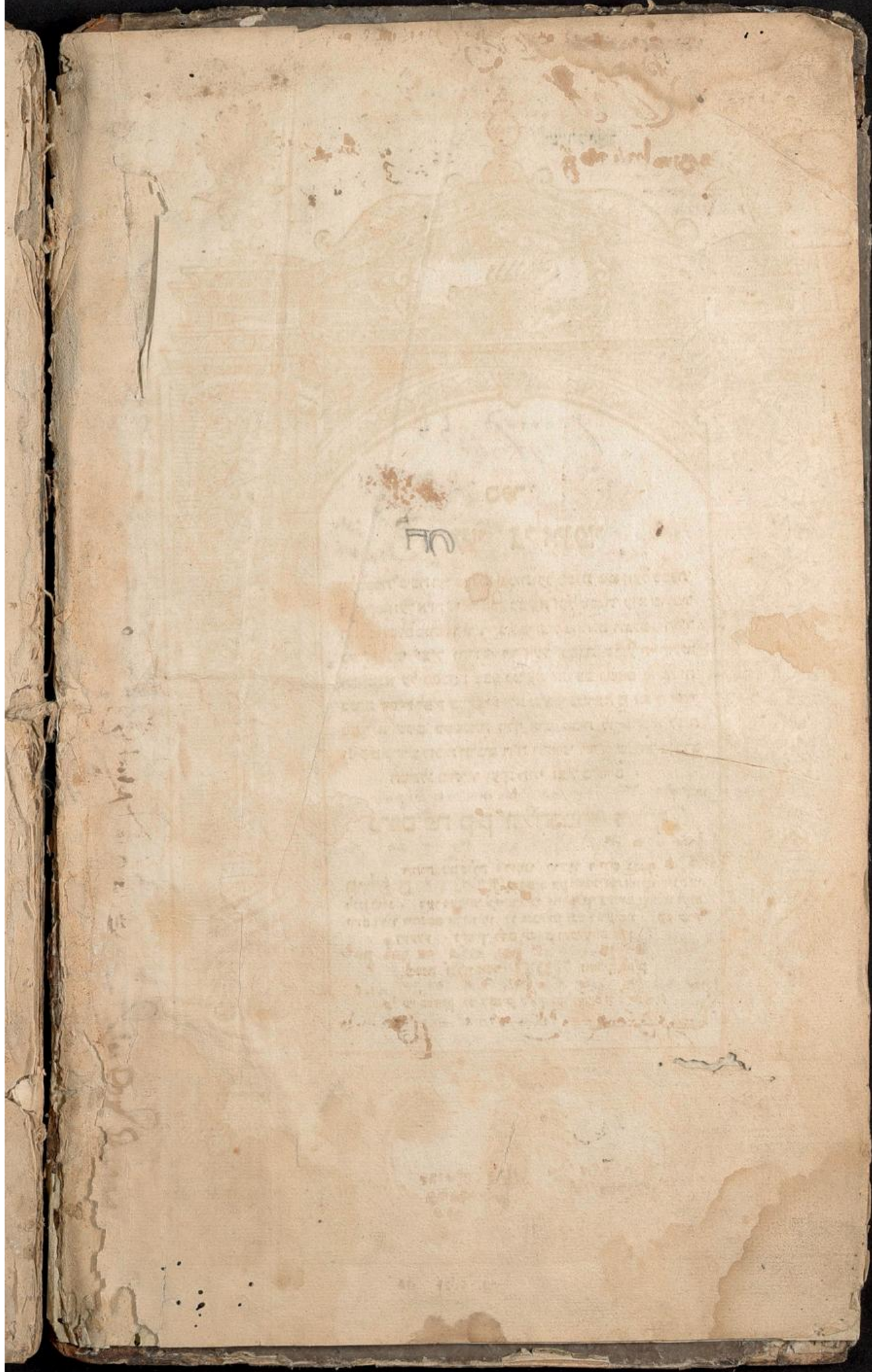
על מספת ביצה ועל מסכת ובמות ועל מסכת גיטין ועל מסכת
 בבא קמא ועל איהו שישה בבא מציעא ועל מסכת ע"א שהיבור
 החכם השלם מוהר"ר ידידו גלנטי זצ"ל בחכום השלם מוהר"ר
 משה גלנטי זצ"ל וחרושי הר"ן על מסכת שבועות וחרושי
 הר"ט טבא על מסכת בבא מציעא שטרפס בשנים קדמוניות
 בשנת שם"ח לפ"ק בווינציא ולא נמצאו במדינתנו אפילו אחד
 מעיר או שנים ממשפחה וילך איש מכות לוי וחבוי לכות
 הרפים מחדש לכות הרבים היה התורני הר"ר שמואל בן הרב

המופלג מוהר"ר יעקב הלוי זצ"ל ברנדים :
 שיק אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה
נרפם פה קיק ווילהרמרש דארף

חחה ממשלת אדוקנו החסיד חייבש גראף ש"ה אה
פיליפוס ערנישטן גראפנס פון האהנלאה אונט הערנישטן
 לנגן בורג . דער רעמישי קייסרליכי ווירקליך גיהיימנראהטו השם
 ירום הורו ויחנשא אדונותיו לו וגבורתו וגם לזרעותיו . עם שריו
 וועציו . ויאריך להם ימים ושנותיהם אמן :
 שיק אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה
 בשנת ואלוי אמר **הומר** ואוריד לפ"ק
 והק אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה אלה
 על ידי המסוקן כזו היש בן החלקי כה"ל חיים זצ"ל מפינדל

גה וסה אהרן

for the large

FN

מסכת ביצה

גמרא

אלא בתרנגולת העומדת לגדל בנים מ"ט דכ"ט מוקפה הוא ומאי קמיחי קס"ד דחאן דשמי : מוקפה אמר רב נתן ר' ל"א א"ס האוקמתא היא בתרנגולת לגדל בנים מ"ט דכ"ט מאמר תאכל מוקפה הוא והמסקה ה' ליה ואמר מאי קמיחי או עשית דילמא ב"ט לית ליה מוקפה ועל זה אמר תאכל והסק' השיב לי בדי טלף יעלה כדעתו שכלה דעת הסק' אליבא דב"ט אמר כי הסכה הוא כי עלה כדעתו ודפילו מאן דשמי המוקפה כגולד אפר ועל זה טלף מ"ט דכ"ט . וכפייה והפי' יפול בו ב' ספקות ה' כי אם האמת שהוא שהסכה טקשה אליבא דב"ט הוא מנדי דפילו מאן דשמי מוקפה כגולד אמר הי"ל מ"ט דכ"ט כולד מוקפה הוא כי כגולד לבדו אינו אושר כי אפשר שהיה נולד מתרנגולת העומדת לאכלה שאז לא יהיה אסור וג"כ המוקפה לבדו אינו אסור אליבא דב"ט ליה ליה להקשות שיהיה יחדיו א"כ באומר מוקפה הוא לא אומר בלאי . ל"כ הלשון מדוקדק לקח ולא היה יכול לומר בלד כי היה מותר כי הנושא שאנו בנייה שולדה היא ועל זה היה דכ"ט וזאת היתה הסכה שאמר מוקפה לבדו : הספק ה' כי לפי זה מ"ט דכ"ט רב נתן ר"כ הוא מותר כי באומר המוקפה מאי קמיחי היא דילמא כ"ט לית ליה מוקפה ר"ל המוקפה מתבטא טלף שהוא מילד לית ליה כלום כי דעת ב"ט הוא כי דלית ליה מוקפה לית ליה נולד ודלית ליה מוקפה אית ליה כולד א"כ ספק דכ"ט נתן באומר לעולם בתרנגולת לבדו : מקס"ד אינו באופן שביארנו ולא ה"ק המוקפה באומר מאי קמיחי א"כ ספק' : יען דכ"ט ו' הם ככללים למה לטמויה הדיב אלך כך הוא כי באומר המוקפה מ"ט דכ"ט מוקפה הוא הקשה על זה ואומר מאי קמיחי טקשה דילמא כ"ט לית ליה מוקפה ונשאר עם זה מוקפה כלום כי מבלי דעת הקשה באומר מ"ט דכ"ט מוקפה הוא : או בריות בעל הנמ' שהאמרו מוקפה נתחדש אבלו לע"ט הקמיחי באופן אחר לענין מ"ט דכ"ט ואמר קס"ד להקשות עתה דפילו מאן דשמי מוקפה כגולד אמר א"כ מ"ט דכ"ט שאמר האכלה אית השאלה שנתחדש אבל בעל הגמ' השיב דבנתן ואמר לעולם אימא לך אע"פ שהקמיחי בזה האופן בתרנגולת לגדל בנים קמיחי ולא יתחייב בטול מחשבה כב נתן וע"פ מ"ט שהוא ככלל למעלה יען בסבת קמיחי שנתחדש לבעל הנמ' מוכרח להשיב ובה האופן יבנה לומר לעולם כי לעולם אומר מה שכלל למעלה :

אמר רב הונא כי מ"ט רב נתן היא תשובה שאינה ככלל כמ"ט דילמא כ"ט ליה ליה מוקפה יען מכלל הגמ' ה"ק קס"ד דאחי' מאן דשמי מוקפה כגולד אמר ו' ו' מוקפה הוא מוקפה הוא שלא עלה כדעתו למעלה ב' נושאין ענין מוקפה וענין כולד אלף כולד לבד וכן מה שה' אליו ואמר מאי קמיחי דילמא כ"ט לית ליה מוקפה לא עשה ג"כ חלוך בין כולד ובין מוקפה והלך בו ורובעין מוקפה לבד א"כ כפי זה חידוש אית לא משמעין כב נתן ואמר לעולם אימא לך בתרנגולת העומדת לגדל בנים דאית ליה מוקפה אית ליה כולד ו' ל"כ מ"ט דכ"ט ד"כ : ויהי טענת הסק' למיכש דעת ב"ט יהיה בפי' רש"י וזה אינו שן הנאוי כי אם היה אושר נחיא לי לחייבו ללכת אחר דעת ב"ט נאמר ט"ט ל"כ סכנה כפי עמא כי ביה שמתיר מוקפה שיתיר ג"כ כולד ו' ל"כ כי אם האמת שבי"ט היה לו סכנה גס היה לבעל המשנה להכניסה לפתך שנית ט"ט הוא עוקר מזה הידיעה אבל כנראה שלם ל"א הכיור אלף דעת ר"ט ו' לבד אחר כך א"כ יתחייב מזה שבי"ט י"ך אחר ר"ט :

במאי אוקמיחא : זכ' כח דהיתירא עייף י"ל שכל זה הוא מותר שהיה לבדו עניו שהס' שאינם חולקים בתרנגולת : להודיע כחן דכ"ה משום דכח דהיתירא עייף ה"ל לשתוק מכל זה ולהתירא קמיחי בתרנגולת ולתני תרנגולת העומדת לגדל בנים היא וביניה כו' י"כ לעולם התני ש' לו להודיע ולחדש לנו ההלכה איך הוא ולזה היתירא אומר לעולם ליפלו בתרנגולת להודיע כחן דב' שההלכה כמותו ועל זה אומר התני משום מותר שאע"פ שההלכה היא כב' ויתנה לומר ש' עולם התני ש' לו להודיע לנודעת ב"ט משום כח דהיתירא עייף אשאל לך ליפלו בתרנגולת וקאבר רבה כל בינה דמתילדה האידרא מאתמה גמיה ל"כ כי באומר כנאה ט"ט מתלוך בדבי ומתלוך מתילדות ואל"כ היה לו לתני להיחאו כפי דרך הנמשך לזה יש להשיב שהתני לעולם אינו מביא מתלוך ממניאות כשהוא מפורסם אבל כשהוא ככתב לבעמיה הוא מביא אותה ובהיות זה הדבר שניאות וכתיב א"כ נשמרה שמתלוך מכל ועל זאת הסכה הביאו ואזר"א דבה לטעמיה דאמר רבה והיה כיום ה' והנינו את אשר יביאו פס' ו' ל"כ רבה לטעמיה כו' והט' ב"א מח' עליוכו' ויש מלין לצדו ו' השיב על מה שה' על פ' ו' ש' שכוונת רש"י לעולם לומר שזאת הסכה מהכתוב היא הכונה דמילא כמו שהוא מבאר ולא מנד מוקפה כמו שגמיה מלשוננו ו' ל"כ יאמר רש"י ואזר"א רבא לטעמיה ו' ל"כ מק' א' דמוקפה שאזר"א שגמיה כי מנד מוקפה הוא הכונה ענינו שההכנה מהפסוק יהי הכונה לית לנו סבה והכרת למה רבא הכונה ענינו שההכנה מהפסוק יהי הכונה מילא ולא ש' כדבריהם שביארנו שאר האמרים כי בוונתו היה מקודם שמוקפה היה מדאזר"א טעלה והקשו עליו ושב מזה הנהגה עכ"ל לא רבה להשיב ענינו מן המוקפה אל המוקפה כגולד מהכנת הכי' לומר שזאת הכונה היא הכונה ב"ט כמו שביארנו שאר המבשרים אלא נתחוק שהכונה מהפסוק

א"כ א"ט ו' א"ח

יהיה ההכונה דמילא והכנה על זה יען שההכונה מ' פנים או הכנה כידים אומן השמים או הכנה כפה הכנה כידים א"ל לפי שהפסוק הוא מותר לפי שהכנה כידים כבר נאמר באומר את אשר תאפו וכו' גם כן לביא לפי שהוא כפי להניחו מדין מוקפה וכדל' שב מזה האוקמתא שהמוקפה אינו מדאזר"א א"כ לומר שהיא הכנה כפה ועוד שההכנה כפה על מה היתה עריכה להוכיח הדבר ממוקפה ואם היא מוכנת מעממה אינו כדך הכנה כפה וכנאף האוקמתא טלפו היא בתרנגולת העומדת לאכלה א"כ א"כ כדך הכנה כפה אלף א"כ שאר שהיא הכנה ממילא וכא הכתוב לומר שאם השני כדכונן כדוראו הכין משבת י"ט לא יאכל שבדך שזאת ההכנה שהיה בידים שמים שהיא מתוקפת מכבוד יום וכפי זה לא יקשה בעיקר על רש"י ו' ל' :

וכתב רש"י שהשבת כדך הכנה . והל' ה' ויש מלין להשיב על רש"י כי באומרנו שהשבת מכינה לענינו דעתנו שנתמך על אותה הכנה אלף א"כ קרה מקרה שהשבת הכין לענינו שתוכל ללכוול ממנו ומה הכי אמר רש"י שהשבת כדך הכנה מכבוד יום לומר אל תמך אל הכנה זו אלף שכינה מכבוד יום א"כ א"כ קרה מקרה שהשבת הכין תוכל לאכל כי השבת ענין לענינו כלומר שאם היה אפשר שכינה א' נאמרה ונולדה שבת תוכל לאוכלה ואינו טלף הכנה של שבת שאפשר לטעמה אכל בשביל שהיה ע"כ התקפה וזו' ל' לאדם למוך עליה וז"ל כדך הכנה מכבוד יום :

וא"ר כפי יוחן שא' ענינו ש' אמר גזירת הכנה כדכונן כדכונן נוגיא שסכר משום שמקין שזכו : דתנן מי שהיו לו תלתן . כל לומר ולהיות באיזה אופן כל לומר מ"ט למעלה הניחא למ"ד את שדרכו לימות י' לך לדעת מה הפסוק יש בין כל דבר שבמנין ובין שדרכו לימות שנינו . הפסוק הוא וזכ' ה' שזכו ומכפר יען שגדך המספר הוא קצון ארבעים אינו ככלל כמ"ט כל שדרכו לימות כי מנד ענינו אינו כמו הכינה שהיא אחר כמנין אין לומר שדרכו הוא לימות אלף דבר שבמנין כי בהנפק עמה אחרות כלל מנין וגם כן כל ישרא קביעות לפי שאינם קונים אלף הליטר' ואינם משמיעין לפניה אלף הכללת ההלכ' א"כ ועל זה היה דבר שבמנין ובהנפק עמה אחרות או יקראו שהם דרכים לימות וגם כן כבולי תלתן כי אף על פי שהוא חבל אחד יען שיש לו חלקים רבים במספר מזה הכי יבא תחת דרכו לימות :

אמר רבאשי לעולם ספק וכו' . פס' ל' לעולם ה' דקתי וספק אסור ספק וס' טוב ספק חול דקתי ל' ל' יוסף ולרבי יצחק ספק דרבנן לקולא הכא אולגין לחומרא הו"ל ויש לו מתירין למחר ואפילו בדרכין גמון ביצה שגזירות פירות היה לא בטלה בתעובותיו וכי היכי דכבולו דבבבין מהאי טעמא כבבין א"כ מהאי טעמא וי"ל על גמ' פי כמ"ט כי היכי דבטלה שספק כל זה מהפסוק . וי"ל כי ביה שטמו' שטמו' שהסיבה היתה מדברת לספק טרפה כשבי' שהקשה כמ"ט רב יוסף . ורב ינחש שהבנה שה' א' אסורה היא מנד גזירה ואם הוא ספק י"ט ספק חול הוא מדרבנן וספק מדרבנן לקולא אם כן קשה מ"ט וספיקא אסור ועל זה הוכרח לו להשיב כבספק טרפה שהיא מדאזר"א ועל זה אומר רבאשי ש' עולם מ"ט מהפסוק ספיקא אסורה היא כספק יוסף טוב וכספק חול דקתי לך . שהו ספקא דרבנן וכספק דרבנן לקולא ועל זה אשיבך שהו דבר שיש לו מתירין ואפילו בחלק לא בטלי ויש לך לדעת כי באומר ספק דרבנן לקולא איפשר על אחד מכ' פנים או שאלה שחל עליו א' סור או שחל האיסור ועכ"ל לך לקולא והקשה שהיה למעלה ספק דרבנן היא ולקולא שגב לבו שהוא כשבי' שלא חל האיסור ולה' בא רבאשי להכתיב שבכ"י ש' לו מתירין הוא כולד שחל עליו איסור בדומה עליו איסור השמיטה . או נאמר שאף על פי שחל עכ"ל התירו דבנן בערך לתולה והפסוק ש' בין זה לזה הוא כי אם נאמר שחל עליו האיסור אם כן למה התירו שחיה שהוא א' מותרות מלאכות יותר טוב הוא להיתיר ככל שהוא באין וזה אומר כי בערך לתולה לא חל עליו איסור שבת . ואמר אומיים שחל עליו האיסור ועכ"ל התירו לפי שאם היו מתירין לו בכלה היה עולה בדעתו שיקרה כשבי' שאובל ככלה ויבא ל' סכנה :

אמר אביי גמון שלקחה פס' . י"ל שלא הי' לבעל הנמ' ליכנס בראית אלף הכי ה"ל לא שחטה נשא בכספא אם לאכלה או לגדל בנים . י"ל שזאת התרנגולת שלקחה פס' היא אסורה ונדי שתייה מותרת כדך שתייה גשרט ואם לא שחטה נאשרה באיסורה . ועוד יש לעיין שאם לא שחטה עמ הלילה הוסיף הדבר שלאכלה היא עומדת והכונה היא מותרת . וזאת ההוכחה שנתחייב לכינה על מה תכלית היה כי כבר בא לו ההיתר מנד עשה ש' עליו החול' . ואין לומר כי ההוכחה היא לבני יום טוב שני שאין אינו מדיים אלף לבני יום טוב ראשון ולזה י"ל שכוונת מאמריו הוא בזה האופן כי בכל שעה ושעה של יום טוב ה' יוסף א"כ נאמרה הוא לגדל בנים וכל שעה ושעה שחטה הוסיף כדכונן לאכלה היא עומת ויתחייב הוכחה מזה לבני בינה שתייה מותרת ליום טוב ראשון :

א"כ א"ט ו' א"ח

אלף א"כ שזאת התרנגולת שלקחה פס' היא אסורה ונדי שתייה מותרת כדך שתייה גשרט ואם לא שחטה נאשרה באיסורה . ועוד יש לעיין שאם לא שחטה עמ הלילה הוסיף הדבר שלאכלה היא עומדת והכונה היא מותרת . וזאת ההוכחה שנתחייב לכינה על מה תכלית היה כי כבר בא לו ההיתר מנד עשה ש' עליו החול' . ואין לומר כי ההוכחה היא לבני יום טוב שני שאין אינו מדיים אלף לבני יום טוב ראשון ולזה י"ל שכוונת מאמריו הוא בזה האופן כי בכל שעה ושעה של יום טוב ה' יוסף א"כ נאמרה הוא לגדל בנים וכל שעה ושעה שחטה הוסיף כדכונן לאכלה היא עומת ויתחייב הוכחה מזה לבני בינה שתייה מותרת ליום טוב ראשון :

אלף א"כ שזאת התרנגולת שלקחה פס' היא אסורה ונדי שתייה מותרת כדך שתייה גשרט ואם לא שחטה נאשרה באיסורה . ועוד יש לעיין שאם לא שחטה עמ הלילה הוסיף הדבר שלאכלה היא עומדת והכונה היא מותרת . וזאת ההוכחה שנתחייב לכינה על מה תכלית היה כי כבר בא לו ההיתר מנד עשה ש' עליו החול' . ואין לומר כי ההוכחה היא לבני יום טוב שני שאין אינו מדיים אלף לבני יום טוב ראשון ולזה י"ל שכוונת מאמריו הוא בזה האופן כי בכל שעה ושעה של יום טוב ה' יוסף א"כ נאמרה הוא לגדל בנים וכל שעה ושעה שחטה הוסיף כדכונן לאכלה היא עומת ויתחייב הוכחה מזה לבני בינה שתייה מותרת ליום טוב ראשון :

א"כ א"ט ו' א"ח

אסורים כי"ט הוא משה שהיו לגבוה ונחלו של מועד הנדרים והגדרת א"ט
לפס יאמר אינם נאמרי' מנד גבוה כי מתק לעשותו כפול המועד וא"ט
איסור אינו אלא מנד שהיא עלאכה וזהו הק' החק' ל"ט ס"ט' לח"ה לומר
שאל הנדרים הם אסורים בח"ה אין להם איסור אלא משום שיש בהם קצת
מלאכה אבל איסורין שאלו אינם נכנסים כנגד המלאכה כלל א"כ ראוי הוא
שהיו מותרים בח"ה מה מק' מי"ט לחול אכל מי"ט ל"ט א"ט יש מקום להקשות
לפי שטוקין מסלקין ונדדים וכדומה הם דברים מתקלפים כי סבת אסור
בדברים כי"ט הוא מנד גבוה וסבת אסור טוקין הוא מנד מלאכה :
הילכך הוא נובע מנכסן ר"ל ש"ת א"ן להשיב יותר דברים ממה ששאל
תבניו לא כנגד' והשאל' מהו סמיכה הש"כ האחד מהו ושתיה
ולא יותר : וב"ה מתיקין א"ט פי שג' שו' המשנה מיתנית כי כיון שאמר
ב"ה שלאכר איבול לתם חמין ב"ש לכל הנוק' אלא משום ב"ש נקט' ליה שאפי'
בכניאות כל הנוק' מולק עם כ"ב : ב"ש אומר . כתב הרשב"א וכו' ק"ל
למה הרשב"א לא יק' לרבי יוחנן ממתניתין לא יאס אדם חמין לרגלו דמחוק
בר דב"ש וכו' ה' מתוך שהתנה הכנעה לנודק פלגי' א"ס כן מלה לרבי יוחנן
למא' כי הוכי' דמתיקין מתוך שהתנה להוציא אמרינן נמי מתוך שהתנה
הכנעה אבל ב"ה הא אמרינן מתוך שהתנה לנודק היתרה נמי שלא לנודק
והא ממתניתין דקתני ב"ש אומר לא יאס וכו' יבאה בהדיא דלי פלגי'
בהכנעה התיקון שתיק' הרשב"א לא יבול בזה למד דמתק' רבי יוחנן לא
שמיע להוכי' המשנה היא מקוייב' שיהיה שנייה לכל אדם א"ס כן מה היא
הסנה שהש"כ לא לא הק' מזה האופן לא מן הכנייתו ו"ל כי הסנה שהש"כ
לא הק' מתני' משום ד"ש אין אנו נכנסין מטעם מתוך אלא שאל' כ"ה
התיק' לתם מים לרגלו הוא ענין שהיא בעצמו מותר שכן כתב הרשב"א
השנה ו"ל ה"ק אלא א"ס כן אפי' לא יבול בזה למד דמתק' רבי יוחנן לא
בהרגלו וכו' מתיקין וכו' לא מר' שוף על פי שלא שיה' מהם אלא נאסרו
כלם יכול לטוק הגלים כי מאחר שאל' לנודק אובל כפ' כמה שהם לשת'
מותר לנודק רגליו ויש לתקן ב"כ כפי פי הגושלמי שנכנס המ' מתוך מ"ט
עם כפי מה ש"ו ה"ק אלא א"ס כן אפי' לא יבול בזה למד דמתק' רבי יוחנן לא
לשתיה על דעתין דכ"ה ואפי' אין ראוי' לשתיה ו"ל שאין אנו נכנסין מעצם
תוך לפי כי באמרינן מתוך שהתנה וכו' שהיא שאל' שייכות ל"ט כלל אכל'
ככאן שייכות ש"ל לומר לתם חמין לנודק הגלים שהיא עונג יום טוב :
הרבי דמי' דאזנ' עירובי יש לשאל' מה דא"ס הניח עירובי תבשילין
שיטל להניח חמין אלא דב"ש מ"ט לטבת לכתלה וזה יגד' מ"ט
למעה לגבי עירובי פירות ותחומים שסוברים כ"ש כי העירו בו הוא
מועיל מיום טוב לטבת לרבי שהיא מותר כוס טוב אבל
לדבר שהוא אסור ב"ט דעבוד אינו מועיל וא"ס אפי' ד"ש הוא אסור ליהם
אדם חמין לרגלו ב"ט א"כ שפי' ששם העירוב מעי' ט' אינו יכול להטמין
המין מ' ט' טוב לטבת מאחר שהיא אסור ב"ט ו"ל כשאל' בעל הגמ' ואמר אי'
דאכא בו אין דעתו לומר שמעיל העירוב לדבר שהוא אסור ב"ט אלא אם
הניס עירובי תבשילין מע' ר"ט ודעתו להטמין מים חמין לעשות ממנו דבר
שהוא מותר ב"ט מ"ט ד"ש שאמר לו יטמין חמין וכאומר לו יטמין לוא
דוקא עירוב כפי עמ' שהיא מותרת לו ו"ל ששיבות מה יש עם הכיטול יט'
שאל' אדם יכול לנודק לכלי הדלק' הנכ' א"ס כן התבטל יש לו יאס' עם הדלקת
הנכ' . ועי' שלא היה ראוי להעירוב במקום התית' הדלקת הנכ' על ידי עירוב
כי לעיל נקח' שכתבנו לענין אפי' וכו' וישול' בכלל הדלקת הנכ' דמתק' כנר' נכ'
כי בעירוב התבטל יש א"ס כן התבטל הנכ' דמי' לוא הכי אלא שדריך עירוב
כפי עמ' היה ראוי להוכי' ואל' כן הכא נמי לא היה ראוי להוכי' הדלקת
הנכ' כי פשי' שנכתב' תרובם ו"ל לפי שבכאן בא למעט לפי ש"א עירוב עירובי
תבשילין וא"ס לא היה אומר שמי' ליתין לו את הנכ' סתם הייתי אומר שמיעטו
לו גם כן דש"ס הי' לו כ' פיות כנר שלא ידליק אלא א' לזה סתם ואמר
בהדלקת שדליק לו את הנכ' רוב לומר מה שירבה ולא אמר אהת כמו באחרים
והטעם ה"ב' י"ט א"ס לא היה אומר מדליקין לו את הנכ' הייתי אומר שאין ראוי
להדליק לו כלל כי אינו מהדברים שדליקין להחיותו כמו אכילה :
איתוביהו אפי' לרנח' ו"ל שאפי' אינו מק' כלל לרנח' לפי שאמר בעל הגמ'
אי דאזנ' עירובי תבשילין מ"ט דב"ש דעירובי תבשילין בולל לפי
ש' ב"ש כ' סבות מיעילין ע"הו הא סבת' ר' אנהי' שדריך שהיא עירוב לכל מין
ואין וסבת' אהת כ"ש כ' מין א' לכלל' פני ובעל הגמ' כפי הסברא שדריך מין
אחד בולל ורנח' שפיה' לנח' שניה' אחר מעירוב הכולל ש"י לכל מתיקין
כאמרי אפי' שניה' זה העירוב הכולל אינו די לענין השנה כדמומה מלת'
דאדעתא דסבת' קא עביד אכל' אפי' אפי' חמין שטעמו מעי' י' טוב יורה בזה
ב"כ ברבי חנניה טעמוין א"ס כן אפי' אינו מקשה לרנח' בלום עם דעת' ר' חנני'
כי הם אפי' ולא יתפרדו : וי"ל שאל' רב הונא מדבר מעירוב הכולל
ויקיים דעתו כתיב' חמ' חנני' אינו יכול להורות לדברי רבי חנני' שאומר
שה"ס חמין טעמוין מעי' יום טוב שטמין כמו שאמרת לקוטיק' לפי
שמתק' ממה ש'ת' קומרי חנני' אכל' אפי' אפי' חמין שטעמו מעי' י' טוב יורה בזה
פ"ש רבי חנני' וא"ס הי' לו חמין טעמוין אין אי' לא לא ש"ת' יאמר כי אפי'
שאל'

שאל העמין חמין טעמוין שיכול להטמין עם העירוב הכולל ורנח' אפי' כי
בעירוב הכולל לפי די . ושני הטמנה ר"כ יאמר אליבא דרבי חנני' שאומר
שאל' חמין מעי' י' ט' חמין טעמוין שיכול להטמין ויאמר גם כן אליבא דרבי
חנני' שאומר שאל' חמין מעי' יום טוב חמין טעמוין שיכול להטמין ויאמר
ב"כ שני הטמנה כי כל כן ה' העירוב הכולל אליבא דרבי חנני' כמו העירוב הפקטי'
חמין ומין ורנח' אפי' כי שני הטמנה לעירוב הכולל ר"כ יאמר שני העירוב רבי
חנני' . ועל זה הוא מק' כדאפי' ואומר היתר שהיא מקמי' לענין העירוב
הוא רבי חנני' וא"ס חמין מעי' יום טוב יכול להטמין א"ס כן איך אהת אפי'
לעולם שהניס ושני הטמנה והא חנני' אומר בו ומה הנכ' לא יאמר בעיניך
ספק מדק' קוטי' אפי' ועי' ל' טמנה יבסור כפי דע' ר' חנני' לפי שבאומר רנח'
לעולם שהניס יבנה כי הנחת העירוב בולל הוא טוב טעם עמ'ו אלא שני
הטמנה דמובחא מילתא ורבי חנני' הוא מנגד זאת הסברא כי הוא סובר כי
עירוב הכולל כמו העירוב חמין ומין וע"כ' אומר לעירוב הכולל שני הטמנה
ב"כ יאמר שבעיני חמין חמין ש"אמר שני הטמנה ועם זה הוא מק' אפי'
לכך ואומר כי היתר מתק' לענין עירוב הוא רבי חנני' וע"כ' אומר חמין
מים מעי' י' ט' חמין א"ס כן איך אומר רנח' לעולם שהניס ושני הטמנה :
אי לא לא ר"כ וזה הדבר הוא מותר כי יתשייב מלתי' שירבה וי"ל כי
אמר אפי' לחוק קוטי' ואמר שלא יאסור רנח' כי יאסור רנח' כי כדאפי' רבי
חנני' הוא סובר ימא' כי כלם מפבמי' . וזה לפי שאמר רנח' בכוור א"ס לא
חמין טעמוין וא"ס לא לא ולא תלק' שום אדם בזה הוא היתר שחמ' לענין
העירוב וע"כ' א"ס חמין חמין טעמוין מעי' יום טוב יטמין ואל' אפי' דרך
שכ' הוא העירוב הכולל כמו העירוב חמין ומין א"ס כן למה אמרת לעולם
ושני הטמנה : רבא אומר לעולם שהניס . י"ל שדבא כנר כדאפי' שהיא
משתנה מטעמו שאל' לעירוב שאמר כפי שיבד' מה ש'טבת והוא נש'
טעם רב אפי' שאמר כפי שיאמר מיום טוב לטבת אין אופין מאחר שאמר כדאפי'
דהטמנה מובחא מילתא דאדעתא דטבת קעביד כי זהו עמ'א דרבי אפי' י"ל
ששם העירוב דרנח' הוא לענין שיכול לפי שהייתי שוכח לכלל מה יפה לטבת
ומה יפה ליום טוב אבל לענין הטמנה דמובחא מילתא דאדעתא דטבת
קעביד יודה רנח' לטעם רב אפי' ועל כדאפי' שידה רנח' לטעם רב אפי' שאמר
שהעירוב הוא כפי שיאמר שום טוב לטבת אין אופין מכל מקום יאמר שני
הטמנה דמובחא מילתא דאדעתא דטבת קעביד ואינו ספקי' העירוב לנח'
שאל' יאמר דאדעתא דטבת קעביד :
אמר' אפי' כגון שיעירוב ליה וכו' וחנני' היא' בו ודאפי' שדעת שאפי' אינו
סובר דברי רנח' כי לפי שבאומר רנח' לעולם שהניס ושני הטמנה
נבאה כי הנחת העירוב הכולל הוא טוב לא שאל' הפקין לענין הטמנה וכו' רבי
חנני' הוא מבח' אותו שדריך לכל מין ומין עירוב כפי עמ'ו א"ס כן אפי'
שכ' לתק' אליבא דרבי חנני' אינו מבח' כדאפי' אלא שהתיקין מילין הוא
ואומר הבא כדאפי' עסקינן כגון שיעירוב ליה וכו' וחנני' היא' וליבא דב"ש :
בעא' מיהא אפי' מהו לכבות הנכ' ו"ל למה נתן לו כ"כ דחיות ולא אמרו
בתימיה שהיא אסור הא"י ופוק סוף חמין ו"ל עשה כ"כ דחיות
להודיעו שאסורו הוא מנד שאסורו אינו שוה לכל כפ' ומה נסמך ממה שה'
הנכ' בא וקמיה הוא כי הוא דבר המזה לכל כפ' הוא חמין מילין כלל כפ' :
כוסיע' ליה לרבי חנני' . י"ל על איהו דבר כדכר בעל הגמ' לעשות זאת
האוקמת לומר קמ' דהך אור' לעמלא ורבי מעמלא אהת מלעשות
באופן אחר שייק' שחורים והיו אחרים בתוך הקן שאל' יטמין אותם מ"ד הכי
איהו אהתכפי' ואתהפוכי' קמ' דהך אור' לעמלא ורבי מעמלא אהת מלעשות
מאח' י"ט שאל' חמין אותם א"ס כן על מה כדכר בעל הגמ' אותה האוקמת'
שהקטי' ואינה לעולם אסורה כי יש עלינו לחקך בשניה' כ"כ קיין ויש גם כן
זה לא ובמקום שחורים חמין מהו היתר קרוב שאל' אותם שחורים האוקמי'
אתהפוכי' די כלך אחר הקרוב א"כ יבאה מזה שהאוקמת' שהקטי' אינה לעולם
אסורה וזהו כדאפי' שהיה זה חמין אסור לעולם כמו שאמר הגמ' שאל' שטן
שחורים ומנא לכניס' מהם אסורים זאת היתה הסנה שבעל הגמ' כדכר זאת
האוקמת' לומר קמ' דהך אור' לעמלא ורבי מעמלא אהת מלעשות וזהו
והכי אסורים לעולם ולהביא גם כן הסיע' מ"ח מלהקים האוקמת' האסרת
שהקטי' משנה : כותוך שהתירה הוציא לנודק . רובה לומר מתוך שהתירה
הוציא לנודק אובל כפ' התרה גם כן ההוציא שאינו מאכל' כפ' ושהי' מלת'
נודק בו כיום ומ"ח הכתוב אשר יאכל לכל כפ' אינו רובה לומר אובל דוקא לא
כל הדיב' הנביאים לאוכל' כפ' אפי' שם כעמ'ם אינם אובל כפ' וכ"כ
ואמר כי התורה כנר התייה כל הדברים הנביאים לאוכל' כפ' ולא אובל
דוקא מאחר שגונת הפסוק אליבא דרבי חנני' דעתו הוא כפי מה שציירתי אלא הבה
היא לתת הכנס' הפסוק שאינו דוקא כלומר שאינו דוקא באוכל' כפ' לפי
שאין לומר א"ס הוא הילך בשביל קצרה אחת ממים וכתוך זה הוא מביא מים
על כתפו ושהיה קייב כשיכל העבר שהוא מביאו כי מאחר שהוציא לא דעת'
מפום מכל דבר והסנה היה מתוך שהתירה הוציא לנודק הותרה גם כן שלא
לנודק בו א"ס כן יתשייב מזה כי מטעם זה אמרינן מתוך ולא הסנה הוכיח
נית הלא לומר מתוך שהתירה הוציא לנודק הותרה וכו' :
בתקוף' להרנח' וכו' מה חנני' אכל' אפי' חמין שטעמו מעי' י' טוב יורה בזה
בהנחה דוקא חמין חמין אלא להודיע שוף על פי שעיני' לימא'
כ ב ב ב

חרושי מסכת

מסכת בבא קמא

פרק ראשון

ארבעה

אבות מניין בו אבות קרי להק... רש"י ויל' חגיגה... דבשלמא אם היה מונה התולדות נחא דמיני האבות... אכל חך מונה האבות בלי התולדות דלא שייך אבו' בלא... תולדות והואיל והוכיז אבות הי"ל להוכיז תולדות בס"ן... רש"י ויל' אבות קרי להק ר"ל דאין בנות התנא להוכיז רק הכתובים בקרא... דהיינו אבות ולא היינה אבות ולא היינה תולדות וכן דקדק רש"י זה... באומר ולקמן פריך היינה אבות והיינה תולדות... ופסד שש' הנגיש... שהתוספות היינו דאמרי לא קאמר ארבעה אבות מניין... קן לזה השיב... רש"י ויל' דהואיל והן כתובים בפירוש בכתוב ל' איבער' לומר הן שמתלן הן... גב' דאתא התנא לאשמעינן דאלו הן מניין ולא היי' דהיי' הן בתרין בתורה... בהדיא ו"ל אבות קרי להק דכתיבין בתורה בהדיא:

ארבעה

אבות מניין תוס' אית דוכתא וכו' ואת' וכו' ויל' שלא בא... אלא לומר לא היה זה וכו' וק"ל וכו'... א"ל דאמרי קאמרי... התוס' אית דוכתא והואיל ובקת קשה... בידך לתרן הענין עבדו... ועוד דהואיל ואמרו התוספות להגמ' דאית דוכתא... אס"ן לביא קמית ק"ל... דכתיב דקאמרי התוספות מתירג' ואמרי קאמרי אית דוכתא... אשכח... בנות התו' הוא לומר דאין אשכחן דאית דוכתא דלא תנין... ואת דוכתא... דתנין ק"ל א"כ יקשה דאמרי לא תני הכא וכו' בידך לתרן מ"ל דמתירג' תוס'... ובאותו התיקון ק"ל א"כ בכמה הוא לתו' להוכיז ההגמ' דאית דוכתא... לא היי' השור בהיי' המבנה... פ' אין קולתו של זה קולתו של זה... ובתנו עוד ואין פירושו נאמר מקומות שנמציא לא ראי' זה דהתם פ'... ובתנו עוד ומה כאל' הגמרא פ' משאר מקומות משום דהוכיז החומר תחילה... בלא זה וזה שיש בהם רוח חיים כנות' התוס' הוא לומר דידך הגמרא באומר... לא ראי' זה כפי' זה הוא לאשמעינן מהם תלמידיהם זה מה' לפי שבמד' החומרות... לא נלמדו הנד' השור רק הדין... המשל שור ומבנה השור א"ת ביה תומרי... דמשלם ומבנה אית ביה תומרי דאובל בין שראוי' לה בין שאינו ראי' לה... ולעולם לא נאמר מהם חייבים בין דאי' בהו' תומרות דאי' תומר תלמידי... דהשור חייב לפי שכונתו להיק... אס"ן כל שאין כונתו להיק יחא פסור... ואינו כן דהוא חייב... וכן נמי מבנה הטעם דחייב הוא משום דאובל בין... יהיה ראי' בין לא יהיה ראי'... ואס"ן כנראה שמי' א"ל יהיה כותומרי... הו"ל פסור ואינו כן דהיי' השור דהוא חייב עס שאין בו תומרות א"כ לא... בלמוד מן החומרות היותם תלוקין ונדלגין זה מה' ואינו נראה שהוא טביל... נמתלקים לא זה וזה שיש בו רוח חיים... ואס"ן הכונה היא להוכיז הדין לא... היא לו להכדיל ולתקעם לא זה וזה שיש בו רוח חיים... א"ל ודאי בין דמשלם... אין הכונה להוכיז הדין ומ"ל התוס' ומה כאל' הנש' פ' משאר מקומות... משום דהוכיז החומר תחילה ר"ל דבדוכתא אחריתא בגמרא בנשאר מקומות... כפי' זה בבאי' זה הוא להוכיז הדין... אשכח הכא בין דמתלקים לא זה... וזה שיש בהם רוח חיים בודאי שלא נראה להשמיענו הדין:

מורקתני אבות משלל דאיכא תולדות תולדותיהן בינא בהם לאו או... הביאור הוא דאין ק"ל כמתני' דמ"ל שבת תולדותיהם בינא... בהם ותכן במתני' אחריתא דלאו בינא בהן אכל הכא בניין מ"ל... ואיכא... למיך דמאי קא משכין ליה דלעו' א"ל איחא לך דתולדותיהם בינא בהם ואס"ן... תקמי מתניתין דטומאות איני תתלן מתני' דשבת למתני' דטומאות... אכל' ש לתרן דהן דקדמיהו' ליהי' הן הכולל דהאב בידך ש' א' דומה... לתולדה ומתניתין שבת נראה דתולדותיהם בינא בהם... ומתניתין... דטומאות נראה להכך אס"ן כן יהיה כאל' חף שהם ענינים תלוקים הספק... הוא מכוונל:

ולר"א

אמאי קרי ליה אב... ואת דכפא מינה לענין התיארה... שנידך להתייר התולדה משום אב דידה פ'... שלא היה חייב... באב עד שיהיה מתרה בקולדה בעבור האב בדאמרי'ן בפרק תולין מטמר... טעם מ"ל מתירין ביה ר"ל כד' שיהיה חייב בשם מי יהיו מתירין לו דכראה... טעם כד' שיהיה חייב האב בידך שיהיה מתרה התולדה בעד האב א"כ האי... נפקא מינה... ותירגו התוספות ויל' דה' פ' משום מ"ל מתירין ביה בכל... החיוב עמו קמבעיא לן התם משום מ"ל מתירין ביה שיהיה חייב ח"ב פ' ב' כ'... טעמי' לן התם משום מ"ל מתירין ביה בכל החיוב עמו קא מבעיא לן... עוד אמרין התוס' ועוד' ש' שהיה מתירין דהואי' בשכין... וזה... שהענין שהתירין שיתירו הוא דחוקה הפירוש בלתי מיושב מצד הלשון כי... כפי הגמרא פ'י' האמיתי הוא מ"ל דמפרש' מעיקרה להכי קמירג' ע"ל... ופירש' בו דהן דהקא התוס' כפא מינה הוא עבדו מה שמתרן המתירין דהן... דהואי' בשכין דלעולם לא היה חייב... ועוד אמרו התוס' ועוד נובע... ומכיל' א"כ להתרותו משום אב ואם התרה התולדה משום נובע חייב ואכ"ה... לא חייב ליה וכוונת התוספות בזה לדחות תירוקה האשון עכ"ל... שיהא חייב... בתולדה בידך להתרותו בעד האב וגם דומין בזה מה שאמרו דאף דלא יתרו... התולדה משום אב יחא חייב ודמו' זה שהיי' מכל' דנידך להיות התולדה... משום אב דהיי' כפא כלל גדול לא שפאה ואס"ן היה כן היה בידך... שיפאה

בבא קמא ע"ק ר"ל חז"ל

שימנהו והואיל ולא מנאו א"כ ודאי... דלא נדך להתרות לתולדה משום... אב... הי"ך דהואי' בשכין וכו' לאפוקי בו' ואת דענין כי... החלוק בגמראות הוא לפי הגירסא הראשונה לא נדך אלא חטיבות מה... דכשהוא חטיבא חף שלא יהיה בשכין קרי ליה אב ותי' לא חטיבא חף... שיהיה בשכין לא קרי ליה אב... א"כ לפי זה והדך למה הכיזו בגמרא... משכן הי"ל האי דחטיבא קרי ליה אב האי דלא חטיבא לן קרי ליה אב... ולמה הוכיז משכן רק לאשמעינן טעם חדוש דאפילו שיהיה כ"ל דלא... חטיבא קרי ליה אב... והכי פ' בלשון הגמרא דהואי' בשכין... חטיבא קרי ליה אב... ותי' הגירסא השנייה בידך... שלא יהיה בשכין קרי ליה אב... ולפי הגירסא השנייה בידך... שימנאו שתי' חטיבות ומשכן אכל' אס' יחסר א' מהם קרי ליה תולדה... ועם דמלשון התוספות משמע דקשיא דיוקא דיוקא אדיוקא דסופיא התו'... הכי קאמרי דהואי' בשכין דחטיבא קרי ליה אב שנידך שתיקו אכל'... בחד מיניהו לכד קרי ליה תולדה... וא"כ אמרו בסופיא והך... דלא היו בשכין ולא חטיבא קרי ליה תולדה דנ' דכשימנאו שתיקו א"כ... יק א' תולדה אכל' בחד מיניהו יקרא אב א"כ קשיא דיוקא דיוקא דקאמרי... שאס"ן לא ימנאו בה שתי' רק חחד מהם בלכד קרי ליה תולדה אדיוקא... דסופיא דקאמרי דכשין בה שתיקו או יקרא תולדה אכל' אס"ן בה חחד... מהם קרי ליה אב... אמנם יש לתרן דה' דכני התוס' בסופיא... והך דלא היו חטיבא או לא היו בשכין אפילו דחטיבא כיון דלית בהו'... תרנויהו קרי ליה תולדה... והוא כשו ומקל' אביו ואמו דר"ל א"כ... אמו וכו' יתייבב הכל... דאלו אב משמא חחד וכל' גרסינן ור"ל... ארס ובגדים בלשון זה משמע שמשא ארס לטמא בגדים... והבנת... התוספות הוא דאי' הוה גרסינן טומאת בגדים לא ה"ל לזו בינא כהן... ולהכי נקט בגדים ולא נקט כלים לפי שבכלים אינו ככלל דכד אחר אכל'... בגדים ככלל הכל כיון דנקט טומאת כלים דכו' לאשמעינן דהיי' בינא... בהן דעת לא היה מטמא לחדם והאדס לא היה מטמא לכלים וכן בגדים... לבגדים אחרים אכל' כי היה מטמא השת' לחדם ולא לחדם אותם הכלים... לא היו מטמאים אחרים ובה איכא קשר אוח' דהואיל ואמרת לאו בינא... בהן והל' מת עשה כלי מתכת בינא בו... והכונה לומר שאין המת... כמו המתכת והיי' מכל' דלאו בינא בהן תרנו דאכתי אינו עושה בינא בו... שאותו כלי מתכת אחר בינא בו:

תנו רבנן אבות... קרן מ"ל דת"ר כי יגח אין נגיחה אלא ע"כ... בקרן שנאמר ויגש לו דקריה... ל' אמאי לא הביא קרא... דכבוך שזו שהיי' מן התור' ולא היה שם' מ"ל ואומר ולא היה בידך אב' א"כ... דקרא וקרי' הגמ' על פסו' דבדקיה ויש לתרן שאלו היה מביא פסוק דכבוך... טונו ה"ל שהכל ככלל בו כיון שמוכר ובין תלוש והביא קרא דבדקיהו לומד... דדוקא בתלוש בדמיני' קרא בתלוש:

וחאי

בילק' הוא בתמיה רש"י... הנגיש דמאי קא משקה והאי דהשפיר... קא ליק' טובא דאי' לאו קרא ה"ל דחייב דסקי'... דכ' יגח לא

פייית דאיהו ככלל דאנא אמרי' דקרא דכי יגח מ"ל בכל בין בתלוש בין במחומר... וי"ל הכא קמדי' לה וי"ל הכא קא עמיה לה דאי' תקי' דקרא א"כ... גמירובכ... א"י אומר דמיני' בתלוש וכן להכך א"כ טובא קא ליק' ומאי קא משקה והאי

מילק' הוא לזה אומר רש"י דהוא בתמיה בעלמא:

אבל

במחומר בו' ואת' ומהי יתיי' אי מתלושה דיהיה בתלושה אי... משאר אבות בו' ומפרש' ר"ת דהיינו למ"ד י"ל למה הכא פ"ש

ר"ת דכלאו ר"ת מקשה הייב' משום דלקמן אמר בגמרא מה להך שכן מועדין... מתחילתן א"כ כשהוא הכי בו' ובהכנת טעמיה היינו טעמא דהבא אס"ן

כן כפי' קא מ' מהתם שהיי' תי' אשכח לפי מה דמפרש רש"י התם נגמ'... לקמן לא היה מקשה כלל לפי שש"י י"ל פ' לקמן דמאי דקאמרי בגמרא

שם מה להך שכן מועדין מתחילתם פ' ש' שלמו אס"ן כן לא קשיא כלל... א"כ א"כ דרש' ז"ל אי' אית' לן דמחובות יטלם חגי בוק מקרא דכבוך שזנו

בו' אס"ן כן לא קשיא ליה א"כ א"כ דמ"ל ח"כ וליכא פירכא לפיכ'... אכל' עס פ' ר"ת דמ"ל דמאי דקאמרי בגמרא לקמן מה להך שכן מועדין

מתחילתן פ' ש' שלמו בוק א"כ פירכא וזה דאין קיימא לן מקרא... דמחובות מ"ל חגי בוק ואס"ן נאמר דמשלם בוק שלם מהיי' יתי' אי מתלושה

מ"ל דיהיה בתלושה דמשלם חגי בוק או משאר אבות מהל' שכן מועדין... מתחלתן וי"ל למה הייכרי' התוספות מעינת' לטעם כ"כ שהיה מספיק שיאמר

ומפרש' ר"ת למ"ד פלגא בוקא מסובא מהיי' יתי' ומה נודך לומר דהיינו למ"ד... ויש לתרן דכוונת התוספות לתת טעם למאן דכתיבא ליה דכלאו בוקא קמאי

דאמרי' כתיבא ליה דהוה קמאי חז"ל ומקרא מוכח שהוא ממונא הואיל ודמר... דמשלם ולא קמא... לכך החיובי' התוס' לתת לו סבר דמקרא לא

טובי' כ"כ בפירוש שהוא ממונא ותייב' התוספות וי"ל דלא ד' פלגא בוקא... קמא הא דאמרי' אכל' במחומר' אימא בולה מועדת היא ושלם בוק שלם... בפסח ראשונה לזו משום דאיבער' קרא אלא התנא הוהך לאשמעינן

בבנות תוספות דאי' לאו קרא דכבוך טונו ה"ל דלאו בחוקת שומר קיימי... אפילו אס"ן היה מביא קרא דבדקיהו ולא הוה בידך קרא... התנא אבטריך לביא קרא כפי' שלא נטעה מקרא דכבוך טונו לומר שיהא... דומי' דבדקיהו לכך הביאו התנא לאשמעינן דבין תלוש ובין שמוכר אית בהו'... תלוש דתם למועד:

חורשי מסכת

בבא קמא

יה

שפיקו שיאמר אי נזק הוא תנא ליה ל' דהא עבמו הא תנא ליה אבל באחרים
 דאמינא דאף שהם כלליו נזקיה דתנא ליה ככר עכו' חזר וקא תני ליהוה הא
 טעו' דלא דמיין אהרדי ועכו' תני ליהוה ביוון שאינם דבר א' וזה פירו' רש"י
 דלא שייך לשנא דמה נכסף רק כשמתן ולא כשהוא מתקן :
 דהבטמא והמדמע . המ' דלא תני ליהו . אפשר לפרש בשני פנים
 האחד שהדגשו התוספת שהה יכול לתקן בתרומה לא קמיירי
 קאמיני התוספות דהוה מני למימר תיבוא אחרת ולא תרבה כמו בן לא
 תיקן גס זה . ועוד אפשר לומר שהתוספות הדגשו שהיה יכול לתקן דהיי
 דאף תני הס דברים שבין אדם לחבירו והיי איניהו דברים שבין אדם למקו'
 ויכול לומר דאינו רוצה לשלם שמן האליהא כתבע שחטא לו ולהגיד קמי
 ליהו כיון שהם מתולתלים מהכרה דקתי ליה . ועוד דלעיל קאמר בגמרא זה
 החלקו דהטמא והמדמע הם מה שבנין לקחו ואין מי שיתבענו . עתה אבל
 גביהו אחר שיופע לנו שבכך יעשו אותו שיטלם ואם כן לא הוה מני למתניה
 ליהו אהרדי לקראי התוספות דהמ' תיקון אחר ולא אחר הכימי זה
 לא אמרו :

להלכותיהוה המ' דבגלו התוספות הרגישו דהכא משמע לתקן
 תיקון אחרת דמאי קא מקשה למה כתביהוה דאיכא לתקן
 דעמו ובתב דבאמינא כ' מה דרובי' לך אחר התוספות דהכא משמע ל' ולא
 אמרו אף זה לא אמרו :

אש לפטור הכא משמע משום דהכא משמע לתקן מה שתיקן לעולם
 להכותיהוה לכן אמר התוספות הוה מני למימר ולא אמר ואף זה לא
 אמרו : כוה' לבר שכן שלא ביטות דלפילו עשאו . התוספות הרגישו
 דככור נמי שייך ברבות והיי קאמר מה לבר שכן שלא ביטות ותיבדו דכיון
 דלפילו עשאו ברבות אינו כלום לך קאמר שלא ברבות :

ד' רובי עיקר סבר לה ברבי שמעון . תימא לעיל כי מוקי לה עדים
 ומוסיפי כרבי שמעון קמי' או רבי עקיבא בו' ואיכא

למקוה חדא דקאיש דגמרא דא' לומר דר' ע' סבר לה בר' ש' דהא
 לעיל פליגי בכיבוי כוה' לגבי טמא ומדמע . דר' סבר דהיינו דלא
 הוביא תירומא כשנג פטור ור' סבר דהיי' ב' דאיך אמרו דליקטי איבדי
 עקיבא תרי גובי' שור והלא ר' ע' פטור ד' שור דהיינו שור דהיינו
 ובין שור דהיינו שור דהקדש טמא חייב . ואלא קאמר דכות התוספות
 דכיון דקאמר בגמרא דר' ע' סבר כר' ואל' דר' י' חילוק בין שור דהיינו
 שור דהיינו ובין שור דהקדש ובין דהוא סבר כר' לנמי ש' חילוק כמו
 דר' לר' זה א' ור' ל' דהו' ליה לתוספות להקשות קוש' א' גדולה מו' דהיינו
 קאמר בגמ' דר' ע' סבר כר' לטעם עמו שאמרנו . ג' י' כמאי דתרגו
 בהקדש קא' ח' מיי' ודקארי' ליה מאי קאי ליה דלא מתי' מביא מחלוקת דרבי
 טרפון ור' ע' וקאמר דר' ע' סבר כר' וטקשה בגמרא דזה א' א' ומתרי' דלא
 פליגי ור' ע' לא קא' מיי' בהקדש א' ח' מאי קא' התוספות מעיקרא שהרי
 התיקון קאמר כפי' בגמ' ד' י' להקשות במאי דקאמר התוספות . אף קשה
 כי נמי סבר כר' לפתוך . דהיי קאמר בגמרא לר' כ' לית דיוו והיכא
 דמפריך ק' אבל היכא דלא מפריך ק' אית ליה דיוו והיי קאמי' התוספות
 לפתוך . כיון דלית ליה דיוו . אמרם תיורבו כל הגי פירכי כמה שאמר
 הש"ס התיקון בין ענין בעל מונ' לענין הקדש והכא בהכרח דרבי עקיבא סבר
 כר' ובין דסבר הכא כר' כפי' קא' מקשו התוספות ושפיר קא' מתרבי
 והמשינו בין :

ד' ה' הבותל . אבל אותם דכתב כוה' חייב לשלם לא נהירא . הכרח גיטת
 התוספות הוא דאע"ג דלאו מיי' קאי עביד יתא חייב ל'י שיהלו
 לצאו' שלא יבול קודם שפלו . והכרח הגיטת' האמת הוא דכיון שלא היה
 כוה' לפול מה היה לו להראות ולהודיע דלא היה מסת' אדעתיה שיפול .
 השתא משום דלא ידענא מהלם שמה בתמה רש"י ו' הרגיש דמאי קא' מקשה
 משום דלא ידענא . רבי יהודה סבר כל היבא שיהיה כיוצ' כוה' יתא חייב
 אבל השתא דלא ידענא והא פטור ומאי דקאמר בגמרא המוני' מתרבי עליו
 הראיה ל' בין ידיענא בין דלא ידענא אפי' הכי כיון להביא ראי' דכשלא
 אי הוה מיי' הא דלא' המוני' מתרבי עליו הראיה כדכר' ידיענא ודאי
 ניטא דאינו כן ק' מה דאמר המוני' מתרבי מיי' בין ידיענא בין דלא
 ידיענא . ולכך הוא פטור ל' דלא ידענא והמוני' מתרבי עליו הראיה
 ומאי קא' מקשה הגמרא השתא משום ידיענא : ל' א' דהוא
 תמי' בעלמא :

עבדי' וטורות נקין נמי ככסף ולא נכסין שטרות וטור אפי' בחליפין
 נקין ככסף אלא כמסירה והלא קאמר בפירוש מתני' עבדים וטור' נקין
 ככסף . ועוד י' דמ' התוספות אפילו בחליפין נמי ככסף דהלא אמרו
 דנקין בתמסירה דוקא . וכל לומר שהתוספות הכייתם לומר כן משום דאי
 שטר נמי נקיה ככסף מאי קא' מתקן דלא מיי' אלא כדכר' הקיה ככסף והלא
 שטרות נמי נקיים ככסף אם כן מאי מתקן לך אמרו התוספות ור' שטרות
 דלא נקיה ככסף ומסתיתין לן קאי' דנוכל לומר דלא הוכי' השטרות משום
 שהם שוים לעבדים ככסף כן משום דכמה דוכתי' מוכיניו שתי'הם
 יחד לך נקט ותני דתריהו אף שחיון שו' דשטר' לא נקני' ככסף . ולקושי' א'
 חכ' ור' לומר דלכתי' קא' אמרי התוספות ור' ל' ל' למה נקנית כמסירה
 ובחליפין נמי וק' :

לפלוג וליתני בדידה . המ' . כו' התוספות להקשות דאיך קאמר
 לפלוג וליתני בדידה דכ' דליכא מאן דפליגי עלה ואינו כן דהלא
 פליגי תנאי ולא ואלא אמרי' לפלוג וליתני בדיד' כיון דפליגי בה וי' בעלמא
 אף דפליגי אמרינו לפעמים לפלוג הוא לת"ק אולבר פלוגתיה אכל לא
 אמרינו לכללות המשכב לפלוג הואיל ופליגי לבי' התוספות המ' ל' ש' א'
 היה מתקן תיקון זה לא הוה פליגי רבי יוסף ות"ק וכיון דלא הוו פליגי הוה
 כיהא למימר כר' א' :

תם חי ולא שחוט . הא לא אפטרין . התוספות הרגישו דכיון שלא
 הביא המשנה רק לחלוק עם ל' א' כן נמי חלוקת תני חי ולא שחוט
 ותו לא כי כוה' פליגי לבי' התוספות הוא לא אפטרין ל' א' שה"כ שלא היה
 לו להביא רק החלק' הוא' ל' ד' רק משום דאיכא חידוש כיה הביא האמת :
 ואותיביה גמסין . הרגיש דש' כ' דברים א' שכלהו איתביה שמי' א'
 היה יכול להקשות ארבי יוס' דל' קדש מתי' לא מני למיקדש
 כ' אבל שחוט מני למקדש אם כן למה לו להביא איתביה דכלל' איתביה
 מני למקדש ולהביא ראי' דאפי' שחוט אין מקדשים . כ' ד' אדכר' אהך
 איתביה קא' מטי' ע' ליה לבי' דמתני' ומעלה מעל קמיירי תם ומני' א' מליף
 ולמי' דשיי' דוק' מתי' אבל שחוט מקדשי ומכא ליה להק' כמאי דסבר
 דהתם מיי' אפי' בשחוט ותו א' ד' דאיכא דמתני' משמע הכי מאי קא'
 מק' ד' יוס' תנא הוא ופליגי אמתיתין לך משום כל הגי פירכי לא הוה
 גמסין ק' ואיתביה לחודיה קא' פריך רק הפירכא הוא עם מ' כ' בגמרא
 ואם אית' כו' דכוה' איכא פירכא ל' יוס' השתא משום דלא ידיענא :

בשור קשר וכו' מוכסה פ' כראוי . פי' דאי לא הוה שמי' כראוי אם
 כן פליגי מתניתין ובריתא אהרדי דמתניתין קאמר דכר' שמי' שמי'ה
 כראוי ש' א' נתנו לשחוט לתרס טוט וקטן חייב וי' ברייתא מיי' שלא כראוי
 א' פ' פליגי אמתיתין לכן אמרו התוספות כראוי . עוד נראה דכר' אחר'
 דאי קא' מיי' שלא כראוי אף קא' דכין חרס שוטה וקטן כמאזיה א' י' היה
 חייב לך אמרו התוספות דמיי' שמי'ה כראוי ולפי שהיה שלא עשו השמי'ה
 כראוי יהיה חייב . ובין שאין כראוי לתקן מפרס לה כל הגי טור . נקין
 קמיירי רש"י ו' הרגיש קושי' דלעיל קאמר כר' לתקן בין שור . דמה
 לא שכן דכיה ל' להו' ומועד' לחכו' בין דכר' הראוי להוכין דבר שאין
 כראוי ועבשו כשכל לתקן בין שן ל' שור קאמר מה ל' שור שכן היא מועד'
 לאכול בין הראוי להוכין שאינו ראוי להולעיל קאמר איכא לכן אמר רש"י
 דלקמן שפסג' לה כל הגי טור שור קמי' הבא דכר' קמיירי ובין דמיי' נקין
 אם כן שפיר קא' מחלק בין קין אשן דמה קין מועד לאכול בין הראוי לה'
 ובין שאינו ראוי לה' :

רצה מה נזכה . ואף ע"ג דאמר שאני הכא דכולה משעבדי כוה' .
 י' אמאי קאמי' תוספות ואף ע"ג כיון דבגמרא אמרינו הכי ומתרינו
 הכי נמי דמתרינו תוספות . ועוד קשה דמה קא' מקשו התוספות ואע"ג
 דאמ' אין גובין . דהטעם דאמרי' תם אין גובין הוא משום שאמר ל'
 הכתי' לך מקום והכא לא מני למימר הכי דהתם מיי' שברך חלקו האמיש
 והכא מיי' שעדיין לא חלקו . ולכן יגבה מאזיה מהם ואם כן למה תיבדו זה
 החלוק התוספות ועוד דמאי קא' מקשה הואיל וי' אכל כל הגי פירוק . אבל
 מה שאפשר לומר כוה' הוא שאין חילוק בין חלקו האמיש בין לא חלקו ולא ש' א'
 מהתם להכא ולכך לא תיבדו זה התוספות דלא ש' ליה בין חלקו בין לא
 חלקו . ולקושי' ראשון דמאי קא' מחדש התוספות מ' בגמרא איפשר
 שהתוספות הקדישו מ' ש' כ' א' כ' דלא תיק' לו הבא לבי' התוספות
 דבגמרא קא' פריך הא ומתנה :

ובכר ש' א' ל' והיי' שדה בינונית הואי . יש לעיין מאן הכייתם
 לר' ל' שהיה בינונית שפי' שלא היה בינונית מביא ראי' שפיר
 דזה אי' ל' כוה' . וזה אי' חסם פטור . וכנאה לומר דאי הוה מכיית
 דלא הוה בינונית אף בגמרא לקימה כבעל חוב דמי' למימר למנה אחר
 דיי' שקלת דכיון דליכא בינונית אי'ו יכול לומר כן . ל' פ' שהכנינו' הוא
 השאועבד לבי' לבי' רש"י שהי' בינונית :

אי משום תני בופר לאו שיוצא הוא פי' דקמי' למ' פלגא נוקא ממונא .
 התוספות הרגישו דהכא פליגי ר' ות"ק והיה כנאה לפי שמעתין דהא
 דפריך בגמרא ולי' משום תני בופר פריך אחר רבי יוס' הגלילי ואם הוא כן
 לא פריך מיי' דמאי קא' פריך ל' דהוא תנא וסבר איכא . לבי' א'
 התוספות פי' דליקטי . רצה לומר דאין כונת המקשה רק להקשות להווא
 אמונא דסבר פלגא נוקא ממונא ושפיר מני למיפך לא מווא מדברי' ת"ק
 ועו' שהם רבנן והאיל' הם רבנן לא מניתי למימר דהווא אמרי' סבר כר'
 הגלילי . דלא שכן רבנן וסבר כר' דשפיר פריך בגמרא :

אי נמי אפשר לומר שהתוספת שגמרו מני' אחר הוא דענינא למימר
 דמאי דפריך הגמרא אי' משום תני בופר לא קאי' אלא א'תם
 ובין דקאי' א'תם מאי פריך לאו שיוצא הוא דהווא מיי' כוועד ולכך
 קאמר לאו שיוצא הוא אבל בתם אה"כ שהיו שיוצא לך אמרו התוספות
 פי' ר' ל' כיון דכונתי' להקשות למ' פלגא נוקא ממונא אם כן בהכרח
 דמאי דפריך בגמרא קאי' אכולה מילתא בין בתם ובין כוועד דאי'
 איני' בתם כדכר' לא פריך כלל בגמרא ולמ' פ' א' נוקא ממונא
 טעום דהווא מיי' כוועד אלא בהכרח הוא דמאי דפריך הוא
 בין א'תם בין אמונא וזה שאמר

אין קא' פריך

אין קא' פריך

אין קא' פריך

אין קא' פריך

התוספות

חירושי מסכת בבא קמא

נצטות הניזוק משלם מניזוק לשמועין כדוכא נצטות הניזוק משלם מניזוק ודוק :

דעין מעין עבד חמשה

תמים וה מועד פים . ר"א משהה דנכו' רישא דבני הניזוקה לבינות לא' מהם ולה ולזה לשונוס דעני. מן היווי לה חצר הניזוק ולגבי קרן הוי"א דה' וקשה דכהי מיי דכיון דמועדת לפיות חשיב חצר הניזוק לגבי סן כיון דבשן אויז מידות אמהם לגבי נגל דקתני הגנל מועדת לטבור כדך ה' וכה דהיינו כלים הוי"א דה' כיון דאינו מידות לכלים וא"כ היכי קתני הגנל מועדת לטבור . ועוד ק' לקמן כמה שהי' רב וביד לרב כהנא מי מביית מוקט' לה כולה כו' טרפון ה' קתני ה' מועד' לאכול האווי לה און שאין ראוי לה לא ואי ר"ט ויש לראות היכי . וכל לומר בתיקון הקושיא ה' דה' דקאמר דמועד' לפירו גם . כללים ודמתי' קאמר דכל דבר השטלעל פירו קריין ליה בכל דוכא וכוה מתורבת בני הקושיא השייה דכי היכי דאע"ג דמועדת לכיות לזה ולה ולטורס כי אויז סן מידות חשיב לזה חצר הניזוק משום דמועדת לכיות הכי בני קרן אויז מידות חשיב רשות הניזוק וא"כ ה"ל ור"א ה"ל רגל דאויז כמות וכלים כיון דמועדת לכיות וכלים היווי' רשות הניזוק וק"ל :

דלן ש' ראוי

לה און שאין ראוי לה ה"ל און להקשות דילמא ה' דקתני מועדות היינו לשלם מן העליה . ק"ק דלעיל היה להם לתושפות לכרוב זה הדייר כי קאמר סקתני הן מועדות לאכול מכלל . ומקשה רישא אספקיה היה להם לומר אין להקשות דילמא לא קשיא דעריש דקתני אינה מועדת היינו לשלם מן העליה . ור"ל דלך בתבנו והדוכא כאן כאין ראוי משום דמלתא נדחית הקושיא וזו כמו דמקרק התו והבינו :

במתקין לה כדכא ה' קתני לקמן . פי' ר"ט ה' מתקין לה כדכא ולא נכמי' . יש לרא' ומה מביאות היה לזאת גירסה דמא קושיא ב"א חדא דחמש תקן ה' קאמר חמשה תמין ואם הועדו חמשתן מועדין דודאי דתמין מעיקר' ואח"כ ע"ה העד' אפסס כדמועדין במתחלתן לא קמיירי . ויש מי שגבה לומר פי' א' אחר כה מדוויק' כל לשונות רש' הנא' אחר זה אומרו לקמן ואם הועדו חמשתן מועדין היינו כי' דמא' בכתבו באוש היינו פי' ואמאי לא אמר כן למעלה ועוד או' ויש מועדין דמתני' מתפרש וה' דלן תני להו כהדי הכי דאין נמשך והלבי סכרת כדכא . אפסס דעמיתו הו' דאית דלא גרסי כדכא . אלא כך ה' ונוכסי' דהוא אחר חסווי מחסרה והכי קתני חמשה תמים . ושור הוויק מתחלת . והיו גורסין בך משום דה' קושיא דמא' כינע דאפסר דמילתא באפס כפשה היה לכך פי' ה' מתקין לה כו' . דודאי קושיא היא ומכריה זה במא' דפי' לקמן מאו כינע וארוכו קאי בלו דככהכ מילת כינע קאי אשום דוכתא . והגיס' דקאי דחמשה תקן און ה' במונה כמו דנע' לכאורה דקאמר דיתר הן אלא הכוונה דשאל ללון דקאמר חסווי מחסרה חמש' תמין ואם הועדו חמשתן מועדין כיוון דקתני במתני' חמש' השתא דקאמר חמשה תמים . וא"כ הי"ל ור"א דמא' דחמש תמן וכ"כ ח"כ ע' דיו היתה קושיא כדכא לומר לרידי פי' ביחא דאיהו בני קאמר חמשתן מועדין הא היוינו אותם ה' אלא תמין לדרי' בני אותן ה' תמין ואותם ה' מועדי' לא היוינו אותם ה' אלא תמין הוויין חמש' לא לנר' ולא לנר' ולא לשון והמועדים הן ה' והרגל ושור המועד ושור המויק כצטות הניזוק והא' . אפס דלדידך ה' לומר כן דקאמרת דשור המויק בנר' הניזוק הוי' ה' ונגל דהיינו העדאתך כצטות הניזוק וא"כ ד' הוו ופרסי' דלא גרסי' גירסא זו אבל כל הגסווי' הנאיים ח"כ כותף ההוא פירוטא ו' ו' ואם הועדו חמשתן מועדין היינו פי' דה' מועדי' דתקן במתני' ולא בני דהיינו ספס' דמא' דקאמר ואם הועדו לאו בירו דמתני' וה' מועדי' דקתני היינו סן ונגל ושור המועד . ור"א ג"כ וסן ונגל מועדין מתחילתן ולא דמועדה קאי ואפס לקמן דיש מועדין . וה' דלא תני להו כהדי הכי משום דלא כינע ככהך הו' כשך דוקא לכינע דלמא' דאמר בתמא' בני' דשור המויק כצטות הניזוק הוי פירוט' דשן ונגל אינו הספק אמר לפי' כדכא דשור המויק חמלקות . קא פסקין וקשה אמאי לא תני להו כהדי הכי ומאי משום דלא בתבו ולא דתריש' אותה הגיע' משום דאיב' להיא פירוט' ב' אינ' דוחקיס וק"ל :

דעין מעין עבד חמשה

דלן ש' ראוי

דלן ש' ראוי

דלן ש' ראוי

דלן ש' ראוי

דלן ש' ראוי

דלן ש' ראוי

דלן ש' ראוי

דלן ש' ראוי

דלן ש' ראוי

דלן ש' ראוי

דלן ש' ראוי

בבא קמא

גרסי' ושהכל גזירה ח' לכ"א רש"י א"ל השני לטבות לוח' ח' כיוצא הו"א גזירה ח' ושאול כינע הרגל מועדת ומשיב בדרך הלכה . ויש לקרקק למה רש"י לא כהר בני' כי' ור"ל משום דלפי' רש"י מהם כ' מלקות פרך שפיר בגמ' היינו רגל היינו כהמה פי' ולמה לי גמי מלקות האיל והס' ח' ומתקן שפיר דמשום התלמד' קתני אבות ולכן אמר הכהמ' בגמ' קמדי' ר"ל לזה הפי' שפיר פרך בגמ' והכוונה שמתקן גמי שפיר אב תלמד' תני טבות אכל לפי' התוספות דכולה חלוקה ח' מפי' פרך בגמ' היינו רגל היינו כהמה ונס לא מתקן מדי קתני אבות וקתני תולדות דלא שייך למשך קתני אבות רק כשהם שני חלוקות אבל מפי' דמקום בגמ' יהיה הכוונה כן דמה מתין המשנה הכהמה בו' דה' ינו עגמו מה ששאל כינע הרגל מועדת לטבור דרך הלכה ומה משיב הכהמה מועדת להך כדכרן דהוא עגמו מה ששאל כינע הרגל מועדת עגמו מה ששאל כינע הרגל מועדת לה' דלא שבי מיי' או' הכהמה בו' שהוא כחלוקה ח' אוכל תולדה לכן הוכיחו ר"ל כמה שהי' הכהמה מועדת בו וקאמר לישאל דלמה כדכרבה ר"ל שהוא תולדה ויש להקשות לפי' רש"י דכר' כדכר' הוא גזירה ח' א"כ למה הוכיחו פה הווי' וכבר הוכיחו במתני' דלעיל . ונ' דלתיקן דמשום שהוכיחו שאם לא היה מוכיחה עתה פה ה' דמא' דקאמר לעיל דמתני' הרגל מועדת . דאין הכי גמי שדכרבים אמריס הו"א ג' מועד ומתני' דלעיל דקאמר הרגל . ר"ל דכרגל נמי הווי' שושה להך כדכרבה וזה כדכרבים אמריס דהו' מועד לבד הוכיחו כחן לומר דדוקא לשבך בדרך הלכה ה' מועדת ובאותן אחר לא . והעשם דלעיל' לא הוה אמיתא דמתני' אלא למשע שלא יהיה מועד בדרך אחר הוא משום דמתני' לא קאמר רק הרגל מועד לטבור בדרך הלכה כ"ל דהא נמי הווי' מועד ומ' לשבך בדרך הלכה שתתמא כ"ל דדוקא כה' הוא מועד ולא בדרך אחרת ולכן הוכיחו כחן פטס אחרת ע"ב לומר דדוקא כה' הוא מועד : דדק כלי מלאש הגמ' נראה דאם ורק און או חן אכלי . נר' דהתוס' הרגלי נפי' הנא' משמעות הגמ' ר"ל דבין וקן וכן הכל עגמו הכל אחד וכן ס' יש להקשות דכר' מפי' בני כהר מה כהר וזכין וכוונות כינעו דפסקי' דהו' כוונות דכר' ה' בסי' מתני' בני' התין ונתנגל למקום ח' משלם מני סוף לב"א התוס' נכ' דישמעות בין זקן הכלי עגמו לזקן חן : תפשוט ליה מדרכי' ואמר דכה . ר"ל דלא מני לפשט מיד מה' דכר' משום דמא' דקאמר דכה דתיב הוויק הו"א משום דכיון דזקן כוונות מכיון כוונ' ישיב האיל ורקין לשבך ולכן תיב אבל מאי' דבני' דבני' הוא דכר' וא"כ נכרחה דאפס' שלא היה סכר אט' ג' דככר כסכ' מ' מתחילת הדכיה אפס' שלא היה סכר ככרית נגלל אבל ככרית הכלי עגמו ודאי שישבך א"כ מאי' פרך תפשוט דלא יכול למשעט מיי' ור"ע :

הידוס ס"ז . ר"ל דמא' קא פרך הידוס ס' דמיטא דסכיב' ליה בסומכוס דלפי' דאפי' כוונות משלם נוק' סלס . ור"ל דהמקשה כשהמקשה סכר דלא שפיר רבנן ואסר ליה בסומכוס לבד הקשה הידוס ס' ד' :

דמאוס גלישה . ר"ל דאחי' המא' קני לה ח' לא דהא שפיר כלל קתני ומה שחפשי' לומר כזה הו' דאותה לשה שהיה נכבד לא היה פתס לביתילה רק קנה מקיה שהושס סא"כ כבר אפס' שהיה דקון הכלי' במל' והתקן סכר דקאמר שמשוהו לביתילה :

תפשוט דלאו ככרו דמי . המ"ל ור"ל דהא קמדי' לה משום דה' לתקן תיקון אחר הואו דריש' סומכוס וס פ"א נכנן כדמתקין ככהה דוכתי' לבך אמר התוס' דה' מל' הרך תיבואו דדיל' הכא בו' ולא תכנה כן לא תרן הק' בני' :

ראשונה יש לדקדק מה סכר הוי' דאמר דר"א סכר דבני' אדומיה סכר כ"ט מגופו וכבר כרי' דכר' ממות כמקום עומדת ואין לא רח' דמא' דקאמר ר' דוד' תמות במקומה עומדת הו"א כשהיה תם מתחילתו אבל גבי אדומיה שהיה מועד מתחילתו לא שייך בד' תמות כמקום עומדת שנית . ר"ל דמא' דמטי' בגמ' בגון דלמידי . ופרסי' ב' פירוט' לפי' הא' דפי' דמימי' ככשיני ואנייד מאי קמדי' בגמ' יש שני לכוונות לכוני' נזוק תפשוט דאין סימוין כיון דכר' חן דמי' אמרו וכן משלם ח' ואם הו' סכר רבנן דיש סימו' לכוני' לא הו' אומריס דמשלם ח' כק' רביע' אלא ודאי האיל ואמרו דמשלם ח' ודאי סכינ' להו' דאין סני לכרוית לכוני' נזוק . ותו א"כ כמה דאמרינן בגמ' גופ' בני' רגל העד'יל ובעי' בני' דכרביס בני' שני הגרסאות ח' הו' דבעי' יש העד'ה לכוני' דכוני' על כוונות דאדומיה וקאמר כומר' אלא ח' דמי' וימא' ובכלתא דסומכוס והשתא מאי פיידי' וה' משוכה הו"א פי' דמתני' דהשתא כללס הו"א סכיני' ולדידך מי ביחא דאיהו בני' בא לפשטו מההיא בייתק' דיש העד'ה לכוני' דאדומיה וא"כ מאי פיידי' וה' משוכה הו"א . דאם הוא פיידי' במשוב' מאי כס' פיידי' איהו בני' דאדומיה . ותו א"כ במא' דמתקן בגמ' וה' משוכה הו"א ח' הפירכא דאי' לומר דלמי' בכלתא דסומכוס וכן דה' דסומכוס לא סכיני' כשינוי ובכ"את מיידי' כשינוי וא"כ תפשוט וקשיא לזה דמא' פרך בגמ' משוכה הו"א . אמאי' לא תיקן וזה' כ' דלא כלתא ככעלתא דסומכוס וכן דסומכוס מיידי' כשינוי אבל כי פליגי' הו"א כהר' ומיטא ולא ח' ד' וכן דמימי' השינוי דר' פרופן אשר משוכה שור כהר' ומלם' גרסי' :

וכ"ח א"כ אשתי נקט כאן חס"י. וכן נקט הכי משום דאי לא הוה חרש שוטה וקטן לא הוה אשמועינן שום חידוש שהיה במתני' נוכח כפירוש לפר"ק אדם מועד לעולם עד כי בין יסן בין באונס בין בנזון אסן להכי נקט הכה"ש שם חס"י דאע"ג דאיהו לא עבד כלום חייב דבמתני' לא הוה משמע לן זה דהא במאי דקאמר אדם מועד לעולם בין באונס בין בנזון אסן כן להכי נקט הכה"ש ויש שם חס"י דאע"ג דאיהו לא עבד כלום חייב דבמתני' לא הוה משמע לן זה דהא דאי דאמר דקאמר אדם מועד לעולם בין באונס בין בנזון הוה כשהוה בעצמו עשאו אבל כשעשאו אחר בחרש"ט יהא פטור להכי הביא רב כה"ש דאשמועינן דאע"ג שהוה אונס שהוה לא עשאו יהיה חייב בהגאיה אס הפקיר. ואמרו אסן הפקיר כחאף הא דאזכירין למימר ונפקא מינה אס הפקיר. ואמרו ומתוך כך נראה לומר שהוה אונס שאי לא הוה אונס רק שינוי לא הוה אשמועינן חידוש כלל אע"ג דנפקא מינה אס הפקיר ככו'. וזכה מוכן הוכי' בו דקאמרי התוס' שהגישו דאס דקאמר פטורים הוה לגמרי א"כ לפי הסתקא דאמרינן דפטורים מחוק שלם אס כן הדיוא קאמרי דרוביה ומה דעוה אשמועינן באדם דחייב לכך אמרו התוספות ונראה דגם לפי הסתקא פטורים לגמרי דאונס הוה דלמה יחזור ומכבד ראשונה והשתא מאי דקאמר בכנייתא פטורים הוה להנציח דלמטה למעלה הוה פטור לגמרי ומלמעלה למטה הוה פטור שם"ט.

דאדוני אדוני ה"מ לאוקומיה בלחא או חו"ב מ"ט דה"מ לצויי שינויי אהניא הוה דהכא במאי עסקינן דגחלת שלו וההרחח מש"ט ולא תרבה ה"ג הא לא תרבה. ואפשר גם כן לומר שהוה מקושר עם הדיוקן של חסדיו דאמר וכו' בדאנא אנוני לא מני למימר וכו' והוספי' לומר שהשתא הוה דאמר דמוקיה לה בדאדוני חו"ב ה"מ לאוקומיה בדאנא אנוני וע"ש שינוי בדקאמרי התוספות ומאן דקאמר דאנא אנוני לא מני למימר בדקאמרי התוספות דדוקא מאן דסבר כדאדוני אדוני מני לאוקומיה בדאנא אנוני אבל מאן דסבר באנא אנוני לא מני לאוקומיה בדאדוני אדוני וקאמר התוס' הכי ה"מ. ואי לא הוה אמרי התוספות לקמן לא מני ה"מ דאפשר דמאן דקאמר בדאנא אנוני ה"מ בדאדוני אדוני. אבל קאמרי חוקה דמאי אקאמרי התוספות וכו' בדאנא אנוני לא מני למימר דאי כה כמו לאו בכחו דמי הוה על כל שאר הגדיש פטור דמאי דסבר בדאנא אנוני מני לאוקומיה כמי בדאדוני אדוני וסבר ככאן דאמרי כה כמו ככחו דמי ומשלים ח"כ כמו שהיה הראש' בספקיו דף קכ"ט ו' בעי רב אשי' כה כמו לצאומהו ככחו דמי. והי"ק ו' לא ה"מ רק הכעיש משום דלפוטמהו מבעיי' ליה וליה הלכתא כותיה. ולי נראה דיש בפקותא גדולה דלמותרו בעייתו משמע דשפאל ליה כה כמו ככחו דמי לכ"ע ולרבנן משלים על כה כמו ח"כ בעוול כחו. א"כ משמע מדבריו דלרבנן כה כמו ככחו דמי ומשלים ח"כ א"כ בפי' מני לאוקומיה מאן דסבר בדאנא אנוני בדאדוני אדוני וישלם ח"כ דכה כמו ככחו דמי דהלכה כרבנן. ואיך אמרו התוספות לא מני. משום דכה כמו לאו ככחו דמי. דהיי' רבנן סברי לה דכה כמו ככחו דמי. ולחוק עזר הקדוש אי אפשר לומר דאפילו א"כ א"כ דסומכוס פליגי ארבנן לא שמעינן ליה אי סבר כה כמו לאו ככחו דמי דמי קאמרי א"כ א"כ בגמרא לעיל לסומכוס כה כמו ככחו דמי או לאו קאמרי בתיקן. וא"כ איך אמרו התוספות לא מני ככו"ט משום טעמא דכה כמו לאו ככחו דמי בין דלית מאן דסבר כן ותו א"כ לא קאמרי אע"ג שאלא דכה כמו לאו ככחו דמי אפשר שיא חייב ח"כ משום דלעיל ב"י קאמרינן בנמא א"כ א"כ דסומכוס קאמרי מבעיי' ליה ככו"ט א"כ כה כמו ככחו דמי וישלם כוק שלם או לאו ככחו דמי ואינו משלים רק ח"כ א"כ כן אע"פ שכה כמו לאו ככחו דמי מאן דסבר כן בדאנא אנוני מני לאוקומיה בדאדוני אדוני והכי אמרי התוספות דאי כה כמו לאו ככחו דמי הוה על כל שאר הגדיש פטור ע"כ.

אמר רב וביד משמיה דרבה פשיטא שאפ"י כפרו נמי חייב. תימא דלפי זה אמאי לא קת' כפרו במתני' ולישמעינן רבותא דאפילו כפרו חייב. ועוד קשה לפרש וליתני בדידיה כד"ל כשכפרו מכות רעוב אבל כשלא כפרו מכות רעוב פטור. וי"ל בדוחק דהיי' קתני במתני' אפילו לא הוה קפדו משא אלא דכפרו והוה הפילה במקום ששייך ג"כ קפינה כ"ל דבי' קפדו גמ' נפלו על הכלים כמו דכפרו על הכלים כשנפלו. ובתל' כה ה"ל לאוקומי אדעתיה דקאמרי אשמועינן דכדכו וקשה דלפי זה הוה קאמרי משטח למעלה ואין רבין כדן כדן ושמעיהם הוה אשמי חייבים ונ"ל שמה שכתב רש"י ו' דקאמרי אשמועינן דכדכו ר"ל כפרה דדיבין לסודן כמו שכתבו התו' בדבור המתחיל אלא גמ' כפריה ו' ולא דמי לסודן דמשמע דסריכה הוה אשמועינן. ועוד כ"ל דבי' דקאמר בכותל רעוב כיון לומר בכותל כה אלא שהתקנה לא כיון דכדכו וזה מוכח הוה עאלת' אמאי לא קאמר אלא בכותל כה רבין הדך לומר אלא כי קא הדד ביה מתירין א' ואומר תירון אקיימי.

עור כתב' ו' למטה למעלה פטורים מ"ט וחיבים בחני נוק. וי"ל דלפי המסקנא קאי דקתני פטור מכות שלם וחיבים בח"כ וההכרח שיש לו דהוה המסקנא אמתית משום דקתני בכנייתא פטורים לכ' החלוקות דמשמע שפטור שוה לשניהם ובי' הבי' דבחלוקת מלמעלה למטה הפטור הוה טכ"ט והדבור נח"כ ה"כ בחוק' מלמטה הפטור הוה מ"ט. ולפי זה א"ש שאי דקתני א"ה אמאי פטורים דמע קרא קאמר התקנה דפטורין לגמרי קאמר. והקו' סוכדים דגם לפי המסקנ' הוה פטורים לגמרי הוה משום שמועיהם.

ארומים חדוש דאדם ואינם חוששים לדוחק פטורים ומ"ט עובדו והדוחק כמה חדוש דאדם ומותר לטון פטורים דהוה לטון פטורים: **דל' כב' גרדייה** כמריה. ולא דמי לכוכי ידוע שהתוספות הגישו דהא סריכה הוייא ארוחיה ואמאי פטור מ"ט וחייב בחני נזון ותיבדו דלא דמי. וא"ל דלעיל דכך כ' גרסין בין דארוחיה למיכל ליתא ארוחיה נמי לכוכי משמע שהסריכה הוה שינוי ואם כן מאי קאמרו הם ו' מעיקרא. וי' דהכי נמי חוה לעוה אוכל ומה סריך.

וקס"ד דאיכא בינייהו כגון שהדליק בנחלת. הגישו דמאי פריך לר"ל בשלמא לר"ל לעולם דר"ל לא פליג אר"י אלא דמוסיף דר"י אומר משום חני ואיהו אומר משום ממונו ג"כ וא"כ בשכלו לו חניו דאיכא דר"י פטור וא"כ ר"ל חייב משום דאיהו סוכר משום ממונו. וא"ל דהמקשה לא שמיע ליה הא דכללו חניו אסן כן אמאי לא קשה מכ'. ותי' רש"י דהמקשה לא שמיע ליה האי מילתא דכללו לו חניו. ותי' פ"ק אסן כן כגון שהדליקו. ולפי זה ליכא למימר דר"ל מוסיף אר"י וסוכר גם כן משום חניו דאסן כן בנחלת שאין שלו אמאי פטור וליכא למידק כמו וקס"ד דמשמע השתא קס"ד וא"כ ל"א קס"ד דאסן כן קשה דהא ליתא דלעולם א"כ רש"י וזה ה"מ דהוה הוה. ד"ל דקאמרו זה הלשון וקס"ד בעדך שהשתא א"כ קס"ד אחר עם זה כמו שיש לקמן ועיין לקמן בשלן רש"י לחייבו כד' דככים וגם כביארו שכתבתי. וזאת כונת רש"י. אבל י"ל דמה יתכן רש"י ו' ללהיא דפיקר הכונס ככוכף קומתו של חבירו דמשמע מינה דאפילו הדליק בנחלת שאין שלו חייב אר"י וי"ל בדוחק דרש"י מפר' ההוה דבופק בפי' הדליקה דהדליקה הוה שלו ומה חייב אבל כשהדליק בנחלת שאין שלו פטור א"כ רש"י. אבל קשה מאד מאי דקתני ג' שיא ט' הפטור דמה יתכן עם:

אישו משום חניו ולי' סיבועי בעצמו האש אלא כל מקום שפסע ולא שמר בנחלתו חייב וכו'. הגה כיון דמקום חניו דבשבעי בעצמו האש לחניו דכל מקום שפסע משמע דכמו דבשיעור הוה מחוץ כן חניו דכל מקום שפסע הוה מחוץ. ולפי זה תימא דמאי קתני בגמרא. א"ל חניו מבחוץ חו"ב. לר"ל לפרש שכתביה הוקשה להש' דמאי קתני בגמרא ור"ל אמאי לא אמר כרי' ורי' אמאי לא אמר דמשמע דלפי' לעולם דלא פליגי דר"ל סוכר משום חניו וסוכר משום ממונו לחייביה בשכלו לו חניו וכן ר"י סוכר משום חניו כל היכא דשייך הי"ב כגון דלא לו חניו א"כ בשכלו לו חניו אית ליה משום ממונו ויש בפקות' מר"י דאשמועינן דחניו הוה שומע בעצמו האש לאכוכי בנחלת האש מענהו ודלוק דלא הוה חניו. ותרבו בהכרח פליגי ר"ל וי' דאי לוטר דר"י אשמועינן דחניו הוה שומע בעצמו האש איהו קעביד דשינוי דלא הוה חניו וזהו אמר דאשמועינן משום חניו לא סובע בעצמו אלא כל מקום:

הכא כ"ע דר"י אדוני אדוני ודקאמרי לה מאי קאי לה בני לא היה יודע זה המציאות דר"י אדוני וכו' וי' דהוה ידע וקפיד דהוה דוחק לומר על מקום נחלת ח"כ ועל הגדיש פטור דבמתני' קתני ועל סגדים משלים ח"כ דמשמע על כל הגדיש. והנה המקשה לא קשה ארי' וכן משום דהוה מוקי א"כ דהיי' בדאדוני אדוני ו' א"ש מאי דקתני במתני' ועל כל הגדיש ח"כ דהוה אבולה. והנה הקשה לר"ל דלא מני מתקומא א"כ רש"י דר"ל לא בדאדוני אדוני ולא בדאנא אנוני אי בדאדוני אדוני משום הדוחק האמור ונראה אנוני נמי משום דיש לו ב' דוחקים הא' דאי אכחה אנוני עם התורה אי אכחה לא מני למתני על מקום נחלת ח"כ דאמקום נחלת חייב נוק שלם דאכחה הוה כמו שכתב רש"י ה"ג. ותי' המתירן דלעולם בדאדוני ותי' מאי יתירן לקומי דוחק לומר על מקום נחלת ח"כ נובל לתירן דבי' היכי שמעיה זה הדוחק ר"ל ה"כ יעבור אותה ר"ל ולא כיון באומר ר"י דאכחה אנוני. וי' בין דר"י מעביד זה הדוחק דל' מקום נחלת ח"כ דאמקום נחלת ח"כ דהוה אומר דמשלים נוק שלם דהמתני' קתני בהדיא ועל כל הגדיש משלים ח"כ דהוה נחלת ככלל ה"כ יעבור הדוחק ר"ל דאע"ג דקתני מתני' על כל הגדיש ח"כ דמשמע אבולה עכו"ל הוה אומר דהוה דוחק במקום נחלת. ולפי זה איך לר"ל דאמאי קתני בגמרא וי' דאנא אנוני דכיון דהמקשה לא קשה אלא לר"ל לא ה"ל לתירן אלא לר"ל דבאומר וי' הוה ע"ד כדכתיב ללא שאלו משלם חניו כדכתיב וכן והכלכל עשאו' לא דמשונה הוה ועל גדיש כולי' פטור. קשה דמאי קאמר דמשונה הוה דמשמע מתוך כך עשאו' משום דהוה משנה ומה חייב ח"כ אבל אי לא הוה משונה פטור. והא ליתא כיון דכתיבות הן חייב ח"כ:

כמונרו אית ביה מקשא ותי' דאיכא לסומכוס נ"ט בו' קשה משה כפשיך או פניך מסומכוס לחוד או פריך גם כן מרבנן אי מסומכוס לחוד יתירן אלא דאמרי בריבנן דאית לון ח"כ ואי פריך ג"כ מרבנן אמאי קאמר דאיכא לסומכוס דה"ל גם כן דאיכא לרבנן. ויש לתירן דמסומכוס נשמע לרבנן. דהתם בכנייתא אי לא קתני מסומכוס הייתי אומר דרבנן אמרי ברוח שבכפיהם ח"כ משו דלית בהו משא ולא מצוינן שלם אלא במשון דאית ביה משא והשתא לא תיקשי מידי דיתירן אלא דאמרי ברבנן אבל אחר שכל מסומכוס נשמע לרבנן דע"כ לא פליגי רבנן כסומכוס אלא כשהו' בריבות אבל אי לא הוה כביכות לעולם דמודה רבנן לסומכוס דאפילו משון דלית ביה משא חייב נוק שלם. וא"כ תיקשי מנ"ט ותי' דרבנן גם כן פליגי כשהים אסומכוס הא ליתא דהוה דוחק גדול לומר כן דאשמועינן מחלוקת לא משנין:

חירושי מסכת

בבא קמא ע"ב

תאמרנו • תיכרין כוון דכבר אמר החיוב ואח"כ לא תש לזה היתור דמיא ליה למירע מיס דמאיתמול : שירור התניקות כו' אף על גב דכו' כותס לומר דהנה מהפטט מטמע דר' מאיר בשאמר ותס כל שיהו התניקות מולק אר"ל דאמר ותס היו ששיחורנו שגלה ימים ויעולם לא היו חורה שלשה ימים אלא המורה כו' כל שיהו התניקות • דודאי חוד לקדמותו • ולפי זה קשה דלא היו תס עס מועד רובה לומר דבמועד מוסק אר"ל ובתס מולק אר"ל במועד מוסק משום דמקרא דרש"טן דמועד היו כל שהעידו בו שלשה ימים ואיהו אינו יכול לתלק אקרא ובתס מולק כאשר זה דוחק • ותרינו התוספות דר' ד"ף ד"ף היו חורה כשהיו התניקות • לעולם דאדם אית ליה מולק ומשום הכי אינו רגוע אכל לעולם כשאינה שווים בודאי יהיה נגמא ואס כן אר"ל כרבי מאיר דהוי חורה ביותר חורה הוי משויחור בו שלשה ימים טפי משהיה התניקות • וס לומר כיון שבעשה שכל כל כך מהתניקות וכו' ודוכדל בפלמא הוי • וכיון דזאת החולה אינה כל כך טובה כדכר לומר דר' שא"ל לא בלא לשעש שלל תועיל חורת שלשה ימים אלא השעינו דאפילו ביום א' שפס פמיס • ולעולם דיותר חורה הוי ששיחור בו שלשה ימים • ולא תקמי מידי דהא במועד ובתס מוסק :

קיי בהכריותיה טהורה ואס כן מאי פריך לרבי יוסי דהיכל מה שאמר רבי יוסי וכה תוכית שאינה מראיות ויחקה לריותיה טהא • ועוד קשה דמאי קאמר דאס כן לשתוק מחלתי דע' ב' אר"ל פריך וזאת למעוטי וכו' מימים דאי לא בתר דאמנא חזית הוה אמיא וב ימים איתא כמה מנינו מה מנינו בונה שישנה בראיות וישנה בימים אף כל שיטה בראיות ישנו בימים וי' דאיכא למיפך מה לזכה שכן וזבחה מטמא בין למ כין יכס בו כדאמרין ומ' דר"ס פ' דס הכזה ישנה בימים תאמר כוב שאינו מטמא אלא לה מ' אר"ל בימים • הנה תירכנו לקושי דאיתא כמה מנינו אמנס לקושי דמאי פריך לר' דר' עיין לתרבה ע"כ :

עוד כתבו ושלשה פעמים כיום אחד נראה בו הגניט כיון שאמר בתם נפי מוסק אר"ל וסוכר נס כן משויחור בו שלשה ימים אס כן אסאי לא אמר שלשה פעמים כיום היו חורה דבי היכי דקאמר בעד דהא דהיי בשלשה פעמים שקל ותומר ריבא גניחיותו חייב קירוב כלל שכן הכי גניחיות חורה בטלן נגף שלשה ימים הוי חורה כשאה שווים פעמים שלל ולא בנת לא כל שכן דהוי חורה • ותירעו שלשה פעמים ביום כדא"ל דר' מושל בריבור המתחיל ולא ישמרו האידניא חייב ק' דאמאי לא הקשו התוס' לר"ס • מבקראות מהבא על יבמתו דסתם לן תנא כגור המועד כדכ"ג דאמר בפלמא ומינן הוי חוקה אית דלא כר"ס • ע"כ דא"ל דהיי בולק למיפך מבקראו דכתיב על יבמתו אלא דבתיק להו להקשות לו משמעתינו • והע דכונתס זה דכתיב הוי יכולס להקשות לר"ס • ז"ל מחוקת הכתיב דקאמר סתמא דגמ' אימא טור המועד עד נגינה ומעלה הקשו מבקראות זה בודאי דינחא לכו להקשות משמעות יבנות • וכמו שאמר והא דקדמי לקמן בכרייתא במגזת פת שלשית ווסמות ג' ע' אף הוה מקשר אחר דכרייה :

כזה להיות סתמא • תימא דמאי קאמר מה לאית דעהבנה ד"ל חזית וזאת למעוטי אמא ובה מראיות דאלת"ה אמיא דזכה ישנה בראיות חק' דתקה לריותיה טהא קירבה לריותיה לא כל שכן • והן אמת נגינה וזאת הקושיא בעיני וחזיקי השיבה עכ"ל כמילין וכן שימור לפיהם :

ליבא הכך בתראי מקמי לא מני למיפך בו' הגניט שכלמא לפיורס כס"י ו' ל' דמי לעיל דאגניטהנית חייב נוק שלל אלגא דכתיב א' ה' דמרי מתכתיב בו' דתקמי לא תקמי דאיהו מוקי דכיון ג' הכינן ובהבחה הקמי לייגודי נתכוונו דודאי הכי קמי יסגו משפחת לאמר למה קורא אותנו וזה האיש הוילא ונהבו לא ראינו שגמא זה הטור וזאת הגניטה אלא דודאי אית ליה תרי בתיא סדי אחריו וקורא לנו כד לייגודי :

אכל לפי פיורסו דפירסו לעיל דכתיב גס כן אית ליה דבנ' וסמין הוי חוקה ולא מתחייב אלא אגניטה ד' כוון שיחורו התוספות כדכור המתיב ולא ישמרו וק' דלמרו הכך קמיא אכן לתויובה פלגא נוקא איתין דאי לייגודי אי אפטר לומר דאפילו אס יבואו שלשה כתוב לא מתחייב נוק שלל ולא אגניט' כביעית ותירכו דמוכחא מילתא • והא פאי קאמר עכא ידענא כו' כדו שיהיה מקשר עם מה שאמר הסי' דכונת' לומר דככלמא לפיורסו דתיורכו דלא מני למיפ' משום דמוכחא מילתא דלייגודי קא אתו עבד המתיכו עד נגינה שלש' אית שפיר דיש לנו לתקן קושיא וזאת מאי קאמר :

אכל לפי פיורסו דפירסו לעיל דכתיב גס כן אית ליה דבנ' וסמין הוי חוקה ולא מתחייב אלא אגניטה ד' כוון שיחורו התוספות כדכור המתיב ולא ישמרו וק' דלמרו הכך קמיא אכן לתויובה פלגא נוקא איתין דאי לייגודי אי אפטר לומר דאפילו אס יבואו שלשה כתוב לא מתחייב נוק שלל ולא אגניט' כביעית ותירכו דמוכחא מילתא • והא פאי קאמר עכא ידענא כו' כדו שיהיה מקשר עם מה שאמר הסי' דכונת' לומר דככלמא לפיורסו דתיורכו דלא מני למיפ' משום דמוכחא מילתא דלייגודי קא אתו עבד המתיכו עד נגינה שלש' אית שפיר דיש לנו לתקן קושיא וזאת מאי קאמר :

אבל לפי פיורסו דפירסו לעיל דכתיב גס כן אית ליה דבנ' וסמין הוי חוקה ולא מתחייב אלא אגניטה ד' כוון שיחורו התוספות כדכור המתיב ולא ישמרו וק' דלמרו הכך קמיא אכן לתויובה פלגא נוקא איתין דאי לייגודי אי אפטר לומר דאפילו אס יבואו שלשה כתוב לא מתחייב נוק שלל ולא אגניט' כביעית ותירכו דמוכחא מילתא • והא פאי קאמר עכא ידענא כו' כדו שיהיה מקשר עם מה שאמר הסי' דכונת' לומר דככלמא לפיורסו דתיורכו דלא מני למיפ' משום דמוכחא מילתא דלייגודי קא אתו עבד המתיכו עד נגינה שלש' אית שפיר דיש לנו לתקן קושיא וזאת מאי קאמר :

אבל לפי פיורסו דפירסו לעיל דכתיב גס כן אית ליה דבנ' וסמין הוי חוקה ולא מתחייב אלא אגניטה ד' כוון שיחורו התוספות כדכור המתיב ולא ישמרו וק' דלמרו הכך קמיא אכן לתויובה פלגא נוקא איתין דאי לייגודי אי אפטר לומר דאפילו אס יבואו שלשה כתוב לא מתחייב נוק שלל ולא אגניט' כביעית ותירכו דמוכחא מילתא • והא פאי קאמר עכא ידענא כו' כדו שיהיה מקשר עם מה שאמר הסי' דכונת' לומר דככלמא לפיורסו דתיורכו דלא מני למיפ' משום דמוכחא מילתא דלייגודי קא אתו עבד המתיכו עד נגינה שלש' אית שפיר דיש לנו לתקן קושיא וזאת מאי קאמר :

אבל לפי פיורסו דפירסו לעיל דכתיב גס כן אית ליה דבנ' וסמין הוי חוקה ולא מתחייב אלא אגניטה ד' כוון שיחורו התוספות כדכור המתיב ולא ישמרו וק' דלמרו הכך קמיא אכן לתויובה פלגא נוקא איתין דאי לייגודי אי אפטר לומר דאפילו אס יבואו שלשה כתוב לא מתחייב נוק שלל ולא אגניט' כביעית ותירכו דמוכחא מילתא • והא פאי קאמר עכא ידענא כו' כדו שיהיה מקשר עם מה שאמר הסי' דכונת' לומר דככלמא לפיורסו דתיורכו דלא מני למיפ' משום דמוכחא מילתא דלייגודי קא אתו עבד המתיכו עד נגינה שלש' אית שפיר דיש לנו לתקן קושיא וזאת מאי קאמר :

כתבו התוספות דכריש חוקת הקמי קאמר סתמא דגמרא אימא טור המועד עבד נגינה רביעית דלא מתחייב יבנה הוילא דיש לנו דרך כלל דאית ורבה הלכ' כדכא בודאי סתם דגמרא איתא כדכא וסתמא דגמ' קאמר דלא מתחייב עד נגינה רביעית משמע דבשלשה ימים היו חוקה ואס איתא כו' שפירסו כס"י ז"ל דכתיב אית ליה עבתי ימיני הוי חוקה אס כן קמיא ז"ל דהיי אר"ל רדרי הוי אומרי ל' דכיון דהיי הוי דהתם לא שיכא סתם כל קירוב אסאי לא קאמר ר' מאיר התם דלא שיכא סבתת של קירוב אלא דקאמי הכי הוי אומר • וכ"כ דזה תירך ז"ל דרין כוון זה דככריי סתמא הכי הוי אומר • ונראה לי דזה כיון ר' מאיר דהתם לא שיכא ומשום דתקמי לן מהיבא תיתי דהתם לא ניהא דהתם גמי טעמא הוי משום חוקה להא אמר הכי הוי אומר חזית יבנה הכרה נ"ל • דהתם הוי משום גזירת הכתוב ולא משום חוקה משום דיש לנו בדרך כלל דכל היבא נטובל לקיים הקל וחומר שלל ימנע אורתו הכתוב נשתדל בכל האמני כמנו לקיים הקל וחומר ואי אמרין דהפעם דהוי טומאה הויית משום חוקה בבבא נ' לומר דקירבה לריותיה טהא מק' ריבוקה לרית' טהא קירבה לרית' • ואס כן בתי וזאת שפעט ובה מראיות דדוקא כוב איכא בראיות אכל לא בזה וכאקרו לריותיה טהורה • נפשא שהכתוב מועט הקל וחומר כדאמרי לריותיה • אכל אי אמרין דלגזירת הכת' כהי' הוי אס אנו שפיימים הקל וחומר רונה לומר כהימים שפיך כוון במועד שס' ק"ל חומר ריבוקה כגמיותו • אכל לא בהקום דאמרין לגזירת הכתוב הוי דהתם לא שייך קל וחומר :

ודילמא למעוטי זכריים • זה היעבור הוה קשה בהבנה על כן בתיא כמנין ספר לחנות דעיו ותולה אבא' הבנת היעבור וחצר כך אימר על התפוקת הבוללות בהבנת היעבור • והלך הבנת היעבור כמה שאמר ולא בעי למימר אכל לא ובה מראיות וכו' יבנה דכי פריך ודילמא למעוטי זכריים לא פריך דילמא למעוטי זכ' מימים לתרובה איתא ולא למעוטי ובה מראיות פלמטוטי זכ' מימים לא לשתוק מחלתי נוגה לומר אס לא איתא וזאת הוי בראית מהיבא תיתי ימים • ואין לומר דבזה גמי אסאי אכתיב קרא למעוטי זכ' מראיות דכתי דתלה הכתוב את הונח בימים מהיבא תיתי כמות כמו דאמרין כוב דר"ל זכ' ישנה בראיות שקל וחומר וזה ירקנה לריותיה טהא קירבה לריותיה לא כל שכן הלכך אכתיב וזאת למעוטי ובה מראיות • אלא ודאי הכי פריך ודילמא דאיתא למעוטי תריותיה ובה מראיות חב מימים וכיון דזאת איתא למעוטי ובה מראיות אכתיב וזאת למעוטי זכ' מימים דאי לא כתב כמנא וזאת ה"ל זכ' ישנו בימים מקל וחומר ומה ובה טענה בראיות ישנה בימים זכ' שיטנו בראיות אינו דין שיטנו בימים • זו כונת דבורסו זה • אכל קשה דלוי זה פלמטוטי כדפריך ודילמא למעוטי תריותיה ובה מראיות זכ' שיטנו הויבית במקומו עומד ובה תוכיה דתיקנה לריותיה טהא קירבה

דף כ"ג טו

Marginal notes on the left edge of the page, including words like 'ועוד קשה' and 'ובזה מראה'.

דשונג נמי פטור משום דתנא דבי חוקיהו דלקמן כו' ואם תאמר אם זה הלמוד שרובה ללמוד דאם פטור כדקאמר לא ראי' השור שמעלם הכופר כו' טכא פטור כופר בשונג מתנא דבי חוקיהו איך יכול לומר לא ראי' השור כו' ואם לא היה אומר שור ושותק מאדם דאזיק שור דהיינו מכת בהמה שלמה בו' דליף מינה תנא דבי חוקיהו פטור כופר בשונג אם כן היינו אומרים דשונג חייב כופר ואם כן מני' לסיף שפיר אדם משור שכמו שטור חייב כופר ותיב בניוקין הכי נמי אדם חייב כופר ותיב נמי בניוקין . ואם כן משתה לביא קל וחומר ויש לומר דלא הוה ילפינן פטור מכופר בשונג מתנא דבי חוקיהו אלא מדמכמה מה בהמה למכה אדם דאי' לאו הכי תיב איתו רמז וקו מה : גמרא לא ראי' השור שמעלם את הכופר כראי' האדם שאין מעלם את הכופר וכו' ואם תאמר מדאגטריך למיכת שור שחייב כופר שלא הייתי יכול ללמד אותו מאדם שמע מינה דאדם אינו חייב כופר שאם אדם חייב כופר לישתוק וילפינן ליה מאדם דחייב כופר וכו' אלא ודאי אינו חייב כופר ואם כן אמאי אגטריך עליו ולא על אדם וכו' : ועוד קשה מדאגטריך קרא לפטור דהוא כלום כו' ולא תנו : ונראה לתרץ שהיה יל' שפירק הלמוד הוא משור לבדו . מדאגטריך למכת אדם פירוש דהיינו מכה בהמה שלמה וילפינן לה משום אדם דחייב בארבעה דברים : אם כן לישתוק מאדם וילף ליה משור ודאי' שור חייב כופר בארבעה דברים . ואם כן אמאי אגטריך כי יתן מוס דעמיתו ולא שור בעמיתו . ונראה ל' שאין לומר נבי' אבות סיוקין מדאגטריך שכלם הייתי לומר אותם מבור ומזד מהיך ולא ונצרכו לכותבם אלא להלכותיהם בור לפטור בו כלים אם לפטור בו טעון וכן כלם :

גמרא אדם דרכו להזיק בישן וכן דרכו להזיק כיון דכתיב ופטיט אונסיה בו . ואם תאמר היאך תמנא בוסת בחדש שהיא אחד מארבעה דברים והיי' בעיני מתכוון . וכי תימא שם אדם קאמר ת' דמתני' אם כן אהה בריך לומר שם אדם תני וימי' דת' דאדם אזיק ילפינן ליה מאדם דאזיק אדם דהיינו שם וגם ילפינן ליה מאדם בעיר דהיינו שם אדם והוה תני וימי' דת' דאזיק אדם וכו' : גמרא אי הכי ארבעה תלתא הוו בו וכי תימא תנא שור דאית ביה תרתי דהיינו שור ורגל וכו' ולא רבה לפרש הקוטרין קין ורגל משום דמועדן מתלתין קמיירי בתמין ולכפון מועד' אם לא קמיירי כו' ואם תאמר למה הספיר הכורך לדמות מטעם אש או אש מי אית ביה רוח חיים כו' דקשה מטעם אחר דאם מבעה היינו שור ושור היינו רגל וכן תרתי אם כן לא הרי לא היה מיישב דרגל וכן ילפינן שפיר מאש שדרכו להזיק כל דבר . ויש לומר שלא היה יכול לדמות מטעם זה דאכתי' לא היה מיישב כנגד אחר דנהי דרגל שדרכו להזיק כל דבר והוא אש מי אית ביה רוח חיים כל דבר לא היה לומר מאש ומרגל דלא היה מיישב שן שאין דרכו להזיק כל דהה מטעם זה . ואם תאמר במשנה למה לא אמר לא ראי' האש שדרכו להזיק כל דבר כו' . ויש לומר דלשמואל קאמר תנא שור לרגלו לא היה מיישב אפילו על כד אחר דהיינו שן כי למה לא שנה שן בלשון שור ושנה אותו בלשון מבעה דבשלמא הכא דאמרינן דתני' שן ורגל בלשון שור איכא דשמואל אשלי' על פל דב אחר . אבל במתניתין אינו מיישב לא ראי' אפילו דשמואל וכן מיישב דאזיק דמן האזני' יש לשנות אותן בלשון קין ולמה שנה שן בלשון מבעה ולפי שאינו מיישב לא אמרי' . ולפי זה מתוכי' הקוטרין שהקטין לעל' דילמא כו' ויהי' אפילו דשמואל תנא שור בלשון קין ורגל בלשון שור גס היה לו לשנות בלשון שור ולא בלשון מבעה . אבל עכשו שנונה קין לבדו בלשון שן וכן לבדו בלשון מבעה אינו קשה שכל אחד משור כפני ענש :

גמרא ורבנמי דאמר מבעה זה אדם לא היה יכול לומר לא ראי' האש שדרכו להזיק כל דבר שהיה אדם ג' כדרכו להזיק כל דבר שהיה הוא מועד לשלם אלא ל' ב' תני כו' תימא נישא דרב כ' דלא תנא תנא דמתניתין אלא כדך אבות דאית להו' לדות אבל הני ד' אשעיי' לית להו' תולדות . ויש לומר דאם היתה כוונתה לשנות כל אותם אבות שיש להם תולדות אם כן למה שנה קין וכן ורגל כל אחד בפני עצמו ולמה תנא שור וכל מילי דשור . ועוד יש לומר דלא משע לשנות אבות שיש להם תולדות שהיי' שנה אדם שאין לו תולדה . וכי תימא תולדה דאדם היינו כיוון אם כן שנה בער ריפוי' ונצט' ונצט' ונצט' דכיוון הוא תולדה של כל אחד וא' משו' מארבעה אלא ודאי' לא חש לשנות אבות שיש להם תולדות ואינו קשה כלום : גמרא אלא לרב ליתני' תנא אדם וכל מילי דאדם כו' . ואם תאמר יאמר רב תנא אדם דאזיק שור דוקא דהוי' דומיא דבור דהיי' מהונו שאיך נכפל שיהי' שור דחייב בעל הכור בין על מיתת השור ובין על נזקו אבל לא איירי באדם דמתית אדם אינו חייב בעל הכור . אבל בנזקין חייב כדדנשן שור ולא אדם . וכי תימא אמאי לא תני במתניתין שומר חכם והשוא' דהיי' אדם דאזיק שור דאיכא למימר דלא תני אלא הוי' דבידי' אבל הוי' דמלמא לא קתיב כו' . ויש לומר דאם איתא דלא תני אלא הוי' דבידי' דהוי' דבור והוי' דבידי' אם כן ליתני' נכד ונזקן דהיי' אדם דאזיק שור אבות ששין להם הכלי' כמה שיהי' ששור' ומותיק' לו עליו להיות נזק' שלם אבל נכד ונזקן אין ששין להם אלא כדרי' ליתן לו כלי' כדמסיקא בדאמרי' לקמן אם כן שדך קושי' לרובתין ולא תיבן :

ג' אלא כל מילי דאדם דאזיק אדם כו' כיוש ואתא למעוטי אדם . ואומרים התוספות דביבור תני גווי' אדם כו' אומר שם . ויש לו' דניח' ליה בשור לכלול כלם ביחד כמו תנא דמתניתין כד' אנו מתני' אפילו כד' . ואם תאמר ל' אשעיי' ומי נישא הכי כמו שכלל בשור מלמה אבות כך יכלול בחדש אדם דאזיק אדם ואדם דאזיק שור וכי תימא משום דדיניהם מחולקים דאדם דאזיק שור חייב כופר ואדם דאזיק אדם חייב בארבעה דברים היינו שן וקין דדיניהם מחולקים דשן פטור כנסות הרבים וקין חייב בגזות הרב' . ויש לומר דבשלמא קין וכן שם מחולקים בתורה כפירי' שהיא אותם ביחד ולא חש להשמע שור דנשא אבל אדם דאזיק שור שאינו חייב בארבעה דברים אלא מדנשא דיעין ליה מדין מוס בעמיתו אדם בעמיתו ולא שור בעמיתו ולא אדם בשור אגטריך' לאשמועין בתני' אבות כל אחד בפני עצמו כלי' שנדע החילוק שיש ביניהם על ידי דנשא . ועוד יש לומר דשן וקין כיון שבאים ענין אחד כולל אותה ביחד מה שאין כן בחדש וכו' : גמרא המטמא והמדמע והמסך וכו' פירש' מסך יינו לחיובו לע' א' . וקשה דהא קים ליה בדרכה מיניה ואפי' בשונג חייב בנת פטור מדתנא דבי חוקיהו ולקמן בתרץ אותו בע' :

תוספות דיבור המתחיל והמטמא והמדמע כו' המ' דלא תנא להו' משום דלא תיב בשונג וקשה והיי' בוסת שאינו חייב בשונג דאזיק חייב בנזות ע' עד כוונן . ויש לומר דבשלמא בוסת מבינו שום בוסת בעלמא שחייב בשונג כיון דתכונן לבי' אית זה וביי' אית זה אבל גני' מסך ומדמע ומטמא לא מבינו בהם חייב בשונג כלל :

ג' אם כן בקים לא חייבי' וכו' וקשה אם כן לפי זה תנא דמתניתין ודבי אשעיי' ת' ויהי' בקים לא קא מייבי' אם כן תיקשו מאי קאמר לקמן מיניבא דמתניתין למעוטי מאי למעוטי דרבי אשעיי' . היה לו לומר מיניבא דמתניתין דרבי אשעיי' למעוטי מאי למעוטי דר' היי' דבנקסא לא קא מייבי' . ויש לומר דמתני' דליף דשמואל דלית ליה תנא אדם וכל מילי דאדם כו' : גמרא אלא מייבא דר' היי' למעוטי מאי למעוטי שור ומפלו' . פירוש' כש' מפלו' שחט חטאת לשם שלמים דאין הקרבן עולה לשם בעליו ונריך אחר . וקשה למה לא פיר' בשו' מפלו' בעלמא כיון שחטא לאוכלו חזן לזמנו כו' . ויש לומר משום דלא קיי'א בין דמבוי' הרבה וזחים בעזרה הוי' כמו אנוס אם שניה שם הובח קא שמעול' דאדם מועד לעולם . ואין להקשות אפילו חבירי ברו' והיי' שמיטת בור כשהיא יאמר ישראל סביב . ויש לומר שלא תמנא שיתחייב כיון אלא כן דאלו דו' שטחין אין נגילות שששום קייבנו אלא בעליו ולא שייך לומר בו שילום ההפקד שאם הפסיד לעצמו הפסיד וכו' :

גמרא כסף כסף וכו' דעת רש' שלומד בור משן ורגל מבעל הכור וליף ישלם משן ורגל והיך דכת' בהו' כסף כסף דבור ליק' משור דכחן חד' : גמרא אלא שור מה לי שור דאזיק שור ומה לי אדם דאזיק שור וכו' והיי' שור דאזיק אדם שדיוו שמעלם כופר מה שאין כן בשור דאזיק שור ואם כן ליתני' תני' גווי' שור כיון שדינא חלוק . ויש לומר דבשולא לא קא מייבי' וכו' ע' :

תוספות דיבור המתחיל מאי קאמר אומרים שם התוספות משום דלא מני' לפירוש' האי' לא ראי' השור כשאר לא ראי' שנגמר וכו' קא חד' מתה מאי קאמר . וקשה דלמה חזר ואמר פעם שניה מאי קאמר כו' . ויש לומר שכך דעת הספיר דאיכא למימר חדא מחדא הוי' שלא כדדך הגמרא אבל חדא מתרתי הוי' כדדך הגמרא על זה הקשה פעם שניה לומר לך שש חדא מתרתי הוי' שלא כדדך הגמרא : גמרא חדא מתרתי לא אית וכו' פ' מה לקין שן הוה כוונתה להזיק תאמר כש' שאין כוונתה להזיק . וקשה והיי' לשמואל תנא שור לרגלו . ויש לומר שדעת רש' שנה לפרש לפי קולקא דעתין דלעיל' אפילו דר' יודה דלשמואל תנא שור לקרנו . אבל קשה גבי חדא מחדא פ' מה מנינו וגי' חדא מתרתי לא פירש' מה מנינו אם כן משמע שכוונ' לומר שלומד מקל' ותומר והייך תעשה קל וחומר ללמוד אש מקין וכן . על כן נראה שזה היה דעת רש' ו' שפירש' אפילו דלשמואל מה לקין שכוונתה להזיק ועל זה הוה חזקי' קין דמסקין תוכל לעשות הקל' ותומר ומה קין שיש בה תמות שמעלם מני' חייב לא על כל שכן . ולכן לא פיר' מה מנינו לפי שהיה דעתו בשכיל הקל' ותומר וכו' : גבו' חדא מתרתי לא אית פ' מה לקין שכן כוונתה להזיק והיי' מביני' כו' ואם תאמר למה לא אמר אפילו דשמואל מה לשור שכן מעלם את הכופר תאמר כש' שאין מעלם את הכופר כו' . ויש לומר דאיכא למימר היא גופא תילף דאם היה מעלם כופר לפיכך לא עשה המור' פירכא וכי תימא דלא מנינו דאם מעלם הכופר דרשין עליו ולא על האש . דיש לומר הכי מילי דרש' מיעוטא דמעליו ולא על האש היינו היבא דכתבי' אש אבל כל דלא כתבי' אש ביה' משור דמעלם כופר שיהיה דיוו כמלמד הילכך לא עשה ממנו פירכא וקשה אם כן לפי זה מאי קאמר מה לאדם ואם תאמר ל' ב' למה לא עשה פירכא מה לשור שכן מעלם כופר ולמה לא אמר מה לשור שכן כוונתו להזיק . ויש לומר דאיכא למימר היא גופא ביה' כמו שכתבו אפילו דשמואל ועוד יש לומר דלכך פירכין מה לשור שכן כוונתו להזיק לומר לך דלא מנינו למיכר שכן מעלם כופר דשור אינו מעלם כופר אלא אם כן כוונתו להנוג' את האדם . ואם תיקשי' משמע בוסת אותה כדך ל' תאמר כש'

ד' 27

חירושי מסכת

בבא קמא ע

כאשר שאלו בנותיהם ואלו לא תוכלו לומר... אבן ספיר... אבן חושבן... אבן חושבן... אבן חושבן...

עוד פרט' וז' ואלו נקטו קרן בהדיא... אבן חושבן... אבן חושבן... אבן חושבן...

תוספות בדיובור המתקן... אבן חושבן... אבן חושבן... אבן חושבן...

תוספות בדיובור המתקן... אבן חושבן... אבן חושבן... אבן חושבן...

גמרא דוקא נדר בו... אבן חושבן... אבן חושבן... אבן חושבן...

ונדרבה מי שמי' לטובייה... אבן חושבן... אבן חושבן... אבן חושבן...

לשמן. תימא נישא שלח נקט שמוכו... אבן חושבן... אבן חושבן... אבן חושבן...

בבא קמא ע... אבן חושבן... אבן חושבן... אבן חושבן...

תוספות בדיובור המתקן... אבן חושבן... אבן חושבן... אבן חושבן...

תוספות בדיובור המתקן... אבן חושבן... אבן חושבן... אבן חושבן...

גמרא דוקא נדר בו... אבן חושבן... אבן חושבן... אבן חושבן...

ונדרבה מי שמי' לטובייה... אבן חושבן... אבן חושבן... אבן חושבן...

אבן חושבן

הלכה של רעוה

תוס' דיובור המתקן... אבן חושבן... אבן חושבן... אבן חושבן...

חירושי מסכת

בבא קמא ע"ג

כו

הדיוט וכו' תיש' דהך פירכא להקשו' מעלל חוב לניקין לא עלה על דעתו מניקין לניקין עלה על דעתו ואם כן אכתי איכא למיפדך מה להדיוט שכן יפה כמו בנזיקין תאמר בהקדש שהגיע כמו בנזיקין כו' ויש לומר' שדעת התוספות שאמר ומקין ליבא למילף וכו' . ונזים לומר עכשו דנפקא לן חיוב כגון ונגל בהקדש משום דמק' מלא דבר הבתוב' וכך משמין התוספות ולוקמה להא דקאמר רבי עקיבא קל וחומר בהקדש כגון ונגל דמקרא מלא דבר הכתוב ונילף מקין לפטור שן ונגל בהקדש הא ליבא למילף כיון דאיהא מעדת מתחילתה ולעולם אישאל לך מקרא מלא דבר הכתוב :

תוספות דביבד המתחיל שור נעשה והוא הדיבור הגו' למעלה אמרו התוספות אם כן ליפטור כלחו מטמון וכרשות הרבים וכו' תישא גימא דלענין ליפטור כלחו בטמון לא נתקבלה הגזירה טוה דאי נתקבלה א"כ יאמר אם וכו' ולחודיהו ויבור שפטורי' נכשות הרבים ואתו כלחו ויפטרו בטמון מכה אם וכרשות הרבים שהרי הוכר טוה נכשות הרבים ובכללם ובכסוליו המוקדשין מכה נור ומלא' כתב כן משמע דלא נתקבלה הגזירה טוה לפטור בטמון וכרשות הרבים ובכללים אבל לפטור בהקדש נתקבלה דילפינן מקין דתחת נתיבה ישלם ויש לומר דאם לא היה כותב אלף אש וכו' הייתי פטור שאר אבות ניקין בפסולי המוקדשין ומכל שכן ומה בהקדש פטורין בפסולי המוקדשין לא כל שכן . והדן אינו כן שאר ניקין דוקא בהקדש בדלדסי' מוהמת יהיה לו וכו' שמי שהמיתה שלו יבאו פסולי המוקדשין שאין המיתה הוא שלו וכו' . אם כן להכי בריך נור לפטור פסולי המוקדשין דהוה אמיא כיון דקריה נהו דעשה לו כן יהוה מחויבין משום הכי בריך נור לפטור פסולי המוקדשין :

תוספות כזה הדיבור הגו' אומרים התוספות באמצע הדיבור והא דשאלו בו' ונראה דשאר ניקין דנטיב בהקדש גמירין מקין ואדם וכו' דפטור בו פסולי המוקדשין וכו' וקשה מה בניין התוספות להוכיח בור וכו' וקראו וקראו לבד דהיינו כעשה גילה על האדם דהיינו כי יאכל פירט למיין וילפינן כולהו מנייהו בו' . ויל' שהוכיחו התוספות להוכיח בור דאי מקין ואדם לחודיהו לא ילפינן אש דאיכא למיפדך מה לקין דין הוא שיהיו פטורין בהקד' שכן מבינו להם קולא אחרת שהתור' לא חייבה אותם בניקין אלף לפי' שגמילין להיין כלדבר לא הייתה התורה מחייבת בניקין תאש כמי שחייבה התורה בניקין אעפ"י שאינה נעלה לשלוק כל דבר שהיה אכני אין נגיל' האש לשורפן לכך קורא שריפת האש באכנים . סיבסכה אינו ואפ"ל הכי חייבת התורה בניקין וכיון שגמירי באש חומר זה נחמיר כמי שהיא חייב בהקדש משום הכי הוכיחו בור דאיכא למימר בור וכו' שאינו נגיל מפסולי המוכדשין ומכאן ואפי' הכי חייבה בור בכלים אליבא דרבי יהודה כפול' המוקדשין :

תוספות כזה הדיבור הגו' אומרים התוספות ואם תאמר והי' ילפינן טעם מכלוהו טעם ההלכה להיק' בו' . תישא כיון שיש הגאה להיזקה סכנה היא אם כן כנכנים הפירכא בקל וחומר ומה קין ואלד וכו' שאין הגאה לניקין חייבין בהדיוט ופטורין בהקדש טעם הגאה להיזקה שחייבת בהדיוט אינו דין שיהא פטורה בהקדש כו' ויש לומר דעל כהך מאלד בריך ללמוד ומקין איכא למיפדך שכן חגי בוק' אם כן דיי' נאכס מה אדם שאכל בהקדש חייב אף שן נמי שאכל בהקדש חייב בו' על כן פתגמין התוספות שיתר דאו להתחייב אדם המזיק :

תוספות כדיבור הגו' אומרי' ונראה דשאר ניקין אשר פטרי בהקדש גמירי מאלד ומקין ועבור בו' ואם תאמר והי' ילפינן שן ונגל כפול' מה לחודיהו הוא שיהו פטורין בהקדש מכה נעשה שכן איכס חייבין כוכפר וכו' תאמר כגון ונגל שחייבין כוכפר למאן דאמר וכו' ויש לומר דאין הכי נמי דפירכא היא' . אבל מכל מקום מהיבן פשוט לך שאדם אינו רואי כוכפר מדאבטיך נעשה לפטורו בהקדש שאיך יכול לפטור אדם בהקד' אם לא טעמא' בו קולא וכו' שאינו חייב כוכפר ואם כן עליו ולא על אדם לפוטרו מכופר למה לי אלף ודאי היא פירכא ליבא למיפדך כלל וכו' ע"כ :

תוספות כדיבור הגו' בסוף הדיבור אומרים התוספות ולכני טרפון דליית ליה כופר בתם ביחא וכו' . וקשה דאם כופר בתם לכני טרפון דליית משלם שגומרו אם כן הדרא קושיא לדוכתן דמה לקין ואדם וכו' דין הוא שפטורין בהקדש שכן איכס משלמין כופר מן העלייה תאמר כנגל וכן דמשלמין כופר מל' מן העלייה מאי אמר' הא איכא כופר בתם אליבא דרבי טרפון הכי מילין מן גופו אבל מן העלייה לא ויש לומר דדוקא כגון משלם תם מגופו אבל מן העלייה כופר בתם חייבין כמי מן העלייה : ג' קאי לתרין הקושיא הראשונה של הדיבור שרעהו ונא לומר טעם נוקין ידעינן דפטורין בהקדש שרעהו דמקל וחומר דהדיוט לא ילפינן לחיי' הקדש בניקין דמה להדיוט שכן יפה כמו כקין תאמר בהקדש שהגיע כמו כקין מכה נעשה דכתיב בקין : ג' מעשה יכול לפטור כל כקין בהקדש ואפילו באדם דלא אמרינן מקרא מלא דבר כלו הכתוב והוא כן לישתוק מני יאכל קודש כו' ויש לומר דאלו כי יאכל הוא אמרינן האדם חייב בניקין של הקדש ומה אדם שאכל מל' חביו חייב כקין אבל מל' הקדש חייב בקין וחומר היק' הקדש אינו דין שיהא חייב וכו' משום הכי אנטורין כי יאכל פירט למיין הקדש שפטור וכו' . אי ינג' אנטורין כי יאכל קודש לפטור אדם מהקדש משום דהוה אמיא יתחייב בין דמזיק בידים כמו שפינוש התוספות פוק' ד' :

ג' וכו' מוקמינן כרבי שמעון כן מפיא ליבא למיפדך שכן יפה כח הדיוט נאכס וכו' כיון דכקין הורע כח הדיוט ויפה כח הקדש כו' . וקשה האם כקין ויפה כח הקדש והורע כח הדיוט כשכיל והגניח מלגשות פירכא . ויש לומר שדעת התוספות דאליבא דרבי שמעון אמרינן שפיר קל וחומר להקדש לזי' מויק הקדש כמיטב דחא ליבא למיפדך מה להדיוט שכן יפה כמו בנזיקין כמו שהקשה הספר אותה קושיא אין להקשו' אותה אליבא דרבי שמעון . אבל מכל מקום אומר' הגו' ואם תיקשי מה להדיוט וכו' . טקיימת כמו באדם וכו' . על זה משיב כיון דכקין הורע כח הדיוט ויפה כח הקדש פי' כלחו נוקין ילפינן הקדש מהדיוט שלם מן העלייה מקל וחומר ומה תם בהדיוט משלם חגי בוק' כשהועד בעליו משלם בוק' שלם מן העלייה הקד' דאפי' תם משלם בוק' שלם אינו דין שישלם מן העלי' . וכי פרכת מה להדיוט שכן יפה כמו באדם וכו' . תאמר בהקדש שהגיע כמו באדם וכו' פירושו דיי' בוק' שלם מגופו ואז מיפדך קל וחומר לא חיישין דאליבא דרבנן קיימין לפי הגו' ולא אליבא דרבי טרפון דכברי' ליה דלא אמרינן דיו היבא דמיפדך קל וחומר כו' :

גמרא אליבא דרבי שמעאל לא תנבי לך דאמר בדיקוק שימין ע"ג תבניך אליבא דרבי עקיבא דאמר בדמיון שימין בו' תישא למה לא שאל אליבא דרבי עקיבא דאמר בדמיון שימין בו' תישא למה לא שאל כעידית דעלמא ולא הי' תם טוה כעידית דניקין ושאל' אם בשל עולם הם שמין יתן לו מויבורית שלו ואם בשלם הם שמין יתן לו מעדיית שיש לו וכו' . ויש לומר שגם אליבא דרבי עקיבא הוא כך ולא היה בו חידוש אליבא דרבי שמעאל יותר מן רבי עקיבא הילכך נבנה לשאל' לא בא דרבי עקיבא שהוא יותר פשוט דאמר מיטב שדווכו' : ג' פני אתיא אליבא דרבי שמעאל אי בשל עולם הם שמין אם כן כחכס נקט בדניינו כדניין שימין וכו' וקשה למה אמר הגו' דנקט בדיקוק שימין כחכס . נישא דמבגי' ליה אליבא דרבי שמעאל כגון שהיה לו עידית וויבורית ולא הייתה עידית שלו שוה כעידית דעלמא או אם וויבורית שלו שוה כעידית דניקין יתן לו מויבורית שלו ואם לא יתן לו מעידית שלו . ואם הייתה כעידית שלו כעידית דעלמא יתן מעדי' שלו דשוויא כעידית דעלמא' אע"פ דויבורית שלו שוויא כעידית דניקין . ובפוקותא וו נפקא מינה במאי דנקט אליבא דרבי שמעאל בדניקין שימין וכו' . ויש לומר שזו היא מחלוקת חדשה שלא דלאובשל מלוה הם שמין וכו' . תישא מנא ליה לגמילין דבר זה וכו' . ויש לומר דעל כהך בריך להיות כן דאי לאו הכי כשאמר הספר ואי אמת בשלם הן שמין למה לא תריך לעולם בשלם הם שמין וכגון דשוויא ביבורית דלוה בכנונית דמלוה וכו' שמעאל היא דליית ליה בדניקין שימין דהיינו מלוה ומשום הכי גבי בעל חוב בכנונית שימין' לת"ק ולתנא' בתנא' כגון דשוויא וויבורית דלוה בכנונית דמלוה . הילכך גבי בעל חוב כויבורית דכשל מלוה הם שמין אליבא דרבי שמעאל . אלף ודאי מודה רבי שמעאל דלאו בשל מלוה הם שמין כמו שאמר הגו' :

תוספות כדיבור המתחיל ואיבעית אימא אידי ואידי כשהיתה בינונית כול' אמרו התוספות באמצע הדיבור ועוד דאם כן היכי מיתוקמא ההוא דקתני נוקין ובעל' חוב בכנונית בין למאן דאמר בשל עולם הם שמין ובין למאן דאמר בשלם הם שמין בו' וקשה נישא כמו שאמר התוספות שלא הייתה לו עידית ושכנה אלף הייתה לו עידית ועדיין היה אכלו שלא מכרה ולתנא' קמא גובה מן הבינוני' . סבבינוני' שאכלו היה בינונית משם דבשלם הם שמין . וכי תישא אם כן אמאי קאמר מביעתא בינונית וויבורית נוקין בכנונית והלא יש לו עידית והיה להם בניקין לגבות כעידית דיש לומר דלפיכך גובה נוקין בכנונית משום דהוה יא עידית דניקין אליבא דר' שמעאל וכו' . אבל קשה דעל כהך בריך לומר מביעתא דמיא' דריש וכו' הכי דרישא הכרי עידית ובינונית וויבורית כך היה לו להוכיח מביעתא כיון דיש לו עידית ואע"פ דבכריתא בתריית' לא הכרי עידית אעפ"י שיש לו שלם הכרי אלף בינונית וויבורית וס' הוה להוכיח כענינוש התוספות . מכל מקום אינו קשה כיון שהיא כריתא בכני ענמה . אלף ברייתא קמייתא קשה שהיה לו להבי' דמיא דרישא . וכי תישא דעידית דרישא איינו דהוי כעידית דניקין וכן בינונית בכנונית דניקין . וכן אייסי כפיא דהוי בשל בוק' אם כן למה אומר היו לו עידית ובינונית וויבורית כו' דהיינו המוקין יאמר היו לו לניקין עידית ובינונית יגבה מן המזיק כמותן אלף ודאי אי אפשר לומר כן . ודברבא מה שאמרו התוספות הוא דוחק שאומר אידי ואידי בשלם הייתה לו עידית ומכרה ומפירט' . היא שלא הייתה לו מעולם וחדא שהיתה לו ועדיין היא אכלו שלא מכרה שהרי שלא הייתה לו עידית ומכרה משמע שלא הייתה לו מעולם וקאי איתויהו :

תוספות כדיבור המתחיל מר לי' לית קנתא דעולא כו' אומרים התוספות ו' דוקא הוא דלית ליה עידית דהוי הכי בינונית עידית לרידיה דמקט וכו' וקשה דלמא קורא אותם בינונית על כהך משום דהיה בכינונית דעלמא אם כן סוכר זה התירוק דכשל עולם הם שמין אם כן מה חידש על החידוש הראשון שתיקין בשל עולם הם שמין :

תוספות כדיבור המתחיל מרין לאמר נכח אמת מביעתא כו' אומרים התוספות ונשתא לא אסיק אדעתיה טעמא דאי שתקא מאי פריך שברן שפשייא טעלן נכנסו תחת הכעלים . ותרג' דהרבה בא להשמיענו דאעפ"י

דל' טו

ע"ג

דל' טו

כו

טו

טו

חירושי מסכת

בבא קמא ע

כט

עבדא במטלטלי דמי משום הכי האומין בעבדים לא קנה מטלטלין וכיון דהוי במטלטלי אס כבישא החזיק בקרקעות אמאי לא קנה עבדים כו' על כן הונק לבי בבישא לבי המסקינה משום דניידי כו' אכל קשה כיון דידע טעמא דנייד אס כן יאמר דכולי עלמא עבדא כמקוצי דמי כו' . והא דקתי בשפיא החזי בעבדים דהיינו החזיק בעבדי לא מהטלטלין והעבדים הם דכר הנקנה שלקא דעתא אמאי דליק ע"ג דנייד קנה המטלטלין אוב העבד קא טמע לן דלא קני משום דמשיב מטלטלי ומטלטלין אוב מטלטלין אין ניקיין כו' :

גברא כתבאי החזיק בעבדים לא קנה קרקעות בקרקעות לא קנה עבדים כו' ואמר רמי' ו' כד מתרין לקמן שאני מטלטלין דנייד מטלטלי לא קניי כו' ובעיטין עומדין בתובה כו' והוכרז לפי שאם לא קנה מטלטלין משום דעבדא נייד כו' . ויש לומר דלענין קניי אוב דהוא קני דרכני ידע דמתיון דעבדא נייד לא יקנה אוב קרקע . והלכך החזיק בקרקע לא קנה עבדים אכל לענין חוקא גמור היכא דחזיק בעבדים לא קנה מטלטלי אס היה אומר כולי עלמא עבד במקוצי דמי לא היה סבור דנייד מטלטלי קניין אלא כיון דמשיב עבד בקרקע . אס החזיק בעבד היה לו לקנות במטלטלי . ולפיכך לא קנה כולי עלמא כמקוצי דמי כו' :

תוס' כדכור השתחיל והלכתא בכפות דייק לומר כמי דמיירי בשן כו' ואומר התוספות סוף הדבור דאס דנשאין כפות איירי רבא כו' אמאי קאמר רבא גיבוי אינו טעם דהוי חבר השתפת שאל לדעת כו' תיפוק ליה דהוי חבר מהלכת כו' . קשה גיבוי דלעולם אישיל לך בשאין כפות מיירי רבא והאי דקאמר גיבוי אינו טעם דהוי חבר המשתמר' שלא לדעתה כו' הונק דהמשמעו דאינו קניא משתמר' שלא לדעתה משום דהוי גיבוי ומשום דאינו כפות ולעולם יפן לבדו מועיל כו' . ויש לומר שכך היא דעת התוספות אס היה רבא דייק לבדו מועיל אס כן יאמר מש' דהוי חבר מהלכת פירוש יאמר הא דאינו גט כשאין כפות והוא גיבוי משום דהוי חבר שהלכת כו' ואו הייתי יודע דכשהוא כפות דאינו מהלך היו גט והאי דהיו יפן לבדו שאינו מהלך היו גט ומדלא קאמר האי טעם מינה דתהוויה נעני' כפות ויש כו' ו' **תוספות** כדכור הוכרז אומי' התום כדכור והלכתא בכפות כו' ומכיון התום דכפות ויש בעינין כו' וקס מני לה זה דטוב הוכיחו דכפות בעי' עמו יפן אכל יפן לבדו באמר שפיסי' בלא כפות כו' ויש לומר לתרין דאס הקניש' דאס כן היה לו לומר והלכתא בשן' ואו הייתי אומר שפיסי' יפן לבדו כו' ומדלא קאמר והלכתא בשן טעם שניהם טעם דכפוף ויש כו' ע"כ : **ג' ג' ג' ג'** אמאי דנענין שיהיו לו דיי' ונגלו כפות ואפילו אינו קנה . קשה מנא לן שלא יועיל יפן לבדו כמות דיי' ונגלו כו' ויש כו' ו' . ויש לומר דאס כן בשאר והלכתא בכפות יאמר והלכתא כדכור כפות ולא נגלו ואפילו גיבוי אינו טעם דמשיב חבר שהלכת אכל אס היה יפן אפילו אינו כפות כלום היו גט משום דהוי משתמר לדעת **כו' ומדלא קאמר הכי וקאמר והלכתא בכפות דהיינו דיי' ונגלו לפי הנוצר** טעם מיה דיש בעינין הכא דאין דיי' כפותו כו' :

תוספות כדכור השתחיל ומי' אס יאמר כו' אומי' התום' אס בחילת הדבור תישא חזי אפי' שלקא דעתין אי' שמי' לא אסר כל שכן לאמר טע' טה דהוי משון גבה . וא"כ כיון דנענין דמשמע דהוי משון הידוט הכי משכת לה לא חיי' ולא לאמר מיתה שהוא לאמר שמיטה . וליכא לא חוקי' כנגל מזה דמשי' חסר משום דחסור גביה ועבודה יתר מאחר שמיטה שהוא מותר גמור וליכא כל שכן לאמר שמיטה אס ליכא למימר דבעל מום מהמשך חזי' משון הידוט משום דהוי משון לאמר שמיטה כו' : **תוספות** כדכור הוכרז אומי' התו' מ' ד' ואין לפרש דהכי פריך שמי' כי אסר חזוי להק' כה' כו' . וקשה למה אין פותרי' זה הפי' מדמי' להק' כה' דאס היה קשה שמי' מי אסר דמי' להק' כה' א"כ למה מתקן בין שמי' ובין לאמר שמיטה יתקן בין חזי להק' כה' ויש לומר שמי' טעם דחזוי להק' כה' בעלים לו' דלאמר שמיטה לא היו משונו . והתו' הולכים לפי שטתם שאומר דתקן בעלים אפי' לאמר שמיטה היו משונו : **תוספות** לסייעיה דכור הוכרז אומי' התוספות באמצע הדבור דאס כן דכי פריך מבכור כו' לסייעיה משלמים דקאמר כן עזאי לא כח הכתוב אלא לרבות שלם וכן עזאי כו' אחר כו' . תישא למה לא אסר לסייעיה משלמים אליבא דרבינא דמתני' לה אפי' אסר שריבא בענין תיקן ככאן דקאמר כו' ומשי' רבינא כו' דקאמר לקמן רבינא דלא אחר לעני' הכא ר' יוסי כן דוסתאי' אלא מעשר אכל בכור ושלמים היו משונו אליבא דבן עזאי' משום דהוי כאלו היו אומי' אליבא דרבינא לפי שאין אנו יכולין לומר דבן עזאי' איירי בשלמים אלא מכת רבינא דמתני' לה אפי' אסר דמי' אפי' אסר כן על כפריך כן עזאי' ולא איירי אלא בשלמים דוקא דאי איירי בכבור ושלמים אס כן בחזי' פליגי אפי' יוסי וכן עזאי' וכו' ומיהו יש לדחות דנוכל לומר דכא פליגי דבן עזאי' איירי בכבור שולד בארץ דאפילו הכי היו משון בעלים לפי מהר"ם . ואבא וסי' מיירי בכבור שולד כחונה לארץ כמו שתירי רבינא שאף עבדו העמי' אפי' יוסי בכבור ושלמים וכו' . הלכך גביה למה לתרין בעינין אחר שלא היו יכולין התוספות להקשות שכן רבינא דמתני' לה אפי' אסר אפי' יוסי לא אסר אלא בכבור בלבד והאמר בקושיו' כו' : **תוספות** כדכור הוכרז אומי' התוספות גט כן חלת שאמרנו דא"כ אדפריך מבכור לסייעיה משלמים דקאמר כן עזאי' לא

כח הכתוב אלא לרבות שלמים וכו' וכן עזאי' ואבא יוסי אחר וכו' תישא למה לא אסר לסייעיה מבכור שולד בארץ דהוי משונו לפי מהר"ם ו' . ויש לומר ולתקן שאם היה חסי' אותו מבכור שולד בארץ אין חילוק בין שמי' בין לאמר שמיטה דהוי משונו כו' והפסד מתקן בין שמי' בין לאמר מיתה אליבא דרבי' יוסי הגלילי כו' דעל כפריך מתני' דקתי דהמקדש בחלקו יש חילוק בין שמי' בין לאמר מיתה כו' וכיון דלא איתיי' כדבי יוסי הגלילי כמאן איתיי' דאלו כדכרן כו' מתי' איתיי' המקדש בחלקו דהוי משון גבוה כל קדשים קלים לבכרן היו משון גבוה ואינה מקודשת . וא"כ קשיא דתשא אסתמא אלא ודאי לאמר שמיטה היו משון גבוה כו' :

תוספות כדכור הוכרז אומי' התוספות באמצע הדבור כו' והוי לכם ולא לגבוה כו' אכל פשיטא דהלך בעלים אפילו לאמר שמיטה כו' משון בעלים לקדש בו את האשה ולכל דבר וכו' . זהו דעת התוספות **ג' :** ומכאן מה מוכיחין דהאי דפריך ומי' מי אסר דפריך ממתנות בהונה מדלא קאמר מתנות בהונה שאני כו' . אכל לה' שפי' שלק בעלים לאמר שמיטה היו משון גבוה אין להוכיח מדלא קאמר מתנות בהונה שאני כו' דהא דלא קאמר מתנות בהונה שאני משום שלא אטעה דוקא מתנות בהונה הוא דלאמר שמיטה היו משון גבוה . אכל חלק בעלים אפי' לאמר שמיטה היו משונו כו' . אכל הקושיו' הראשונה שהקשו התוספות אי' שמי' לא פשיטא דכל שכן לאמר שמיטה קשה לה' וכו' : **תוספות** כדכור הוכרז אומי' התוספות למעלה מה מדלא קאמר מתנות בהונה שאני דהמקדש בחלקו היינו מתנות בהונה חלק שיש לכהני' בשלם אלא תאמר משום דלאמר שמיטה כו' . קשה מה כדכורן התוספות לומר מדלא קאמר מתנות בהונה שאני . והלא לפי פירוש' שפ' שיש חלק בעלים אפילו לאמר שמיטה היו משונו כו' אס כן לא תמצא שיש חילוק בין מ' יוסי לאמר שמיטה לא במתנות בהונה דהיינו תורה ושוק כו' דמתי' משון הדוט ולאמר שמיטה משון גבוה . אכל למי' כש' ו' שמי' שיש דמתי' יש בהם חילוק בין מ' יוסי בין לאמר שמיטה : **ואומר** מ' השמע שיש מפי' כי קאמר ר' יוסי שמי' כלו' באותו חלק שיש לבעלים שלמים . אכל המקדש בחלקו דאינה מקודשת דאיירי כחזה ושוק שאין חלק לכהני' בהם לא לאמר שמיטה על כן מקשה דמי' ומי' מי קאמר והכי תמצא דהוי שמי' ואפילו הכי היו משון גבוה דהיינו בכור וכו' ומשני מתנות בהונה קאמר שמי' מתנות בהונה דאפילו שמי' היו משון גבוה וכו' :

גברא והתקן המקדש בחלקו בין בקדשים בין בקדשים קלים אינה מקודשת כו' תישא אמאי לא העמיד בכבור בהונה לארץ דלאמר שמיטה היו משון גבוה כו' ו' כיון דלכתילה אינו קרב יכול להיות דאפילו לאמר שמיטה היו משון דהיינו וכו' : **תוספות** כדכור הוכרז אומי' התוספות פירש הקושיו' אי' אליבא דרבינא דשליגי עליה דרבי נתן וכו' ואומי' התוספות באמצע הדבור ופשיטא דאינו גבוה משאנו כנגד אימרי' כו' עכ"ל . וקשה לוי' אמאי היו פשיטא גיבוי דרבא אחר לאשמועי' דהלכה כרבנן לאפקי' מד' כי נתן אפי' דרבינא הוא נכתי' לעומק דרבינא כו' ויש לומר לתרין דאס הקניש' דאס כן יאמר רבא הלכה כרבנן כו' אכל קשה על תירין וה' גיבוי דרבא סבירא ליה כרבנן והביא דליבא לאשתלמי' מהאי לא אכל לא סבירא כרבנן דבור אינו עושה ההיק' דלעולם אלא היה דבור עושה ההיק' כרבנן כנגד אימרי' היי' . ומה סבירא דרבנן כרבנן היה משמע הלכה כרבנן דבור אינו עושה ההיק' . הלכך לא קאמר אליבא דהלכה כרבנן . והדרי' קושיו' לדוכתין כו' . וכי' לתרין דלעולם היה לו לומר הלכה כרבנן דוקא שיש לא יתקן רבא לאשמועי' דכי ליבא לאשתלמי' מהאי לא משתלם מהאי דוקא גבי שלמים אכל לעולם כ' דבור עושה ההיק' דלא כרבנן כו' אס כן יאמר הלכה כרבי נתן דממעד משלם בעל השור שחנה ובעל הכור שחנה כו' ואו הייתי אומר דכי ליבא לאשתלמי' מהאי לא משתלם מהאי כגון גבי שלמים והאי דמשתלם מתנה מעל הכור משום דבור עושה ההיק' ואו הייתי יודע הכל וכו' ומדלא קאמר הכי טעם מינה דרבא לעולם סבירא ליה כרבנן דבור אינו עושה ההיק' כו' . ואס היה כן לאשמועי' כרבנן כו' אס כן יאמר הלכה כרבנן וכיון דלא אסר הלכה כרבנן א"כ ליבא למי' הכי על כן מקשה הספר פשיטא : אמאי השתא ומה שלמים טעמו' נסביה ומכיה ותרופת מזה ושוק אמרת משון בעלים הוא בכור מבני' כו' . וקשה והא איבא למי' מה לטלמי' שכן אין קדושתן מרחה כמו שאומר רבינא בסמוך . ויש לומר דהאי ליבא סתברא ליה דכשמי' איירי קרא דמסתבר טמי' וביבא סבירא ליה דככור מיתכתי' ליה טמי' משום דקדושתן מרחה : **גברא** בכור מבני' כו' ופירש רש"י ו' וככור בחונה לארץ קאמר וכו' וקשה יאמר בכור בארץ מהאי טעמא דעובדין סביב' כו' . ועוד קשה לפי זה דהיה לו לומר ומה שלמים שהם קדושים ושו' להק' כה' הכי היו משונו בכור בחז' לארץ דלא חזי להק' כה' מבני' ויש לומר דשקיל' הם בכבור דקדושתו מרחה אפי' דלא חזי הוא להק' כה' הוא שקול' בשלמים שדאומי' להק' כה' ואין קדושתן מרחה כו' : בכור מבני' כו' ואס תאמר טעמ' יוכי' שאין טעון תופה ואפילו הכי לא היו משונו כו' ומי' כן

דק י"ג

חרושי מסכת

בבא קמא ע

ביון שקרב שלמים כמו שפירש רש"י יכול להיות שטעון תנופה בו וזהו גמ' ומה ב' ב' וקדוש מזה שמונו שלמים מכעייף בו' ואם כן רבי יוסי איירי בכבוד ושלמים דהוי ממונו וכן בלישנא קמא דקאמר בכבוד מכעייף איירי כמי' ר' יוסי בכבוד וגם שלמים וקשה אם כן מאי איירי בין לשני קמא ללשני בתרא בו' ויש לומר דלישנא קמא דקאמר בכבוד מכעייף דבה למי דקאמר בכבוד ולא שלמים ולישנא בתרא דקאמר שלמים מכעייף דקאמר שלמים ולא בכבוד אבל קשה על זה דקאמר והא בכבוד כלכד קאמר וכו' דמשמע דאיירי בכבוד ושלמים בו' תוספות כדכבוד השתחיל אי אליבא דרבנן בו' פירש שם אומרים פי' הקוטרים בו' ובאשכנז הדיבור אומרים הו' וכן פי' בהדיח לקמן בפיק הפ' והל' שנו' אבל בתר מעיקרו אזל וסבר דבעל השור כולו הייקרא קא עביד הילכך במועד בעל השור משלם בוק שלם בו' וקשה לי אם כן פליגי בתלמודי השור דלרבנן במועד בעל השור משלם כולו וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם מחנה ובעל הבור מחנה וכו' ותם בעל הבור משלם רביע ובעל הבור כן הלקים בו' ואם כן היה לו לפי שם כמו שאמרו הת' לקמן ויש לומר דלפי זה הפירו' שאנו מפרשי' עבטו דלרבנן הבור אינו עושה ההיך כלל אין בדיק לפי שם דהוה ליה כאלו מפרשי' ביון דעמא דרבנן משום דבדו אינו עושה הייך ולכך הוה כן לרבי נתן הנהו עושה ההיך הוה כן ולא הנהו דכמי' לפר' כדכיהוה וגם רבי נתן לא הוה כן לומר אינו משלם אלא מחנה דכין שהבור משלם מחנה לא הוה כן לומר כלום אבל לקמן מוכיח לומר הת' דרבנן כמי' סברי כי ליבא לא שתלומי מהאי משתלם מהאי אם היה כך במועד לרבנן משלם הכל אינו מטעם שהבור לא עשה ההיך כמו שאנו אומי' באז אם כן היה לו לפי שם דכיהוה וגם ר' נתן הוה ליה למי' אינו משלם לא מחנה בו' ל' ש' י' ב' כי ליבא לא שתלומי בעל הבור לא משתלם מעל הבור וגם לרבי נתן משתלם קאי בעל הבור וכו' אבל לתוספות משתלם

תוספות כדכבוד ושלמים בו' וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם כולו וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם מחנה ובעל הבור מחנה וכו' ותם בעל הבור משלם רביע ובעל הבור כן הלקים בו' ואם כן היה לו לפי שם כמו שאמרו הת' לקמן ויש לומר דלפי זה הפירו' שאנו מפרשי' עבטו דלרבנן הבור אינו עושה ההיך כלל אין בדיק לפי שם דהוה ליה כאלו מפרשי' ביון דעמא דרבנן משום דבדו אינו עושה הייך ולכך הוה כן לרבי נתן הנהו עושה ההיך הוה כן ולא הנהו דכמי' לפר' כדכיהוה וגם רבי נתן לא הוה כן לומר אינו משלם אלא מחנה בו' ל' ש' י' ב' כי ליבא לא שתלומי בעל הבור לא משתלם מעל הבור וגם לרבי נתן משתלם קאי בעל הבור וכו' אבל לתוספות משתלם

תוספות כדכבוד ושלמים בו' וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם כולו וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם מחנה ובעל הבור מחנה וכו' ותם בעל הבור משלם רביע ובעל הבור כן הלקים בו' ואם כן היה לו לפי שם כמו שאמרו הת' לקמן ויש לומר דלפי זה הפירו' שאנו מפרשי' עבטו דלרבנן הבור אינו עושה ההיך כלל אין בדיק לפי שם דהוה ליה כאלו מפרשי' ביון דעמא דרבנן משום דבדו אינו עושה הייך ולכך הוה כן לרבי נתן הנהו עושה ההיך הוה כן ולא הנהו דכמי' לפר' כדכיהוה וגם רבי נתן לא הוה כן לומר אינו משלם אלא מחנה בו' ל' ש' י' ב' כי ליבא לא שתלומי בעל הבור לא משתלם מעל הבור וגם לרבי נתן משתלם קאי בעל הבור וכו' אבל לתוספות משתלם

תוספות כדכבוד ושלמים בו' וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם כולו וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם מחנה ובעל הבור מחנה וכו' ותם בעל הבור משלם רביע ובעל הבור כן הלקים בו' ואם כן היה לו לפי שם כמו שאמרו הת' לקמן ויש לומר דלפי זה הפירו' שאנו מפרשי' עבטו דלרבנן הבור אינו עושה ההיך כלל אין בדיק לפי שם דהוה ליה כאלו מפרשי' ביון דעמא דרבנן משום דבדו אינו עושה הייך ולכך הוה כן לרבי נתן הנהו עושה ההיך הוה כן ולא הנהו דכמי' לפר' כדכיהוה וגם רבי נתן לא הוה כן לומר אינו משלם אלא מחנה בו' ל' ש' י' ב' כי ליבא לא שתלומי בעל הבור לא משתלם מעל הבור וגם לרבי נתן משתלם קאי בעל הבור וכו' אבל לתוספות משתלם

תוספות כדכבוד ושלמים בו' וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם כולו וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם מחנה ובעל הבור מחנה וכו' ותם בעל הבור משלם רביע ובעל הבור כן הלקים בו' ואם כן היה לו לפי שם כמו שאמרו הת' לקמן ויש לומר דלפי זה הפירו' שאנו מפרשי' עבטו דלרבנן הבור אינו עושה ההיך כלל אין בדיק לפי שם דהוה ליה כאלו מפרשי' ביון דעמא דרבנן משום דבדו אינו עושה הייך ולכך הוה כן לרבי נתן הנהו עושה ההיך הוה כן ולא הנהו דכמי' לפר' כדכיהוה וגם רבי נתן לא הוה כן לומר אינו משלם אלא מחנה בו' ל' ש' י' ב' כי ליבא לא שתלומי בעל הבור לא משתלם מעל הבור וגם לרבי נתן משתלם קאי בעל הבור וכו' אבל לתוספות משתלם

תוספות כדכבוד ושלמים בו' וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם כולו וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם מחנה ובעל הבור מחנה וכו' ותם בעל הבור משלם רביע ובעל הבור כן הלקים בו' ואם כן היה לו לפי שם כמו שאמרו הת' לקמן ויש לומר דלפי זה הפירו' שאנו מפרשי' עבטו דלרבנן הבור אינו עושה ההיך כלל אין בדיק לפי שם דהוה ליה כאלו מפרשי' ביון דעמא דרבנן משום דבדו אינו עושה הייך ולכך הוה כן לרבי נתן הנהו עושה ההיך הוה כן ולא הנהו דכמי' לפר' כדכיהוה וגם רבי נתן לא הוה כן לומר אינו משלם אלא מחנה בו' ל' ש' י' ב' כי ליבא לא שתלומי בעל הבור לא משתלם מעל הבור וגם לרבי נתן משתלם קאי בעל הבור וכו' אבל לתוספות משתלם

המטיל אם כן להבי' לא בדיק למיכתב מיטב דהא ידעין ליה מיטב והוי הוא כבלל מייקין דעלמא דחייב לטלם ממטב הילכך לא חטט יך מיטב אלא לאתויי הכך דהיינו שומר חנם וההואל שקבל עליו דקוין וכן המיטב יטלם כמו שידענו אותו מירשא דאפילו ביום פטור בו' פי' שאם תגבה לו דאפילו ביום פטור הכי הוה ליה למיתני וזאת הניקין והמיקן ויטוקן ממיטב אלא ודאי מן מיטב ידעין דכיום חייב דכיון דלא קבל ההואל עליו שמירת דקוין אם כן המטיל הוה ליה למידע כמו דפי' ע"כ :

גמרא חב המיקן המיקן לאתויי מתי' לאתויי הא דתנו וכן כשהיקן חב המיקן הנהיב שומר חנם וההואל בו' תימא דלעיל אמרין לר' תנא אדם וכל מיני' דאדם א"כ מה בדיק לתנא דכתייתא לו כשהיקן חב המיקן לט' דהיינו כבלל אדם בו' ויש לומר דתנא דכתייתא אינו סובר חליבא דר' גי' בראה טעוה מה שכתוב בפ"ה ונראה שדעת הפנים הוא דכיון דאין לו רשות לביכש לט' שוורים לא זה ולא זה הוא נקרא שותפין א"כ כן בשאר מכיכש לט' פירות או הוא חב הניקין לזה שהכנים ולעולם שותפין הם על זה הדקן בו' : גמרא דרב יוסף מיוחדת לפירות ואינה אלא מכל מקום מיוחדת לא מהם לשוורים וכן חזו ברבינן לט' כדכור הת' שאומרים הוה מתי' לאוקומי' היא ק"ב לזה ולזה לשוורים ולפירות אלא דש פירוש שהוא מיוחד לשוורים לחד לר' וזה היה מיוחד לזה ולזה לשוורים או לא הוי דומיא דמניק' ועוד נכח לו דאינו מיוחד לשוורים לט' אדם א' ופ' ה' דומיא דפניק' לענין פירות לר' :

תו' כדכבוד המתחיל ולא לזה ולא לפי' לחד בו' ואומרים התוספות באשכנז הדיבור וחד הכנסם סורו בדמובח לעיל בו' וקשה והוי אינו דומה לעיל דהתם דוקא במועד לט' שניהם לפירות ולשוורים הוי כה"ר אבל הוי מיוחד לפירות דחד ולשניהם לשוורים הוי סגור הניקין בו' וי"ל אם כן בשאר הספי' הא דתני ר' יוסף דאוקמה בנפח המיוחדת לזה ולזה לפירות ולא לשוורים יעמיד אותה כשאינה מיוחדת לא לפירות ולא לשוורים ואז הייתי יודע דאם היה מיוחדת לחד לא לפירות ולשניהם לשוורים אכתי הייא חב הניקין ומדלא קאמר הכי שמע מינה דוקא מיוחד לשניהם לפירות הייא חב הניקין אלא אם היה מיוחדת לפירות לחד ולשניהם לשוורים הייא חב ה' : גמרא בולה ר' הוה ופ' ה' לא לזה ולא לזה לפירות אלא דחד בו' ואם תאמר ואמאי לא אוקמה במועד לזה ולזה לפירות דהיי' ריבואת טפי דאפילו הייא חב הניקין לענין ש"ן וכו' וי"ל דכתיב ליה לאוקומי' דאינה מיוחדת לזה ולא לזה אלא דחד דהיי' ריבואת לבי' קין ואם הוי רה"ז :

ב' ופ' ה' רה"ז : גמ' פדה שהייקה טלית וטלית שהייקה פדה ח"ן ואומרים תנא בו' ופ' ה' אפ"ה לא אוקמה כגון בנפח ההואל ששאל שור מחביון והייק טלית של שואל וטלית הייק לגורו וכן שקבל עליו שמירת גופו ולא קבל על שמירת דקוין של עצמו מ"מ היה לו לשומר אותו שלא יייק טלית של בו' : תו' כדכבוד המתחיל פדה שהייקה טלית וטלית שהייקה פדה אומרים הת' באשכנז הדיבור נא לאשמעינן דלא כ' דאמר לקמן בהמניח יוחלט השור לניקין אלא יושם וכו' וקשה לפי שם פתם מתניין דין דתני שם כסף שזה הוא לא היה האלל ככסף אפי' דלא כ' ד' וקתן מוקי' פתם מתני' כ' ד' דאמר יוחלט השור לניקין וי"ל דא' דמוק' השתא דלא כ' ד' הוי בניית וכו' מ"מ מתני' דשום כסף מוקמינן דהתא לאשמעינן דלא כ' ד' ויש דמני' למי' דמתני' דשום כסף איתא לאשמעינן הכד ה' דכטלית שהייק פדה איתא לאשמעינן דלא גבי מיתמי' וטעמא דמטלתי' דיתמי' לא משתעבדי לבעל חוב וקשה אם כן מאי איתא לאשמעינן כפי' ואמר שור כסף למד ש"ן בית דין נוקקין בו' והיינו טעמא שאם דמטלתי' דיתמי' לא משתעבדי לבעל חוב אם כן היינו יושם בו' ויש לומר דלפי זה נכח ל' מר דיישא דשור כסף איתא לאשמעינן הכד האחר לאוקמי' מר עקיבא דאמר לקמן בהמניח יוחלט השור לניקין וכו' ע"כ :

תוספות כדכבוד ושלמים בו' וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם כולו וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם מחנה ובעל הבור מחנה וכו' ותם בעל הבור משלם רביע ובעל הבור כן הלקים בו' ואם כן היה לו לפי שם כמו שאמרו הת' לקמן ויש לומר דלפי זה הפירו' שאנו מפרשי' עבטו דלרבנן הבור אינו עושה ההיך כלל אין בדיק לפי שם דהוה ליה כאלו מפרשי' ביון דעמא דרבנן משום דבדו אינו עושה הייך ולכך הוה כן לרבי נתן הנהו עושה ההיך הוה כן ולא הנהו דכמי' לפר' כדכיהוה וגם רבי נתן לא הוה כן לומר אינו משלם אלא מחנה בו' ל' ש' י' ב' כי ליבא לא שתלומי בעל הבור לא משתלם מעל הבור וגם לרבי נתן משתלם קאי בעל הבור וכו' אבל לתוספות משתלם

תוספות כדכבוד ושלמים בו' וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם כולו וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם מחנה ובעל הבור מחנה וכו' ותם בעל הבור משלם רביע ובעל הבור כן הלקים בו' ואם כן היה לו לפי שם כמו שאמרו הת' לקמן ויש לומר דלפי זה הפירו' שאנו מפרשי' עבטו דלרבנן הבור אינו עושה ההיך כלל אין בדיק לפי שם דהוה ליה כאלו מפרשי' ביון דעמא דרבנן משום דבדו אינו עושה הייך ולכך הוה כן לרבי נתן הנהו עושה ההיך הוה כן ולא הנהו דכמי' לפר' כדכיהוה וגם רבי נתן לא הוה כן לומר אינו משלם אלא מחנה בו' ל' ש' י' ב' כי ליבא לא שתלומי בעל הבור לא משתלם מעל הבור וגם לרבי נתן משתלם קאי בעל הבור וכו' אבל לתוספות משתלם

תוספות כדכבוד ושלמים בו' וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם כולו וכתם בעל השור משלם פלגא ופלגא משפיד ול' נתן במועד בעל השור משלם מחנה ובעל הבור מחנה וכו' ותם בעל הבור משלם רביע ובעל הבור כן הלקים בו' ואם כן היה לו לפי שם כמו שאמרו הת' לקמן ויש לומר דלפי זה הפירו' שאנו מפרשי' עבטו דלרבנן הבור אינו עושה ההיך כלל אין בדיק לפי שם דהוה ליה כאלו מפרשי' ביון דעמא דרבנן משום דבדו אינו עושה הייך ולכך הוה כן לרבי נתן הנהו עושה ההיך הוה כן ולא הנהו דכמי' לפר' כדכיהוה וגם רבי נתן לא הוה כן לומר אינו משלם אלא מחנה בו' ל' ש' י' ב' כי ליבא לא שתלומי בעל הבור לא משתלם מעל הבור וגם לרבי נתן משתלם קאי בעל הבור וכו' אבל לתוספות משתלם

חירושי מסכת

בבא קמא ע"ב

נשות הרבים נשות הגיוק • אכל כשמואל לא מני סכר דבין אכלה על ידי חיוור ובין אכלה על ידי חיוור פטור בנשות הרבים וכו' : תוספות כדבור הנזכר אומרים שם התוספות באמצע הדבור אפי' דל' יומי אין נפקותא וכו' • וקשה דגם לרבי יומי משכחה לה נפקותא כגון שהיו פירות של הגיוק נכשות הרבים סמוך לנשות המיוק ואכלה אותם בהמתו של מייק דלרבי חייב אם אכלה על ידי חיוור ולשמאל אפילו אכלה על ידי חיוור פטורה • ולא תיבן וכו' : גמרא נכשות המיוק ליטא תוך כנשותי מאי בעי אלף ודאי הא לא אנטרך קלא למעוטי וכו' אנטרך קלא למעוטי נשות הרבים ולעולם נשות הרבים לרבי יומי פטור כו' • וקשה ביטא דמשכחה לה נשות הרבים דחייב לר' יומי דלא מיעט קלא אלא אם היו הפירות נכשות הרבים ואכלתן הנהמה נכשות הרבים עצמו • אבל אם לקחה הפירות נכשות הגיוק ואכלתן נכשות הרבים חייב • ויש לומר אם כן לא יאמר דוקא בזמן הגיוק חייב אבל נכשות הרבים פי' שהפירות והמיוק נכשות הרבים פטור • ואם לקחה הפירות נכשות הגיוק ואכלתן נכשות הרבים חייב ומדקאמר נשדה אחר שמשם טאפילו לקחה הפירות מנשות הגיוק ואכלתן נכשות הרבים פטור מכה יתורא דקרא כו' : גמרא טעמא דקפנו בה הא כפלו פטורין אלא חסד תחילתו בפשיעה וטופו באונס פטורין • תימא מאי לו למסר לדקדקין כדקדק עבינן אחר טעמא דקפנו היינו דמלמעה למטה חייבין אבל קפנו מלמטה למטה פטורין לגמרי • ויש לומר שלא הייתי אומר דמלמטה למטה פטורין לגמרי אלא הייתי אומר דתחילתו בפשיעה הוי לענין מלמטה למטה וטופו באונס לענין מלמטה למטה ופטורין מנזק טלם • וחייבין בחייב בוק וכו' • ומיהו יש לדחות דלא אסרינן תחילתו בפשיעה וטופו באונס אלא שיהא או פטור לגמרי או חייב לגמרי • ונראה למ' לר' תרין שאם היינו מדקדק כמו שאמרנו היינו כביד לומר דלפני חייבין אם כן יאמר מלמטה למטה חייבין אפי' שהיו אונס כמו שאמר התוספות וכל שכן כפלו אלא ודאי ליבא למימר הכי :

גמרא טעמא דקפנו הא כפלו פטורין לגמרי תימא כיטא פטורין מנזק טלם וחייבין חני נזק משום דהוי משונה ויש לומר דכפילה לא שייך בה לומר משונה הוא כי ודאי אונס הוא אם כן אין ראוי לומר פטורין מנזק טלם וחייבין חני נזק אם לא שיהיה לנשות פטורין מנזק טלם או בכי ייתא כמו פטורין שפטור לקמן בכי ייתא • אבל במשנה אינו מפורש פטורין אלא שאותה מדקדק הא כפלו פטורין וכיון דעל ידי דקדוק איתא לומר אם כפלו פטורין ע"כ פטורין פטורין לגמרי כו' : גמרא תנו רבנן הכלב והגדי שדילגו מלמעה למטה חייבין תימא מאי לו דחייבין נזק טלם דילמא חייבין חני נזק משום דהוי משונה כו' • ויש לומר דבשלא גבי פטורין איתא יכול להחמיר ולומר פטורין מנזק טלם וחייבין חני נזק כד' שלא תגרע התלמודין • אבל חייבין על כדחך בזל התלמודין כדי להחמיר וכדי שלא תגרע התלמודין שאם היה חני נזק היה לו לפטור : גמרא והתיא הכלב והגדי כו' וזה תאמר ביטא דכתיבא דלעיל דאמרה למלמעה למטה חייבין אייתי נכשות הגיוק והך צרייתא דקתי פטורין בכל ענין אייתי נכשות הרבים דגן ורגל פטורין נכשות הרבים • ויש לומר דלשון פטורין לא היה מיושב דמלמעה למטה פטורין משום דהוי אורחיה נכשות הרבים ומלמטה למטה פטורין משום דהוי אונס כמו שפירש התוספות אבל קשה דהתא כמי לשון פטורין אינו עושה דמלמעה למטה פטורין מנזק טלם משום דאפי' והוי משונה ומלמטה למטה פטורין משום דהוי אונס : גמרא כשלא למאן דאמר אשו משום ממונו וכו' • פי' כש' דקא טלא דעתין דאיבא ביניהו כגון שהדליק מתוך גחלת שאינו שלכו' וקשה מה הקא טלא דעתין אינו מתלקח ולקטן דקדק בו גמרי :

תוספות דיבור המתחיל אשו משום ממונו כו' ואומרים התוספות שם דיבור כלומר חייבו ממונו לא יש בו לא שיהא האש שלו דאפילו הדליק נזק טלם אחר חייבו וכו' והקשו על פירוש גמרי מהא דבוכף קומתו של חנינו כפני הדליקה כו' ונראה שאינו קשה דבוכף קומתו של חנינו הוא ענינו עושה ההיק הדליק אין חילוק בין שיהיה שלו ובין שיהיה של אחר • אבל גחלת שהוא משונו שצושה ההיק דיש לו לשמור משונו שלא יזיק כריך שיהיה שלו • וכן הקשו לי מנן היובא מתוך הפטיש גם זה אינו קשה דגם זה כגון עושה ההיק • הילכך אין חילוק בין שיהיה שלו ובין שיהיה של אחר • ומה ששקלו דין לק' אדם שיתחייב בדליקה כפי מקרי הגחלת ודליק גידשו של חנינו גם זה אינו קשה דגמרי יישב אותו כי פי' אשו משום ממונו כמו שזכרנו וכו' דאפי' שבור אינו חייב עליו אלא אם הפקיד אותו אפילו הכי חייב עליו אם כן לא יועיל לו שפקיד אשו דאפילו הכי יתחייבו כו' : תוספות דיבור המתחיל ר' יוחנן מאי טעמא לא אמר כביש לקיש כו' אומרים התום בתחילת הדבור ואפי' דרשני טעמא כדבי יוחנן מקדאי הוה ליה לאוקומי לדרשא ארתי • גם זה אינו קשה דבי הבי דל' יוחנן נפקא לן מקרא דכי תבא אש מעצמה דמחייב משום חניו על כל הגדים הכי נפקא לן מקרא לרש לקיש על מקום גחלת כו' : תוס' דיבור הנזכר בסוף הדבור אומרים התום וקא בעי הכא דכלו לו חניו הכי יתחייב משום

משום ממונו והרי ממה נפשך לית ביה משטא כו' • וזה נכרך לקטן בעזרת זור ימצא חסן • ע"כ : תוס' דיבור המתחיל ממונו אית ביה משטא וכו' אומרים התום בתחילת הדבור אפי' דבור לית ביה משטא שתיבה תורה לתכלו ולא לתבטו וקשה דכל שכן דהכא גבי אש יש לתייב אפי' דלית ביה משטא כו' דהשתא ומה כוז אף על גב דאין דרכו לילך ולהיק ולית ביה משטא חייב בכל שכן גבי אש שדרכו לילך ולהיק אפי' דלית ביה משטא היה חייב ויש לומר שאינו מדמה לא דכר שדרכו לילך ולהיק כגון חניו דלית ביה משטא דרין הוא דחייב אבל אש אף על גב דדרכו לילך ולהיק כיון דלית ביה משטא אין לחייבו • ואם היית רוצה ללמוד ממנו מכל שכן כדפי' שתי או לא הייתי אומר שיהיה חייב אלא על אותו מקום לכדו דומייא דבור שאינו חייב אלא במקומו וכו' ע"כ :

תוספות דיבור הנזכר אומרים התוספות באמצע הדבור כייש פי' קיין דאיבא לסומכוס כוז טלם כו' וקשה למה לא אמרו חני נזק לרבנן וכו' • ויש לומר משום דבאש אייבינן דמשלם נזק טלם לכיך אמר נזק טלם לסומכוס וכו' • ואם תאמר נימא דרבי יוחנן סביבא ליה כרבנן וכו' ויש לומר לכך הזכירו סמכות משום דמסומכוס נשבע לרבנן דסומכוס לית הלכתא דרבנן סני נזק • אבל לרבנן דלית להו הלכתא דרבנן חבי נזק הכא שתיק גבי' משט אפי' דלית ביה משטא חייב :

תוספות דיבור הגו' אומרים התוספות אלא יש חן שאין כושט כגון טבי כלי ברוח פיו וכו' • וקשה כמו שפירש תרגומים שכתבו נכות שכנפיהם אית ביה משטא חזיל וגו' התרגומים אית ביה משטא שהיה לו לשמור אותם טלם ושכרו הכי נימא כישא דרוח פיו אית ביה משטא כיון דגוף האדם אית ביה משטא אית ליה לשמור את גופו • ויש לומר דלית דומה דתרגומים אין התרגומים לדעתן ביה דבר יש להם להיק נזק או כנפיהם לפיכך יש לנו לשמור את ממונו שלא יזיק בשום ענין • הילכך משב אית ביה משטא • אבל האדם הוא יודע שיש לו להיק נזק פיו אם כן לית ביה משטא כו' : תוספות דיבור הנזכר אומרים התוספות בסוף הדבור אבל טלהבת בלא גחלת משפט דוקא טלהבת לית ביה משטא • אבל גחלת אית ביה משטא וכו' • וקשה אם כן לקטן דקאמר טמון באש דפטור היכי משכחה לה והא משכחה לה על ידי גחלת דכיון דלית ביה משטא הוה ליה ממונו ולא חניו ופטור בו טמון • ויש לומר דעת התוספות הוה דכיון דיש טלהבת בלא גחלת חייב ליה לטלהבת אין בו משטא אפי' דאיבא גחלת עמה • אבל אם אין טלהבת בלא גחלת או הוי אפילו טלהבת אית ביה משטא • אם כן מעתה לא תוכל להעמיד טמון פטור בגחלת דאפילו שיש גחלת עם טלהבת חייב ליה לית ביה משטא והוי חניו :

תוספות דיבור המתחיל וזה נכנסכת אפי' חייב כו' ואומרים התוספות אפי' חייב חייבונו הכל גם בעל הגמל יתחייב עשו וקשה לפי הגו' שפי' ובעל הגמל לא אפי' כשעושה מאי פריך דגם בעל הגמל חייבו והוי בעל הגמל לא פטע כיון דלא אפי' כשעושה • ויש לומר דמה שפירש הגו' דבעל הגמל לא אפי' כשעושה זה היה למאן דאמר תחילתו בפשיעה וטופו באונס חייב כו' אבל הספר עכשו מקשה אליבא דמאן דאמר פטור אפי' איהו ה' נכנסכת חייב כו' • עד כאן :

תוספות דיבור המתחיל והיה גדי כפות לו' כו' ואומרים התוספות בתחילת הדבור ופירש רש"י ז"ל דגדי נמי יהו לזכרות כו' • וקשה מה כריך להשיבנו כפי' גדי סמוך לו פטור הא שמעינן ויש לומר דר' גמרא הוא שמה שבידו לקדק כבישא שפירש אותו כסיפא וכו' : תוספות דיבור הגו' על פירוש טן רש"י אומרים התוספות ועבד כפות לו • פי' או עבד כפות לו כו' • וקשה למה כריך רש"י לפרש או עבד כפ' ת לו דמשפט דאי שניה כפותים או שניה סמוכים נימא דלא אז דוקא עבד כפות לו גדי סמוך לו וכגון שאדון של עבד אכלו הילכך על העבד פטור לפי שאדונו היה לו להשיא האש מעליו ועל הגדי נמי פטור לפי שהיה לו לזכרות וכו' • ולא משום דקיים ליה בדרכה מניה כו' דלא שייך קיים ליה בדרכה מניה כיון שהאדון אכלו • וכי תימא דלית למימר סיפא דומייא דבישא דלא אייתי כשהאדון אכלו דיש לקשות דמאי לך דלא אייתי בישא כשהאדון אכלו דילמא רישא נמי בכל ענין אייתי אלא נקט בד רישא אפי' נקט עבד סמוך לו • אפילו עבד כפות לו גדי וכו' דלא שייך קיים ליה בדרכה מניה כו' כיון שהאדון היה לו להציט ואם כן אפי' פי' על הגדים נבי תימא כיון שאדון הגדים הוא אדון העבד היה לו לפקח האש מעל הגדים כיון שהיה ס' דאיבא למימר שאין האדון חוטא ביה לפי שסמוך על התלמודין כמו שאומרים התוספות גבי שורו וכו' :

גמרא ואם הניח חנוני נזק וכו' חייב על הצידה ונסחתיי על הפתח • ל' יוחנן דמחייב בעל הגמל משום חניו היינו שסוקס גחלת ואלך דאם חני נזק דאפילו על מקום גחלת דהיינו מקום שהתחיל האש להתחיל להדליק אפילו יש לקיש מודה דחייב נזק טלם כיון דאורחיה הוא ונמצא שהגמל הוא כרות מנויה :

גמרא אלא למאן דאמר חניו משום ממונו אפי' פטור אילו קטא תורה עבדא וכו' • וקשה מאי פריך לרש"י לקיש ריש לקיש יתקן

ל' כפ' א'

יתקן

הירדשי מסכת

בבא קמא ע"ר

לב

יתר בנות שהאדון אצל העבד דלא שייך קים ליה בדרכה מינה ופטור על הגדי לפי שהיה לו לבנות. ויש לומר כמו שכתבנו אם כן אחי פטור על הגדים דאין לומר שהיה לו האדון שלקח האם מעל הגדים לפי שאינו נעבוד שמסוך על התלומידין כו' :

תוספות בדבור המתחיל והיה גדי כפות לו וכו' אומרים התוספות בחמשה דקדוהי פכל מקום אגטרך לאשמעין דחייב היבא דכלו לו חניו וכו' נישא דאיידי הכא קודם שכלו לו חניו ואז יתחייב על טמון ועל גדי כפות אש"ג דלאו אורחיה ולא"ש שכלו לו חניו יפטור על טמון ועל גדי כפות לו משום דלאו אורחיה דהוה ליה כמו טמון. ומכא ז"ל ידעה פירוש רבינו תם. ויש לומר שדעת רבינו תם דאי לא תרש שכלו לו חניו היה פטור על גדי כפות משום דהוה ליה כמו טמון. אם כן יאמר בסופא אפ"ל כפות לו פטור מטעם טמון ולא משום דקיים ליה בדרכה מינה אלא דדאי חייב לאחד שכלו לו חניו ואשמעין כירשא דאש"ג גדי כפות דהוה ליה אורחיה והיה לנו לפוטרו דדמי לטמון אפי' הכי חייב כו' :

גמרא הכא נשאי עסקין בנות שחיות בנושטלו עבד וכו' וקשה לרש"י לקים למה אמר גדי כפות לו ועבד פטור לו ואמר דשניהם צותתים ויהלך דהבית בנושטל עבד קים ליה בדרכה מינה. ואם לא הניח בנושטל עבד חייב על הגדי ועל הגדים שהעבד היה לו לבנות ויש לומר שגדי לומר גדי כפות ועבד סמך להשמיעו ולפירוש יש"ס שם הגדי היה לו לבנות. ולפירוש רבינו תם השמיעו דף על גב דלאו אורחיה דגדי להיות כפות הוה לו למיפטייה משום דדמי לטמון כו' אפילו הכי חייב כו' עד כאן :

גמרא תא שמע השולח את העבדה ביד חרש שטור וקטן פטור ביד אדם כו' אלא למאן דאמר אשמוסא מחובו אלא חרש טור וכו'. וקשה נישא דא"י משאר דנחלת דא"י ביה משא דהוה ליה מחובו וחייב אפילו לרבי יוחנן ואם כן מאי פריך לרש"י לקים והא לרבי יוחנן חייב. ויש לומר דמיידי במסור לו שנתת דבין דיש שנתת כלא נחלת אש"פ יש עמה נחלת שנתת אורחיה כמו שאמרו התוספות לעיל הילך לר' יוחנן נישא דפטור דחניו דמשא אבל לרש"י לקים קשה אחי פטור כו' :

גמרא אלו חרש שטור חרש וקטן פטור ביד אדם כו' פירש רש"י והא אפ"ל תומרא נכור מבאש כו' וקשה בין שמכר אותה ברית' מקשה למה לא הביא הספר אותה ברית' וכו'. ויש לומר משום דהוה מוקמינן ברית' בשמור לו נחלת דאית ביה משא ואז לרבי יוחנן לא נישא דפטור דגם לו יוחנן היה חייב דהוה ליה מחובו של השולח ולכך הביא השולח כענינה דמשמע דאיידי בכל ענין ואפ"ל כשהבית דחניו דמשא קן ופטור לרבי יוחנן כו' ע"פ ; **תוספות** בדבור המתחיל חניו דחרש קן אומרים התוספות בתפלת דבור א"י אש"פ מסירת חרש ביה מנויה לר' יוחנן בעי' לחייב וקשה נישא לעולם שחייב רוח מנויה ואפילו הכי לר' יוחנן פטור משום דמפ"ל ליה השולח העבדה ביד חרש שטור וקטן היינו שמאר לו נחלת למוהי סגן דרך החרש כשחאדין לו נחלת הוא סבור שדעת העבדים שכלו אותה כשחייב ואלא להדליקה יותר ולכך פטור. וי"ל דאיידי שמכר לו שנתת סגן דרך החרש כשחאדין לו שנתת לו מלוק אותה יותר מהו סבור שהעבדים לא חסרו לו שנתת אש לא דדעתם להדליקה יותר ואם כן חניו דחרש קן ופטור ועל כן מקשה התוספות א"י חייב רוח מנויה לרבי יוחנן נמי לחייב כד תדע דעל כרחיך בריך לומר דאיידי שמכר לו שנתת דאש לא כן אלא מסר לו נחלת אש כן א"י נישא חוה א"י ברית' דתומר כשור מבאש :

וזה שכתבנו הקושיות שהקשינו למה לא הביא ברית' דתומר כשור מבאש : **תוספות** בדבור הובא אומרים התוספות אצל דאש שיבולה להיקן ביה מנויה רבנה פירוש דהיינו גזוזא וטילתא כו' עד כאן וזה ש"ס דהיק בנות מנויה :

תוספות בדבור הובא אומרים התוספות אצל הכא אין במעשה השולח קיבול לודאי פיר' דהיינו שנתת. וקשה מאי פריך לרש"י לקים יעמיד בנות מסר לו שנתת סגן במעשה השולח קיבול לודאי ולכך פטור וכו'. ויש לומר שמה שאומרים התוספות זהו לר' יוחנן אבל לרש"י

גמרא מאי בנייהו איבא בנייהו וכו' ופירש רש"י י"ל דהא על כרחיך בנחלת שלו פליגי דהא אמרן לעיל לר' יוחנן אשו משום חניו אלא כו'. כנראה ל"ה שבכאן מסתלקה קא שלקח דעתין לעיל שפירש לעיל פירש דאיידי בנייהו נחלת שאינה שלו והכא פירש דנחלת שלו פליגי הילכך נראה שכך דעתו דהעיקר' שלקח דעתין דליבא בנייהו אלא נחלת שאינה שלו אבל נחלת שלו לרבי יוחנן נמי היה חייב משום מחובו ולא משום חניו והשתא אמרינן דנחלת שלו כמי פליגי לרבי יוחנן דמחייב משום חניו חייב בדרכה דרבינו ולרש"י לקים פטור מארבעה דברים ואינו חייב אלא דוקא נזק לפי זה מסתלק הקא שלקח דעתין לעיל כו' :

יש פירושים של רש"י שכתבו בהם לומר למה דאמר משום חניו אית ליה בני משום מחובו משמע דחניו חייב לר' יוחנן אלא אם היה חניו ומחובו שילך קודם שכלו לו חניו שיש בו חניו ומחובו חייב על הגלוי ופטור על הטמון וקשה דכלו לו חניו למה יתחייב על הגלוי והלא לר' יוחנן אינו חייב אלא אם אינו חניו ומחובו והכא ככר כלו לו חניו ולא נשאר אלא משום מחובו ויש לומר ביה דחייב על יד אש"פ שכלו לו חניו והוה ליה כאלו שש"ס בחניו.

בניו ובמחובו וחי' על הגלוי וגם לפי זה מסתלק הקא שלקח דעתין לעיל : **גמרא** מאן חייב בעל כלב ולחייב בעל ה.ה.לת וכו' ופירש רש"י ו"ל דהא בין לומר ובין לחי' משום מחובו אית ליה כו' וקשה דלמה כריך לומר דחייב בעל הנחלת מטעם מחובו בלא טעם מחובו חייב משום חניו דחניו בעל הנחלת הם. ויש לומר דלא אמרינן דחייב משום חניו אלא כשהוא קרוב לודאי כעין חניו כמו שפ"ט התוספות לעיל כו' אבל לחייב משום מחובו אפילו לא הוה משא כד"ה קא חייב משום מחובו :

גמרא ולחייב בעל הנחלת וכו' פירש רש"י בסוף הלשון דקא שלקח דעתין דנחלת דמד וחזרה וגדיש דמד. ותיש' למה הוכיח רש"י לפיכך ויש לומר דלשון ולחייב בעל הנחלת דקא דאש הנחלת היא של בעל הגדים מה שייך לשון ולחייב בעל הנחלת ולמי יתחייב והכי הכל שלו ואדרי' היה לו לומר ולפטר הכלב מחלקו של בעל הנחלת על כן בריך לומר שהנחלת היא של אחר דאז שייך לשון ולחייב כי מה שאומרים התוספות דלשון ולחייב לאו דוקא כי חניו מקשה על שפוטרו בעל הכלב מחלקו של בעל הנחלת. והו' דומק :

אי נמי ע"כ פירש רש"י ו"ל שלקח דעתין דנחלת דמד וחזרה וגדיש דמד וכו'. לפי שהתוספות הקשו על פירוש רש"י דלעיל שפירש דמסקא לוי א"י אוליבן בחד מקום אפילו או בחד מקום לקיחה וכו' והכיוון ראיה מדפריך ה"א והא בעינן וביעור בשדה אחר ולכא לפי שדעת התוספות שהנחלת היא של בעל הגדים על כן חאשין עליו מאי פריך והא בעינא וביעור בשדה אחר והכי הלקיחה היתה בחצר הניזק ומכא ז"ל סותרין פירוש רש"י לעיל. אבל רש"י דעתו שהנחלת היא של אחר כמו שפ"י הכא. הילכך הלקיחה לא היתה בחצר הניזק וגם לא הלקיחה אש אפ"ל נגדיש דעלמא על כן מקשה הספר והא בעינא וביעור בשדה אחר ולכא דלא לקיחה ולא אפילה היתה בחצר הניזק. ומשי' לא נביבא דאפ"ל נגדיש דבעל חרבה שהאפילה היתה בחצר הניזק כו' :

תוספות בדבור המתחיל ולחייב בעל הנחלת וכו' אומרים התוספות בדבור דפירש רש"י לעיל בני חנווני אחי חייב וכו'. וקשה דלעיל הביאו ראיה מהו והכא הביאו ראיה מלביב' ומפני ש' להם דהכי בריך כמש' דפ"ך שיפטר בעל הנחלת לגמרי. ויש לומר דלכך אמר הכא ועוד דאש לא כן יאמר רב הונא דכרוי אמתניתין. ועוד יש לומר דבעל הנחלת וחנווני שונים הם שהתחילו חזיקו בעל הכלב ובעל הגמל הם שנים ששעו סוף הניזק. על כן אומרים התוספות ו"ל שאין לומר שיפטר לגמרי בעל הכלב שהרי למעלה הקשה הספר שגם בעל הגמל יתחייב שהוא שווה לבעל הכלב גם לעיל הביאו רא' זה מסוף שאין פירש אחי' חייב חנווני דבעל הגמל יתחייב הכל שהרי כשאין פריך שיתחייב בעל הנחלת שהוא שווה לגמרינו שנתלת הניזק היה מחובו כו' :

תוספות בדבור שני המתחיל וכל' בעל הנחלת. לישא לאו דוקא כו' אמרו התוספות ונראה דלקדקח דאש"פ יש לו אדם לשמוך עמו שלא יזיק ואין לו לשמור עמו שלא יזיק. וקשה מאי יפטר בעל הכלב מחלקו של בעל נחלת בענין גדיש והלא גדיש והנחלת של אחר ואין לו לשמו' גדיש שלא הך הנחלת והדליק גדיש כי אין לו לשמור עמו שלא יזיק כמו שאמרנו כי אין לו לשמור חרבתו מן הכלב. ויש לומר דבשלמא בני חרבה שייך לומר דאין לו לשמור חרבה שלו לפי שסן חרבה לא יבא היזק לחצות אחרים. אבל הגדיש יש לו לשמור גדישו שלא יזיק לפי שממנו דלקחו גדישות אחרות :

תוספות בדבור הובא נחמט דדיבור אומרים התוספות ואחיי לא פריך דליכפי' בעל הכלב סן חרבה וכו'. וקשה לפי מאי דקא שלקח דעתין שהתא שיש לו אדם לשמור עמו שלא יזיק. אם כן סן ורגל דחייבה תורה הכי שמכתת לה כו'. יש לו לשמור עמו שלא יזיק וכו'. ויש לומר שמכתת לה כיון שהנחמה בשדה והיה גדר בניי הנהמה וככל וידע בעל הנחמה ובעל השדה לא ידע כי דוקא ככית אין רגילות אבל בשדה רגילות הוא שזה ידע וזה לא ידע כמו שאומרים התוספות בסמוך :

גמרא אם רב מאי בריה דרב כהנא זאת אומרת סתם דלתות חתורות קן אצל כלב וכו'. פירש רש"י מדמחייב על חרבה נזק שלם שמש' מיהם סתם דלתות חתורות וכו' דאי לא תישא הכי משוגה הוא ואינו חייב אלא חניו כוכ כו'. אבל תוס' בד' נזק חניו פירש דדעתם היה דהא דקאמר זאת אומרת סתם דלתות חני' על הגדיש דמשלם חני טק על הגדיש דאי לאו הכי הוה ליה ליפטר בעל הכלב לגמרי על כן מתרבינן התוספות אש כן לא חייב בסתירה כי אש רביע נזק על הגדיש :

תוספות בדבור המתחיל סתם דלתות חתורות כו' אומרים התוספות בתפלת דדיבור ויש לומר דאש כן לא מחייב בתפירה כי אש רביע נזק וכו'. וקשה נישא דנחמה חנויה הכלב שאז יתחייב בעל הכלב חניו וכלומר לא אמרינן סתם דלתות וטעמא דחייב בעל הכלב חני משום דהוה תחלתו כפשיעה וסופו באונס וחייב חני טק כיון דאנחה אנויה ויש לומר אם כן אחי' יתחייב מנושטל ביון דאנחה אנויה והו' כי אורחיה דלעיל תנא עלה דמנושטל. וכי תישא דאנחה על ידי שינוי דלרבי טרופין משלם נזק שלם וישלם זה חני וזה חני נזק מנושטל. אם כן חייב נזק שלם לר' אלעזר דמשמע האחד לכד : ג' ובדאח דאין לומר דעת הג' שרונה תוס' שאמרו משום דהוה תפילתו בפשיעה. ומוכחין התוספות :

תוספות דאם כן אחי משלם בחזרה דכאלא לענין גדיש יש לו לסמוך הגדיש שלו שלא ידלק שמשו ידלקו גדישים אחרים ואם כן משכחת לה שפיר תחילתו בפשיעה וסופו באונס אכלה הארדה כבר סגור עליה ואין כאן פשיעה וכו' מה תאמר יש לו לסמוך הארדה שלו זה אינו כי אין לו לסמוך הארדה שלו שלא יזוקו בה חרות אחרות ואם כן לא משכחת לה תחילתו בפשיעה וסופו באונס ואם כן אחי משלם החזרה בוק שלם וקשה נימא כגון שבכנס הכלב ביום בשעה שהי' הדלת פתוחה ונשאר בבית והיה גדר בינו ובין הגדיש דהוה ליה תחילתו בפשיעה לענין פתוח דתייב על הארדה חוק שלם ואסופו באונס לענין גדיש שבפל הגדר והתוספות אמרו בדיון ויש לומר דעעת הני דמאן לך שכן הוה דילמא לא כך היה ויש שפשיע שמשכחת שפיר תחילתו בפשיעה כגון שהיה חלוק והחזיר יכול הכלב לאכלה בפיקיון מן החלוק מלמעלה למטה והיו פשיעה אבל הגדיש אינו יכול לתקוף אם לא שיפקין מלמעלה למעלה בו והוה אונס בעל הכלב והוה ליה תחילתו בפשיעה וסופו באונס וגם כזה יש לדחות דמינין לו דאורייתא הכי :

חוספות תלמודי תוספות דמפני פירי פרה כהנר הניק דמיכו ומואריס תוספות בתחילתו דביבור ואחא לא פשיט משאר בני דמתינתין דתנין השן מועדת לאכול כו' וק' נימא דמשום הכי לא פשיט משאר בני דק' סבירא ליה בגון שלקחה פירו מרשות הדיבס וחלתה כהנר הניק וק' משכחת לה פירי פרה כהנר הניק או כהנר העוק ומאם הכי לא היה יכול לפשוט משאר בני דמתינין דכל הנהו אייני שהפירות כהנר הניק ומה שטמטם מן סוגיא דממתין היינו אכלה כהנר הניק אפי' שלקחה היתה בראשות הדיבס וכי תימא אם כן ישאל אי אוליין בדר מקום אכילה או בדר מקום לקיחה דהשתא לפי התוספות נמי ישאל אי אוליין בדר מקום אכילה נמי עם הלוקחה וכו' ולא תיך ע"כ :

חוספות דביבור הדיבס היתוספות באמנע דביבור קמבעייא ליה בגון שהושט פירות בפי פרה פשוט וקטן דלא גר תשלומין ביניהו כו' וקשה למה לא פירש בגון שהושט כן דעת דהא לקמן בעי למפשט משיהו בו הכלב ופירשו התוספות לקמן דשיוסי מקריי אפי הכנים יד לחיבו בפי הכלב והתם אייני כן דעת ואילו הכי בעי למפשט מיניה פי פרה ולא תיך : **חוספות** ובגון שהנדימה לא היתה יכולה ליקח אם לא שהושט לה דביבור הנו' כו' וקשה למה לא פירש דאייני אפילו יכולה ליקח אף על פי שלא לקחה ולא תיך :

חוספות דביבור מקמיס אי אדפתה ביה קאי כו' קשה נימא דקאי אדפתה ביה ביישא דפיקא קמא דקתיני השור והבור והנבעי בו ואם כן קאי אדפתה ליה לשמואל דאשר תנא שור לרגלו ולרגלו כמי דאשר תנא שור לרגלי דהיינו קרן והנר והיינו דפתה ביה ויש לומר מדקאמר הכא הרגל מועדת משמש דקאי על לשון מועדת דקאמר כמיסא דפיקא קמא השן מועדת והרגל מועדת וחי איניש דפיקא קמא קאי היה לו לומר כינר הנהל חוקת בו דהכיור בויקין דקתיני אבות ארבע בויקין והיה אחת קשה נימא אדלתיק מיניה קאי דקתיני בפיקא קמא הוא כו' והאזני והנחש הוה אלו מועדים ונתם היינו רגל שהייקו מנוחי ועליה קאי כינר הרגל מועדת ולקמן בתוך אותו :

גמרא אשר ליה לרגל לרגל היינו רגל היינו בהמה כו' קשה יתקן תנא רגל דזיה ונל דבהמה קתיני כמו שתיך גבי סן ויש לומר דמכח קושיא זו שתורכת קושיא של גוש דאם איתא דקאי אחש הזה ליה לתרומי הכא תנא רגל דזיה והיינו כחוקתיני רגל בהמה כו' והאי דלא תנא רגל דזיה היינו משום דכיון דתנא סן דזיה אפי' דסמך וכינר דנפקא לן מיניה סן אכל בעיטיה דהיינו בהמה אפי' הכי קתיני סן דזיה דתייב כל סן רגל דזיה דנפקא לן מושילם שהיו מפיסי בנייהם אפי' נמי לא תוכל לו דקתיני רגל חיה ורגל בהמה מדקאמר מתי אבות ושתי תולדות אימא דבהמה דמתינתין היינו תולדות דרגל וכן נמי בתינתין קתיני בהמה מועדת להך כדוכה משמש דבהמה היינו תולדה ואם תאמר יאמר רגל דזיה וכל סן בהמה וישתוק מן בהמה מועדת כו' ויש לומר כדפשיט דבהמה היינו היא התולדה כו' :

ג'י ואם כן כוליה פיקא קמא לא אייני אלף גבן דזיה בו ולפי זה קשה דמתי דפריך אי הכי סן דבהמה מבעי ליה למיתני ביישא והא כל פיקא קמא היינו סן דזיה ואין עש סן דבהמה ויש לומר דהאי לתנייה ביישא קאי אישיה דפיקא קמא שישארן דבהמה ביישא קודם סן דזיה והקשה מיה לפירוש האחרון מה ש' הגי' שפירש דכל סן דפיקא קמא היינו סן דזיה אם כן מתי קאמר סלקא דעתך אמינא ויטיל את בעייה כתיב בהמה אין חיה לא קא משמש לן בו משמש דקאי קא משמש לן אפרק' גבי דקמשמש לן סן דזיה והוה בפיקא קמא תנא סן דזיה ומתי קא משמש לן הכא כפרק גמי' ו' דהיינו פירוש סלקא דעתך אמינא כו' כלו' אחי אבעדיק למתיני בפיקא קמא סן דזיה כלל למוד אותו מן סן דבהמה על כן מתיך סלקא דעתך אמינא ויטיל את בעיני וחי לאו דאשמועינן בפיקא קמא סן דזיה לא היינו יודעין כלל סן דזיה ואם תאמר לפי האחרון של הגי' כיון דתנא בפיקא קמא סן דזיה אחי אבעדיק למתיני זאב ואפי' י"א דשני לייסר דאב ואפי' היינו רגל שהייקו מנוחי ואם תאמר הכא כפרק

אין לך ש' ע"ב

אם ע"ב

שני קתיני השן מועדת והבהמה מועד' כיון דקתיני השן מועדת דהיינו סן דזיה כל סן דבהמה שהיא עוקר ומשנה למדת חיה וכו' ו' ל דאי לאו דאמר הבהמה מועדת לאכול דהיינו סן דבהמה הוה אמינא דסן דזיה יהיה מועד לאכול אף שאינו ראוי לה משום הכי אומר הבהמה מועדת לגלות על סן דזיה דכי הכי דבהמה אינה מועדת לאכול אלף החיה לה הכי נמי מיה אינה מועדת לאכול אלף החיה לה : **שאלת רש"י** גמרא כדורות דלא אשכחן באורחיה דמשלם שנופיה בו וקשה והי' למתן דאמר פלגא בוקא מוטרי דסתם שוויים לאו בחוקת שימור קיימי דהוה כי אורחיה כמו שאמרנו התוס' על ר' אביליו הכי משלם ע"כ ויש לומר

גמרא בעי רבא חזיון כדורות שנופיה חזיון מעלייה חזיון קשה מתי בעי אי מנופו משלם תפשוט דעל כדחך משלם מנופו מקל וחומר ומה קרן דמתי כדשות הדיבס משלם מן גופו חזיון כדורות דפשוט כדשות הדיבס אינו דין דמנופו משלם וכו' וכי תימא היא נופא כליף שיהא קרן כדשר הניק משלם מן העלייה מקל וחומר ומה רגל כשטור כדשות הדיבס משלם כדשות הניק מן העלייה קרן שתייב כדשות הדיבס אינו דין שישלם מן העלייה כדשות הניק איכא למישר דין מרגל כדשות הדיבס פשוט אף קרן כדשות הדיבס כשור אם כן חזקה התייב לקיחתן דעל כדחך מנופו משלם מקל וחומר ונראה דאין להקשות כמח קל וחומר דסכנת רבא דכתיבי חזיון כדורות מנופו משלם דהכי פירושו מנופו משלם מן אשמינן דהילכתא באת להקל למיני שישלם חזיון כדו גמ' וישלם מנופו או דילמא מן העלי' יה משלם בלמוד דהי' שפאם תאמר הילכתא להקל היינו דוקא לענין תשלומין אבל מן העלייה משלם כמו שהיתה שריה דין רגל ואם תאמר מה שאלו רבא לקמן אם יש העדאה לכדורות והי' אותה שאלה תלייא בואת השאלה דאי מנופו משלם ע"כ יש העדאה דאין מן העלי' יה משלם על כדחך אין העדאה ויש לומר דעל כדחך הך בעיית דמנופו משלם חזיה תלויה בכעייא שנית שואת הכעייא פירו' כדפשיטית אכל הכעייא שנית יכול להיות דמנופו משלם ואין העדאה או כול להיות דמעלייה משלם ואין העדאה **גמרא** אלף הוא מאן עסקינן דשני בהא גמלת בו ופירש רש"י ו' ל אלף כדורות כי אורחיה כן רבנן וכי רבא לייעוד כדמוכסם סביחא ליה דמשלם בוק שלם וקשה למה לא כפי כולי' עמלאו בריבן דסומכוס סביחא להו ויש לומר דאם רבא לייעוד דלמא האז' גבי גדיש משלם בוק שלם סכר כרבנן דסומכוס אם כן תפשוט דאין שינוי לרביעי בוק מדקא משלם בוק שלם לרבי אליעזר דמתינו בוק יבא לבוק שלם דאין שינוי דברות בעל ידי שינוי משלם רביעי בוק אף יבא מרביעי בוק לבוק שלם לרבי אליעזר לפיך הניך רש"י לכפר בולי' עמלאו כי אורחיהו בון רבנן וכו' רבי אליעזר כדמוכסם סביחא להו ויש פירושים אחרים שנתנו דגולי' עמלאו כרבנן סביחא להו בו ונראה לי דלפי אותם פירושים כיון רש"י ו' ל פירש דשני בנתלת שהיה מביין הו' שינוי והו' קרן בול לבוק שלם דאיניו הו' כדורות והגיהה עליה ככאן חסר : **דק' ב' ע"ב**

חוספות דביבור התחיל שיהי' התנוקות בו אומיגס התוספות באמנע דביבור ולא בא רבי מאיר למעט אלף תועיל חזרה טלשה ימים כו' פירושו אלף רואי מועלת חזיה לר' מאיר בשלשה ימים וקשה מאן לן דלרבי מאיר תועיל חזרה של טלשה ימים נימא דוקא חזרה של משמוש התנוקות הוא מועלת לר' מאיר שהיא יותר ומהו חומר של טלשה ימים חזר כ"כ טעם עד שהתנוקות משמשין בו הילכך ר' א חמורה אבל חזרה של טלשה ימים לא תועיל ויש לומר אם כן היתה הסכנה הכונה מרבי יהודה לר' מאיר דל' פירוש חזרה מן התנוקות מועיל ולא חזרה של טלשה ימים וכי תימא אינו כך אלף לרבי יהודה כיון שמועיל חזרה של טלשה ימים שה' אלה כל סן חזרה של תנוקות שהיא חמורה ואלא חזרה של טלשה ימים ואלא אפרס דאם כן היתה קשה דלרבי יהודה העדאה של ג' ימים היא דוקא ואלא של ג' פעמים כיום אחד והחזרה לאו דוקא שהי' מועלת לר' יהודה כן חזרה של תנוקות בין חזרה של איבעיה ימים וכו' ולרבי מאיר איניש שהעדאה לאו דוקא שהעדאה של ג' פעמים הואיל וכל סן של טשה ימים חמורה דוקא דחזרה של תנוקות שהיה חמורה הועיל אכל חזרה של ג' ימים שהיא קלה לא הואיל וכי תימא לאמר שיהיה כך ונוה פליגי דלרבי יהודה העדאה שהיא נעשית בקושי על ידי ג' ימים מסתלקת בול ע"י חזרה של טלשה ימים וכל סן על ידי חזרת תנוקות שהיא חמורה ואלא אינה מסתלקת בול ע"י חזרה של טלשה ימים משמוש תנוקות שהיא חמורה דוקא ולא על ידי חזרה של טלשה ימים אלא כן סבת התנאים שבכייניש' חמור' יהיה להקל דל' ימים העדאה שהיא נעשית בשלשה ימים בקושי היא מסתלקת ע"י משמוש על ידי התנוקות שהיא חמורה ולרבי שמעון העדאה שהיא נעשית בלא קושי דהיינו בשלשה פעמים כיום היא מסתלקת ע"י חזרה של טלשה ימים שהיה קלה אלף דאין חזרה של תנוקות היא קלה כיון שהיא ביום אחד וחזרה של טלשה ימים היא חמורה הילכך הוגרנרבי התוספות לומר דל' רבי' ויהי' חזרה של טלשה ימים כו' דכיון דמועלת חזרה של תנוקות שהיא קלה כל סן שמועיל חזרה של טלשה ימים ולפי זה כד' מתי אפי' ש' דל' ימים העדאה שהיא נעשית בקושי בשלשה ימים היא מסתלקת על ידי תנוקות שהיא קלה ול'

משעון העדאה שהיא נעשית בקל כגלגלה ימים ביום א' אינה מתלקת אלא על ידי חזרה של גלגלה ימים שהיא חסודה :

הוספות כדיבור הנו בסוף הדיבור אומרים התוספות ז' להדיב נמי אמתכל ל' משעון דכגלגלה פעמים הוי מועד ולחזרה בעי ג' ימים וכו' . וקשה מה דליה מדיחין מר' משעון דילמל לר' משעון שאינו מועיל חזרה של תפוקות שהיא קלה דין הוא שלא תועיל חזרה של יום אחד . אבל לר' מאיר משעולת חזרה של תפוקות הוא הדיון שתועיל חזרה של יום א' . תדע . דלכ' משעון אינה מועלת חזרה של תפוקות מדקאמר ולא אמרו ג' ימים אלא לחזרה דוקא וכו' משמע דחזרה של תפוקות אינה מועלת . ועוד באיה מדקאמר ליה רבא לרבנן . ולימא מר הלכה כר' מאיר כמובד ואם איתא דמועלת לר' משעון חזרה כמו לר' מאיר יאמר לו רבא לרבנן כמין ולימא מר הלכה כר' מאיר כמובד וכתם דהא רבי משעון מודה לו כמובד וכתם אלא דרזא ליה לר' משעון חזרה של תפוקות כלל וקשה מה רזאיה שביאין התוספות מרבי משעון . ולא תירץ :

הוספות כדיבור המתחיל הרי הוא חסוד וזאת כו' ואומרים התוספות באמצע הדיבור ואם תאמר כל שבין השתא דאיכא למימר תוכיח כו' . ואם תאמר במא' מדאנטידן וזאת הכל הוא דמיו גזירת הכתוב ליכא למימר קל וחומר של קידוש ויתקן שם מינה דבעלמא אמרינן קל וחומר של קידוש ויתקן . ויש לומר דרביא הוי קהל דזאת גילה דבעלמא ליכא למימר הוי קל וחומר של קידוש ויתקן :

הוספות כדיבור הנזכר אומרים שם התוספות בסוף הדיבור ואילו אם יבא אלהיו ויאמר רזא ליה לא תראה עוד . וקשה גבי טור גמי של קידוש ויתקן . ויש לומר דאינו דומה דגבי זבחה דוקא אינו תלוי במחוקת כזבחה שהיא אינה זבחה עד שתראה גלגלה ימים רבובים ואם ראתה בסריגין אינה זבחה אם כן אפילו שלא תראה עוד היא זבחה . אבל גבי טור הדבר תלוי במה שהיא מוחקת לגביה שהיא אפילו בסריגין הוי מועד . ולכך הוכיחו התוספות גלגלה ימים הוי זבחה דוקא גלגלה ימים רבובים כו' ע"כ :

הוספות כדיבור המתחיל ודילמל למעוטי ובמימים כו' ואמרו התוספות שם באמצע הדיבור דאם כן לשתוק מוחלת פירוש דמהיבא תיתי לרבי דאנטידן למעוטי כ"ל תוכל לעשות היא קל וחומר ומה בקירו' טעם דביתוק כל כ"כ כי אינו קל וחומר :

הוספות טעם דביתוק כל כ"כ כי אינו קל וחומר : כדיבור הוי' אומרים התוספות דלכא פה קל וחומר וז' למעוטי ובה מלאיות פירוש אלא כי הוא מקשה דמיטע זב' מימים ובה מלאיות . וקשה דעל כרחוק דעת המקשה שאומר ואימא למעוטי וב' מימים היינו נכונה להקשות דלכא פה ובה תוכיח . ואם הפירוש הוא אשר מפעמים התוספות בריה הוא בשם תפוקת דגזירה הוא שיהיה הכתוב את זב' כבאיות ולא בימים והכונה בימים ולא כבאיות כו' . וליכא למימר תוכיח . ויש לומר שדעת התוספות שהמתקן שתיקן מעיקרא הוי הוא אומר וזאת תהיה טומאתו כזבחה הכתוב את הוב' כבאיות פירש והוא דין בימים וזאת הורה בימים ולא לומר דב' כבאיות שזוים אם כן על כרחוק גזירת הכתוב הוא גזירה כו' ולפי' למימר תוכיח שהי' אכן נזכרים שהוב' טעם כקידוש וברימון . אם כן גזירת הכתוב דוקא גבי זבחה אבל השתא דמריד ואימא למעוטי וב' מימים חוב ובה שזין הם ששניהם אינם מטמאים כבאיות ובמימים אם כן אינו גזירת הכתוב גבי זבחה משעולת כבאיות ולא כן רוב . וספחה הריח קושא לרובותין ונימא ובה תוכיח וכו' :

הוספות כדיבור הנו' אומרים שם התוספות גמרא הוא מיטע דחמנא וזאת כו' ועל כרחוק חד מיכיהו טעם או זבחה מלאיות או זב' מימים וכו' . ואם תאמר לשתוק מחמת ואיך ידענא דעל כרחוק חד מיכיהו הוא משעון מדאנטידן למיכתב כבאיות גבי זב' דלא תגבה לומר דשניהם מטמאין כבאיות ובמימים לשתוק מלאיות דכתיב גבי זב' וליפין משעולת בימים כמה מכינו בונה וטניהו וטניהו מלאיות דכתיב וליפין ומדאנטידן למיכתב כבאיות גבי זב' טעם מינה דחד מכיהו מטעם ואם כן לשתוק מוחלת . וי"ל דאי לא כתיב וזאת מדאנטידן למיכתב כבאיות גבי זב' הוה טעם מינה זב' מימים דהוה אמתיה קאי כבאיות מטעם כבאיות גבי זב' פירוש ומה רזאיה ונימא איכא טעם טעם טעם וז' בימים והוה טעם בימים ובראיות . וקשה לשתוק מלאיות דכתיב גבי זב' ומדאנטידן זאת טעם מינה שהוב' אינו מטמא בימים דאי לא כתיב וזאת גבי זב' הוה אמתיה טעם טעם טעם וכן בימים וכן בימים וליפין כמה מכינו זבחה וזאיות מ"כ ומדכתיב וזאת טעם מינה שז' אינו מטמא בימים כו' . ואם כן לשתוק מלאיות . ויש לומר דעל כרחוק כרחוק דלכאיה הכתוב מלאיות טמאות דאי לא שגילה הכתוב דלאיות טמאות לא הייתי עושה ק"ו של ביתוק וקידוש כלל . הילכך אנטידן למיכתב כבאיות : דאיכא למיכתב מה לזבחה שכן מטמאה כבנים בכחון וכו' . וקשה נעשה קל וחומר שטרומות ומה בכחון מטמאה כבנים בכחון וכו' . וקשה טמאות וז' ליכא למיכתב דעל קל וחומר של מקומות ליכא למיכתב שם איכא . ויש לומר דהוי דפירכא לא כרחוקין מכל מקום הוסיף עבדין ונימא

טמאה שפנים תוכיח דכמקום דמטמאה בימים דין הוא שתטמא בימים שהרי מטמאה כבנים בכחון תאמר כמקום דמטמאה כבאיות שאינו טמא אלא בכחון . אבל קשה על תוכיח זה דכמקום שיטמא כבאיות דין הוא שלא יטמא בימים דכמקום כבנים הוא טהור גמור . תאמר כמקום דמטמאה בימים דכמקום גלגלה כבאיות ביום אחד אינה טהורה גמורה אלא טהורה טמאתה נעשה וטמאה טמאתה ערב . ולא תירץ :

הוספות כדיבור המתחיל השתא הוי דקמסהדי אומרים התוס' ותימא לר' מכל מקום מיהא קנסא לא הוי אפילו למאן דאמר פלגא נוקח קנסא כו' . וקשה מאי נפקא מינה ומה דעת התוספות להקשות כן וזאת הקושא כי ענין מוכה ביה עיכט דכר כשטו הוא ועל כרחוק אין כוונת התוספות אלא על דבר אחר . ונראה שכונת התוספות שהיא על השתא דאמרינן לעיל דמון מרשות המיוחדת למיין כו' ואמרי' הניחא למאן דאמר פלגא נוקח טמאוי אכל למאן דאמר פלגא נוקח קנסא מאי איכא למימר . על כן מקשינן ככאן ואומרים ש' קנסא טיהא לא הוי דכיון דנעם גלגלה גנימות יבא מחוקת טימור והוי טמאוי וא"כ לעיל אמאי קאמר אלא למאן דאמר פלגא נוקח קנסא כו' לימא כגון דנעם גלגלה גנימות דלא הוי מועד למאן דאמר ליעידוי נבאין ואין מביידין את השוכר פי' האחרונים אין מביידין את השוכר . ואם תאמר אם אינם מביידין את השוכר איך יבאו לייבוי חוק גלגלה כפעם ג' לפירוש דמ' ספריהו דמ' . לפי' דגלגלה חייב חוק גלגלה ועוד מאי קאמר אי בעי לך לכטורי לכלהו בקרין ואיך יתחייב חוק גלגלה ועוד מאי וכיך לומר דכשעת גנימה לה היה לו אלא שז' א' וכשעת עדות של אחרונים קנה אחרים ונתעבר עמהם ואי שייך למימר איבעי לך לכטורי לכלהו בקרין ע"כ :

הוספות כדיבור המתחיל לישורו הק' כתבתי וכו' אומרים התוס' דלייעודי קחתי משע' שהכל תלוי בעדים אשר העידו כחשון שאותם יכולים להכחיש ולומר שלא באנו ליעודי וקשה שלא היה לו להוכיח הסבר לא קחתי ולא כתבתי . אלא יאמר אותם שבאים תפילה להעיד יכולין להכחיש ולומר לא באנו ליעודי וכו' . ע"כ ולא תירץ :

הוספות כדיבור המתחיל אי לא ארון אלא מקין ומקשינן התוספות כתחילה הדיבור מה לטן ורגל שכן הייקו עבדי כו' ואם תאמר למה לא הקשו התוס' מה לטן ורגל שכן מטמא ויהי' למושי' דין הוא שמלאים חוק גלגלה כחבר הנזק . תאמר כרחוק שהוא קנס והוי לקולא דאי מודה ביה מיטער מיתקני ב' חוק גלגלה כחבר הנזק . וי"ל דזב' קושית התוספות שאמרי' תאמר כרחוק שאין הייקה מנוי טעום דכחוק טימור קיימי ומאי טעמא כחוקת טימור קיימי טעום דפלגא נוקח קנסא :

הוספות כדיבור הנו' באמצע הדיבור אמרו ובפירקא קמא דוכתיב כן עושה הקל וחומר ומה שחטו לשמוע על מנת לזכות את דמו חזן לזמנו פסול אפ"י שחט חזן לזמנו שהוא כשר שחטו לשמוע על מנת לזכות דמו שלא לשמו אינו דין שיפא פסול שהרי שחטו שלא לשמו פסול והטעם ששחטו חזן לזמנו גריד שחטו חזן למקומו וכשר בשניהם טעום דלא שייך מתעבה אלא באבלת אדם ובאבלת טעם דהיינו ויקרה דילפינן מאם האכול יאכל ערוויהו חזן למקומו וחזן לזמנו : תוס' כדיבור הג' באמצע הדיבור אומרים ושקשים התוספות היכי דייגינן קל וחומר ומה שן ורגל שאין חסותה משוללת כו' פי' טעום דחומר' דשן ורגל אשר בשיקין מגזי היא ככר' בגלגלה על כן כענייני אותה חזן הקל וחומר דכר' אבו מביידין כרחוק הקל וחומר אלא דה דפריך מה לייקשין דרגל שכן ישו באש וכו' דין ואין מביידין אותה כרחוק הקל וחומר : גי' אומר ועוד תירץ דלכ' מק' מן ורגל זה קאי לתקן קושית התוס' גי' ויש לומר דקין ברשות הכבדים יוכיח פירוש שכוונתו להרוק ואינו משלם ברשות הכבדים אלא מ"כ היה הדין כחבר הנזק דלא ישלם אלא חבי טק . וקשה על זה התוכיח דמה לקרן ברשות הכבדים דין הוא שלא ישלם אלא מ"כ שהי' הולך ברשות תאמר כרחוק ברשות הכבדים שלא בשנות לרובותין . וי"ל דגזירות כיון שהולך שלא ברשות ישלם חוק גלגלה והדרא קושא ברשות אף קין ברשות הנזק שהוא שלא ברשות מ"כ ברשות הנזק שהוא שלא על זה התוכיח דמה לרובותין דין הוא שישלמו חבי חוק ברשות הכבדים שהרי אינם באים לזי' חוק גלגלה לעולם תאמר כרחוק ברשות הנזק שלא ישלם אלא חבי חוק שהרי הוא כל לזי' חוק גלגלה וכיון שז' לזי' חוק גלגלה על ידי העדאה כחומר ישלם חוק גלגלה כחבר הנזק והדרא קושא לרובותין ה' לך כבאיות דדעת הגי' שאומר קין ברשות הכבדים יוכיח היינו כגון דף ג' שיהיה הגבי' הכבדים וראשו נעיש ברשות הנזק ובענינה הפכה שהיתה מת' מה שהיקרה דף הנזק ברשות הנזק חייב חבי חוק אפ"י דלאן שהיה ראשו ברשות ברשות הנזק שהיה לו לסמוך פרתו שלא תבעינן חוק :

הוספות כדיבור המתחיל מיד' דמטעם דכתיב וז' אומרים התוס' באמצע הדיבור ובסוף מק' ויש לומר דעל כרחוק למאן נבדלים וכו' . וקשה מאי נפקא מינה ומה דעת התוספות להקשות כן וזאת הקושא כי ענין מוכה ביה עיכט דכר כשטו הוא ועל כרחוק אין כוונת התוספות אלא על השתא דאמרינן לעיל דמון מרשות המיוחדת למיין כו' ואמרי' הניחא למאן דאמר פלגא נוקח טמאוי אכל למאן דאמר פלגא נוקח קנסא מאי איכא למימר . על כן מקשינן ככאן ואומרים ש' קנסא טיהא לא הוי דכיון דנעם גלגלה גנימות יבא מחוקת טימור והוי טמאוי וא"כ לעיל אמאי קאמר אלא למאן דאמר פלגא נוקח קנסא כו' לימא כגון דנעם גלגלה גנימות דלא הוי מועד למאן דאמר ליעידוי נבאין ואין מביידין את השוכר פי' האחרונים אין מביידין את השוכר . ואם תאמר אם אינם מביידין את השוכר איך יבאו לייבוי חוק גלגלה ועוד מאי וכיך לומר דכשעת גנימה לה היה לו אלא שז' א' וכשעת עדות של אחרונים קנה אחרים ונתעבר עמהם ואי שייך למימר איבעי לך לכטורי לכלהו בקרין ע"כ :

ער

חרושי מסכת

בבא קמא

על מה שיש לי לפעמי התוספת הקדמה לפיכך קטנים כן משמחין מאוין ועל זה מקשה העולם ונעשה קל וחומר ממקומות ומה זב שאינו מטמא פכין קטנים המת מטמא אותם בזהל ספן שהזב מטמא אותו במשכב אינו דין שהיה יטמא אותו וכבאין לי להקשות מה לזב דין הוא שיטמא ספן שכן מבינו וחומרה אחרת שמשמח עשר מצעות תאמר בכת שאינו מטמא עשר מצעות : תוספות בדיובור הנו' ומצופו שני דברים ואין זה לתאין . אבל הכא כיון דזקן שלם ומצופו שני דברים להיות לתאין וכו' . וקשה דכמו שהיה אי אפשר בך זקן שלם ומצופו אי אפשר ומה חילוק יש ביניהם . ויש לומר דאם מטמא בשמא ונחמא גופו אי אפשר שלא יטמא בדמים שליו . אבל זקן שלם מצופו שני דברים כי יכול להיות שאם ידנה הנחמא שלא להשתלם מעליה ויזנה להשתלם מצופו יכול לעשות :

לדברים אחרים אי אפשרין דין לטומאת שבעה לא מפיך קל וחומר : ועוד יש לומר דלא שייך למישר כלל לעשות קל וחומר לטומאת שבעה . וקשה דמאי טעמא לא שייך לעשות קל וחומר לטומאת שבעה לפי שכן או בפכין קטני' דמת לא שייך טומאת שבעה ואמאי נימא דדעת הגליון הר' אליאב שנעשה קל וחומר לטומאת שבעה טעמה ותיקב שאין מטמאין מדרגם משום שאומר לו עמוד ונעשה מלאכתו ובמת טמא טומאת שבעה . אם כן זה התיקון האחרון אינו כלום אבל התיקון של מזהרם הוא קיים דלא מפיך קל וחומר כיון שברך הקל וחומר לדברים אחרים :

עב

תוספות

בדיובור המתחיל פגע מינה מופנה היא וכו' ומקפין התוספות תימא למה לי גזירה שהיה כיון דאיתקש מת לשבת זרע ושבת זרע לשריב וזקן מה כייבין לומר ושבת זרע לשריב ילמוד מת מן שבת זרע בהיקש ושבת זרע לומר מקל וחומר מוכ שזמם שרן ולמד למת בהיקש ע"כ :

הלכה של חמא ולא חמא

גמרא ותהא טן ונגל חייב בנשות הרבי' מקו' כו' ומה קרן שנצטות הניזק אינו משלם אלא ה' כנה"ד חייב בזק שלם טן ונגל דנצטות הניזק משלם בזק שלם אינו דין דב' הר' משלם בזק שלם כו' . ואם תאמר על כרחיך טן ונגל בנשות הרבי' כטורין דאם חייבין אמאי אצטרף יצאון שהיה הקל וחומר האחרון לא תוכל לעשותו אם לא טן ונגל פטורין בנשות הרבי' שאם תרצה לעשות אפ"כ שיהא טן ונגל חייבין בנשות הרבי' וקרן פטורה בנשות הרבי' אם כן לשתוק מוחזק וגם מוחזקין וזקן כל זה אחד איכותיה שאם תבא לעשות הקל וחומר האחרון דקין בנשות הרבי' פטורה ותעשה הקל וחומר הראשון פאש ומה אם פטור טן הבכור חייב בנשות הרבי' טן ונגל שחייבין בכופר כפי' הגי' שאומר דהיא אפ"כ שיהא טן ונגל חייבין בכופר וא"כ טן ונגל שחייבין בכופר אינו דין שחייבין בנשות הרבי' . איכא למישר קרן יוכיח שחייב בכופר ופטור בנשות הרבי' חף איני אפ"כ טן ונגל שאפ"כ שחייבין בכופר יהיו פטורין בנשות הרבי' מה לקרן שכן אין דרכו ללך ולהיקח ותנו את כספו וכו' . ומיהו קשה אי מקל וחומר דאם הייתי לומר היתיר בדרך לומר דטן ונגל יהיו פטורין בטמון דומיין דאם דפטור בטמון וכפ"י משמע שהיה רובה ללמוד דטן ונגל יהיו חייבין בנשות הרבי' ומייבין בטמון . הילכך נראה למי' דלאצטרף יצאון לדגוש משום מה שאנו דרושין מזהו את כספו . ונאמר יצאון לזה ולא לזה לשתור הקל וחומר הראשון הקל וחומר האחרון הייתי עשה אותו : גי' ויש לומר דאדם ואם יוכיחו פירוש דכייבין לומר שניהם אדם ואם שאם היה אצטרף אש לבדו יוכיח הייתי אומר דטן ונגל יהיו פטורין בטמון הבכור אדם שחייב בטמון . ואם היה אומר אדם לבדו יוכיח הייתי אומר מה לאדם שכן משלם אצטרף בדברים אש יוכיח שאין חייב באצטרף בדברים : גי' מה לטן ונגל טן אין משלמים כופר : קשה נימא אש יוכיח דאם חייב בנשות הרבי' ואין משלם כופר אתי' . ויש לומר דאין עושין יוכיח אלא לשתור הקל וחומר . אבל לא לקיים הקל וחומר . ולעיל גבי כלי חנם פתוח היא לשתור הקל וחומר וכו' :

גמרא ודין הוא ספן שהיה קל וחומר ומה פכין קטנים שטהווים בזב מטמא כו' ואם תאמר ואמאי לא עשה קל וחומר מבלי חנם מוקף שטהו כמדמס הזב וכו' ויש לומר שאינו טמא בכת ולא הייתי יכול לומר שהיה טמא בכת : תוספות בדיובור המתחיל שטהווים בזב חקשים התוספות שאל לן דלא מטמא במעיינות הזב והנימו איתו בקטמיה . ונגלה שאינו קשה כו' דהא דקאמר דפכין קטנים טורין בזב היינו שאינם מטמאין בגופו של זב משום כגון שאינו עשוי דומיין דערן שאינו מטמא אלא מצופו משום דהיינו בעשה טמון שהיה בכתו הכלי שזו הוא טמא . אבל מעיינות הזב שאינו גופו משום לא איידי וכו' :

תוספות בדיובור המתחיל ספן שטמא בזב וכו' ומקפין התוספות ואם תאמר כלי חנם המוקף במיד פתיל יוכיח דמטמא בזב . וקשה למה לא הקשו דעשה מצעות זו על גב זו ויכח דאם הזב למעלה התחתון טמא ואם המת למעלה התחתון טמא וזהו ענין דמת חף אפי' אפי' עפ"כ אי פ"י דטמא בזב ויהיה טהור בכת . וי"ל דעיקר הקל וחומר שטמא פכין קטנים היינו משום גריעותא של פכין קטנים שאינם מטמאין בזב לא צניע ולא במדרס ולא בהיטת אפילו הכי טמאין בכת מפני שחשוב טמא משום שבת מדרס ולא בהיטת אפילו הכי טמאין בכת . אבל עשר מצעות שמתחתון טמא שכן ונאמר בכת אינו כשכל חשיבות המצעות ולא כשכל גריעות' אלא כשכל תומא שיש בזב לעינין טומאת מדרס מה שאין כן בכת ולפיכך לא הקשו מעשר מצעות :

תוספות בדיובור הנזכר באמצע הדיובור אומר' התוספות שהרי ענין שטמא בזב היה שטמא בכת כו' . וקשה והיה תימא ענין שהיה מטמא בזב ואינו מטמא בכת כגון זב בקף מאוים וכלים ככף שנייה וכדיעבד הזב את הכלים דבזב הוא טמא דהיינו הקיים ובמת טהור דלא שייך הטעם בכת . ונראה למי' שגם הטעם שיש טמון בכת כו' שתיכתי כי הדבר תלי במומ' שיש בזב בטומאה הקיימת שאין כן בכת :

גי' ואין לומר דכלי חנם המוקף במיד פתיל יוכיח כו' פי' הגי' בל' לתרן קושיית התוספות . ואמר הגי' כי אין לומר דכלי חנם המוקף במיד פתיל יוכיח כמו שהקשו התוספות וזהו התיקון ומה שטמא מדרס . תאמר במפני שטמא פתיל דין הוא שטהור בזהל המת שאין מטמא מדרס . וקשה דמפני שטמא מדרס וכוין שטמא מדרס יהיה טמא בזהל המת על זה משיב הגי' ענינה שטמא בלי חנם פתוח יוכיח פירו' בשביל שכלי חנם המוקף אינו מטמא מדרס אין צריכה שיהיה בשביל זה טהור בזהל המת שהרי פתוח כלי חנם פתוח שאינו מטמא מדרס וטמא בזהל המת זהו דעת הגי' . אבל קשה מה אומר כלי חנם פתוח יוכיח והרי אינו דומה למפני דכלי חנם פתוח בשביל בזהל המת הוא ליה באלו נכונה עומדה בתוכו . אבל ספן שאין לו תוק לא שייך בניעת טומאה בתוכו . ויש לומר דנצטות הגליון שאומר כלי חנם פתוח יוכיח בלי לא תאמר כלי חנם המוקף הוא גרוע כשכל שאינו מטמא מדרס . ולפיכך יהיה טהור בזהל המת וכו' שהרי איני מוכח כלי חנם פתוח שאינו מטמא מדרס וטמא בזהל המת ולעולם כל דבר שהוא בזהל המת הוא ליה באלו נכונ' בזב טמא לו תוק וכן שאין לו תוק :

גי' הקשה הר' אליאב כהן דמאי פריך בו' נש' יישוב הקושיית האת שפיר אלא למאן דאמר דון מינה ומיכה ואכתי מפני בכת לטומאת שבע' מנא לן אי אצטרף נד ועוד דמת אי שרץ הוא גמר הוא אפי"כ טומאת ערב גזירה ביה וא"כ דעתו של רש"י דלמאן דאמר דון מינה ומיכה ליבא למה לא הולא לטומאת ערב ולא לטומאת שבעה . וקשה להר' אליאב שזה טעמא . עמאת ערב כולף מקל וחומר וטומאת שבעה כולף מגזירה בכת אלא לטומאת ערב ללמוד מקל וחומר כיון שהגזירה שיהי' עמאת ערב לטומאת דיו דאם כן מפיך קל וחומר לטומאת שבעה וזהו ליבא בכת משום דמילתא דאיתיה בק"כ . וי"ל דלכך לא הקשה הר' אליאב ערב אלא כקל וחומר שמתוכה להקדח ובכת להקדח דעפ"י דטומאת שבעה שזהו אפ"כ מותרת דהא אצטרף גזירת שיהי' עמאת ערב לטומאת שבעה . ועוד יש לומר שאומר התוספות לעיל שכל לבנות דבר הבא מתוך ימים ומוכר הפנה וא"כ אינה מותרת : גי' ויש לומר כמו אשר השיב ימים ומוכר הפנה וא"כ השיב לעיל כ"כ על ענין שכלה ומצופו ודעת מזהרם דלא יצטרף קל וחומר כיון דנחאי' קל וחומר ילפינן מפני דנכלה ומקפן דשך וכוין דל' ד' ק"י

גי' אליבא דטומכות דנצטות משלם בזק טמון וכן טן ונגל משלם בזק שלם וכן כח קל וחומר אמרינן דטן ונגל ונדרות יטלמו חני זקן ומקשה חני מה לקרן שכן מצופו ומתקן אפי"כ דבכ בחו לאו בכחו דמי יוכיח שהיו חני נזק ומשלם טן העלייה . וקשה אם כן הדרא קושיא של הגי' לדוכתיך שהרי אין חילוק בין טן ונגל ובין הלכתא דנדרות דהיינו כח בחו לטומכות דהכל משלמים חנו זקן דלפי שכתבן זו כטומכות חוקי הלכתא דנדרות לכת כחו דהוי חני זקן . וא"כ הדרא קושיא לדוכתיך דניחא דלאצטרף הלכתא כו' ויש לומר דלאצטרף הלכתא דנדרות דמי' כחו . וקשה והרי הלכתא לא דבכ בחו פטור אתא הילכתא לומר דחייב חני זקן . וקשה והרי הלכתא לא איתיה להקל והשתא איתיה להחמיר . ויש לומר דהכי קאמר דטן ונגל על העדאה משלם זקן שלם וכח בחו לא יוביל בו העדאה שכתב הלכתא . גי' וכן גריך לומר בלאו הכי . פי' לנכח דסביחא ליה דנצטות משלם מצופו וא"כ הקל וחומר האמצעי שאומר דטן ונגל משלם ח"כ בכת דניזק אינו יכול להיות דאיכא למיפריך מה לקרן שכן מצופו ולא תוכל לומר בנדרות יוכיח כמו שאומר הפסח שהיו נזק דנדרות משלם מצופו לנכה הילכך יטלם אצטרף לגופיה ללא יתורא הוא : גי' ואין להקשות אם טן ונגל בו' ויש לומר דע"כ

לדברים

דעל כדמיך ישלם לאו קרא יתירא הוא אלא אבטריך לגופיה דאי קרא יתירא
 הוא כדמיך ומומר הקל ומומר האשטעי וזו לא תוכל לפשות הקל ומומר האחרון
 ואם כן יתרון למה לי אלא ודאי ישלם לאו קרא יתירא הוא וקל ומומר האשטעי
 אינו כלום מעתה תוכל לדנוש הקל ומומר האחרון ואיבטריך יתרון לומר
 דאיך מניחוק חלוק : גי' אכל הקושיא שהקשה בפנים אמאי איבטריך
 יתרון ליכא לגמיה הני פירו' דעל כדמיך יתירא הוא ומומר האחרון לא תוכל לדנוש כי
 ותדנוש הקל ומומר האשטעי אם כן הקל ומומר האחרון לא תוכל לדנוש כי
 איך יוכל לדנוש הקל ומומר האשטעי אם לא תאמר דעל ורגל חייבין נוק שלם
 ברשות הניוק ואם חייבין חייב נוק אם כן לא תוכל לדנוש הקל ומומר האשטעי
 אם כן וכן את כספו למה לי הא ליכא לגמיה פירו' דעל כדמיך יתירא הוא ומומר האשטעי
 למימר דישלם לא נכתב מעולם ולכך בריך לתוך כספו שמתוך הפנים דאי לאו
 כספו הוא שנקבו קל ומומר דהבא בו' ודאי לטון הגי' שאומרי' דהא לאו מני
 לשיף בקל ומומר . ואומר מה שאינו כלום בו' ע"כ :

תוספות דביבור השתתף ולא תנא שן ורגל בקור' הדיבור אומרים התו'
 דהשתא קל ומומר דלעיל ליכא בו' תימא כימא וזני את כספו
 גבייל הקל ומומר האחרון לומר כספו של זה ולא כספו של אחר ולומר דקין
 ברשות הרבים חייב בו' ויש לומר דדעת התוספות שמקשין כך אם כן לשתוק
 שותפי וגם שיתקן בו' וקו' כל חד וחד ארובתיה . על כן הם מתרכיני התו'
 שלהם . אכל קשה נימא דאיבטריך ודכו לפי שזכר לעשות הקל ומומר כן
 ומה קין ששלים מגופו ברשות הרבים חייב . טן ורגל ששלים מן העלייה
 אינו דין ששלים ברשות הרבים . וכן קו' האשטעי נעשה אותו כך ומה
 קין שכונה לחיוב חייבת חייב נוק ברשות הרבים שזון ורגל שזון נכתב לחיוב
 אינו דין שיתייבבו ברשות הרבים חייב נוק . אכל קשה אם קל ומומר מן
 העלייה ומומר כן דהשתא לעשות אם כן נעשה קל ומומר אחרון לפטור קין כגמ'
 הרבים ומה שן ורגל ששלים מן העלייה פטורין ברשות הרבים קין ששלים
 מגופו אינו דין שפטור ברשות הרבים . ואבטריך יתרון לפטור הקל ומומר
 זה אלא יש לומר שאם תרצה לעשות קל ומומר אחרון לפטור קין ברשות
 הרבים איך אעשה קל ומומר האשטעי לחייב שן ורגל ברשות הרבים . הילכך
 לא תוכל לעשות לא אחרון ולא ראשון שאם תרצה לעשות זה איך אעשה זה
 ואם כן לשתוק מהמומר ומהיון וקו' כל חד וחד ארובתיה לכך דביבין אנו
 לתוך כמו שמתרכיני הפנים :

גמרא כשעשה הקל ומומר מתוך אחר קרא איש בעמיתו ולא טור בעמיתו
 קשה מדאבטריך איש בעמיתו משום האי קל ומומר שמע סיבה דאיך
 אדם חייב בכופר ואם כן עליה למה לי . ויש לומר דמכת קושיא אחרת
 סתרינת זאת הקושיא לשתוק ממיעוט דעליו ומאי שבעתו וקו' כל חד וחד
 אדו' תיה דשור יהיה חייב בכופר ולא בארבעה דברים ואדם יהיה חייב
 בארבעה דברים ולא בכופר אלא ודאי משום הני אבטריך עליו לפי שהייתי
 עוש' הקל ומומר בענין אחר ומה שור שאינו מועד מתחילתו חייב בכופר אדם
 שמועד מתחילתו אינו דין שחייב בכופר ומשום הני אבטריך עליו ולא על
 אדם ובה מתורבת קושיא ראשונה ומיהו השתא דאבטריך עליו מקל ומומר
 שעשינו קשה הקושיא ראשונה מדאבטריך איש בעמיתו משום האי קל ומומר
 שעשה הספור ומה אדם דאיך חייב בכופר אלמא דאיך אדם חייב בכופר ואם
 כן עליו למה לי . ויש לומר דאבטריך עליו לפי שהייתי עושה הקל ומומר כך
 ומה אדם שלא עשה בו קטנים כנדלוש אינו דין שחייב כד' דברים מעתה לא
 דברים שור שעושה את קטנים כנדלוש אינו דין שחייב כד' דברים מעתה לא
 תוכל לעשות מדאבטריך שאין אנו עושים קל ומומר עכשו מכופר ולכן
 אבטריך עליו בו' : גמרא קין דברשות הרבים חייב כופר אינו דין
 ששלם בחצר הניוק כופר שלם . וקשה בימא דין בחצר הניוק חייב כופר
 כמו ברשות הרבים שהוא חייב בופר . ויש לומר דביין דכל אחד מהוב קל
 ומומר בפני עצמו אפי' דהאני קל ומומר לענין ניוקין מכל מקום מיפריך הוא
 לענין כופר . ולכך הוביר רש"י ניוקין בתוך הקל ומומר של כ' טרפון לפי
 שכל א' אשור קל ומומר בפני עצמו . אכל קשה מה לטן ורגל דין הוא ששלים
 בופר שלם ברשות הניוק חייב כופר . ויש לומר דמו' דמו' דמו' דמו' דמו' דמו'
 תאמר בקדן תמה שהכופר משלם מגופו דמו' דמו' דמו' דמו' דמו' דמו'
 ונלך דקין ישלם בופר מן העלייה מאי אית לך למימר דיו כמו ניוקין ששלים
 מגופו איך כופר נמי ישלם מגופו . ואם כן דבר שאינו לומדים מכת דיו
 הדינו מגופו אין לעשות ממנו פירכא ואם תאמר שכל אחד משוקל קל ומומר
 בפני עצמו כדפי'ש' אם כן נעשה קל ומומר הקל ומומר האשטעי כפי' מניוקין מה
 לטן ורגל דין הוא שיהא משלם נוק שלם בחצר הניוק חייב כניוקין משלמים
 מן העלייה תאמר בקדן ששלים כניוקין מגופו . וכן אם תעשה קל ומומר
 לענין נעשה פירכא מכופר מה לטן ורגל דין הוא ששלים נוק שלם בחצר
 הניוק חייב משלם כופר מן העלייה תאמר בקדן תמה ששלים חייב נוק מגופו
 עתה אם תרצה לקיים זה הקל ומומר ולהקנות על זה איך אעשה זה האחר
 וקשה על זה הילכך אין לעשות לא זה ולא זה וקו' כל חד ארובתיה : פי' דאדם
 גמרא תנו דבבן נוקי אדם מכזיב אדם ילף בקל ומומר . פי' דאדם
 בהגה מ' אדם אינו וזכה בכופר וכסופא ניוק חייב אדם וזכה בארבעה
 דברים אדם בהגה משור וזכה בכופר כשהוא ניוק אינו דין שיהיה בארבעה
 דברים מעתה לא תוכל להקשות מה לאדם שכן מועד מתחילתו שאין
 הקל ומומר מהמיוק אלא מגיון . אכל קשה מה לאדם שהאחרים שניוקין ממנו
 בו' נותלים ב'ש' תאמר כשור שאחרים שניוקין ממנו אין נותלים כזן
 שלם

שלם . ויש לומר שזהו מחמת המיוק לפי שאדם מועד מתחילתו ושור אינו
 מועד מתחילתו ולא מחמת הכניוק ע"כ :

תוספות דביבור השתתף לאו משום דסבר לה כרני יומי הגלי' בו'
 אומרים התוספות ומה שן ורגל שפטורין מניוקין ברשות הרבים
 חייבין בחצר הניוק . קשה בימא דיו ברשות הרבים מה ברשות הרבים
 פטור מכופר אף ברשות הניוק פטור מכופר וביון דניוקין ובופר הגל קל
 ומומר אחד לפי'גוש התוספת אינו קל ומומר לעניוקין ואינו דין לכופר .
 ויש לומר דאיך לעשות דיו מכופר לבניוקין דמאי' טעמא אתה עושה דיו לעניוקין
 כופר לפי שנינו שכופר פטור ברשות הרבים אם כן תעשה דיו מכופר בהמה
 לבניוקין בליים כיון שנינו דבלים פטורין בבוק והיינו ניוקין לבניוקין שאם
 היק משור בהמה ובלים דנימא שיהיה חייב בנזקי' בהמה ויהיה פטור בנזקי'
 בליים דנימא דיו לבלים שהיוק משור שהיה כמו בליים שגבלו בבוק דכי היכי
 דהתם פטור הכא נמי אלא ודאי טהרהה לבלים אין לעשות דיו הכי נמי' אפי'
 לעשות דיו מכופר לבניוקין . אכל קשה על זה הקל ומומר שמועין התוספות
 דנימא אדם יוכיח שחייב ברשות הרבים יהיה פטור מכופר . ויש לומר
 מה לאדם שכן אינו יכול ללך לדי' כופר לעולם תאמר בקדן שיכול ללך לדי'
 כופר לכשיעיד אכל קשה בימא דקין תמה ברשות הרבים יוכיח שיכול לבוא
 לדי' כופר ואפילו הכי פטור ברשות הרבים אף ברשות הניוק נמי יהיה פטור .
 ויש לומר דמכרת הרבים לרשות הניוק אין לעשות יוכיח :

תוספות דביבור השתתף אודילמא קין וכוונתו להיזק בו' ומקשים
 התוספות ואם תאמר מאי מספקא ליה פשיטא דקין חמורה
 מהאי טעמא ומהר"ם תירץ דהכי טעמא ליה מי אמרין אם כופר יושם
 עליו על השור תאמר כל מה שיש בשור דהיינו קין וכן ורגל וכו' דסברא לומר
 כן הוהיל דמשו קבת לקדן . או דילמא כיון דלא דמו לגמרי דקין וכוונתו
 להיזק בו' מסתברא למימר עליו אקין ולא אכל מלי' דשור :

הגו' מתוך דמא הוא דסבר דליכא כופר כרגל סבר דחייב טמון באש .
 וקשה לרב שמי דלי' ק להטן ניוקין דרגל וסבר דליכא כופר כרגל
 א"כ מאי קאמר מאי טמון דמשמע דטמון פטור באש והני' לדמיה אש חייב
 כטמון וכו' . ויש לומר דהכי קאמר מטמון פירוש שהיי' מנינו דעל אף
 עפ"י דבנזקיין פטורין ברשות הרבים חייבין בטמון כל שכן קין שחייב ברשות
 הרבים כניוקין שיהא חייב בכופר ברשות הרבים כופר שלם . וכן כשמתין
 כמו כן מכלים פירוש שהיי' אינו מוצא דען ורגל חייבין בכלים אף עפ"י
 דבניוקין פטורין ברשות הרבים כל שכן קין שיהא חייב בכופר . וכן
 תפריס כולם :

גי' מקל ומומר דאש שחייב ברשות הרבים . וקשה אודכא נעשה הקל
 ומומר אכפא ונאמר דאש יהיה פטור ברשות הרבים מקל ומומר דען
 ורגל ומה שן ורגל שחייבין בטמון פטורין ברשות הרבים אם שפטור בטמון
 אינו דין שיהא פטור ברשות הרבים מעתה איכא למימר דכל חד וחד נוקי'
 ארובתיה אלא ודאי דעת הגי' שנונה לעשות קל ומומר לפטור שן ורגל
 בטמון הטעם שלו לפי שאז יהיה אש חייב ברשות הרבים שהיי' איך יוכל
 לעשות קל ומומר אחר שיהיה חייב אש ברשות הרבים ולא ישתנה מה שהיי' הוא
 נבך דמורומה אש שחייב בו בכלים פטור בו טמון נור שפטור בו בליים אינו
 דין שפטור אותו טמון ולהקדף לא תוכל לדנוש לפטור אש בכלים שהיי'
 כיון דכתיב באש או בקמה הוה כחילו' מפורש שחייב בכלים כמו כן לא תוכל
 לדנוש קל ומומר לחייב נור בכלים כיון דכתיב חמוד ולא כלים הוה לזה כאלו
 נכתב בפירוש דפטור כלים בבוק מעתה יותר משתברר לנו לניוקין לדנוש קל
 ומומר לפטור טמון שן ורגל שאז יהיה אש חייב ברשות הרבים מה שהיי' הוא
 שדנוש לפטור אש ברשות הרבים כיון שיש שני קלים ומומר דלשניהם
 יהיה אש חייב ברשות הרבים כל זה לחלף דלית ליה כופר דרגל אכל
 מאן דאית ביה בופר דרגל אש תעשה קל ומומר לפטור שן ורגל בטמון
 איכא למיפקר מה לאש שכן פטור מן כופר תאמר שן ורגל דחייבין
 בכופר : וקשה אם כן נפטור טמון בבוק מקל ומומר דאש ומה אש
 שחייב בו כלים פטור בו טמון נור שפטור בו כלים אינו דין ששפטור
 בו טמון . אלא יש לומר שהייתי עושה להקדף לפטור אש ברשות
 הרבים מקל ומומר דען ורגל . ומה שן ורגל דחייבין בכופר פטורין
 ברשות הרבים אש שפטור מן הכופר אינו דין שיהא פטור ברשות הרבים .
 מעתה אם תעשה קל ומומר זה איך אעשה זה הילכך כל חד וחד נוקי'
 ארובתיה . ולא תוכל לעשות קל ומומר שיהא שן ורגל חייבין
 ברשות הרבים דהא כתיב כספו של זה ולא כספו של אחר . גם
 לא תוכל לעשות קל ומומר שיהא נור פטור ברשות הרבים מקל ומומר
 דען ורגל דהא תיקד חייב נור ברשות הרבים הוא . אכל קשה
 לפי הקל ומומר שעושה הגי' באמר דען ורגל יהיו פטורין מכלים ומטורין
 מעבד ככזי מקל ומומר דבור ומה נור שחייב ברשות הרבים פטור בו
 כלים ועבד ככזי שן ורגל שפטורין ברשות הרבים אינו דין שיהיו פטורין
 מכלים ומעבד ככזי ויש לומר שלא תוכל לפטור שן ורגל מכלים
 דהא כתיב וכיער בשדה אחר ושהה הוי דומיא דבלים דאינו
 בעלי חיים וחייב אף כלים חייב מעתה לא תוכל לפטור עבד קמי'
 שן ורגל דמה לטן ורגל שכן חייב בכלים :

לפי הקו' נעשה הגי' קשה דמשמע דהוהו תנא דלית ליה בופר
 רגל

עמ

דורות מסכת

בבא קמא טו

פוגל דרש לחומרה דרדדים קרן תשה חצור הניקן מטלמת כופר טלס דהיינו לחומרה הלכך כגאח דהאי תבא דגמרא דירן איבו רובה לדעוה הקל וחומר

הכחול חתיכות עין מן העץ המתקנע ומקנה נמקום אחר ומר מחייב בזה ופוטור בזה ומר מחייב בזה ופוטור בזה כו' . עד כאן מפיק כינד הגבל :

התוספות בדיבור המתהל פרט למתכוין לזרוק וכו' אומרים שם התוספות באמצע הדיבור ומהאי קרא היה פטיבין אפילו נתכוון לזרוק שמים חרק ארבעה וכו' ואם תאמר לשתוק מבלא בדייה

גמרא תא שמע המלחא חנר חנירו כדי יין משכר ויוצא משכר וכנס כו' . תימא העק' שהקשה סבנייתא וו דמשמע דמשכר בדידי משמע פטור איך היה פטור המטנה דירן דמשמע דוקא נתקל . אבל שכר חייב .

התוספות בדיבור המתהל פרט למתכוין לזרוק שמים חרק ארבעה וכו' ואם תאמר לשתוק מבלא בדייה ושתילא דיעבין דנתכוון לזרוק לכד אחד חרק לכד אחד חרק לכד אחד חרק כיון שלא נתכוון לזרוק לכד הכנסה כלל כמו שאומרים התוספות לקמן ויש לומר

גמרא תא שמע המניח את הבד בנשות הרבים וזא אחר ונתקל פטור בו' תימא למה לא הקשה תחילה שמתניין דירן דהיינו המניח את הבד וכו' .

התוספות בדיבור המתהל פרט למתכוין לזרוק שמים חרק ארבעה וכו' ואם תאמר לשתוק מבלא בדייה ושתילא דיעבין דנתכוון לזרוק לכד אחד חרק לכד אחד חרק כיון שלא נתכוון לזרוק לכד הכנסה כלל כמו שאומרים התוספות לקמן ויש לומר

גמרא תא שמע המניח את הבד בנשות הרבים וזא אחר ונתקל פטור בו' תימא למה לא הקשה תחילה שמתניין דירן דהיינו המניח את הבד וכו' .

התוספות בדיבור המתהל פרט למתכוין לזרוק שמים חרק ארבעה וכו' ואם תאמר לשתוק מבלא בדייה ושתילא דיעבין דנתכוון לזרוק לכד אחד חרק לכד אחד חרק כיון שלא נתכוון לזרוק לכד הכנסה כלל כמו שאומרים התוספות לקמן ויש לומר

גמרא תא שמע המניח את הבד בנשות הרבים וזא אחר ונתקל פטור בו' תימא למה לא הקשה תחילה שמתניין דירן דהיינו המניח את הבד וכו' .

התוספות בדיבור המתהל פרט למתכוין לזרוק שמים חרק ארבעה וכו' ואם תאמר לשתוק מבלא בדייה ושתילא דיעבין דנתכוון לזרוק לכד אחד חרק לכד אחד חרק כיון שלא נתכוון לזרוק לכד הכנסה כלל כמו שאומרים התוספות לקמן ויש לומר

גמרא תא שמע המניח את הבד בנשות הרבים וזא אחר ונתקל פטור בו' תימא למה לא הקשה תחילה שמתניין דירן דהיינו המניח את הבד וכו' .

התוספות בדיבור המתהל פרט למתכוין לזרוק שמים חרק ארבעה וכו' ואם תאמר לשתוק מבלא בדייה ושתילא דיעבין דנתכוון לזרוק לכד אחד חרק לכד אחד חרק כיון שלא נתכוון לזרוק לכד הכנסה כלל כמו שאומרים התוספות לקמן ויש לומר

גמרא תא שמע המניח את הבד בנשות הרבים וזא אחר ונתקל פטור בו' תימא למה לא הקשה תחילה שמתניין דירן דהיינו המניח את הבד וכו' .

חירושי מסכת

בבא קמא

לה

מפיק נוקין לתוך כפילת פשיעה כולי טעמא מדרו דחייב בו . ויש לומר
 א"כ למה הזכיר רבי שאר תרתי החלק האחד או שלקה בתרמיה . ומדלחכי
 קרתי טעמא מנה גס ר' יהודה פליגי עליה נמי דתתמי בשעת כפילה ואחד
 בפילה . וזכירו לאחד כפילת פשיעה אבל קשה נימא האי דנקט תרתי
 לאשמועינן דלא תישא דרבנן סברי מפיק גבויין לאחד כפילת אונס חייב קא
 משמע לן דלאחד כפילת פטור אבל לעולם לאחד כפילת פשיעה כולי טעמא
 מדרו דחייב . ויש לומר א"כ לא יאמר התלם האחד כפילת א"כ יאמר כפילה
 בדו ולא סלקא לכד טוהו לאחד כפילה . וכי תישא א"כ הייתי אומר כולי
 טעמא מדרו דתתקל פושע ולא פליגי בנתקל פושע כלל א"כ יאמר כפילה כדו
 ולא סלקא או שלקה בתרמיה שווי ידעו דפליגי בשעת כפילה כפילה כנתקל
 פושע ולאחד כפילה במפקיר נוקין דרבנן . וכי מאיר פשיעה לכתב ליכא
 לאקשוני השוהקטו כפילה אלא משום דאשכחיה לכתב התירוק שיהיה
 בו ע"כ : **הוספות** בדיבור המתחיל אלא נמלו בשעת כפילה
 בו אומרים שהתוספות אלא בשעת כפילה היכי משכחת לה בו דפליגי כפין
 פלוגתא דפליגי בנתקל וכו' תימא משמע דלא קשיא ליה נפליה היכי משכחת
 לה בשעת כפילה אלא משום דאשכחיה דאשכחיה דתתמי פליגי ובתתמי טעמי אלא
 פליגי בתתמי ובחד טעמי הוה נימא ליה . ואכתי אביא לאקשוני דשעת
 כפילה היכי משכחת לה . ויש לומר דכשלא אי פליגי בתתמי ובחד טעמי
 דהיינו בנתקל פושע נימא דמשכחת לה נפליה בשעת כפילה כגון דאיתקיל
 ואיתקיל ביה נפליה ואע"פ שהיא אונס בתקלת נפלו כי הגמל היה לו לעיין
 וליתן למקום אחר מכל מקום פושע הוא בשעת כפילה כשכיל אחר כפילה
 דהיינו כמה שהיו אחר כפילה וכיון דאחד כפילה נמי הו' טעמי משום דנתקל
 פושע הוא כיון דקד' טעמי לתרוייהו שוה התיר דאיתקל בו בכר ידע אותו
 שוה דכר ידוע לכל וכו' . אבל אי פליגי בתתמי ובתתמי טעמי אס' כן
 גמלו בשעת כפילה היכי משכחת לה כי לא תוכל לומר פושע הוא בשעת כפילה
 כשכיל אחר כפילה דאחד כפילה לא הו' טעמי טעם נתקל פושע הוא אלא
 טעמי מפיק נוקין וא"כ כשנתקל בשעת כפילה אונס הוא בתקלת נמלו למי
 שהגמל היה לו לעיין בדפשיעות' כן ואס' כן היכי משכחת לה בשעת כפילה
 שהיה הוא פושע כמה שהנתקל נמלו . ומשני כגון דאיתקיל ואיתקיל ביה
 נפליה שהפשיעה ביה ממונו כי הגמל אין לו דעת ליתן לך אחר . אבל
 קשה על תירוק וה דהוה ליה כמו הן ולא דמיקרא סלקא דעתך שמשאל היה
 לו לעיין והשתא איתרין לא היה לו לעיין :

ל"ג

ל"ג

הוספות בדיבור המתחיל כי פליגי אליבא דרבנן בו אומרים התוספות
 באשכחיה דמוטע הוא אורי וקשה אס' כן מאן דמחייב סבר כרבי מאיר
 אפילו אחר כפילת אונס . וקשה אס' כן היכי קרני מודה ר מאיר לתכמים
 כשעלה קנקים בו דהו' אחר כפילת אונס ופטור ויתכנו טעמי וה נלמד
 רבנו טעמי דקיס' להו . ויש לומר דשאן דמחייב יפרש ומודה ר' מאיר
 בשעלה קנקים היינו בשעת כפילה בו וכי תישא אס' כן יאמר ומודה ר' מאיר
 בשעת כפילה דפטור ולא יזכיר קנקים כמו שאמרנו התוספות לעיל דאביא
 למישר כשלא לעיל דאיתרין לעיל בשעת כפילה דכדי הכל פטור הוה ליה
 למישר ומודה רבי מאיר בשעת כפילה כיון דלא הו' פושע כלל . אבל השתא
 דמכירין לן דרבי מאיר סבר נתקל פושע הוא לא הוה מני למישר דנתקל
 מאיר בשעת כפילה דלא פושע הוא משום כפילת בו . על כן מודה
 ק קניס ולעולם אימא לך שעת כפילה הוא פוטור רבי מאיר משום דהו' אונס
 כיון שנפלו כמות שאינה ממונו בו . אבל לעולם אימא לך שמפיק נוקין
 אחר כפילת אונס למאן דאמר דמחייב חייב בו ע"כ : **הוספות**
 בדיבור המתחיל אלא מאי סבר דרבי רבא סבר דחייב וכו' בסוף
 הדיבור אומרים התוספות דלאס' כן רבי יוחנן דאמר כסוף
 לאחד כפילה מתלוק לא הוה פליגי במיד' ארבי אלעזר בו . וקשה נימא
 דפליגי בני יוחנן ארבי אלעזר בהא דר' יוחנן סבר כרבי מאיר אפי' אחר כפילת
 אונס וכי אלעזר סבר דלרבי מאיר מפיק נוקין אחר כפילת אונס פטור .
 עוד קשה לתוק קושא דלעיל על הת' שתיכנו התוספות אי לאו דרבי יהודה
 בא לחלוק וכו' והיה קשה לנו נימא שהזכיר רבי יהודה משום שכל לחלוק על
 רבי מאיר על שעת כפילה לומר דנתקל לאו פושע הוא בו ותיכנו א"כ למה
 הזכיר תרתי . ועתה קשה נימא שהזכיר תרתי לאשמועינן דרבי מאיר
 חייב אפילו אחר כפילת אונס כי ההצעה כך היא כי היכי דלרבי יהודה
 כפילת פשיעה לא הוה כפילה ככריתא שכל מה שהזכיר ככריתא הוא כפילת
 אונס . ומכא דקתני תרתי ידעינן דמחייב רבי יהודה אפילו אחר כפילת
 פשיעה היכי נמי לרבי מאיר כפילת אונס לא הוה כפילה ככריתא דהכל לר' מאיר
 כפילת פשיעה כיון דמכירין ליה נתקל פושע הוא ומכא דקתני תרתי ידעינן
 דרבי מאיר מחייב אפילו אחר כפילת אונס עתה נתחנן הקושא דמימא
 דפליגי בני יוחנן ורבי אלעזר בהא דרבי יוחנן סבר דלרבי מאיר מחייב
 אפילו אחר כפילת אונס
 וכי אלעזר סבר דלרבי מאיר אחר כפילת אונס פטור וכו' ויש לומר כשלא
 רבי יהודה הזכיר לטון שיש לדקדק דפטר אפילו אחר כפילת פשיעה
 שמדקדק במתכוון חייב דהיינו שמתכוון לזכות בתרמיה דהוה ליה ממונו
 וחייב טעמי שאלו נכח ר' יהודה בד שיהיה חייב אלא במתכוון דהוה ליה ממונו
 בו . אבל מפיק נוקין אפילו אחר כפילת פשיעה פטור בו . אבל לרבי
 מאיר

מאיר לא הזכיר טעם לטון שיש להזכיר מתוכו בו דמכירין ליה דאחר כפילת
 אונס חייב וכו' הילכך ליכא למישר הכי בו :
כתניתין שלא בשע' הונאת זבלים מיירי בו משמע אבל הונאת זבלים
 פטור משום דקא עביד כרשות בו וקשה א"כ כתיבא אפילו
 נקט מוכה דמשמע דמשום דכרשות מוכה פטור אבל כרשות בית דין
 בלא כרשות מוכה חייב בו והא הוה דכרשות בית דין בלא כרשות מוכה ומטור
 בו . ויש לומר דנתקל דכריתא לא סבירא ליה כתיבא דרבי חסון דאוקמה
 למתניתין שלא בהונאת זבלים . אבל קשה דהשתא טוקמינן מתניתין בכרי
 יה דה דכרשות הונאת זבלים פטור משום דהוה כרשות . וקשה דלעיל גבי
 השופך שיש לרשות הרבים חייב קשיא לן תתמי למה ל' בו ומוקמינן תתמי
 כרשות האמה ומדלא נימא דהגמליה וכו' משמע דכרשות הגמליה אע"פ דכרשות
 חייב וזאת המשנה אשר מוקמינן לה כר' יהודה וזאת המשנה הכל משנה אחת
 והיא איתרין דכרשות פטור אליבא דר' יהודה ולעיל איתרין כרשות חייב
 דומק לומר דהיא רשא כרכן שמעון בן גמליאל . וכן הוה איתרין כרשות חייב
 דגמרא רבן שמעון בן גמליאל אומר התקלקלים כרשות הרבים והיוק
 מי"ב לטלס בו ופירש רש"י ו' ל' גבי לשונות הא' דכל הקודם בו
 וכה בו' והפירוש האחד דכל התקלקלים ואפילו כרשות בו והטעם למה הוצרך
 רש"י ו' ל' לפרש גבי פירושו דלמי סלקא דעתין אמיא דחייבי מתניתין
 בשעת הונאת זבלים אס' כן כרשות קא עביד אליבא דכולי עלמא אס' כן
 כשאי פליגי תניא קשיא ורבן שמעון בן גמליאל . לכן הוצרך לפרש למיזם
 דאשון דפליגי אס' וזה כגוף דלתנא קמא לא וכה כגוף ולרש"י וכה כגוף .
 ולפי מאי דמוקמינן מתניתין דלא בשעת הונאת זבלים דלכולי עלמא
 קנסו גופן הילכך גריך לומר פירושו ב' דפליגי דהנה כרשות דלתנא קמא לא
 וכה כגוף היכא דהנה כרשות' ולרש"י ו' ל' וכה כגוף אע"פ דהנה כרשות וכו' ע"כ :
הוספות בדיבור המתחיל לימא כהני תנאי בו אומרים שם הת סבות
 שכלאיש להוכיח דלא גרסי' כל הקודם וכה כהן דאי גרסינן
 ליה . וקשה דההך מהשננינו לעיני אלא דקנסו גופן דהא לא שייך בו שבת
 אלא ודאי מללא פריך מיכיה טעם מינה דלא גרסינן ליה . ויש לומר דשאי
 רב כנסתן הכי כל שיש בו מההמניע לא הייתי יכול להוכיח שהייתי אומר
 שהוביא אותו כנסת כיון שאין בו שבת אלא כשיש בו שבת הייתי אומר
 כיון שהוביא אותו כנסת כיון שאין בו שבת אלא כשיש בו שבת הייתי אומר
 שלא נקנסו אלא השבת ולא הגוף שהיה לא הוביא אותו כנסת ולכן לא נקנסו
 אלא השבת ולא הייתי יכול להוכיח דלא גרסינן ליה . על כן אחר התוספות
 דוקא לאחד התירוק של רב כנסתן שכלאיש להוכיח דלא גרסינן כל
 הקודם וכה כהני גבי המניע :

ל"ג

גמרא לפיכך נתקל פושע בו ופירש רש"י ו' ל' דר' אלעזר סבירא
 ליה דבין לרבי מאיר וכיון דרבנן נתקל פושע הוא ולא פליגי אלא
 במפקי נוקין . וקשה מי דחקו ל' ל' לפרש כן . ונראה למה דעל כריתא
 גריך לפרש כן שאם היה מפרש דפליגי דרבי מאיר סבר נתקל פושע הוא
 ורבנן סבירא לאו פושע הוא והא רבא קאמר לה אליבא דרבי מאיר דנתקל
 פושע הוא היה קשה שאין טעם הראשון והשני שיש שהא' חייב משום דנתקל
 פושע . והכ' חייב משום שהיה לו לעמוד ולא עמד ולא היה קשה למה
 אחר כר' וטעם שניהם אינן שוים יאמר כרבנן וטעם שניהם שוים משום
 דהיה לו לעמוד ולא עמד דאלו טעמי נתקל פני רבנן נתקל לאו פושע
 הוא לכן הוצרך רש"י ו' ל' לפרש דכולי עלמא נתקל פושע הוא ואף על פי שיש
 עכשו טעמי ש' הראשון ושני אינן שוים אין לחוש לפי שאי אפשר לומר
 בענין אחר . אבל מיהו אף לפי מה שפ' נמי קשה דלמה הראשון חייב על
 היוק שהיו ממונו גוף והשני פטור על היוק אשר היוק ממונו הוה נמי .
 ויש לומר לבי שיהיו ש' הממונו שהיוק אינו פטור ככתיבא אלא מנתוק
 אינו אומרים אותו אס' כן אין לחוש אס' זה חייב על ממונו וה פטור על ממונו :
 ג' אי הוה מוקי לה כרבנן הו' גוף ראשון נמי כוף
 וקשה והכי לפי תירוק אחריו של רבא סבר רבא דנתקל לאו
 פושע הוא . ואף על גב דאונס הוא סבר דראשון הו' אדם המיוק
 לפי שהיה לו לעמוד ולא עמד ומיירי על כלים של שני כמו שמזכיר בתוספות
 כך נמי באמר עכשו לפי הגו' ולא יקשה כלום דאף על גב דנתקל לאו פושע
 הוא חייב על הכלים של שני ויש לומר דעתה התייבא אס' באמר כרבנן והו'
 גוף אחד בור אס' כן בתם נקט קדמים . ואם באמר כמו שאמרנו בת'
 הראשון דהו' אדם המיוק לפי שהיה לו לעמוד ולא עמד אף על גב דאונס
 הוא אז הוא דוחק כיון דראשון אונס ושני אונס למה גוף שני
 וגוף אחר אינו מטוב בור על כן מוקי לה רבא כרבי מאיר ולא כרבנן :
הוספות בדיבור גדול הכמות המתחיל אחר רבא ראשון חייב
 כנוקי שני בו' אומרים התוספות והשני שאונס יותר
 אינו מטוב טעמי בו כי אס' בור . והוצרך הדיבור . וקשה
 למה לא אמרו ככאן התוספות אף על גב דדוחק הוא זה כמו שאמר
 לעיל ויתרו כיון דלא קאי הכי אין לחוש כמו שתיכנו לעיל . ויש
 לומר דהשתא קסבר רבא דפליגי רבי מאיר ורבנן בנתקל פושע הוא .
 הילכך לא פליגי אלא באחד דלרבי מאיר חייב על היוק שהיוק גופן
 דהו' נתקל פושע והו' אדם המיוק ופטור על היוק שהיוק ממונו הראשון
 דמכירין ליה השפקיר נוקין אפילו אחר כפילת פשיעה פטור
 והשני

ל"ג

חרושי מסכת

בבא קמא

גמרא רישא במיבון שפא ומיך בריא וכו' וקשה מיא דכרישא אייני
 כניק שפא ומיך בריא וחק בשפא ושפא ולא יקשה מה שהקשה
 הספר דבי היגוא אמר סומכוס כותביה דריבא למימר דאיהא לאשמועינן
 דאייתי חף בשפא ושפא ואיפילו הכי קאמי רבנן המוכיח מחבירו עליו הגאיה
 בו' ויש לומר אם כן לא יאמר לא כי לא כנישא ולא כפישא ומיילא הייתי
 יודע דעל כרחיק אייני סיפא כניק שפא ומיך בריא וכל סבן בשפא ושפא
 ולא תיקשי לרבה כר נתן דאי ככנייא וכרי או כניק בריא ומיך שפא תיקשי
 לרבה כר נתן . אל על כדכתיב אייני כניק שפא ומיך בריא וכל סבן בשפא
 ושפא ורישא דומייה דסיפא דאייתי כמי בני האי גונאף ואם כן לא כי למה לי
 אלל דריא מכה יתורא לא כי אתא לאשמועינן דאי לאו לא כי דסיפא הוה
 בריא ומיך שפא ולא כי בו דסיפא אתא לאשמועינן דאי לאו לא כי דסיפא הוה
 אמינא דסיפא אייני דוקא כניק שפא ומיך בריא . אבל בשפא ושפא הוה
 אמינא דכילי עלמא מודו שחולקין להבי אבטריך לא כי דסיפא לאשמועינן
 דאשוינן סיפא דומייה דרישא דלפילו שפא ושפא קאמי רבנן המוכיח
 מחבירו עליו הראיה :

גמרא ומאי חטין ומעריין כנינה רחי לטייל ואין לו וכו' ומינן כמי' וכו'
 ותיקן לרבה כר נתן סכר דכנייא וכנייא מודה סומכוס דהמוביא
 מחבירו עליו הראיה בו . וקשה אדפריך שרישא בריא וכריא לפרך על
 רישא גונאף דאי רישא בריא וכריא אמאי אבטריך תנא למיתבייא הא מודה
 שומכוס דהמוביא מחבירו עליו הראיה בו . ויש לומר סבן שתרך כמי' וכו'
 בין דמורה סומכוס דכנייא וכריא המוכיח מחבירו עליו הראיה וסיפא אייני
 בכנייא וכריא דומי' דרישא אם כן מה צריך רישא דהתא כסיפא דמורה
 במקבת קאמי רבנן המוכיח מחבירו עליו הראיה וכו' תי' דאבטריך רישא
 במקבת דאמי רבנן המוכיח מחבירו עליו הראיה וכו' תי' דאבטריך רישא
 גלויי על סיפא דאייתי בכרי' דאם לא כן הוה אמינא סיפא דוקא כניק שפא
 ומיך בריא דרישא למימר דבין המודה סומכוס דאמי' המוכיח מחבירו
 עליו הראיה היבא דהוי בריא וכריא גלויי בהקשות לרבה כר נתן אבטריך רישא לגלות
 ככא לטייה על זה אלל כשכיל להקשות לרבה כר נתן אבטריך רישא לגלות
 על סיפא דאייתי בכנייא וכריא והליכך אבטריך רישא דאייתי בכנייא וכריא
 גלויי על סיפא דאייתי בכריא וכריא והקשות לרבה כר נתן דאם לא כן הוה
 מוקמינן סיפא כניק שפא ומיך בריא ולא היה קשה לרבה כר נתן :

תוספות כדכתיב רחי לטייל ואין לו וכו' ויש לומר דכשהוא יוס טו'
 שהוא יוס ידוע טו' הראשון מן המנין וכן שבת ושבת שהוא יוס ידוע
 שבת הראשון מן המנין . אבל כשהוא ביום טו' והשנייה כשערים והשליש
 כשערים שאינו יוס ידוע הראשונה של טו' אינו מן המנין וכו' :
תוספות כדכתיב רחי לטייל ואין לו וכו' ויש לומר דכשהוא יוס טו'
 בין סיווגין של ימים ובין סיווגין של שוורים וכו' והטעם הוא כי
 כשהוא דממהפך מועד לשוורים הוא שמוס הכי השור הראשון מן המנין .
 אבל כשיוג' של ימים כשגמ' יוס אחד ויוס שני לא נגמ' אייני שבו' שני אלא
 שוורים אחריים ולא נגמ' דאם לא ראה דילמא אם היה רואה היה גונאף וכו'
 טעם ב' דילוג דילוג אחד דיימ' ודילוג דשוריים אם כן אין יוס הראשון מן
 המנין שאם לא היה דילוג השוורים אלל דילוג הימים לכד היינו אומרים שיום
 ראשון מן המנין שבת ושבת ושבת . אלל כדאיכא דילוג השוורים
 מסתכחא טעם לנו ללכת אחר דילוג השוורים ומי' שני ואיך חס אלל
 שני דילוגין הליכך יוס ראשון מן המנין וכו' :
גמרא אמר רבי אבהו קנס הוא שקנס רבי מאיר כסמונן בו' פיוס
 לעולם גי'י אמת הן וקנס הוא שקנס רבי מאיר בו' וקשה אם
 כן מה מקשה הספר כסמונן וכו' הכא כמי ליקנס דמשמע דלא קשיא ליה
 אלל משום דקא סבר גי'י אמת הן . אלל אי קסבר גי'י אריות הן
 לא הוה קשיא ליה ולא מידי ואדרבא כל סבן דקשיא אי גי'י אריות הן אמאי
 יש להם קנס בו' . ויש לומר דהכי פריך כסמונן אי שקלא דעתך קני'ם
 רבי מאיר כסמונן בו' פיוס אי אריות גי'י אמת הן וקנס קנס רבי מאיר
 כסמונן הכא כמי ליקנס שלא יתן לה קנס בו' :
 גי' אשו לאו בו' קא משמע לן בו' כך מקשה הגי' על מה שהקשה רי'
 שהקשה אם כן מה תידע . וע' ד הקשה מ'ה שזה הידעש כלל
 להשמעו שיתן להם קנס וכו' ולא חיישין שפא ימאזנו בהם . ע"כ תירוך
 מ'ה שאינו קנס לה קושיא שלא ולא הקושיא של הגי' שזה דעת רי' כשה
 שהקשה אם כן מה תידע שיש להם קנס בו' דילמא הקשה הספר מדקאמי
 רבי מאיר דעשמי' דאלמא קסבר ר' מאיר גי'י אמת הן . אדרבה ביא לן
 סיווג דגי'י אריות הם מדקאמי כותים יש להם קנס דאלמא גי'י אריות הם
 ויש להם קנס בו' לפי שהיו יראים את השם דאי גי'י אמת הם פשיטא מה תידעש
 שיש להם קנס ולפ' תמצנת הקושיא של הגי' וגם הקושיא של מ'ה בו' :
גמרא והאמר רבי יהודה אמר רב אבי אין נוקקין לכבשי יתומים אלל
 יבנת אובלת בהם וכו' משמע דאין נוקקין אפי' יש להם קרקע
 הוא אין נוקקין דאי אין להם קרקע ואין נוקקין ר"ל שמטלטלין מאי פריך
 לר' יוחנן יעמיד דאמר ר' יוחנן מעליית יתומים בשש להם קרקע אלל
 ודאי אין נוקקין לכבשי יתומים אפי' יש להם קרקע . ותמיא הא דאמי'
 כפרך שני גבי שוה כסף ואוקימנא ביתמי דמטלטלי דיתמי לא משתכבדי
 לנחל חוב . אלל אם יש להם קרקע נוקקין בו' וי"ל דאין נוקקין
 לכבשי יתומים אפי' יש להם קרקע היינו ביתומים קנינים אלל אם הם יתומים
 גדולים למטלטלין אין נוקקין לפי שאינם יודעים בענין אביהם אלל
 למקרקעי נוקקין בו' . ע"כ :

דמועד למיכו מסתמא לא הוי מועד לשאינו מיכו וסבר כמי דמורה דבהמה לא
 חורה היא כמו שפי' התוספת לעיל כדכתיב ויילתא אנב אורחיה קשמע לך
 בו' . וק' דהווי סכר' הכובה לגמרי בין רב וכיד ויין רב כפא . וי"ל
 דקאמר רב כפא דמורה דבהמה לאו חורה היא היינו שריאנו אותו שפועם
 לאדם וגם ראינו אותו שהועד לבהמה הליכך התם מודה גמילי רב זכוכי
 דמורה דבהמה לאו חורה היא בו' . אלל הכא אייני רב זכוכי כגון שהיה
 מועד לאדם ולא ראינו אותו שהועד לבהמה בו' . אלל מסתמא הוי מועד
 לבהמה הליכך חורה דבהמה חורה היא וכו' ובהו מודה אפילו רב כפא . אלל
 קשה מאי קאמר אמר לך רב זכוכי דחורה קאי וכינוו לומר שהיה מועד לאדם
 ומסתמא הוי מועד לבהמה כמו שהו' סוכר וסודר בו' פהמה וקא משמע לך
 דמורה דבהמה דהוי חורה בו' . וכיון דמסתמא הוי מועד לבהמה כדכתיב
 הא להיות דחוינו מועד תנן תיקשי מה שמקשה הספר השתא יש לומר מבהמה
 לבהמה בו' ואם כן מה תירך רב זכוכי דקאמר אמר לך רב זכוכי דחורה קאי בו' .
 וי"ל דרב זכוכי אייני כגון שבתוך העד דאיהו האדם קודם שנעשה מועד לאדם
 לגמרי ראה בהמות ולא נגמ' הליכך לאחר שנעשה מועד לאדם לגמרי מסתמא
 הוי מועד לבהמה ואם כן כשחור פהמה חורה היא כיון שבתוך העד דאיהו
 להיות מועד לאדם ראה בהמות ולא נגמ' בו' אלל רב כפא אייני כמו שתידינן
 לעיל כגון שאינו אותו שנעשה מועד לאדם וגם ראינו אותו שנעשה מועד
 לבהמה משום הכי חורה דבהמה לאו חורה היא בו' :

תוספות דיבור המתחיל יוס טו' כדעש זה וכו' בסוף הדיבור טעם אומרים
 התוספות דיבור ואין הראשונות של טו' מן המנין בו' .
 וקשה יוס טו' למה הראשונה מן המנין . ויש לומר דכשהוא יוס טו'
 שהוא יוס ידוע טו' הראשון מן המנין וכן שבת ושבת שהוא יוס ידוע
 שבת הראשון מן המנין . אלל כשהוא ביום טו' והשנייה כשערים והשליש
 כשערים שאינו יוס ידוע הראשונה של טו' אינו מן המנין וכו' :
תוספות כדכתיב רחי לטייל ואין לו וכו' ויש לומר דכשהוא יוס טו'
 בין סיווגין של ימים ובין סיווגין של שוורים וכו' והטעם הוא כי
 כשהוא דממהפך מועד לשוורים הוא שמוס הכי השור הראשון מן המנין .
 אבל כשיוג' של ימים כשגמ' יוס אחד ויוס שני לא נגמ' אייני שבו' שני אלא
 שוורים אחריים ולא נגמ' דאם לא ראה דילמא אם היה רואה היה גונאף וכו'
 טעם ב' דילוג דילוג אחד דיימ' ודילוג דשוריים אם כן אין יוס הראשון מן
 המנין שאם לא היה דילוג השוורים אלל דילוג הימים לכד היינו אומרים שיום
 ראשון מן המנין שבת ושבת ושבת . אלל כדאיכא דילוג השוורים
 מסתכחא טעם לנו ללכת אחר דילוג השוורים ומי' שני ואיך חס אלל
 שני דילוגין הליכך יוס ראשון מן המנין וכו' :

גמרא אמר רבי אבהו קנס הוא שקנס רבי מאיר כסמונן בו' פיוס
 לעולם גי'י אמת הן וקנס הוא שקנס רבי מאיר בו' וקשה אם
 כן מה מקשה הספר כסמונן וכו' הכא כמי ליקנס דמשמע דלא קשיא ליה
 אלל משום דקא סבר גי'י אמת הן . אלל אי קסבר גי'י אריות הן
 לא הוה קשיא ליה ולא מידי ואדרבא כל סבן דקשיא אי גי'י אריות הן אמאי
 יש להם קנס בו' . ויש לומר דהכי פריך כסמונן אי שקלא דעתך קני'ם
 רבי מאיר כסמונן בו' פיוס אי אריות גי'י אמת הן וקנס קנס רבי מאיר
 כסמונן הכא כמי ליקנס שלא יתן לה קנס בו' :
 גי' אשו לאו בו' קא משמע לן בו' כך מקשה הגי' על מה שהקשה רי'
 שהקשה אם כן מה תידע . וע' ד הקשה מ'ה שזה הידעש כלל
 להשמעו שיתן להם קנס וכו' ולא חיישין שפא ימאזנו בהם . ע"כ תירוך
 מ'ה שאינו קנס לה קושיא שלא ולא הקושיא של הגי' שזה דעת רי' כשה
 שהקשה אם כן מה תידע שיש להם קנס בו' דילמא הקשה הספר מדקאמי
 רבי מאיר דעשמי' דאלמא קסבר ר' מאיר גי'י אמת הן . אדרבה ביא לן
 סיווג דגי'י אריות הם מדקאמי כותים יש להם קנס דאלמא גי'י אריות הם
 ויש להם קנס בו' לפי שהיו יראים את השם דאי גי'י אמת הם פשיטא מה תידעש
 שיש להם קנס ולפ' תמצנת הקושיא של הגי' וגם הקושיא של מ'ה בו' :
גמרא והאמר רבי יהודה אמר רב אבי אין נוקקין לכבשי יתומים אלל
 יבנת אובלת בהם וכו' משמע דאין נוקקין אפי' יש להם קרקע
 הוא אין נוקקין דאי אין להם קרקע ואין נוקקין ר"ל שמטלטלין מאי פריך
 לר' יוחנן יעמיד דאמר ר' יוחנן מעליית יתומים בשש להם קרקע אלל
 ודאי אין נוקקין לכבשי יתומים אפי' יש להם קרקע . ותמיא הא דאמי'
 כפרך שני גבי שוה כסף ואוקימנא ביתמי דמטלטלי דיתמי לא משתכבדי
 לנחל חוב . אלל אם יש להם קרקע נוקקין בו' וי"ל דאין נוקקין
 לכבשי יתומים אפי' יש להם קרקע היינו ביתומים קנינים אלל אם הם יתומים
 גדולים למטלטלין אין נוקקין לפי שאינם יודעים בענין אביהם אלל
 למקרקעי נוקקין בו' . ע"כ :

הרכה של אנשים ורא של שוורים

כדכתיב רחי לטייל ואין לו וכו' ויש לומר דכשהוא יוס טו'
 שהוא יוס ידוע טו' הראשון מן המנין וכן שבת ושבת שהוא יוס ידוע
 שבת הראשון מן המנין . אבל כשהוא ביום טו' והשנייה כשערים והשליש
 כשערים שאינו יוס ידוע הראשונה של טו' אינו מן המנין וכו' :
תוספות כדכתיב רחי לטייל ואין לו וכו' ויש לומר דכשהוא יוס טו'
 בין סיווגין של ימים ובין סיווגין של שוורים וכו' והטעם הוא כי
 כשהוא דממהפך מועד לשוורים הוא שמוס הכי השור הראשון מן המנין .
 אבל כשיוג' של ימים כשגמ' יוס אחד ויוס שני לא נגמ' אייני שבו' שני אלא
 שוורים אחריים ולא נגמ' דאם לא ראה דילמא אם היה רואה היה גונאף וכו'
 טעם ב' דילוג דילוג אחד דיימ' ודילוג דשוריים אם כן אין יוס הראשון מן
 המנין שאם לא היה דילוג השוורים אלל דילוג הימים לכד היינו אומרים שיום
 ראשון מן המנין שבת ושבת ושבת . אלל כדאיכא דילוג השוורים
 מסתכחא טעם לנו ללכת אחר דילוג השוורים ומי' שני ואיך חס אלל
 שני דילוגין הליכך יוס ראשון מן המנין וכו' :

פרק רביעי שור שנגה ר וה

קא משמע לן דמורה דבהמה כמי חורה בו' השתא סבר רב
 זכוכי דמועד למיכו מסתמא הוי מועד לשאינו מיכו וסבר כמי
 דמורה דבהמה חורה היא אפי' שלא חור בו' אדר כפא סבר
 דמועד

עב

חירושי מסכת

בבא קמא

מתני כופר והוא מחייבין בין קם וכן מועד בדמי וולדות ויל דלעיל
 דהוא אמרי דמועדים פטורין ותמין חייבין בימא דיל לא כתיב אנשים הוא
 מוקמינן בקי משגי כופר והוא מחייבין בין קם וכן מועד בדמי וולדות כו'
 השתא דכתיב אנשים בן להטוטי מועד חית לן לאוקומי פטור דקיי אתם
 דלא ליהוי יביא דארעא וניורה בשמי שמיא . אבל השתא דאמרי בין תם ובין
 מועד פטורין פטורי וולדות את איתא דלית לן לאוקומי בקי מחגי כופר אל'
 השתא נמי דכתיב אנשים ולא מוריה דבין תמין ובין מועדים פטורין ובקי
 כופר להלקי את מי כופר . אלא ודאי ליכא למימר הכי כדלעיל כו' ע"כ ;
תוספות בדיוק הנו' אומרים התוספת ואי לא כתיב אנשים הוא פטורין
 נמי כמכור . פיגוש מהכא . וקשה אם בא בקי לפטור
 מועד מדמי וולדות אם כן ליכתיב בקי גבי מועד כדאמרי לעיל דאם נדעו
 להקיל על הדיוט שנגח להקדש לכתובה וכו' מועד . ויש לומר דבשלמא
 לעיל שאנו מחמירין על הדיוט שנגח להקדש ומקילין על הקדש שנגח להדיט
 אם איתא שכל להקיל על הדיוט שנגח להקדש לכתובה לדעהו גבי מועד אלא
 ודאי מדכתב נדעו גבי תם שיש טובה שכל להחמיר על הדיוט שנגח להקדש
 דאמרי תם שגח נוק שלם . אבל בקי שלא בא אל לפטור דלא שייך לכתוב
 בקי גבי מועד כיון דמהכא נפק כל לפטור ;

ועורר תירצו מה' על ג' שכל דלא שייך לכתוב בקי גבי מועד דבשלמא גבי
 תם דאם הגז את האדם ככוונה והוא נקבל שייך לומר שפי' בקי
 לגמרי מדמי וולדות נדעו דהיינו היקף שהגז ככוונה דכיון דבשלמא הביאה
 לבית דין ושלם לק' . אבל מועד לא תפסא שיהא בקי בשום נד שהיה שגח
 מן העלייה . הילכך לא שייך לכתוב בקי . כדאן חסד ;
תוספות בדיוק הנו' ואומרים התוספות ולהבי כתיב נמי אנשים דלית
 בקי לגמרי עליוהו' . וקשה למה הונדכו התוספות לומר
 דלית בקי לגמרי עליהו' . יאמרנו מדאבטריך בקי שהו' מותר איתא
 לאבטריךין דלא אנשים ולא מוריה אלא דתם . ויל' דהוכח לומר
 שכל גמרי דאם מדאבטריך בקי שהייתו אומר מדאבטריך ויתר הייתי דורש בקי
 לכתי כופר ולא הייתי עושה משכו מדאבטריך . על כן הוכרחו לומר דאיתא
 לגמרי שיש לי לדורש כך אנשים ולא מוריה שאינם דומין לאנשים דהיינו תמין
 אבל דומין לאנשים דהיינו מועדין חייבין וכו' ;

תוספות בדיוק אומרים התוספות אלא מדכתב אנשים ולא מוריה כו'
 פי' ילפינן בושת דהיינו טעו' שבייש פטור . וקשה אם כן מה
 פריך בעמיתו לשור שהכל באדם שפטור מנעור מהיכא חיתי שהיא חייב
 דאבטריך פסוק לפוטרו דאי מקל וחומר דאדם ומה אדם שפטור מכופר חייב
 בצער שור שחייב בכופר אינו דין שחייב בצער . איכא למיפריך מה לאדם
 שכן חייב בבושת . תאמר בשור שפטור מבושת . ויש לומר דלא קשה דמוסא
 שבייש יוכים שפטור מהבושת ותי' בצער אף אפי' אפי' שור דאפי' שפטור מן
 הבושת שהיא חייב בצער ועכשיו קשה להקיל מה פריך אנשים לפטור שור מבושת
 מהיכא חיתי שהיא חייב בבושת דאי מקל וחומר דאדם ומה אדם שפטור מן
 הכופר חייב בבושת . שור שחייב בכופר אינו דין שהיא חייב בבושת . איכא
 למיפריך מה לאדם שכן חייב בצער תאמר בשור שאינו חייב בצער . והשתא
 לא נוכל לומר מוסא יוכים שהיה הוא חייב בצער ואם כן מדאבטריך אנשים
 לפטור שור מבושת טע' מינה שהיה חייב ומהיכא חיתי לחייבו בבושת
 דאבטריך קרא למיפריה . ויל' דאבטריך אנשים ולא מוריה גמרי על
 אנשים כדלעיל דהיכא דתפסו להדיק אפי' שלא בתפוס לבייש חייב . וק'
 והיו דבר והילפינן מוקדמותהו' בכה וכו' דאיינו שנתכוונה להדיק ולא
 נתכוונה לבייש ואפי' הכי חייבת נמי בבושת וא"כ הדיק קושטי' לדיקתין
 אנשים למה לי . ויש לומר שמהכא קושטי' חתרת מתרצה וז' דהשתא קשה מה
 פריך וקדומה את כפה בנתכונן להדיק אפי' שלא נתכוון לבייש דחייב דאי
 שאנשים ילפינן לה דלא תפסו השתא . ועוד קשה אמאי אבטריך אנשי' לפטור
 שור מבושת מהיכא חיתי לחייבוהו אי מקל וחומר דאדם שפטור מכופר חייב
 בבושת כו' הא חתרת דאדם חייב בכופר אם כן ליכא קל וחומר ואם כן איה
 בוכר וישת עליו למה לי דדקשי' עליו ולא על אדם . והרי הוכחנו דאדם על
 בקיך פטור מכופר . על כן נראה לתרץ שבושה התירוץ יתרון הכל דיש לומר

דקודם שהייתו עושה מדאבטריך הייתי אומר כך אנשים היכא שנתכוון להדיק
 אף על פי שלא נתכוון לבייש חייב כו' ולא מוריה דאפי' מי שלא נתכוון להדיק
 חייב בבושת והייתי אפי' מחמיר לחיי' שור בבושת שעתה אבטריך את כופר
 וישת עליו ולא על אדם דהא ליכא השתא מדאבטריך כיון דשור חייב בבושת
 דאבטריך נמי וקדומה את כפה לדורש משכו אנשים דהיכא שנתכוון להדיק
 אפי' שלא נתכוון לבייש חייב ולא מוריה דבכל עבין שפסורין כו' ;
גמרא אמר ליה אביי לא מעתה בושת נמי בימא הכי כו' אנשי' ולא מוריה
 כו' ותימא דכלל פסוק שאומר גמ' אלא שעתה הוי פיגוש אי
 אמרת בשלמא והכא היכי הו' אי אמרת בשלמא והלא מעיקרא נמי בשאמר
 תמין ומועדים פטורים היה קשה ליטא' וימי הגלילי אומר פטור מדמי
 וולדות ומבושת . ויש לומר דהכי פיגוש אי אמרת בשלמא כדאמרי לעיל
 דמועדין ותמין פטורים לא אבטריך לקי' ופי' להוכיח בושת כיון דבין תמין
 ובין מועדים פטורים כו' . אבל השתא דאמרת דגבי בושת נמי תמין
 פטורין ומועדים הו' חייבין היה לו לרבי יומי הגלילי להוכיח פטור מדמי
 וולדות וכו' ומבושת כד' להשיגנו דתין דמועד חייב ותם פטור ;
 ג' ואבטריך למיכתב אנשים דאי לאו אנשים לא הוה מוקמינן פטורין דקיי
 אלא

אלא דומיין דמיון אנשים פי' דהיינו שלא ככוונה כו' . וקשה אם לא היה
 בושת לא אנשים ולא בקי אף היתה הסכרא מבחון את תננה לו' שהייתי אומר
 דמוריה חייבין בין שמתכוון בין שלא שמתכוון אם כן ליכתוב אנשי' פטור
 מוריה וליתמוק מבקי ואם היתה הסכרא מבחון דמוריה פטורין בכל עבין
 אם כן ליתמוק מאנשים ומבקי דהשתא נמי אמרי' דמוריה פטורים ואם תננה
 לומר שהייתי אומר דמוריה ככוונה חייבין שלא ככוונה פטורים הפך מאדם .
 א"כ מה פריך בקי ובי תימא דאבטריך בקי להפק הסכרא דהיינו מוריה ככוונה
 פטורין שלא ככוונה חייבין דומיין דאנשי' אפי' סכרא שיהא הפסוק בשביל
 להפק הסכרא אלא ודאי הייתי אומר דמוריה ככוונה חייבין ואבטריך אנשי'
 ולא מוריה לומר דכוונה פטורין שלא ככוונה חייבין . הילכך אבטריך בקי
 לפטור מוריה לגמרי שלא ככוונה ;

גמרא ומה איש נוקין לירושאי אף אשה כן נוקיה לירושאי וכו' . וכבר נ'
 עקיקא לא ירית לה בעל משע' מדקאשר נוקיה לירושא ולא
 לכעלה שמעת מינה דהבעל יורש את אשתו ואם כן מה פריך קרא דירש
 אותה . ויש לומר דאבטריך יורש אתה דאי מהאי קרא לא אשה נוקיה לירושא
 הוה אפי'כא דאין הבעל יורש את אשתו אלא בגון חוקין שבאים ע"י תנלת
 גופה אבל ירושה שבאה לה מן בית אביה אין הבעל יורש את אשתו לכך
 אבטריך יורש אותה כו' ;

תוספות בדיוק המחילת והוה ליה דאין וכו' . ואומרים התוספות שס'
 בת תילת הריבוי וקף על ג' דכ"ט נחלין דריש דאין הבעל
 נוטל בראיו בבחוחוק מקרא דהבא' כו' וקס' מדאבטריך קרא דשגוב דאין
 הבעל נוטל בראיו משע' דהבעל יורש את אשתו ואם כן מה פריך יורש אותה
 אותה הפסוק דירש אותה כו' ויש לומר דאין לעשות מדאבטריך מקרא
 דדכרי ה' מיטע על קרא דדכרי הורה וכו' ;

גמרא אלימא מדתתן היה גדי כפות לו ועבד סמך לו ונשקף עמו חייב
 כו' ופי' כש' דחייב על חד' ועל הגדיש ופטור על הבעד
 דהוה לו לברוח כו' וקשה למה לא פי'ש דעל הבעד פטור משום שהיה לו
 לברוח כו' ויש לומר דלכך לא פי' אותו משום דאין יודעין אותו מכל שכן
 דסיפא דקתי' אותו סיפא גבי גדי סמך לו פטור על הגדי משום שהיה לו
 לברוח מכל שכן שפטור על הבעד משום שהיה לו לברוח ;
גמרא אלימא מדתתן היה גדי כפות לו ועבד סמך לו כו' ונשקף עמו
 פטור כו' . ופי' כש' קסבר נכא האי פטור אעבד ואגדי קאש'ר
 אעבד משום דאין לו תשלומין ואגדי משום שהיה לו לברוח . וקשה למה לא
 פי'ש שחייב על הגדיש . ויש לומר דמשום הכי לא פי'ש דמילא ידעין
 דחייב על הגדיש כיון דלא שייך לומר בו היה לו לברוח דאי על הגדיש פטור
 אפי' דלא שייך לומר היה לו לברוח אם כן יאמר כפי'א גדי כפות לו ונשקף
 עמו פטור אלא ודאי פטי' ליה דחייב על הגדיש כיון דלא שייך למימר בו
 היה לו לברוח ; ג' הוא דאין דהוה עמי למימר ומה אדם באדם שאינו
 משלם כופר חייב על הקטנים כדלוי' וכו' ונראה למה' שאינו יכול לומר כן
 משום דאיכא למימר דאין שייך לומר בו היה לו לברוח דאי על הגדיש פטור
 הוה את האדם הוא מועד . אבל לא תם דומיין דכופר שאין חייב כופר לא
 מועד אבל לא תם : ג' אדרכא לבי שלא יעשה הקטנים כדלוי' דיהיה
 כחן של קטנים לכך חייב עליהם . וקשה כיון שמהר"ם הוא נא מבח מה
 ההורגים בעבור זה יש לנו לפתוח בחן של קטנים הנזכרין שהיא ההורגין חייב
 עליהם אם כן מבח זה נמי בימא דשור הורג אדם קטן שהיא חייב ונמצא
 שהספר אפר כד'ין ואם כן מה מקשה מהר"ם . ויל' שדעת מהר"ם לומר
 בשלמא אם היה הספר בא מחת מה מצונו היינו אומרים כן כיון דמצונו דיהיה
 כחן של קטנים ההורגים אם כן בשור שהרג את הקטן נמי חייב שיהיה כחן של
 קטנים ויהא השור חייב עליו . אבל השתא שהספר כונה לעשות קל וחומר
 על כן קשה לו למהר"ם בימא היא הוהתת דדוקא גבי אדם באדם שחייב
 שיהיה כחן של קטנים ההורגים ויהיה כחן של קטנים הנזכרין . אבל בשור
 שהורג כחן של קטנים ההורגין כו' שאפילו תנוק כן יומי חייב אם כן שור
 שהרג אדם קטן לא יופהיב החקטן שיהא השור חייב עליו . אלא אדרכא
 יהיה השור פטור עליו ;

תוספות בדיוק המחילת הבא נמי שמתחבך להנחתו כו' באמצע הדיוק
 אומרים שם התוספות ולפיכך משלם כופר אף ע"פ שאין השור
 כשקלה הוא' ואינו מתכוון להדיק דילפינן רגל ככוונה מקרן ככוונה וכו'
 וקשה מה לקרן שכן כבוד חייב מיתה תאמר ברגל שאין השור חייב מיתה
 ויש לומר שדעת התוספות הוא כך דילפינן רגל ככוונה שמתחייב כופר מקרן
 ככוונה שמתחייב כופר דלע"פ שייך בכוונה חייב מיתה ורגל ככוונה אינו
 חייב מיתה היינו משום דקרא כוונתו להדיק
ורגל אין כוונתו להדיק דאי אמרת
 דרגל נמי כוונתו להדיק
 אם כן היינו
קרי' וכו' :
ע"כ

פיר

חירושי מהרריג

על פרק המניח ערדו

עוד נתנו לביא למישר בממלא רעות הרבים שאינה יכולה לעמוד
אלא דרך עליה דאם כן לבעוטי נמי אית ליה גותא עוד יש
להקשות דמאי קאמר תוספות לביא למישר דא"כ לבעוטי נמי אית ליה
גותא כי היכי דהשתא שייך רב בחדש דהוי בממלא רעות הרבים כולה תפיות
ואפילו דאית קאמיא דאם כן לבעוטי נמי אית ליה גותא עוד יש להקשות
וי"ל דלא נמי דבשלמא הכא הוי דוקא גדול דפריך והווי תני דוקא חד
דהו איהי וחד דהוי איהי אגב פירא איהי דבעי למתייתן סופא הווק
דהוי דוקא הכא כנתקל נקט נמי נתקל אבל הכא אפילו איהי לא שייך
לומר משום דהוי חלוקה ולא הוי משנה ולא שייך לומר איהי וחס כן תקמי
לבעוטי נמי אית ליה גותא והשתא לא מני לטמי אפילו איהי אבל
הכא שייך לומר איהי :

דיבור המתחיל לפי שאין דרכן להתבונן בדרכים והא דתנן שור פקח
ביום פטור דטור עינו למטה ומכאן לעיני טפי מאד יש להקשות
דמאי מדגיש תוספות דהא דתנן שור פקח פטור דילמא דאשר פטור היגוף
דחוק הטור פטור ולא בהכרח דהווק הטור פטור המיון ויש לומר דלא
מניין למישר הכי משום דא"כ תיקמי מלא ימנע דאי הוי מתכוון הוי לחמי וחי
לא הוי מתכוון פשיטא פטור ואלא מתי אית לך למישר דהויבא דהווק פטור
ואם כן תקמי וכו דפטור ומשני תוס' דבשלמא שור דוכו לילך עינו למטה
ומשום הכי פטור דאבעי לעיוני אבל אדם לא הוי דוכו לילך עינו למטה :
גמרא בן נב סת' האומר אל תכנס לחצר חבירך ליעול את שלך
שלא בכשות שמת תראה עליו אלל שבור את שיני ואומר לו טמי
אי נטילי להקשות דמאי פריך לבי יהודה דילמא דזה הברייתא מיידי

היא דאיכא פסידא אליבא דכולי עלמא עביד איניש דיינא לנפשיה ולעולם
דתי' א' דלא עביד איניש דיינא לנפשיה הוי הפסד דליכא פסידא אלל היבא
דאיכא פסידא עביד איניש דיינא לנפשיה ומ"ש תוספות דהוי כדליכא פסידא
הי השום כו' ואפילו לתוספת נמי קשה דהיינו אמרי כדליכא פסידא פדאסר
ליכנס הא דאמר ליכנס הוי משום שלא תירא' כגככ אלל לעולם אימא לך
דמ'ת' עוד יש להקשות דמה דומה הא לתת' דבשלמא הת' הוי דלא מני אדם
להיק את חבירו ויטול ממנו ודהתם למחיה לנפשיה כגנדי' דמהו ומשום
הכי נא עביד דיינא לנפשיה אלל היבא דלא יש שחלוקת באדם לחבירו
פעולא אימא לך דעביד וא"מ' מתי' פריך לבי יהודה דילמא הוי היבא דאיכא
פסידא מאחר דאיכא דל בא פסידא אסור ליכנס אלל מני עבד איניש דיינא
לנפשיה כדאמר רש"י ו'ל בלומר קח בחוקה היבא דאיכא פסידא נמי לא
מני ליכנס אלל שבור את שיניו קח בחוקה כדאמר רש"י ו'ל א"כ מתי
גנדי' הוי דא' כא פסידא אלל ודאי באיכא פסידא מותר ליכנס והיבא דליכא
פסידא אסור ליכנס ומשום הכי לא מני למי מה דהוי מירי היבא דאיכא
הוי דלא מני אדם לתת את חבירו ו'ל דמתי' דהתם נמי איניש למישר דהוי
להיק משום דתי' לא הוי להיק פסידא דאליבא דכולי עלמא לא עביד ואפי'
היבא דאיכא פסידא :

רש"י לא עבד איניש דיינא לנפשיה ואפילו דין אמת יש להקשות דפשיטא
דהוי דין אמת דאי לא הוי דין אמת אפילו לשון דאמר עביד
איניש דיינא לנפשיה הכא לא עביד משום דלא הוי דין אמת וכו' תא' טעם :
גמרא שור שעלה על גבי חבירו ולהרוגו וכו' התתון ושמת את שלו וכל
התתון ושמת פטור מתי' לאו כמועד יש להקשות דהא דהתתון
אמאי התתון דהוי בתם לשיני דלעולם אימא לך דהוי כמועד ומה תאמר הכא
אזל דפטור דאם כן דיינא זה בעל הבהמה דילמא בית השור ומשום כו' אלל
התם אימא לך דלא עביד איניש דיינא לנפשיה ועוד ו'ל דאם כן דהוי בתם
וכסיפא חייב משום שהיה לו לשטמו ולא שטמו אס כן לפלוג וליתני כדידע
ועוד יש להקשות דזה השקפה מתי' פריך אי הכי אימא סיפא דהפול לענין
וסת חייב וחי בתם אמאי חייב וחי בתם אמאי רש"י מייני בתם וסיפא
כמועד ומשום הכי חייב :

רקישויא ראשונה הסתכן לשיני דלעולם א' מאל לך כמועד ומה תאמר
ה' א"א' פטור משום דיינא זה בעל הבהמה דברת ליה ו'ל דאף
על פי כן תאמר דהוי מועד חייב משום דמועד משלם סן העלה ופילו כתי'
פעלם אפילו מבכפי העבל דבשלמא אי הוי תס' שייך לומר כתי' משלם מנפול
אלל הכא הוי מועד דלא שייך לומר עבד דברת וכו' :

חא שמע המניח את הבט בכשות הרבים וכו' אחר ונתקל בו
ושבחה פטור טעמא דנתקל בה ושבחה ופירש טם
רש"י ו'ל הא שור חייב וקאמר רב לעיל בממלא רעות הרבים כולה תפיות
אלמא לא עביד איניש דיינא לנפשיה אפילו במקום פסידא יש להקשות תתי'
דהייך

דהייך אחר רש"י דממלא כולה תפיות הוי לעיל כי הוי ונונא קרי איכא
דתנן תא שמע הממלא חצר חבירו כדן ו'ל ונדני טמן בעל החצר משכר וינונא
משכר וכבסו ודאי דל כא פסידא היבא דמאסר וינונא דברך טעבר ראשון
הוה עובד אלל ודאי דל כא פסידא אלל הכא איכא פסידא ועוד יש להקשות
ולדריך מתי' תיחא דלעיל פריך לבי יהודה דבדיתי' דמתי' כין כנ גנ אמר אל
תכנס בחצר חבירך ליעול את שלך שלא בכשות שמת תראה ופריך לבי יהוד'
דעביד איניש דיינא לנפשיה מתי' פריך ולדריך מתי' תיחא דהו בני תא פריך עס
כתייתא דלעיל דבדיתי' דהתם את הכד משע דלא עביד איניש דיינא לנפשיה
וכתייתא דלעיל דכן כנ גנ אמר אלל תכנס דפריך לבי יהודה דאמר דלא
עביד פריך דהא כזה הכתייתא אסר דעביד ואם כן מתי' דמתי' לברי' תא'
דפליג זה ע' השני ו'ל א"א' ו'ל דבשלמא לרידי' נתיחא דכונסו הגשח הוי הפי'
כשלמא לרידי' נתיחא דאית כחד מנייהו שאני אומר דעביד איניש דיינא לנפשיה
אחר משנה אתא כדרי' אלל דלדריך תיקמי דאיתני' דלא כמאן שאתה אומר
היבא דאיכא פסידא עביד היבא דלינא פסידא לא עביד ות' ומשני' תא' אסר
דעביד כין באיכא פסידא כין לילך פסידא ומשנה אמתת אסר כין באיכא
פסידא עביד ואם כן תקמי דלא כמאן :

עוד יש להקשות דאם כן מתי' פריך מהברייתא ותי' כתייתא דכן כנ גנ
וכי תיחא דאפילו כתייתא דכן כנ גנ לא אית לא ענין למישר
משום דאם כן תיקמי ולדריך מתי' תיחא כדפריכין אלל ודאי' מתי' אית לך
למישר דאית' כתייתא דכן כנ גנ ואם כן תיקמי מתי' פריך אתי' כמשי' דכן
כנ גנ ו'ל דאף עב גב דאית' כמשי' דב כנ גנ מכל מקום קמיא אלל משנה
זו הוי סתמית ומשני הכי ופריך פסידא הוי מדויק :

אמר רבי יהודה אומר רב לא שנו אלל טעמו כלו נמיס אלל לא
עמו כלו נמיס אלל הוה עמו פטור דקרקע עולם
איכא דמפלגי' : איכא למידק דלפלוג וליתני כדדי' כתי' אמרי'
שטמו אלל הוה עמו פטור דקרקע עולם חוקתו ואם כן לפלוג ולתני
כדידיה ו'ל דהיבא אמרי'ן לפלוג ולתני היבא דההיא חלוקה דמ' יתי' מתי'
לא הוי תדושא אלל הכא כ"כ תדושא כמשי' דהוי חלוקת כין כתי' יהודה
כמו דפליגי' וקאמר רבי יהודה כמשי' חייב דאינו מתכוון פטור א"כ כולה
כדידיה קמי' דמתפוי' חנייה כהוא בעצמו חוקו וכו' :

עוד יש להקשות דמתי' פריך מתי' אלל מכי' אבנו ומכיו' סכורו
למדנו וכלל איני קורא כהה' ו'ל לענין כי קטלא דילמא התם
איני בדאפקריה ומשום הכי הוי לענין קטלא אלל לענין תשלומין : לא
וי"ל דכתי' סכר דלא אפקריה בורו אלל רשותו הקרי' נמי' חייב אב' דלאנו
ומכיו' דלא אפקריהו לא לרב מכל מקום היינו משום דעדיפי' משור היינו
נמי ליידי' יהוהו משום שר מליצי' כהה' את הכלים אלל כור רשותו ליבא
לחיוני משור ו'ל דעדיפי' סכור : עוד ו'ל דזה דפריך מתי' ר' אשעי' וכל
שמה שור או חמור ופריך רישא קמיא לרב וסיפא קמיא למשול' ואפי' פריך
ודקרי' לה מתי' קרי לה תיקמי' דהיא גופא קמיא ואף לבי' האמת לא מני' משי'
כדכונסו אלל ואם כן מתי' פריך מעיקרא מתי' רבי' אשעי' אומר כו' מאחר
דהכתי' תא כולה פריך רישא עב סיפא אס כן מתי' פריך פטורא וכו' :

דיבור המתחיל מאל' היבא דאפקריהו ו'ל דא' קמיא לן סכקת
דתם הכי אפי' דלאנו סכור ומשני' ו'ל דאם כן מתי' פריך דהיינו
לחיוני' ומהו שיש להקשות דלא ימנעו או לחיוני' משור שור או משום בור
אי מייבינהו משור קשה אמאי' אנטי' הפקיר רשותו אפילו לא הפקיר נמי
ואי משום בור בני' דהפקיר רשותו וכו' ואם כן מתי' פריך קשה ו'ל
דחייבינהו משום תרי' כין משום בור כין משום שור אס משום דכור הפקיר
רשותו אי משום דשור לא הפקיר רישא קמיא לרב וסיפא קמיא למשול' ואלל מתי' :
עוד איכא למידק דאמאי' אנטי' תוספות למישר תדע דכתי' הכהה
דוקי'ן לשכתא בור שני' שותפים מוכות הוי דאי לא הכי תיקמי'
דאיך אסר והמרי' כזה הענין גופיה דלא מתי' כו' הוה ליה למתי' משום דהוי
בעל הבור ומשום הכי חייב וק' להנין :

דיבור המתחיל ונטק' באין דוקא דנטק' דוקא באין אלל כנתקל
באין ונטק' כקרקע פטור איכא למידק דמתי' איניש פריך למישר
תוספות דוקא נטק' באין אלל כו' אמאי' איניש פריך דמתי' תוספות הכי
כמרגישים הוי מדויקת או לא הוי מדויקת אי הוי מדויקת
קמיא למשול' דמשול' אסר להכלול' ולא לתכנסו והכא אסר היבא דנתקל' ונטק'
בקרקע פטור וחי לא הוי מדויקת קמיא לרב דרב אמר לא שנו דחייב טעמו
כליו נמיס אלל הוה עמו פטור והכא אסר דהוה עמו חייב כו' ואם כן
תיקמי' ו'ל דלעולם אימא לך דהוי מדויקת מה תאמר אי הוי מדויקת קמיא
למשול' דאמר משול' להכלול' ולא לתכנסו הכא מורה שמואל' פטור :

דיבור המתחיל ונטק' באין דוקא דנטק' דוקא באין אלל כנתקל
באין ונטק' כקרקע פטור איכא למידק דמתי' איניש פריך למישר
תוספות דוקא נטק' באין אלל כו' אמאי' איניש פריך דמתי' תוספות הכי
כמרגישים הוי מדויקת או לא הוי מדויקת אי הוי מדויקת
קמיא למשול' דמשול' אסר להכלול' ולא לתכנסו והכא אסר היבא דנתקל' ונטק'
בקרקע פטור וחי לא הוי מדויקת קמיא לרב דרב אמר לא שנו דחייב טעמו
כליו נמיס אלל הוה עמו פטור והכא אסר דהוה עמו חייב כו' ואם כן
תיקמי' ו'ל דלעולם אימא לך דהוי מדויקת מה תאמר אי הוי מדויקת קמיא
למשול' דאמר משול' להכלול' ולא לתכנסו הכא מורה שמואל' פטור :

דיבור המתחיל ונטק' באין דוקא דנטק' דוקא באין אלל כנתקל
באין ונטק' כקרקע פטור איכא למידק דמתי' איניש פריך למישר
תוספות דוקא נטק' באין אלל כו' אמאי' איניש פריך דמתי' תוספות הכי
כמרגישים הוי מדויקת או לא הוי מדויקת אי הוי מדויקת
קמיא למשול' דמשול' אסר להכלול' ולא לתכנסו והכא אסר היבא דנתקל' ונטק'
בקרקע פטור וחי לא הוי מדויקת קמיא לרב דרב אמר לא שנו דחייב טעמו
כליו נמיס אלל הוה עמו פטור והכא אסר דהוה עמו חייב כו' ואם כן
תיקמי' ו'ל דלעולם אימא לך דהוי מדויקת מה תאמר אי הוי מדויקת קמיא
למשול' דאמר משול' להכלול' ולא לתכנסו הכא מורה שמואל' פטור :

ל' כח

חירושי מהרריג

על פרק המנוח עקב לח

כדי יהודה ואמר דפטור דלי לאו הכי לימא דוקא במתבין חיי אלא ודאי דמיאזנתרין לומר שלא מתבין שמעם ועוד יש להקשות בזה דפריך טאי פריך מה הכינייתא דילמא דזה הכינייתא מיני כרוח מנויה ומשום הכי מחייב כבי מאירי משום דהוי כפושע וי"ל דמדאמר מתניתין שהחלק בהן דמלא מימיו הוא ואדם השוקף לא הוי חייב ומשום מה מחייבי כבי יותר מבקרקעים

ועוד איבא למידק לאבני דפריך מכלל דמחייב כבי מאירי אפילו בפטורה אלא מאירי נתיב אתה דלא מחייב טפי כבי מאירי אה כן הייך אמר ב' יהודה אומר במתבין חייב באינו מתבין פטור אמאי אנון יך לומר באינו מתבין אלא ודאי דמחייב טפי ואם כן מלא פריך אבני כו' וי"ל דאבני לא פריך אלא דהיבא אמרי דכבי יהודה סבר במתבין רובה ל' מ' במתבין להוידעה ומשום הכי פריך מדאמר הוא דמחייב רובה לומר להוידעה מהמתבין שמעם דכבי מאירי דמחייב טפי הוי חייב' נכפשה ואם כן דאפילו נכפשה קשה מכינייתא :

דיבור המתחיל והתניא נכפשה כדו ואם תאמר והכי מייתי מבנייתא דפטור כבי מאירי בקרקעים כרוח שאינו מנויה יש להקשות דמאי פריך תוספות וז"ל דהיב מייתי נאיה דהוי פטור ד' כבי מאירי בקרקעים כרוח שאינה מנויה מאחר שהבייתא אמר ומודים חכמים לר' מאירי באבנו ובכינו ומשאו הדין כבאש נגו ופלו כו' ומנויה והיוקן שהוא חייב וקאמר נמי ומודה כבי מאירי בקרקעים לנגבן ופלו כרוח שאינה מנויה וקאמר דהוי כרוח שאינו מנוי' וכי תימא דהגמ' הוי דקאמר הכי ולא הכינייתא ופריך תוספת לזה דמכללי דהגמ' מוכרחה דהוי כרוח שאינה מנויה משום דלי הוי כרוח מנויה אם כן נכפשה היכי פטרה נכפשה דהוי כרוח מנויה הוי פושע טפי ואם כן היכי פטריה נכפן אלא ודאי וכי תימא דלעולם אישא לך דהוי כרוח מנויה והתאמר היכי פטריה נכפן כי השתא קשה לרבנן דהיכי פטריה והוי שפי' לרבי מאיר ולא מנינן למישר הכי דאם כן נכפשה דר' יהודה שמעיה טפי מרבי מאיר ולא הוי הכי דכבי מאיר מחייב טפי מרבי יהודה וכי ואם כן קשה וי"ל דהא יש סברא נמי דהוי כרוח מנויה ומה תאמר אבני פטריה מאחר דחייב כדבי שמיס משום הכי פטריה כו' ומשום הכי פריך תוספת :

עוד בתנו וכו' וי"ל דכבי מאירי מחייב בכל ענין ואף על פי שלא היה לו פנאי לסקל עור איבא למ' דק' דמכללי לתום דמחייב כבי מאירי אפי' בלא פנאי לסקל ופריך שפי' דילמא דהוי הכי וכל פריך מדי דלא הוי מחייב בכל ענין כו' וקל להבין :

דיבור המתחיל מינו בשעת נפילה ופליגי לאחר נפילה דלכבי מאירי דפושע הוא חייב כל כמה שלא היה פנאי לסקל קרי שעת נפילה ולאחר נפילה כמי לא פליגי במפקדו נקוי ואפי' לאחר נפילה פשיעה נגון סבר במתבין דרבנן פטרה דלא הייבה תורה אלא בור דזית ליה בעליה ועוד דקאמר לקמן מאי מתבין איבא ולא כענין קומי אבני פלוגתייהו איבא למידק בזה מה אמר והשתא אבאי לך כוונת התוספות ולאחר שפירא לך לא יש מירי אלא חד קושיא שבהכנה שבתוספות פריך לעיין טפי דאמאי אמר ולא כענין ותלתיה מאי אמר נמי דקאמר ומודה כבי מאירי דכבי הפשט אמר תוספות דכר פילה לא מוקי לא בשאין פנאי לסקל ולשנות נפילה דלא כענין בא רב עמוס' הוי דאייני בשעת נפילה שאין פנאי לסקל ולאחר נפילה שיש פנאי לסקל ובמג' דפלוגתייהו בכור דאוייתא דאי פ' אחר דאמר בשעת נפילה דלא נגע ולאחר נפילה בשאין פנאי דפלוגתייהו אינן בכור דאוייתא דחד אמר פטור בין בשעת בין לאחר וחד אמר חייב ולא פליגי בכור דאוייתא לך מוקי לאחר נפילה שיש פנאי לסקל ובשעת נפילה שאין פנאי והשתא אתי שפי' כפי דרך זה אתי שפי' והוי נמי הכי תרי ומודים דהשתא נמי דמוקי לא כענין לקומו תרי ומודים חד קושיא אשעת נפילה וחד קושיא אלאחר נפילה דשני שמיס התוספות אינו מוקי לה חד פ' דפליגי לאחר נפילה פשיעה נקרק' מישע הוא או לא דאין שמיס סבר דהוה לאחר נפילה פשיעה ומאי דפטור סבר דאתי לאחר נפילה אונס ויש להקשות דפלוג' ולייתי בדידה בלה קרקעי' או בלה אבנים וי"ל דבשלמא לדרי דפליגי בכור דאוייתא דפליגי בנתקל שמעם תרי ומודים כדכבי חד דאייני באבנו ובכינו דמודים חכמים לר' אפי' דאי' ק' אמר בכור שחייבה תורה נגון הפקדי נשותיו ולא הפקידו בורו הכא מודה אף על פי דלא אפקדיניה פטור ומודה כבי מאירי לחכמים בקרקעים על שנת אף ג' דרבנן סברי דפטור סבור שחייבה עליו תורה דהפקדי נשותיו ולא הפקידו בורו פטור הכא מודה דחייב והשתא יש להקשות דפריך תוספות מדידה וכדיבור דלאחר מבינין וממאי מדקתני תתי' החלק א' במים או שלקה בהדסה היינוך יש להקשות דמאי פריך הגמ' ה' ינוך דלא דבשלמא החלק ולא החק אבל הכא שלקה בהדסה ולא החלק ואם כן מאי פריך הגמ' היינוך לא כו' ולקושיא אחרת נמי מנינן למישר לאחר דהיבא :

דיבור המתחיל מתניתין בברייתא דמאי פריך וז"ל מבנייתא נמי יש להקשות דמקתני דלקח ולא העמידה י"ל דהא שייך לתוספ'

מכאן הכרח מלא סלקא ולא העמידה לימא בסוהכנא דמייתי הגמ' מתניתין דאמר דאם כן היינוך דלימא הכא דמוכחם הוי מדתקן כדו ונמלו ודאי לא פליגי דלאחר נפילה אם כן היינוך נמלו הוי בשעת נפילה ואם כן אמאי אנון יך דתוספות להביא מהבא מדקתני ולא סלקא ולא העמידים כו' ואם כן לא פריך מידי הגמ' עוד כתבו וי"ל ובהאי מודים קנקים אורחא דשלמא קנט דאין אדם שפקיד באבנו כענין שיפלו כרוח מנויה ונקרקעים נמי כד' שלא יסבו ומנייה עוד ישפ' להקשות דממשע דפליגי תוספות מדיד ה' אדרידה דהבא אמר אורחא דשלמא קנט דאין אדם שפקיד באבנו שמא תפלו ונקרקעים נמי וכדיבור דלעיל המתחיל פליגי בשעת נפילה ככוף הדיובור קאמר אפכא דקאמר ולכך נקט קנקים שמתבנים ומתמאי שפקיד להו ואם כן פליגי תוספות מדידה אדרידה וכי תימא דלא דמי דבשלמא הבא הוי אם תפול כרוח מנויה אבל התם הוי אם תפול כרוח שאינו מנויה אם כן אמאי אנון יך דשפקיד להו אפילו לא שפקיד אלא ודאי דהוי כרוח שאינו מנויה דהוי אונס פטור ואמאי אנון יך שפקיד להו אלא ודאי דהוי כרוח מנויה אם כן פליגי תוספות מדידה לדרידה וכו' עין ליה בין לזה :

מתניתין מני כבי עקב בא היא דתניא דבי עקיבא אומר והחלק השור וי"ל דהייך אמר דמתניתין אתי ככבי עקיבא אפילו ככבי עקיבא לא אתי משום דאי קאמר התם דכבי עקיבא דהחלק השור הוי משום דשייך לומר שותפי ניבהו משום דמתניתין קתני שור שזה מנה וזין הנבלה יפה כלום כו' וש"ך לומר שותפין ניבהו ומשום הכי קאמר מתניתין ענין כבי עקיבא :

אמר ליה אינו מוכר והתניא סברו מוכר וכו' יש להקשות דמאי פריך מזה הכינייתא דילמא דזה כנייתא דפריך והתניא סברו מוכר דילמא דמייני בהיתיה דהיבא דהגיה סברו אפילו דכבי ישמעאל דמכרו מוכר אבל לעולם אישא לך דהיבא דמכרו מוכ' דלאומכו הוי ועוד נמי דמאי פריך דילמא דזה כנייתא הוי כבי עקיבא ואם כן מאי פריך זה הוי אלא דלכבי עקיבא ומשום הכי הוי מוכרו מוכר אבל לעולם אישא לך דלא ליבא דכבי ישמעאל דמכרו אינו מוכר' ועוד דאי תימא דלא הוי כבי עקיבא קשה דסתם כנייתא אתי כולהו אפילו דכבי עקיבא ולא מנינן למישר אלא דהוי כבי עקיבא ואם כן קשה מאי פריך הגמ' כו' וכו' :

דיבור המתחיל איבא בנייהו דלכבי ישמעאל אין קדוש ובכנו וז"ל ואמאי וי"ל דלמאי דאמר דאמר למישי' אלא דהוי כבי עקיבא ואם כן קשה מאי פריך הגמ' כו' וכו' :

דל' לח

דל' ככ"ג רש"י

ע"ג

הירושלמי מביע

לחרטובא ולהיה

לט

היא ידעיה הוא וצלו נתלן כבד וזה מחוקק בה נמי והילך
בשופה וז' למה הלא כל א' ואלמד בריך להביא דליה על שביד כבדו
ואם אין לו דליה אין להיב לחביו שנועה ופירך אי' אומר
בשלא רבין התם דלא תפסי בה תרוביה אלף בלא בחוק' הא'
לג' אומר רבין הש'עה דכה"ג הוא ליה אידך מוגי' מחבדו אבל
קלן דתרווייהו תפסי ליה ואי' סתלקת ועדיין סתעמטין בה שזה
אומר כול' טלי' ובחוקתי וזה אומר כ"ט' ובחוקתי אין כולן פוגיא
מיד חביו משט' דלאו בחוקתו משט' היא ולא בחוקת האמר
הילך חולקין בשנועה כך פירש מורי הר"ם כ"ו' ובכון הוא :

ואיכא לטיקא אשטתין היכא אטיקא דמתניתין נדליבא
ודאי נשאי' הא בין ל כן בין ל כני יומי יומי הא
נדליבא ודאי נשאי' לרבי יומי מונח הכל ולרבין השאר יחא מונח
משום דלא ידעי' לשון וותביה דהא שתייתין סתמא קאמר
ושלתא פסיקתא קתני כל שטייה אדוקין בה יתלוין לא שני
הכא ולא שני הכא ועוד דהא אומר רבי יוחנן לקטן שנועה זו
תקנת חכמים היא כתי' שאל יחא כל אחר וי' הולך ותוקף
בשלטנו של חכמו והולך ותוקף שאל כדון ששטע ומתכוין לגוול
ואפי' במקום דליבא הוואה כלל' אלף שידוע ליה ש' מה
תוקף בה שאל כדון והיינו דאקטיין עליה וימי' מנו דחשיל
אשטו' חשיד אשנועתא וי' תוקף משום הוואה קאמר לא
חשד דאשטו' אלף דרמיין שנועה עליוה כי היכי דלודי דלפרש
מהוואתו וש' שתינים דודאי תתני' בכל ענין היא וכדשמשע
לן כותיה והא דאוקימתא מתני' הא בין לרבין בין לרבי יומי
בדליבא למישר שתינויהו בהדי הדדי אגבהוה דליבא ודאי נשאי'
לשטתין דשקאה הוא דאוקימתא לה הכא דשון דשקאה ליפא
דכישות שליט' יומי' סבר דיד שליט' ביד שניהם וכי היכי
ודאי נשאי' אומר יחא מונח וכולה הך פוגיא בין לרבין בין
בדרי' לפוס עשמה היא והיינו דלי' אלף מאי רבין כלל' לפוס
עשאר אפילו רבין לא איתא דכיון דמה שהוא ביד ג' כשון
דתיש' בו דמי ליפא בתתני' יחא מונח דהא אומר רבין
השאר יחא מונח ומתני' כמי בשאר דמיא דמפקא הוא דדוק'
מהדר לן יחיו דרבין לא קשיא ליה דלא דמי דתתם הוא
דאמר רבין משום דהיא שנה דחד מינייהו הוא מהדרי' כמי אין
לדידיה לפוס עשמה דלרבי יומי כמי לא דמי משום הווא
עשמה גופא דקאמר אינו לרבין דלף לרבי יומי כיון דאשט'
דתינויהו בהדי הדדי אגבהוה וליבא ודאי נשאי' ולא קאמר לו
היכא דליבא ודאי נשאי' אלף איבא דשתייתין בכל ענין הוא
שלתא פסיקתא קתני וכדני' יוחנן לקטן שתייתין דתקנת
דלא כן נסס ולפוס האי' עש' דרבי יוחנן אשט' דאיתא
שתייתין בין רבין בין רבי יומי דע"כ לא קאמר רבין
השאר יחא מונח אלף כמה שהוא בשנות אחר שאינו כדון
להווינו מידו אלף בענין פגואר וכדאמר בחוקת הנתי' כההוא
דכדא והלכתא אלף בענין פגואר וכדאמר בחוקת הנתי' כההוא
כמי לא קאמר הכל יחא מונח אלף כמה שהוא בשנות אחר
כדיון לחין להווינו שנה זה מידו אלף בדכד כדור אחר
שהיא הכל מונח משום קנאס' דרמיא כי היכי דלודי אבל
כמה שטייהם תפוסים בו אשט' דלף רבי יומי מודה אשט'
דאיכא ודאי נשאי' דלא אומר יחא מונח דמה שיתפוס בידו
אין מהדי דודיה הוא וכשון דפסיק דמי' וככה"ג לא קניס
רבי יומי דשן דרין הוא שיתלוין והיינו דשתייתין לקטן וכי
פאחר שזה תופס ועומד וזה תופס ועומד שנועה זו למה
כלומר אשאי' אין חולקין שאל בשנועה ומהדרי' דשנועה זו
תקנה חכמים היא ומשפט דבלוה טודו בה וכדאמר אפי'
תישא שמונח שנועה זו תקנת חכמים היא ולקטן כמי
אמר רב' שנת אחר לך שתיני' תקנת חכמים היא ול' תני'
אין תקנת חכמים היא אלף שנועה דאשט' דחולקין איתא
חכמים היא בטעמיה דר' יוחנן ולרבי יוחנן ודאי ליבא הפס'
בין ודאי נשאי' לליבא ודאי נשאי' ולעולם חולקין וק"ל הכי ודלא
כסוגיא זו דאשתמה לדעת המקשה וכדכתיב וכן נראה דעת
הרב אלפסי שהביא משתינו כוונתה ולא בתב' סוגיא זו
בלום וי' איכא הפגעה בין איב' ודאי נשאי' לליבא
ודאי נשאי' הי"ל לכתבה כד' ללמוד טענה דכדאיכא ודאי

אפילו תישא שמונח כי קאמר שמונח היכא דליבא דרבי
דשטו' פג' ו' דרבי דשטו' חסון כים חס'ם
יפגע זה טלף כדון אהה פחסו מוון ואם הפגשו טלף דין
בשנא זה חסר ולד פרתו כלומר לאסוקי מנייה דלא קא חסר
משום ולאסוקי מקח וממיר דהא מהדר ליה דמי' וכדאמר לעיל
ואין פי' שחור משום דקשיא ליה הא דאמר כפ' חוקת זה אומר
טל אבותי וזה אומר טל אבותי אשט' רב נתן כל דלי'ם נבר
ואקשי עליה ומאי טע' מהשתלף פנה בחסור ולדה זה אומר
בישתי ילדה וזה אומר נשתי ילדה יהלוקו תס' איכא דכח'
דשמונח דמר ולמר כלומר בהשתלף' אלף הכא כל' כדכד נתון
ליבא דרבי דשטו' דאי דער לאו דמר ולפי מה שפ' רש"י ו'
התם כמי איכא דרבי דשטו' דחוקין זה טל' טל אבות ו
בתוכה הא איכא חסון כים לגבי אידך אלף הכון כמו שפי'
בנינו שטו' ור"ם ו' טהם פי' דרבי דשטו' עקר תביעה
חסון כלומר טהם לו בה' עיקר תביעה וחוקה בלא שחלוקת כגון
השתלף' פנה בחסור דשוכר אית ליה חוקה גמורה דשלו הית'
קודם לכן ולקוח נמי אית ליה חוק' גמורה דשלו היא
עכשו והכי הדבר ידוע לו אבל בארע' דרב נתן ליבא
לחד מינייהו חוקה גמורה בלא מהלוקת ומתני' נמי ליבא
חוקה בלא שחלוקת ואפי' תתני' חוקה גמורה בידו איכא
חוקה כבולה מיהא ליבא חוקה ובתרגום ירושלמי מדי' תקששו
מן ידיה תדביכיה . והא דאמר ולא ק"ל הוא ח"פ ולא
ק"ל הוא ומה התם דליבא דרבי דשטו' למר ולמר כלומר
טל' לכל אחר דאמר ומה שרם עיקר תביעת ממון ושומת כ' איכא
למישר דבולה למר או כולה למר ואפי' אחר שומם חולקין
בלא שנועה אף על פי שידוע אינו עשיר ממון לא' מהם
הבא דליבא דרבי דשטו' כלומר הכא דליבא ליה עניייהו עקר
תביעה וחוקה ומשמת כ' איכא למישר דתרווייהו היא ואם אהה
חולק בנייה אשט' ש' אהה שפסיד לחת' מהם אלף חולקתן
איתא כדון לא כ"ט דאיכא למישר דחולקין בלא שנועה . הא
דאקטיין ליפא שתייתין דלא כרבי יומי' כאפי' כפשה היא כבי
מדריא ולא מקשה לה חבר דמיקוה תתני' אלף בלא דין נס'
דכיון דבין לא קשיא מדי' דשתייתין אשט' דליבא נשאי' ורבי
יומי' לא קאמר אלף היכא דליבא נשאי' אלף כאפי' כפשה היא
דחוקה לה שתייתין ושון דסדר לנפשא סדריניהו לנלבו כדאיתמרן
בני מידע' והא דאמר דאי רבי יומי' הוא אומר אם בין מה
הפסיד הישאי' אלף הכל יחא מונח ולומר דהבא נמי הל"ל יחא
מונח אפי' דלפי טענתם אינו מפסיד הנשאי' שהכי כל אחר
ואחר אומר שנועה טלו ומי שון לו בה בלוס לא הפסיד אם
היא מונחת אפי' כיון דרבי יומי' קניס לתרווייהו התם משום
נשאי' הכא נמי אית ליה למישר יחא מונח כד' שאל ידעת
כמיא שט' אהה אומר יתלוין הכי הנשאי' שסתבר ואקשי' ואלף
מאי רבין והא אומר רבין השאר יחא מונח משום דלא ידעי'
לשון כותביה מתני' כמי בשאר דמיא דמפקא הוא ומהדרי' היא
נאי' אפי' רבין התם דודאי מד הוא שנה דחד מינייהו הוא
ואם אהה אומר יתלוין אהה שפסיד לא' כודאי כמי היא דאמר'
רבין יחא מונח אלף שתיני' דאיכא למישר דתרווייהו היא דכהדי
הדדי אגבהוה אומר רבין פלגי' בשנועה דאשט' דחולקין איתא
בדין אלף אי' אמרת רבי יומי' ומה התם דליבא ודאי שנה למר
ומנה למר ואם אהה אומר שיתלוין ויטול זה מנה זה שנה
איתא חלוקה זו שידוע כדון ואפי' אומר רבי יומי' הכל יחא
מונח משום דקניס לנשאי' הכא דליבא למישר דחד הוא ואם
אהה אומר יתלוין שט' אהה שפסיד לחת' מהם ל' כ"ט דאיכא
למישר יחא מונח אפילו תישא רבי יומי' דמי' התם ודאי
איכא נשאי' פי' וכיון דליבא ודאי נשאי' משום קנאס' דרמיא
כי היכי דלודי אשתיין הכל יחא מונח אלף היכא דאשט'
דליבא נשאי' דלף דתרווייהו בהדי הדדי אגבהוה משום כך

עני

נשאי'

פגוא

חודשי בבא מציעא

להריטבא ולהיא

הק מרדכי

רשאי למסור לו שנועה ועוד דודאי שמע דקל וחומר להחמיר עליו הוא ולא
 להקל ולפי' כן' וק' אחר מיקל עליו דאי' לאו קל וחומר היה נוטל שכנגדו
 בלא שנועה דכך תאמר ומדברנן בשבע ונוטל ועתה כשאתה דן קל וחומר בשבע
 ופטור אלא דואי הכבוד במו שפי' . והא דתמיר און אדם מצינו כפינו בכל
 חוב פ' ר"ז ל' דאין אדם מצינו פנ' וכפינו כל' שנאלו חסד להלות לו את
 פלו ולפי' דכינו נפקדין שלא גמלו חסד מעו' ועעיו הוא ופי' נכנס בכל
 חיוב שנועה וכן כתב הרב ו' בפי' הנולד וכיני' מסכת סנהדרין ואין פ'
 סתור כלל דכהנה מקומו מוכח במסכת שנועות דבוסר בכל נפקדון סתור
 ולקמן גבי האי דעיא דהו' מסרי ליה חיותא בכל יוסף כשהדי' אלא ה"פ אין
 אדם מצינו כפינו כפי' ב"ח איהודע האמת כמורה ופי' זה אף כופר בכל נפקדון סתור
 פטור וכבר הארכתי בזה בנטיין פיק היקרון וכשנפשות פירק שנועה דדיכין
 בס' ד' אמר ליה סמי' אל' יבנה לומר סמי' חיותא פיר' יו' ל' דהואיל וכבול
 לומר מויד הייתי ופטור מקרבן אף כשאותא איהודע איה' אלה' ה"פ אין
 ואינו סתור דמנו במקום עדים הוא חסדו ופטור לא אלה' לא יוסף ויש שפסג'
 דעמא טעם דמרתבין דכונה אי' דהיינו קאמי' לא אלה' שונג אלא סמיד
 כשהדי' איה' אלה' לא אלה' ככל' לא אלה' קאמי' לא אלה' ככל' אלה' אלה'
 מיה' חייב עליה קרבן ואיכא דכתי' פ' כ"ח איה' לו אע"ג דגשא'
 דיכין לא מתבבין דכונה עדים שפי' הבא דכתבין או איהודע אלו ואלו
 שיה' עמו איה' איה' וכמו שפיר' יו' ל' א' ל' א' כ' ל' ל' עמא דמה איה' כנה לומר
 סמי' הייתי אפי' בלאו הבי' כיון שהיה יוסף איה' אלה' למייר דאי' ללו הא'
 דעמא היה איה' איה' כיון שהבי' איה' איה' ב' למי' או יהודע אלו קיבא ביה
 דעמא איה' ל' להסתק דאל' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 דיה' או יהודע אלו ולקמן איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 פ' עמא יוס' משה איה' ל' דך' איה' ליה מיה' דהא איה' כפי' אמר סמיד
 הי' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 דך' ל' איה' דל' איה' דמנו לפי' וטעמה איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 טעה דאיה' דמנו דמני איה' עמא דיה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 דהיי' קאמי' לא איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 למייר הכי מייב' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 לא טעה טעמה יבנה ל' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 ובי' הי' דאיה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 ואע"ג ד' ל' רבין עדים מצינן איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 ד' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 כהודא' דיה' תלי' מילת' ד' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 ל' מיה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 דבי' הי' דמני' ליה קרבן מקל וחומר הכי כפי' מייב' חומש מקל וחומר איה'
 מה לפיו שכן אינו בהכח' וכוהו' פ' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 ונא' עדים והכח' ומה איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 יוס' או חמת שפיר' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 שפי' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 שפרעתי' לא אתן לו אלא ע' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 דיהודאתו ב' ד' פ' עדים דמי' והא דאיה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 דיה' ל' כידך והוא איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 דנכנס ונוטל ונודה מהנה מכי' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 שפי' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 טעון ויעט' פ' ו' ש' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'
 איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה' איה'

לענין
ר

דך
ל

הילך

חירושי בבא מציעא להרשב"א ולה"ה

מא

למנוחיה דמטע דמטעא שמוס לאי לאו הכי אינו נכנס ובע"פ שהיא מקדון וכלא
 רבתי רמ"א דכתב דבזכר בכל במקדון חייב דמפני פניו הוא כיון שלא נמלחסר וכבר כתב
 רמ"א כולל כלל ולדרכי שמוס יש לו בה חזיון ואיכא למי' דשבו דהכינה שלי' מתוך
 האגר מחולט דמטעא חבי ולא יתר אע"ג דאמר לרבניש ערע ליה לרבניש סבו' זו תק'
 גמ' שלל יא כל א' וא' הולך ותוקף בשלמל של חבירו ואומר שלי הוא אבל כההיא דרב
 הול' אליה גבר לביא לתקוני משו' האי טעמא דהא פרישא דהתם ה"ט דאמר כל שלי'
 וכו' חבי' שאין תפוסין בה וכיון שאין לאחוס טעמא יראה אד טמונו טל חבירו בסמ"א ויאמר
 של הוא דמילת דלא שכיחא הוא ועוד דהתם כיון דלא מודקקי' לו לאשכנעיהו וכלל סנו
 דאמר אמוסו חשיד אשכנעיהו לא אמרי' ואיכא למידק והא סתמי' היא בהדיא דענו דחשיד
 אשכנעיהו חשיד אשכנעיהו לא אמרי' דתקן כל' הכ' נכנסין היא' מהם שמעך נקיביש וטולה ברכיה
 והכי יוסי' ומרי' טעמי' שכנגדו' ונכנסו ונעלו' נמי אמר תלמי' בעד' שהוחזק פסקו
 על ההוא דעמי' אמ' לטענת גזול' הוא ואפ' נמי' ות' ד' לה' לרועהו אסתם רוע פסול ופי' הגזול
 נמי אמר דהבזכר במקדון נכנסה עליו גזול' והקביל טמוס בפניה ואיכסל ליה לטעמו ותכנו'
 גזול' דכל גזול' פסע' א' או גנב ומימי' ככ' טעמ' סתקו' אמר אין מוסרין לו את' סבו'
 דמטע' גזול' ונע' טעמא דאזכור' ק' שבע' לטק' דלא חמי' ליה לאו' דלא תשא פני מלאו'
 ולא גזול' אבל ה' טעמ' גזול' פסע' אשת' א' עכשיו הוא טמוסין בו טעמ' גזול' ולכפול'
 ומסרין לו סבו' דמטע' מתוך שחת' חמי' עליו אמרו וזה בסבו' פריש' מכלה מילתא כי חבי'
 ה' לעבד' תרי' אמוסו דהא אמוס' עבד' כמילתא' אד' ב' אמוסי' במילתא' א' לא עבד'
 יד' היכא שלל' כפסל' אבל היכא' נכנס' בידוע' כיון' גזול' פסע' אשת' ואינו מוסרין' א'
 לטעמו ע"פ' אין מוסרין' לו טעמה' דלא אמר' ה' אלא היכא' דבי' פריש' ה' ככ' גזול' אבל
 דלדמי' דפריש' ה' שכול' אין מוסרין' לו טעמ' ה' הם אשתמוטי' ק' מי' טעמי' ליה ככ' דכר
 מי' ולכל' חבי' חשיד' לחמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו'
 ומכנין' ליה טעמו' דליכא' למיסר' דלאו' חוד' הוא ואשתמוטי' ק' אי' טעמי' ליה עד' דהו'
 לאו' וכדכ' והא' דאמר' תדע' דאמר' רב' חיד' רב' אבין' למסר' דכל' היכא' דליכא' למיסר'
 אשתמוטי' ק' מי' טעמי' ליה חשיד' ליה פסול' ויהי' דאמר' רב' חיד' רב' אבין' דכופ' כפולה'
 נע' לעדות' כיון' דאמר' דאשתמוטי' ק' מי' טעמי' ליה ככ' ודאית' לקטן' כפול'
 ועוד' והא' דתמי' רבי' ח' ד' טמוסין' בני' ככ' כפי' בהקת' והודיא' במקת' למיסר' חשיד'
 חמוס' חשיד' אשכנעיהו' הא' דקטוטי' מדרבי' ח' ולא' מוסר' טעמו' גופא' פריש'
 טעמו' הא' טעמו' גופא' דליכא' כפי' גמור' אלא' דענין' נכנסה' התם' הוא' דאמר' למי'
 אשתמוטי' ק' מי' טעמי' ליה טעמו' דליכא' כפי' גמור' אלא' דענין' נכנסה' התם' הוא' דאמר' למי'
 רמ"א ב' ד' דליכא' כפי' גמור' הקב' היא' פסק' דההיא' דכפי' ליה לביא' למי' דאשתמוטי'
 חשיד' חמוסו' דאש' אית' למי' דאכנסה' חבי' דעמי' נכנסין' ב' ח' טעמ' דאש' חמוס'
 חשיד' חמוסו' חבי' וידע' אש' טעמ' א' לאו' א' דמי' מדכפר' לאו' אשתמוטי' ק' חשיד'
 דאש' חמוסו' אשתמוטי' ק' מי' טעמי' ליה סבו' מכה' ליה לנכ' ואפ' כיה' ליה ומטע' דלא' תמה'
 ב' ע' למיסר' דאכנסה' וכפר' בה' והא' טעמ' דמי' ב' כ' כפי' גמור' נע' לבי' טעמ'
 חשיד' חמוסו' חבי' וידע' אש' טעמ' א' לאו' א' דמי' מדכפר' לאו' אשתמוטי' ק' חשיד'
 דאש' חמוסו' אשתמוטי' ק' מי' טעמי' ליה סבו' מכה' ליה לנכ' ואפ' כיה' ליה ומטע' דלא' תמה'
 ב' ע' למיסר' דאכנסה' וכפר' בה' והא' טעמ' דמי' ב' כ' כפי' גמור' נע' לבי' טעמ'
 חשיד' חמוסו' חבי' וידע' אש' טעמ' א' לאו' א' דמי' מדכפר' לאו' אשתמוטי' ק' חשיד'
 דאש' חמוסו' אשתמוטי' ק' מי' טעמי' ליה סבו' מכה' ליה לנכ' ואפ' כיה' ליה ומטע' דלא' תמה'
 ב' ע' למיסר' דאכנסה' וכפר' בה' והא' טעמ' דמי' ב' כ' כפי' גמור' נע' לבי' טעמ'

שכונת מס' איתו שכונה שאינה כרמתי שכונה שלל פשתני שכונה שלל סלתי כ' ד'
 פיש' לאו' שלל' פשתני' בה' דליכא' למיסר' אשת' קמי' מה' מלא' סלתי' כ' ד' יד' שמוס'
 שילוחת' ד' אינו נכנס' ככ' דכיון' בעיניה' מהר' ליה לא' משמע' להו' לאיני' ועוד' דהא'
 איכא' שילוחת' יד' כל' דהו' כיון' הניח' מקלון' ותשלילו' עליה' דלא' משמע' להו' לאיני' דליכא'
 אמוסו' בה' ובין' דאפי' טל' בו' ד' כה' א' אינו נכנס' ככ' אלא' משמע' להו' לאיני' דליכא'
 כרשות' דמה' נכסך' אי' לית' כרשות' ללא' לטעמ' ופי' חשיד' חמוסו' אשכנעיהו' סאינו'
 אשמוסא' וליכא' למיסר' דדימא' איתא' ולא' ידע' ליה' ומשכנין' ליה' פי' חבי' דמי' ליה' הא'
 ליתא' דודאי' כי' שכתב' דלא' דע' דאיתא' כרשות' שכתב' אלא' דודאי' טעמו' דחשיד' ליה'
 אלא' ש' מ' דלא' אשכנעיהו' דע' בה' הוא' דמטעמי' ליה' ואפ' אי' טעמי' אמוס' חשיד' חמוסו' אשכנעיהו'
 דאית' כמטעמי' דע' בה' הוא' דמטעמי' ליה' ואפ' אי' טעמי' אמוס' חשיד' חמוסו' אשכנעיהו'
 לטעמה' וכפי' היא' ובין' דאש' טעמי' טענת' נאכסו' ואיכא' למיסר' דבי' אשכנעיהו'
 במקדון' פסול' לטעמה' טעמת' כפי' כיון' שכבר' נכנסין' ויכא' מ' ד' ואפי' כ' כ' כ'
 לו' שכונה' מקום' אחר' דכיון' דליכא' אשכנעיהו' חשיד' חמוסו' אשכנעיהו' וכל' אכל'
 דלא' נכנסין' ושל' לטעמ' כל' אותו' מקדון' לא' נכסל' דעמי' לא' נכנסה' עליו' גזול' דאינו'
 אלא' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו'
 פריש' מכלה' מילתא' דכ' אשכנעיהו' לא' עבד' כמילתא' ליה' ודכתיב' לעיל' איני' אשכנעיהו'
 טעמ' מלה' יט' ש' לו' עליו' פי' אפי' איתא' למי' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו'
 אשכנעיהו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו'
 דלא' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו'
 של' חבירו' ככ' היא' אלא' דמי' שלל' היא' הולך' ותוקף' טעמו' מלה' הולך' ותוקף' כעלמון'
 א' ה' נכסל' כלל' שכונה' כלו' מה' נכסך' אי' מלה' יט' ש' לו' עליו' נכסל' כלל' שכונה' לנכות'
 טעמו' דאש' כ' ג' דליכא' עמי' ש' טעמי' אשכנעיהו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו'
 שכתבין' ליה' טעמו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו'
 אשכנעיהו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו'
 ש' חבירו' ככ' היא' אלא' דמי' שלל' היא' הולך' ותוקף' טעמו' מלה' הולך' ותוקף' כעלמון'
 א' ה' נכסל' כלל' שכונה' כלו' מה' נכסך' אי' מלה' יט' ש' לו' עליו' נכסל' כלל' שכונה' לנכות'
 טעמו' דאש' כ' ג' דליכא' עמי' ש' טעמי' אשכנעיהו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו'
 שכתבין' ליה' טעמו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו'
 אשכנעיהו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו'
 ש' חבירו' ככ' היא' אלא' דמי' שלל' היא' הולך' ותוקף' טעמו' מלה' הולך' ותוקף' כעלמון'
 א' ה' נכסל' כלל' שכונה' כלו' מה' נכסך' אי' מלה' יט' ש' לו' עליו' נכסל' כלל' שכונה' לנכות'
 טעמו' דאש' כ' ג' דליכא' עמי' ש' טעמי' אשכנעיהו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו'
 שכתבין' ליה' טעמו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו'
 אשכנעיהו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו' חשיד' חמוסו'

ו
 חשיד
 חמוסו

חירושי בבא מציעא להריטבא זלחה

בבא מציעא דכלל הכא דתפסי בהו תניויה והלכו שותק חל עליה הקדש באלו הוא כלו בכמותו
 ומסוואתא מיני כספומא מקריקין עיקרין וכדאסיק' במסאכתא ביון דלא תפסי לה חד
 גבר דאיכא למימר נמי דמיני אקדשה דלאו בכמותי אחר הוא ובשעתא שהא מקדישה
 והלכו שותק באלו הוא מודה שהיא שלו הוא והוא שעתא כמותיהם היא וב'ס' אי אכס
 דהשתא קס' ד' כנסתומא מטלטי' עסקי' דמייני ביון דתפסי בה תניויה דמיני ובעלת
 דחיא' דטעמא דבכור לאו מטום דחיא' תקבולין און מוניאין אותו מידו דבבא מציעא
 קאי ובי חכמי המש' האכנה קאי דלחיה הוא מוניא' דבבא מציעא דמיניא קאי וטעמא
 דאסוכין בגיזה ועבודה מטום דקדושה הבא' פאליה שאני וכוו סהוכין ובה לומר דאס
 תקפו כהן מוניאין אותו מידו דהא דהקדשה משמט וכותיה דכהן דתפשו בעיין אבל
 השתא דאמר דאס תקפו בהן מוניאין אותו מידו ע"כ דקדושה דידיה לאו מטום וכווא
 דכהן הוא לא מטום דקדושה הבאה פאליה שאני. ואל' רב תנניה לבבא תניא דשטת
 לך בלו' דאס תקפו בהן מוניאין אותו מידו דבבא מציעא קאי דתניא דהשתא
 כבכסין לדידיה דהתעשר ומפוטרין לקמי' דלאו ספק בכורות קאמר אבל ספק מדיון פטמי
 חמוריס וספק מדיון פטרי חמור הוא ספק פטרי חמור דבבא מציעא וכווא הנה קרי' פטרי
 פטרי חמור ומ' פטרי חמור להפקיע דפטרי חמור אסור בבאהו וכדיוו סותר ומולי'
 נמודין הוא ואפי' דאס מדיון פטרי חמור הוא לשיכאל דכיון דשפק הוא לא חשיב ממוכוס
 לכהן אבל ספק מדיון פטרי חמור דממוכוס של ישראל חזי' ונפשי דבשאר בהמות על
 כהן אלא מטמוני ישראל וכיון דממוכוס של ישראל חזי' ונפשי דבשאר בהמות על
 והיינו דקתני הספקות כבכסין לדידי ונפשי ולא מטום דקאי אלא שכן ספק ספק
 כמעט אלא אפי' דאס מדיון פטרי חמור שהוא של ישראל כגון ישראל שבו לו' ספק
 חמורין דאין דתוק ביתו שנפלו לו מטמיא אפי' אמו וכוואו אפי' אמו כהן כגלו לו
 מיניא חזי' חמו' ישראל ששאלו זה מספקו ואלו נבדל דאיתא' כבכסין דבבא מציעא
 דודאי' מדיון פטרי חמור כוסם שהא שלו חזי' כמעט כהן אס' כהן גנובין פטרי חמור
 כהן מוניאין אותו מידו דאס' ס' דאס תקפו בהן און מוניאין אותו מידו דהא
 כבכסין לדידיה דהתעשר כנפשו זה פטרי חמור כהן אפי' כהן אס' יבא פטרי חמור
 לדידיה דאס' דאיכא דתפקו בהן און מוניאין אותו מידו והכל ה' דבכסין
 לדידיה דהתעשר מטום דמייניא ליה ליה זה הוא בלו' כהן דדידי כהן גנובין שאין כליון
 להנתיק עס אחרות הליך אינו פטרי חמור כממוכוס של ישראל דמהנפשי אי בר וכווא
 הוא שפיר קא מטעם ופי' לכו דבכסין זה פטרי חמור כממוכוס של ישראל דמהנפשי אי בר
 חמוריס דמייניא סיעתא מיניה לרבה ס' דאפי' כהן דאיתא ליה טפי בגונן עסקיין הליך
 כגלו זה פטרי חמור כממוכוס אס אינו כבכסין לדידי אלא זה הוא וס' יבא פטרי חמור
 דהנה האס יבא פטרי חמור כממוכוס אס אינו כהן דאיתא ליה טפי לא כפטרו סתרי דאס
 היה לבכסין עס אחרת כגנובין אבל אס יבא' כבכסין דמייניא ליה טפי לא כפטרו סתרי
 של כהן שאותן שיבאו כפטרו כממוכוס הראוי וכדלקוחן הדרי חמור פטרי חמור כממוכוס
 ודאי' שפיר איכא למיפטיט שההא דהשפקות דאס תקפו בהן מוניאין אותו מידו מטום
 דממוכוס של ישראל חזי' עליה ולאו שטמיה דכדי' כממוכוס דאפי' לאו דקדושה הוא וס'
 ליה אלא זה הוא אלא מטום דגויות הכתוב והוא כלל ספק לאור פטרי חמור הוא וס'
 דאס תקפו בהן און מוניאין אותו מידו מטום דמייניא ליה לכהן דדי' בגויה השתא
 דתני קפ' און המוניין לתבון כלן פטרי חמור פטרי חמור כממוכוס של ישראל דמהנפשי
 של הגיט' קפ' אחר מן המוניין לתוק דדידי ואינו יוכידין כלן פטרי חמור כממוכוס
 בין אותן שבדידי מטום דמיון. הכאיו פטרי חמור וכוואו דאס תקפו בהן מוניאין
 זה העורב כבכסין דאס' יבא פטרי חמור כממוכוס הראוי וכוואו דאס תקפו בהן מוניאין
 ככסין הוא אותן שבדידי מטום דמייניא ליה לכהן דדי' בגויה השתא
 ספק זה כתבון כפטרו כממוכוס הראוי כממוכוס כדי' לישלם עליה דכל שכתב דדי' כדי'
 להשלים חף על פי שלם השלים כפטרו כממוכוס הראוי ואפי' מתן אותן שבדידי אותן
 כפטרו כהן און שבדידי מקודש לכל כדי' להשלים וכוואו דאס תקפו בהן מוניאין אותו
 כהן מתעשרות כממוכוס כממוכוס הראוי ופי' אס יבא כממוכוס לא נתקנו אלא אותן
 לכני נתקנו כממוכוס כממוכוס הראוי אבל אותן שיבאו אחר הספק לא נתקנו כממוכוס
 אס יבא פטרי חמור כממוכוס הראוי אפי' אי בר תובא הוא שלם יבא נתבון ספק
 קאמאר ופי' לא בר תובא הוא שיבא בתבון אפי' אי בר תובא הוא שלם יבא נתבון ספק
 יודמן קי' יהו כלן שתוקנין ואפי' אס לא יודמן קי' מ' אותם שלם יבא נתבון ספק
 נתבון כממוכוס וכיון שכן מטום שנתקן מה שאמאר לתקן חמורין כלם בלא כלום ופי'
 דקאמאר ופי' לא בר תובא הוא מטום דמייניא ליה לכהן דדי' בגויה השתא
 כפטרו כהן און שבדידי מקודש לכל כדי' להשלים וכוואו דאס תקפו בהן מוניאין
 כהן מתעשרות כממוכוס כממוכוס הראוי ופי' אס יבא כממוכוס לא נתקנו אלא אותן
 לכני נתקנו כממוכוס כממוכוס הראוי אבל אותן שיבאו אחר הספק לא נתקנו כממוכוס
 אס יבא פטרי חמור כממוכוס הראוי אפי' אי בר תובא הוא שלם יבא נתבון ספק
 קאמאר ופי' לא בר תובא הוא שיבא בתבון אפי' אי בר תובא הוא שלם יבא נתבון ספק
 יודמן קי' יהו כלן שתוקנין ואפי' אס לא יודמן קי' מ' אותם שלם יבא נתבון ספק
 נתבון כממוכוס וכיון שכן מטום שנתקן מה שאמאר לתקן חמורין כלם בלא כלום ופי'
 דקאמאר ופי' לא בר תובא הוא מטום דמייניא ליה לכהן דדי' בגויה השתא
 כפטרו כהן און שבדידי מקודש לכל כדי' להשלים וכוואו דאס תקפו בהן מוניאין
 כהן מתעשרות כממוכוס כממוכוס הראוי ופי' אס יבא כממוכוס לא נתקנו אלא אותן
 לכני נתקנו כממוכוס כממוכוס הראוי אבל אותן שיבאו אחר הספק לא נתקנו כממוכוס
 אס יבא פטרי חמור כממוכוס הראוי אפי' אי בר תובא הוא שלם יבא נתבון ספק

דל' דל' דל'

ס' ס' ס'

ס' ס' ס'

ס' ס' ס'

ס' ס' ס'

ס' ס' ס'

ס' ס' ס'

ס' ס' ס'

ס' ס' ס'

ט

כמותו

ירושלמי
ה
ה
ד
ק
י
ז
ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל
לא
לב
לג
לד
לה
לו
לז
לח
לט
מ
מא
מב
מג
מד
מה
מו
מז
מח
מט
נ
נא
נב
נג
נד
נה
נו
נז
נח
נט
ס
סא
סב
סג
סד
סה
סו
סז
סח
סט
ע
עא
עב
עג
עד
עה
עז
עח
עט
פ
פא
פב
פג
פד
פה
פו
פז
פח
פט
צ
צא
צב
צג
צד
צה
צו
צז
צח
צט
ק
קא
קב
קג
קד
קה
קו
קז
קח
קט
ר
רא
רב
רג
רד
רה
רו
רז
רח
רט
ז
זא
זב
זג
זד
זה
זו
זז
זח
זט

חורשי בבא מציעא

להריטבא ולהיה

מב

הא דמקומו דהוה מנינו רבונא לומר ביוצא דהתם אף על פי שקרא לט'
קדוש מאליו אבל כהן שמניח זה יבא י' דמתם כל ההשבון כיון שאינו
לזולו לעשות והא אין לו דין י' אלא הוא ראש השבון עשייתו האחרים וט'
בפטרנו כמנין הראוי ה"ה אם יבא באמצע שהוא מביט אותו השבון עד י'
ומזינן טון שהיה אלא סבול לא בתקנו אלא אותן שיצאו קודם המנוי אבל
אותן שיצאו אחר המנוי עדי' לא תקנו אבל כל העשיית כלן בתקנו ושיהו
אם יודמן עשירי בתקנו כלן וכדכתיבנא וט' אף על פי שנתקנו אלא
להקריב' במעשר דבמה שהיה כל העשיית ספקות הם אלא יצאו עדי' שמתעבדו
ויאלו במוטן לבעלים אלא מאי אית לך למעבר בלא מאי אלא כשאינן מעשיין
אותם ד' ודאי אמר דמתבא ולא אמר ספק ה"ה הלא דהסתקוהו אף איתא
דספק ה"ה אף הוא מוטו מן ה"ה אלא לאו הלא היו נכסין ליה' להתעבד
שבו דלאו ספק כינהו אלא מוטן נמוך של יצא אל ה' הולך ודאי אף תהי
בת מוציאם אותו מידו דכחוק יטאל קאי וכן הלכה . אכל בעיין
דתיקפה א' בפניו וחטיתו ולבסוף צוה איפסיטא ומהו י' מדאמרינן אף דקא
צוה מאי ה' למעבר ומביאין אותו מידו וכן אף תיקפה בתן מביאין אותו
מידו מעשיין מיה דכל היה דמעביט לן מילתא בנמרא בדברי ממונות ולא
איפסיטא דקאי להוציא לתבוע אף תיקפה בפניו . או בפני עדים . מקמי'
מיניה הובא דאיכא חוקה דמוט' דחוקי' ממוכ' בחוקת מדיה דהיינו טעמא
דאף תיקפו בתן מביאין אותו מידו . מוט דאיית ליה ליש חוקת מוטן .
וזיבא למידק מהא דלמדנין בכתובות ספק האשה שנתאמלה ונעביד קמי'
בתולה וקמי' בעולה אף מעבר כלל . ובקריא ומזינן דתפסה מאתי' ואמר'
בתולה נשאתי והיא דלא איבערן קמאי' אתנסו' הוא דאתנסו' אלא
אע"ג דזויה בחוקת בעול אף מהיית לה תפסה והיא תפסה לא מקמי'
מינה . וי' דלא קשיא דהייא כשתפסה שלא בעדים ונאמנת לומר
דבתולה הייתי ואתנסו' הוא דאתנסו' איהא נאמנת משום מנו ומביאין מידה
היבא שהעבידו לכניה חביית פתוחה איהא נאמנת משום מנו ומביאין מידה
דדבריה דבעולה היא וה"ל כמנו במקור עדים . ותו איכא למירק
דלאמרי' התם בגמ' העדים שמתכו בתן דיינו הוא והו' החתונה על השטח
מתו ובאו ב' ארסי ופארו כתב ידם הוא זה אבל אנסוס היו בו' ואם כתב
ידן יוכא מעקום אחר אף באמנין ומקשיא אין באמנין ומגבי ביה אמרי' וב'
בינה ואם קאיא דחוקי' ב' לכהדי' ואוקי' ממוכ' בחוקת מדיה דבעול
דכתי' דכ' שטיא וה' בחוקת מי קאמרי' אף בחוקת הלהו שהעמות בחוקתו
אם כן היכי קתי' אין באמנין ודאי באמנין גשומים הם אלא ודאי בחוקת
שמהו קאמרי' ולא לאמנין ביה דהא ב' ב' ביבנהו אלא דאי תפס ודאי
שפקינן מיניה ובמאי אף תפס שלא בעדים פטיש ומאי קמי' ועדי
ברישא כמי דאין כתב ידן יוכא מעקום אחר דכאמנין ומפקינן
מיניה דבתפס שלא בעדים ואם כן אמרי' מפקינן ומאי אינו נאמן לומר
דהיי וכן אית ליה גביה דנהי דטמרי' חספא בעלמא הוא ל' יהא אלא
בתוכו מנה על פי ל' מהויתו כמנו דאי בעי אפר אין לך ביד ובלא אלא
לאו ודאי כשתפס בעדים אלא דאף על גב דאיית ליה ללהו חוקת מוטן
ודכרי' ספקי' תפס שמהו אין מביאין מידו וי' דהייא במי כשתפס שלא
בעדים והייא פדסה הכא' ר' וז' את כן מאי קמי' וברישא אמרי' מפקינן
מיניה י' דה' דמפקינן מיניה משום דהתם מימי' כשתפס חמת טמו וז'
וכיון דטמו זה איכסיל ליה בהעלאת עדים אינו נאמן בשום ענו וה'ל'
כמנו במקור עדים אלא כשפסא לא מפקינן מיניה אף על פי שנתפס ומשום
דהיי ותמי' ספקא דלרייתא ולא מקמי' דמילתא מחוקתה אלא אמרי' וז'
היבא דקיימי לוקמה דהא לא קיימא לא כמנו ד' וב' ספקא דאורייתא אלא
במ' ספקא דרבנן אבל מדי' מוקמינן מילתא מחוקתה דכי ספקא דב'
ד' אין ופטינו מ' ספקא מדרבנן ומרבנן לא מפקינן מילתא מחוקתה ד'
דקא גבי אפסא אבל לא כמנוהו וכדכתי' התם כס' ד' ואמרי' התם
מילתא דעבידא לאמנין ולא מהייא תפס' ולא מפקינן מיניה ובדומת
לקמן כ' ה'
דעבידא לאמנין הוא משום דרוב תבולת הנשאלת י' ליה קול זה אינו מחזור
דזו הואיל ואין לה קול איכא לומר דלאו בתולה היא דאתעד ליה כוכא
ובדאייתא התם ועוד דכיון שלא העבידו לפניה לאו מילתא היא דעבידא
לאמנין ועוד דאפילו במילתא דעבידא לאמנין לא
אמנין דלא מפקינן ממון דתפס אלא היבא שנתפס קתב בראש
אלא היבא שנתפס לגמרי שלא בשנות לא והייא דמר' המקבל ככה' היא
והיי' איתא התם החוז שטר מסכתא דהוה כתוב ביה שני קמא מלוה או'
ה' ולוה אומר ב' מ' נאמן פי' וקדם מלוה ואכליניה למיני ואסקי' ככ'
בגא דאמר פירות בחוקת אוכליהן עומדין ואקשינן והא ק' ל' ככ'
נחמן דאמר קרקע בחוקת בעליה עומדת ומפקינן התם לאו מילתא
דעבידא לאמנין היא כמנו דסוף עמדת עדי' השטר ועמדו ואמרו
ב' ר' ז' ומי' לא שטרמין והתם ה' מ' מ' שנתפס מתלה בראש ואף כשאל
יותרת' שני' לא עכב עליו הלוה וכיון שלא עכב עליו הלוה ה'ל' כמון
גס כן אין מביאין מידו ואפילו תקמו בעדים וכל דלית גבא אבל היבא
דתיפס שלא בשנות אפילו במילתא דעבידא לאמנין וז' לא שמענו ובדאי'
מביאין מידו ומיניה היבא שנתפס בראש ל' כבי' הא ודאי אין מביאין
מידו עביד' לאמנין בין לא עביד' לאמנין ובדומת מהייא דאמר בקמ'
הספיה

ל
ל
ל

חרושי בבא מציעא

להריטביא זלחה

מנו הכי קאמר השתא דמודיעא ליה לרמי ב"ח דטעמא דמתניתין מיהת משה
 מנו היא ולומר דאילו משה שכל אחד ואחד זוכה לעצמו בהגהתו בלכד
 ובטעמי דגמיי דאית ליה הכי והיינו דאית ליה משה מגביה מנייה לחברו
 חסד ומקא שהגביהו מנייה לא זוכו כלל לאטוקי משה מגביה מנייה לחברו
 דאי חמיניו דכל א' וא' זוכה בהגהתו בלכד ב' קנו פקת מדיעא ותרם משה
 דרבי שלום כך פירש הרמב"ן ו' ל' זכין . והא דאמר וכו' מ"ט מ' חסין
 דעלמא לאו למי דדשו דודאי לא דשו דכב' חרשיה איבא למישר טעמא .
 דרמי ב"ח כיון שכל אחד אחד לוכות בעצמו טיהא בהגהתו זכות לחברו
 וטעמא דהבא דמינו דוכי לנפטיה ובחרט פקא ליבא למישר הכי שפתח לא
 קנה כלל וזסן כי חרט דמה יקנה אלא ה'ק' מ'ט' ללא תקינו רבנן כהנה
 דלקני משה דרבי שלום כי הכי דהקניו כב' חרשיה דעלמא וכו' מפני שהוא
 אינו עושה ההגהת בלא ח'ק' כב' חרשיה וכן וקניו רבנן דקניו ופיק דהתם
 תקינו רבנן כי הכי ללא ליתא לאיבנוי אלא הכי מימי אחר פקת לא קני איבא
 חרשיה וכו' כרמי ב"ח דמגביה מנייה לחברו קנה חברו וכו' דאשר הביין
 לקמן ורובא נמי אכשר דאית ליה הכי דלא איתא לאפלוני עליה אלא למישר
 המגביה לא תפסוט והכי משה לקמן דכאן הוא דמועל אלמא דלוייה סבר
 המגביה מנייה לחברו לא קנה חברו מנייה וטעמא דלוייה דלוייה סבר
 שהיבא אלימא מנייה כו' התם הוא אחר כלה שלי איבא אגבהתה והא אחר
 בלא הגהתיה וטעמא דחלוקיה אינו משה דרבי למישר דתווייהו בהדי הדדי
 אגבהו אלא משה דלא ידעין מי מגביהו משק וזהו ליה טעמא המועל בספק
 וחולקין בשבועה כדילי יוא כל אחד ואחד הולך וקוקק בשלתו של חברו
 וכהדתייהו וכן דייקין מסופא בעי' למישר דמטעה יתירה שמעין דטעמא
 דחלוקה משה דכ' בהדי הדדי אגבהו ומשהו מגביה מנייה לחברו ולא
 משהו ספקא וכדילי דמישר שמעין ליה כפי' רש"י ו' . ויש חשקין דעל
 רבתי אית לן למישר דמישר שמעין ליה כפי' רש"י ו' . ויש חשקין דעל
 כדנעי' למישר דכ' בהדי אהדדי אגבהו דאי לאו תקשי מאי דאשקין לעיל
 בשעמא קמיתא לימא מתני' דלא בן בכס לימא מתנייתין דלא ככי יום
 ורבין וכדאוקי' לה לעיל מהק' פרכי ומיהו לבי טעמו שבתלמעלה ל'ק' כלל
 דמתני' ודאי בלאו הכי איתא בן בכס דהא אפרש בלאו הכי דליבי עליה משה דלא
 שוא וזמור שבתכנו למעלה וכן כפי' יום וכהדין דליבי עליה משה דלא
 אפר איבוי יוא מוכז אלא דבר שהיה כרשות שלם אכל במה שהוא כדכ
 ל'ה' חולקין והדיא סוגיא אליבא דהקש' אחרת וכדתיבנא לעיל אליבא
 דהקשה דסרי' ליה דטעמא משה דכ' בהדי אהדדי אגבהו הוא דאשר הכי
 ומקשה סרי' ליה הכי אשקא דהבא ספק דאשקא' הכי משה סיבא אכל
 ודאי לאו הבח היה לומר בהדיא משה פרכי וכדתיבנא לעיל ומיהו
 לדעת רש"י ודאי קשיא דמ"ל דוה אומרא יא אגבהו וזה אומר א"ל
 דאיבא ודאי יוא דאשר יוא מוכז והתם טעמא דחלוקה משה דליבא ודאי
 רמאי דאמר כ' בהדי ה' דאגב' ודאי קשיא ל'ל' לעיל דמישר מנייה אשקא
 שמעין ליה ו'ל' לדעת רש"י דה"ל ליבא למישר א"ל' שהמגביה מנייה לק"ת
 טאס יבא אחר מן השוק למחטפה מידם דלכוי בה דהתם כל אחד ואחד אומר
 אני ופתיי בבלה שאני בלבד הגהתיה ואסן בן א' מן השוק מאינה טענה זוכה
 בה ואף על פי' מן אגב' אומרי' דאפרש דליבא חזאי' דכ' בהדי הדד' דאגבה
 ואכ"פ שהא' בן לא קנו אי' ליתא דלרשי' מ'ט' און אדם מן השוק יגול לזכות
 בה כיון שלפי טעמא קראוה וכוין שאין א' יכול לזכות בה ודאי של שניהם
 היא ויכול לישבע שניהם שלו אע"פ דאסן איתא דהכי הוא לא זכו כיון דאין
 לאחד עסק בלא זכ"פ בין שניהם וזה היה גדול ומחזיק ומכאן כלומר אומר
 בהרמב"ן ג' ט' לומר מן לפי ששית ר' מ' מתוך דרכיו למדו אלא משפא זה אומר
 בולה אלא זה אומר חניה שלי הא' תנו ל' אלא משפא יתעה וכו' ה"ג אלא
 משפא יתעה דליבא למישר מנופה ומשהו דלא קאשר אלא ומהי שלי ואפילו
 הכי נוטל ואילו משהו דמגביה מנייה לחברו ה"ק נוטל והכי הוא מודה
 שלא מגביה בלא אלא בין שניהם הגביהו משהו דמינו דאי לאו משהו
 יתירה היא דמתני' במקח וממכר אלא משפא יתירה ידעין דמתני' בענייה
 ויהי דאקסי' מאי בענייה דילמא במקח וממכר וכו' מקח וממכר מאי
 למישר כלומר דהא תנא ליה רישא דע"כ משפא יתירה ידעין דבענייה לא
 הא כו' ואסיקא כפי' דקתני ואסן הוי ענייה מודים ומשפא יתעה
 מוקמינן לה כמנייה ה"ק וכוון שניהם מודים ס' הגשהו בא או שש
 עדים בכך חולקים בלא טענה ולא אחר שכל החושק מידם וזהו בה שה
 לא קראה אלא הגביה מ'ל' קנה חברו והש' כתב דכאן דייק משפא
 יתירה דמינו דוכי לנפטיה וכו' לכהדיה אכל אפרש דהמגביה מנייה לחברו
 ולא לעצמו לא זכה ואיבא דק' למה הוצרך לו לרכבא שמה יתירה דלאו
 הכי שמעין ליה לאוי' מנו מאי דתניא השותפין שגבו חייבין ולא קושיא
 היא כלל דמאי קושיא אי' תני במתניתין מאי דאי' תיה בענייה אדרב' א"ל
 בלא הכי כדאמר בעלמא אי' ל' שא' כ' חייא מ'ל' ואפילו אי' תנין לה
 במתני' לאו קושיא מידי ואורחא דתנא למתני' דמיני דדשו דהדי' כל חד
 וחד בדוכייה ועוד דמשתפין שגבו ל' מנייה למק' דשאני התם דכל א'
 וטעמא דבעתו ולדעתו חברו אכל במני' דלא אסגו אהדי' אשקא לא אמרינן
 מנו דוכי לנפטיה וכו' תכניה קמ"ל . ו' איבא למישר דלא קני
 רבין הוא דאיבא למישר מ' ולאן משהו דמגביה עדיף משהו דאדרבה
 בעינן למישר במקח דרכו במקום מגביה עדיף משהו דתפיס במקום
 אלא

אלא ה"ק מאי מספקא ליה לרב יוחאדי מי מגביה חסר מר שמואל דקנה ודאי
 מגביה קאשר דקני והיינו מטייה הילכך אי' איבא דלא קני רבין הוא דאיבא
 למי רבין דאיבא רבין למודיה לא קני כ"ס רבין במקום מגביה אלא
 ודאי ה"ט דמספקא ליה לר' משה דרכו במקום מגביה קא בענייה
 דפטייה ליה דרכו למודיה קני ובין שכן איבא למישר אי' רבין עדיף
 דקא תפיס לה או מגביה כרגלו עדיף דקא חזל פסטיה . וסייה
 לא בעי למישר דרכו קני משהו דתפיס בה בלחוד והיא מקופק פטייהו
 תהיה יותר ממגביה דאדרבה איבא למישר מאי' פטייה ליה דרכו קני
 משהו דתפיסו וכוין דפטייה ליה דממכרה אינו קונה בכסוי הגר וזו משהו
 שכן רגלו היא עומדת לאו משמע דמ'ה קני ליה אלא רבין ה"ט קס"ד קני
 משהו דפטייה רבין על גבי המה סוכד הש' הנהמה מהלכת הילכך
 אף במקום מגביה הוא סמייע וכוון שחז' תפוס בה במיניה אפרש דאי
 עדיף או אפרש דמגביה עדיף דקני הילכה מתמנה ודע לך דטעמא דרכו
 משהו הוא טעמא הוא ולאן משהו דתפיס בה בלחוד דאי לא מאי' קפיט
 מושב בקרון וגבי כלאים לא מחייב אלא במגביה וכוין דלאו מכחו קאזיל
 פטור אכל הבא קני משהו דתפס בה . אלא ודאי טעמא דמילתא משהו
 דבעינן למישר דשבי' כבוד טובע עליה הנהמה מהלכת ואף גבי כלאים
 בשביל כבודו של על שיושב בקרון שור וממור הולכין ומגביהו את הקרון
 והיינו דקא פטיש מינה הלקוח לאו רבין אלא במגביה וכוין דלאו ה"ט דאסן
 דתפיס בלאו חז' משהו דתפיסיה יושב בקרון מאי' פטור הא אולא מתמנה אלא
 שמע מינה דרכו למודיה לא קני וכל שכן רבין במקום מגביה דאי משהו
 דתפיס במקום' רב' ושמאל' דמיני' תווייהו דממכרה אינה קונה וכן תני רב
 אידי דממכרה אינה קונה ופירש רש"י ו' דטעמא משהו דממכרה מתכוון
 דוקא הוא דקני' לשטן מוכייה באדם המוסר דכל לחברו מתכוון קני דאי
 מסר ליה במס' דהוה כפי' הגר מאן מסר ליה דלקני' ומדאמר חבירו קני
 דקא מסר ליה ואמר דממכרה טעמא מגביה בעו למישר דבמגביה אפילו
 מתכוון לא קני לעולם אלא אם כן מסר למי' ל' . אבדאי אחר
 ליה לך חזק וקנה לא קנה וטעמא הוא בידם דכוין שאמר לו לך חזק וקנה
 בטחן דמסר ליה דמי ומשום הוא הדין ומסר את הפניה וכהדין
 התם נס"י . מני' אליבא דר' מ' שהתא' יושב קני' כלומר כדאשק' משהו
 ותני רבין בענייה ויבא דק' לעולם ר' מ' היא וקס"ל דרכו במקום מגביה
 קנה וכדקתני או שהיה אחד רכב ואח' מגביה ואיבא דקנייה ליה דמישר
 בקרון נמי טעמא ליה דמתמא קתני והיינו בקרון חייב בין אינה למודיה
 בין דאיבא אחר לכך מינה דקא מגביה ולאן מילתא היא דמלמא גבי
 כלאים איבא למישר דכל שהו סמייע בהלך למי' אף על גב' דאיבא אחר
 עמו דמ' אף שמתנו היא מהלכת וסמייע קתני מגביה בכלאים אכל גבי
 קנייה אפרש דמגביה עדיף דקא אולא עקר הלכו מתכוון במקום מגביה לא קני
 בעיה לא קני ומתניתין שמעין דקני' לא היא דמתניתין לא שמעין לא
 דרכו למודיה קני' אלא ולאן במקום מגביה משהו דכל הבא דרכו למודיה
 קני דייבא היא דחולקין אף על גב' דרכו במקום מגביה לא קני משהו דכל
 אחד ואחד אומר אי' קתניי כלה ואתה באת א"כ פתפת בה חה אומר
 לא כי אלא אני קתניי ברביתא ואותה באת א"כ לתפוס בה ולהכריח' וכוין
 שכל אחד ואחד מושק כפנייהו קנה הראה לקנות דייבא הוא דחולקין אכל
 רבין במקום מגביה לא שמעין מינה דאף על גב' דרכו במקום מגביה לא קני
 דייבא הוא דחולקין ומטעמא דכתיב אכל אי רבין לא קני אף על פי' שה
 תופס בה וכוון . לפיכך וטען קודם שמכרו תפס בה קנייה בעמיהו אין לו
 בה כלום דכוין דאבן תיין לאידי דמיזיח בה חוקה גמורה הראה לקנות
 ה'ל' באלו היא תפיסו' לא תפיסו' אף מסך בה סוכי והמנייה מע"ה
 וכדאמר אלא לזכרין ע"כ רבין קני אלא דאי לא קני אין חולקין דה"ל
 היא אש' דתפיס בה ברביתא כמוכזי מחירו ועליו הראה והיינו דאמר כי
 דקא מגביה לה ותפוס בה כל' ולהי' באלו היא יונאה מתחת ידו של זה
 ואידין מסך ביה סוכה דמגביה לחוד במקום מגביה תפיס' לא עבד ולא
 מידי וה"ל מגביה לחודיה מוכזי ומכרו ועליו הראה קשטע'ל דחוקתן טוה
 וחולקין קתני מיהא או שהיה אחד מושק ואחד מגביה מושק ומכיה אין אכל
 רבין לא פירו' והשתא לא מיתי' לה מספי' דקתני במדה וז' שאמר שנייהם
 קנה משהו דמטעמא ליה למשן דמתי' כפי' ימ' שאל וממנה ה"ק במדה וז'
 שאמר שניהם מוכי' וכו' מגביה דקניו רבין קנו בשאחד מושק ואחר מגביה
 ואף על פי' שאין מעשה שניהם טוה אלא לאו אית' למעוטי' רבין אלא מיהא
 דקנייה קתני מושק ומגביה דמטעמא דקא מושק ומכיה אכל רבין לא
 א"ה לערבניהו ולתיניהו פ' א' דמשוך ומכיה לא תני אלא לחסוקי' מדכי'
 יהודה לערבניהו ולתיניהו דקס"ד השת' דלאפקוי' דרבי יהודה בתיוביה
 קאמר בין בגמל בין בחמור דשניהם קבים בין במטיה בין בהגהה ואי
 אערבניהו ותניניהו מספקא נמי מדאי' אלא מדלא עבד' ותני מטעמא דאף
 למעוטי' ככוכב תבא מושק ומכיה רש"י ו' פירש בעי' ופיקו מחזור ופיקו'
 דאיבא חד חד דלא קנה חכמי' לעולם לאו למעוטי' רבין אלא לחסוקי'
 מדכי' פ' תבא מושק ומכיה ולאן לחסוקי' דתיוביהו אלא לחסוקי' חד מגביה
 בלומר דבחד מגביה בגמל או בחמור בקרון במטיה ובהגהה אכל לא
 ידעין טען טען אי גמל אי חמור . איבא דמתי' מספקא
 במדה וז' קנה סיור' דמטעמא ליה השת' דמטייה
 אלא

ע"כ

ע"כ

הדרשי בבא מציעא

להריטביא זלזיה

מד

ואל קאי אישאל אלף ה"ק במשיבה או בהתנה כקנין אבל לא בענין אחר
 ולמעט ע"כ למעטו רכוב ולא דייק מדיש מלל ערבי' משום דניחא ליה
 למידק משיב' דשפט' בהדיא וכו' ליה לא למעטו איפכא ור"ק או שהיה
 אחד מושך ואחד מנהיג מי שהיה במדור או שמר שאם היה גמל עושה משיב'
 ואם חסור ההנהגה אותו האחד לא קנה ופיר' היינו רבי יהודה איבא
 בינייהו חד גד בלושר דלכבי יהודה לעולם לא קנה בגמל אלף במשיבה
 ובחסור אלף בהנהגה ואליבא דתנא קמא איבא חד גד וקתני משיבה כחסור
 או ההנהגה בגמל ולא דעיינן סמו אלף כד מני' הו' לא קנו אלף טרף והיינו
 דתנא או שהיה אחד מושך ואחד מנהיג ואמר שאם הוא חסור אינו נקנה אלף
 בהנהגה אותו שעושה נקנה או בלושר ששאריו קנה ואותו שמושב לא קנה
 ובדכתיבנא * * * * * תא שמע אחד רוכב חסור ואחד תופס כסום כל' וכל
 אחד חסור שהוא מעלו זה ככתיבנה בה כתיפתו כסום' והקנה חסור - חס
 קנה סמו' * * * * * רכוב קני בלושר רכוב למוד קני כל' וקשי' לר' דאמר רכוב
 למודיה לא קני ושהיה אע"ג דרכוב למוד לא קני במקום מנהיג לא ידעין
 מאי דאפשר דלא קני כל' ואלא כדכרי רש"י * * * * * שכתב כן וכו' ודין דרכוב לתוך
 קני כלה במקום מנהיג פליגי וזה אינו דאכתי אפשר דמקום מנהיג לא קני
 בכל' ובדכתיבנא א"ה קני במי רכוב כסום' פירש רבי' ו'ל' אל' כ' כל' מנהיג
 ברנאו היינו דלא קני * * * * * רכוב כל' כסום' ואפילו כמה שכל בני חסור אלף אי
 אפרת כסונה כדכרינו ודאי מוס' פריכה לו וכוון שהיא כריכה לו להנהיג
 החסור דעיה עליה וכוון קנייה רכוב כסום' בלושר כמה שכל בני
 החסור כנוני בני פניא משיב' דהי' תפסו החסור ועל לו וכו' ודמי אלף לכו
 למימר דקני רכוב טפי ודקפסו ואולי דיון דכרו לא קנה לא מה שתפסו
 בידו מפני שהוא כסוף' דפסיק איהו לא קני אלף כי פניא שהוא עטל לחסור
 אבל טפי לו מאן מבי' ליה השתא חסרו לא קני לדידיה קמי' מאן דפסיק
 זה קנה חסור וכו' מוס' חס קנה חסור וכו' לא אסיק אדעתיה דבעי למימר
 הכי אלף דלכוי במתניהו יפה' שני ליה דהיו בני גמי' ויהיה הקשה ליה דתפי'
 כסום' אי אפשר דלכוי כסלמא ואל' אל' דאי אפשר למימר שרכוב כסום
 לזכות במתניהו משום דלא אפשר למיפושט ליה הכי ע"ד דפשיטא ליה דתפיס
 כסום' ולא היה אלף כמה שתפס בידו והא דקאמר כסלמא רכיב קני דקא
 מבי' ליה כן דעת לא בעי למימר דלקני אלף ה"ק כסלמא אי קנה אי עבדתו
 בשביל חסרו דקא מבי' ליה כן דעת אלף תפוס כסום' מאן קא מבי' ליה
 דלקני ושהיה דרכוב לא קני אלף מה שבאצל החסור דטביל לו דעמי' במאי
 קני ליה והיינו דמי פרוק ליה ה' קנה חסור וכל' מוס' * * * * * וזה קנה מה שתפס
 צידו וקשי' ליה רכוב כסוף קני ליה מוס' משום ההנהגות לא היה אינו
 תפוס בה ומשום ההנהגה חסרו לא דליוה לא קני למחייבי מקני' אלף זה קנה
 חסור ובי פניא מפני שהוא חסור ובדפיר' וכן פירש רש"י אלף זה קנה מה שתפסו
 בידו דכפסתי דמי וכו' ודאיתא לעיל וכו' וכו' אלף קנו לו זה ולא זה והקודם כן
 וכו' * * * * * אי ה' רכוב בעיר שאי עשאל לא קני פי' אל' כ' כל' מנהיג ברנאו
 והיינו שרכוב בעיר לא קנה משום שרכוב עשאל דקמי משום שהנהגה הולכת
 בשאול רכוב עליה ור"ל כל'ו מושב' ומנהיגה ובדכתיבנא לעיל ובשדה לא
 יפסיקה עובדיה ור"ה שהלכת משמת רכיבתו ושום הכי קנה אלף בעיר
 ופסיקה עובדיה וכו' אינו מהלכת שובל רכיבתו ל"ק שהלובה לא משיב
 הלוך אלף אי אפרת כסונה ברנאו אין לה פסיקה גדולה מו' ואסיק דמסקא
 ושכר חסוקין ואל' דרך שני אדם קניין ווי' אדם כינוי והגון שאין דרכו
 לרכוב בעיר משום דניעותו אינו בחוקים שרכובים מגייהם דמקום שרכובים
 שרוין דרך לא אדם לרכוב עס ואפילו הכוונה ואם מנהיגה ופסיקה עובדי
 דרכים לא קנה אלף אפס שהיה חסור חסונה ולא קנו * * * * * וש' משיב' א"ה
 רכוב בעיר ש"ל לא קני כסלמא כל' מנהיג לא קנה כיון שאין ההנהגה הולכת
 בשבילי משום דהיו דרכין של בני אדם להת' עומדין ורכובין בעיר ובשדה קנה
 משום דדרכין של בני אדם לרכוב בשד' ולעמוד למע' ערדס כ"כ האר"ך וזהו
 לפי שיטת' דפסיקי דהיו דפסיקי דעיינן דרכו קני בשביל רכיבתו כל' חסור הוא
 דבעי למימר דקני אינו כן ובדאיתא לעיל הילך אין פירוטם בה כסום *
 בני רבי אליעזר האומר לחסור משוך בהמה או לקנות בליט' שגליה סהו
 לקנות מי קאמר ליה קני כלומר דהא ליטב לא מש' טיקנה כבואתו אלף
 משוך בהמה או וקנה בליט' שגליה סהו אי משיב' משיבה דבהמה לא קני
 בליט' שגליה לא כיון דלא קני לה בהמה ולא מדין משיבה קאמר דודאי
 מדין משיבה לא מבעיא אי אמר משוך בהמה וקנה בליט' שגליה אלף אפילו
 אמר משוך בהמה וקנה בליט' שגליה אלא הכל' דמשיבה ככל'ו על סוכר מנהיג
 ובדכותם בפני חסור את ספסיה כדכתיב' דארכי' שדות גבובין ובמסכת
 ש"א בפרק דגבוע דאמר ואם ד' משיבה דעובדי כוכבים ומולות קנה ויון נכר
 ל' אי שד' דגבוע שמי' דהא קני אינו משיב' אלף אלא משיב' דמשיב'
 ככל'ו על סוכר קנה וכן מוכח בפ' המביע בההיא דהגבוע בים נשבת
 ובדכתיב' בפ' המביע בפ"ד ולא מפקין מקני' כבואתו דמשיבה ככל'ו
 על סוכר לא מנהיג משום דכל' בחרו וכו' היכי דמשיבה כסונה על סוכר
 לא מנהיג אף משיבה לא מנהיג והיינו עשאל דהאק את' ליה משום חסר
 ובדאיתא ואולי והא חסר מהלכ' דהא ואל' משום משיבה משום דמשיבה פשיט
 ליה דלא מנהיג חסר אינו ובדכתיב' אלף איבא היא דעשאל דלא אתי
 ליה משום משיבה משום דפשיט' ליה דקני אלף הוא קמבעיה ליה היבא דא"ל
 משוך וקנה בליט' שגליה על גבה כל'ו מדין כל'ו אי קני והיינו דמסק' ואפי'
 אל' קנה בהמה וקנה בליט' מי קני והא סוכר מהלכת היא דכל'ס' דקני שפין

חסר הוא וסוכר מהלכ' לא קני ואפילו למאן דאמר דאמר דאמר דאמר דאמר דאמר
 אחרכאי מ"ס מקרא דאם הסנה תמנא בירו מרכינן לה ודמיא דיד' בעי'
 שאינה מהלכת ומ"ס מידו אחרכאי והא הוא דקא מבעיא ליה לרבי אליעזר
 דלית ליה זכותא בהאי שאלה דבהמה אלף לקנות בליט' בלמוד ולא למידי
 אחרכאי אי שהיה או לאו משום מרכיבו דפשיטא ליה אי א"ל קנה בהמה
 משום וקנה בליט' דקנה והיינו דאקשי' ליה והא חסר מהלכת לא קני ואסיקנא
 דהלכתא בכפותא פנש' בכפותא פשיטא ליה דאי אמר קנה בהמה דקני
 בליט' אנבה וזי לא אקני ליה בהמה אלף לאקניו בליט' אע"ג דכפותא קא
 מבעיא ליה ובעיין לא פשיט' וכוון שכן אפילו בכפותא אי אמר משוך
 בהמה וקנה בליט' שגליה מדין כל'ו או מדין סוכר לא קנה וכן כתב רבי'
 דבעיין לא פשיט' ובי אמר והלכתא בכפותא אקני בהמה וקנה בליט' שגליה
 קאי וכסו פשיט' * * * * * ובדכתיב' * * * * * והא דאמר ספיה מיתא בית ודמיא דקא
 משטו ליה איבא דק'ל' מהא דאמר בספסית בתובות אנו ככל'ו וכל'ו דק' ע"ג
 פיש סהו כתב אנו אוליין והא כיחא או כפר כל' אוליין והא כיחא אלף דבלי
 ע"ג מ"ס אכיס' והאק אמר דפסיקה מיתא כית' ולאו קושיא היא כל' דאיבא
 דלא ינש' אכיס' וכו' והא דאמר דפסיקה מיתא כית' אלף גבי סוכר שאיבא
 מהלכת לדעתה לא מדיק' חסר מהלכ' והיינו דאמר דפסיקה מיתא כית'
 שאיבא מהלכת מעבשה אלף שיהו דקא משטו לה וכן נקלטה שכל
 דאשה קלטה מיתא כית' ואיהי היא דקא מבי' והא דאמרין היתה מהלכת
 כגזות רבי' ודוק להג' לתוך קלטה דמגושמת כתב האר"ך ד'ל' דמי' ר' כר'
 פשיטא ודמי' לר' לה' ל' ש' שאינו ראיות כדאמר בעלמא דאיבא דמי' משום
 היכי מייגשה ור"ה ק' ל' דכל'ו אינו קונה לו כגזות רכובים וזי משום קלטה
 ידידה מיגשה נקלטה מוחתת על דאשה ובדאמר בניטין דאפילו כגזות ככל'
 מיגשה נקלטה מוחתת בין וכו' והא דאמר דפסיקה מיתא כית' דאשה
 דכל'ו של לוקח כגזות סוכר לא קנה מ"ס היכי מיגשה הבא משום קל' ד' ל'
 דאיבא סא קא מבי' חסר אינו ק' כלום דאע"ג דכל'ו של אדם אינו קונה לו
 כגזות רכובים הבא שהוא על דאשה קונה לה שהיה י' לה כגזות לביית כלה
 על דאשה כגזות רכובים ובכל מקום שיש לו נשות להינא כל'ו קונה לו וכוון
 דלא מקריא מהלך דאיבא היא דקא מבי' קונה לה ופתגמת וכן עיקר *
 ובכתב הרמב"ן ו'ל' ש' שלקע את הבאה פירש רש"י ל' אדם אחד דעלמא שאיבא
 בעל השדה דאי בעל השדה היכי אמר רבי אליעזר וכו' לו דליבא למימר אנו
 דוכי נכפשה הא אפילו הוא עמי מוסר הוא שלל ללקט פיאה מדינותו
 כדאמר' בחולין לא תקטל עמי' לאהידי עמי' על שלו ע"כ וזי משום דהא לא
 איבא טעמא דכי אליעזר הוא מאוס דאית ליה ב' מנו דמפקר' להו
 לכפשה ומנו דוכי לכפשה ואין ספק דאי ספק כל בכפשו ואפילו אותו שדה
 שיכול לזכות לכפשו וז' ע"פ שהוא בעל השדה אלף הכי אית ליה למימר אי
 כבעל השדה היכי אמר אלף שגלי עמי' דכרי הכל וכו' ולפילו וכן משום
 דליבא אלף חסר חסר דיינו מנו דוכי לכפשה דאי כבעל השדה עסקין אינו
 יכול לזכות לכפשו דמוהר הוא על פיאה שלו ואכתי איבא ב' מנו דאי בעי
 מפקר' בכפשה ומנו דוכי לכפשה וז' אית לן למימר דבאדם אמר דעלמא
 עסקין שאינו בעל שדה ומ' כיושמי בהסכת פיאה פי' מנו דוכי לכפשה
 מרוב שהא שתבות עניים דלעמו וכו' כפיאה או לאתרים ולפי זה נבעל
 ההדה שוקמ' לה דכפשה ליבא אלף חסר מנו דאע"פ דלא מפקר' אותו שדה
 והא שוקמ' על פיאה שלו וכול לזכות כפיאה או לעניים דעלמא *
 רב דל' ב' / 3
 בחסר וכו' דאמר תרויהו המנהיג מביא לחסרו לא קנה חסרו מ"ס הוי תופס
 ל"ה במקום ח' לאתרים לא קנה פנש' אם תופס מאליו דמיא דעמי' אכל
 אי שוייה שלים לנפשו קנה ויתא דא"ב שאי מק' עסקים פועל דאי שוייה
 שלים הוא ושד' כסתי' כמי הא אמר תנה לו ופנ' ה' אמר רבנחמין דאף על גב
 דלא חסר תמלה לא קנה דמנהיג לענשו וכו' דבאותו יתד סופ' דאמר התם
 יתר כסו הה מסיק בההוא גבאי וזי שנק אדע"א ל' לא מלמיה וז' תפסה
 ביהאי אול' תפס בהיזיה פנשו כיה ד' וכך הוא כריה דרבי יהושע וז' את
 תופס לב' במקום סוכר לאתרים * * * * * ותופס לב' כג' ל' קנה אמר דאפילו
 שוייה שלים אינו יכול לזכות לאתרים ומ' במקום שלא חב לאתרים קנה ואפילו
 לא שוייה שלים דוכי לאדם שלא כפשו ולא כן כמשיבה דהא יכול לשיט' דלאו
 בעל דרכי' דדי' את דניחא דלא יכול למתבעיה אכל כיון דתפס תפס ואין זה
 יכול להוביל מידו דאין חבלו כיון שהיא חייב ליה שיה תופס כעצד והכי
 טובח משיב' לר' ב' במנהיג מביא לחסרו קנה חסרו משום דהוי כסום
 במקום שלא חב וקנה אע"ג דלא שוייה שלים ולא תישא דהיינו כמשיבה היא
 אינוהו סכל מקום לאדם ואינוהו לבעלים אכל התופס דברי שהוא לבעלים לא
 קנה אלף כשוייה שלים ולא היא דהא מביא לרב חסן הוי בתופס לב' כ' ל'
 ואמר דגריע שמי מתופס במקום שלא חבא ודאי לא משמע הכי אלף האק
 והתם טעמא משום דלא בעיין שלים ותפסה זו דאמרין היינו כמי תפסה
 שבינא בה כשטלסין קנה בלושר דאי מדי' דבר משיבה כמשיבה אכל לתפס
 בדרכי' לבעי בעיין משיבה דעלמא לא והכי טובח מהא דאמרין לקמן בעל'ו
 עליה פירש שגליה עליה שמעבידין אותה היינו ואפילו מעבידין אותה היינו
 והא תפי' אלף שמע מהלכ' דתפסה כעין קנייה בעי' ובדכתיבנא כ"ל יסודין
 של דרכים אלו אש' פ' שיש חולקין בדרכי' ונגיטין ככפרין הארבעתי' יותר כס' ד'
 ואיבא דק'ל' היכי אמר רב חסן דמנהיג מביא לחסרו לח' ובכפרין שגלין
 משמע דמביא ליה דקנה חסרו דאמר התם מילא ונתן מים לחסרו רב חסן
 אשר כרגלי מי שנתלואו לו ורב ששאת אשר כרגלי השטל' ואוקימ' לה בבית
 דהמק' *
 רב דל' ב' / 3

ל' ע"ג

רב דל' ב' / 3

הירושני בבא מציעא

להרטיביא ולהיה

דחפיק דבנטיביא עובדי לחברו קמיליני מר סבר קנה חברו ומר סבר לא קנה
 חברו פיר רב חסין קנה חברו ויה אומר כרגלי מי שנתמלאו לו והוא אומר רב
 חסין דלא קנה וי א דהדר ביה רב חסין מהא ולא נהיה ונטיביל לא גרים
 התם קנה חברו אללא מר סבר קנה חברו ומר סבר לא קנה ופיש דבנטיביא
 גופיה פליגי א קנה אי לא קנה דרב חסין אומר כרגלי מי שנתמלאו לו סבר לא
 קנה והבנטיביא עם חברו לא קנה טעם הגבהה אלא משעת נתינה הוא חובה
 מן ההפקד הלכך הם כרגלי ווי כשעת סבר קנה המנביה ומשום הכי אומר
 ברגלי הממלא וף על פי שהו אינו ממלא אלא לדעת חברו ה"ק זה מתבאר
 לקנות כלל ופיירוש זה היה כיון אלא היו הניסאות מודות לו אבל בכל
 הניסאות גר קנה חברו וישי מבי' דאינו מבי' לא חריס כנור מלא דהיה
 איכא מיס טמא וכל הרובה לטובל ירא ויטול ולא כהיה והכין כמו שפיש
 ג"ת שחול ל היה ספרס דרב חסין סבר לא קנה חברו לפיכך הם כרגלי מי
 שנתמלאו לו דף מבי' לא וכה לכות בעגמו אלא חברו וכה ביה כשהגיעו
 לידו והלכך הם כרגלי ור"ס סבר המנביה פניה לחברו קנה חברו ולפיכך
 הם כרגלי הממלא משום דמיד הממלא וכה וישום דזכי לבטשה ובי
 לכרייה היינו כמה שהיה יכול לכות לעגמו ולפיכך הם כרגלי של ממלא
 ושהו לאו דוקא כרגלי אלא אפילו כרגלי ומטילין אותו לתומא וכדי
 בתתי כפר מטיילין בס"פ א"ר יוחנן העניב מביאה לזכרו קנה חברו ואיכא
 דק"ל והא סנביה מבי' בתופס במקום שבה לאחריס הוא וכדאית' בשמעתין
 ושמעי' ליה לרבי יוחנן דאמר במסכת כעזות דתופס לב"ח במקום שח"ל לא
 קנה ור"ת היה מתוך דאטי מביאה דמנו צווי לבטשה ובי גמי לחבייה ולפי
 דכרין אם היה חייב לו מני תפיס ליה והכין דם' לרבי יוחנן דהמנביה
 מביאה לא היה חב לאחריס כיון שלא וכה בה ארס דמי שאינו מוכס
 מביאה לאו חובה היא ולבעליה ממי אינו חב בכיון דאכורה ממנו ומנניה אבל
 כל אדם ונתייש ממנה בארס אחר הוא אגלה אבל כ"ח כיון שהוא חייב לו
 וככסו מאבעדין לו והוא מוכיף ומשורו ומתפיסין לזכר אחר חוב הוא לו
 ולפיכך ק"ל התם דלא קנה והבא קנה כן בתב הימני ר"ל והוא הנכון .
 ונא"ת משנתנו דאמר תהה לי ולא ארס בה לו ואיכא דק"ל והא רבי יוחנן
 גופיה פליגי ליה בתיקא קמא דמיטין דכל האומר תנו כאומר וכו' דמי ולא
 קמיא ה א הדתם כיון דהאומר תנו כאומר וכו' והכל בכלל הוא הויא הדבר
 משורו לא כל כשהיה למימר לתיבה עמיתו שליט שהיה לו לפרס אבל גבי
 מביאה יכול הלה למימר לא נתכותי לה ות שליט אלא לתיבה ולא לזכה או
 שלמו אלא הייתי סבור שהיה כלל הלשון או שפי שלי הייתי רובה להיות
 של ארס קונה לו בכל מקום ואמיקא דבכל מקום לאו דוקא אלא בשמא
 ובני דישות הרבים ובטשה של הפקר דהיינו שיה דעלמא אבל כנשות רבי'
 ובטשה שיש לה בעלים לא תקינו רבני ויש מן הראשונים שהם סנויים דלא
 תקינו רבני אלא בנייהו והפקד וכדי ארס משום אנוני הוא ובנטיביא והפקד
 הוא דאייתה להאי עמאל אבל בשכר ומתנה לא תקינו ומיהו מלשון הגמרא
 לא משמע הכי דקמא בתם ארבע אמות של ארס קנות ל' בכל מקום ולא
 פיטש בנייהו והפקד והכי משמע לקמן דאמר בתם קטנה יט' לה חצר ויש לה
 ארבע אמות וארבע אמות הידין חצר תקנו ומשמע דכי היכי לחברו של ארס
 קונה בשכר ומתנה אף ארבע אמות כן וכל סבן הוא דף בנייהו דליכא
 דעת אמית מקנה תקנו כל סבן בשכר ומתנה ואפי' דליכא דאנניו אפיהו
 והפקד שייך טעמא דתקנה טעמי הכי ולא פלוג רבנן והכי משמע בירושלמי
 דנטיביל דנטיביל התם ר"ל כסס אלא כן ברדלל אדם וכה בנייהו בתוך ד'
 אמות וכו' ויש כסס ר' יוחנן בניטין מ"ס במתנה חב דר' יוחנן חב דר' ל'
 חבא דר' מ' אס מביאה שאינו וכה כה מדעת אחר הגי הוא וכה בתוך ד'
 אמות מתנה שהוא וכה בתוך ד' אמות לא כל סבן וכו' משמע דלכ"ע אם
 בנייהו אחר דכל סבן בשתנה וכיון דבנטיביל אחר בנייהו כה דהיה כל
 סבן בשתנה ומכר והא דאמר ר' יוחנן כפ' הורק לניטין אחר ולא לרד אחר
 א"ל לומר דבארבע אמות נטי קמי' וכדי ארס בירושלמי משמיה דדוקא
 בניטין אחר והתקית עגונות מ"ס בנייהו ובמתנה וכדכתב' דהא בשמעתין
 משמע דר' יאס כן בנייהו אחר אלא דר' לטעמיה דאמר קרוב לה סבנו
 ואפילו אמות אבל אר' אמות לא אשכחן בגמרא דלין מאן דפליגי בה
 ומעבידין אותה היינו ולא עמי שהפקד בנכרה הוא דאף זה מהפקד בה אלא
 שקדם זה ונפל לו עליה ואחריס אחרו עם אימרו הדברים טובה מן ההפקד
 ולא כמקא ומשמר ובקדושין פרק האומר אחרתי בה כס' ר' בכלל' הם' גרסינן
 כי תקינו רבני בשעה דעלמא ונטיביל גרים בעלמא ופיש כיון שיטתא שהוא
 שות לכל והכלכות הרי"ף גי' ה"ס ומאי שדה דעלמא שדה כה הפקר שאין
 לה בעלים וכן פירוש הימני' אבל בשעה חיינו' כתב שאין קנות לו ומשמע
 דאפי' שבינה משמרת לבעל ש אין קנות ביון שהוא שות מיוחדת לבעלים
 ואפי' שוכי ליה חמכא בנויה כי ובי ליה להורי ביה לנטיביל פאה לשהו
בבב לא ופי ליה מלאן ביאה דחצר דאין לו לאדם כן אלא דייטת רגל
 בלבד לבת לו בתי פירוש הימני' אבל בשעה חיינו' קנות לו ומי שהשאל
 לחברו חברו לכך דלאו כחבר שאלה היא לקנות לו שאין חבר שאלה קונה לו
 אלא פשה שאלה לו להשתמש אבל לבתי בה בלאו דאין לו בה לא חבוב
 בלבד ופי ס' ד חצר משום שלימות אחרתי א"כ מבינו שליט לדבר עביד וק"ל
 דאין שליט לדבר עבירה וקשה מאן למה שפיטש ר"י בפקד מרובה גבי הא
 דתן כתב כנשות כנו או לבעל טוב לשומר חנם ונא"ת סבר ולשאל
 ולטוב

ולטוב היה משוכר ויורא ומת כנשות הבעלים כטור חנניהו או שהיו מלוות
 הבעלים שייב ואוקי מאן לה כפקד מרובה כשהגיהו שומר ופי' טעם ר' חייב
 הגנב בהגהות השומר בשמיטתו ואחרי' והא אין שליט לדבר עברה וקיימא לן
 דאפילו כשהשליט טוג כדמשמע פהא ובמתנת קדושין בפקד האומר כדאית'
 ואינו אין לרובמי טע' אלא טעם בפקד מרובה כבתיה ופיטשה בע"א ותו
 ליכא לחקשי עליה מהא כלל . אומר רבינא היכא ארס אין שליט לד' פ'
 היכא דהשליט כר חיובא הוא דליכא למימר דניי הדב ודכני תלמיד דכני מי
 שומעין אבל חכר דלאו כר חיובא הוא וליכא למימר ביה האי טעמא מחייב
 שולח ורב חסין דר קתא משהי דרב חסין בר ארס ארס כי ארס אין שליט
 ל' עי' היכא דשליט אי בעי עביד אי בעי לא עביד . אבל חצר דבעל כדאיה
 מותיב כה מחייב שולח מתי בנייהו איכא בנייהו כהן שאמר לישאל בא קדש
 לי אשה גרושה פירוש ל' ישראל לאו דוקא דה' ה כהן דאמר ל' לכהן דלגביה
 השלימות ליכא אסור טפי בבחן משראל דכהן אינו מוזהר אלא שלא יקדש
 דלא יקח כתיב אבל לא שלא להיות שליט לכהן אחר ואי משום לכני עור
 כשראל כס הוא אלא ארוסא דמלתא ביקט מרוב ישראל נפיסי אי כמי
 אפשר לומר דרבותא אתא לאשמעין דלא מביעה כהן דטיק בחיובו וסמכור
 לו לקדש לעגמו ואפשר דבר חיובא הוא מחייב שולחו ועוד דמי בעי עביד
 ואי בעי לא עביד אלא אפילו ישראל דלאו כר חיובא כלל דאיכא למימר חייב
 השולח קפ"ל דאיכא מאן דאמר משום דמי בעי עביד ואי בעי לא עביד ואיכא
 למימר כהן דאמר לו ל' ישראל לקדש אפמי מחייב והא אומר בפקד יו' יוסן
 כהן הדינן שקדש אשה גרושה רבא ארס בעל אלא אינו לוקח משו לא
 יקח לא יחלל אלא דבקרדושין גידד ליכא אסורה ויש לומר וכן כ' בתוספות
 והרב בעל המאור בעל לוקח ב' משום לא יקח ומשום לא יחלל אבל לא בעל
 אינו לוקח כלל והא כ"ס דבעל להלכותיו משום לא יקח ואפי' דהייח התראת
 ספק דאפשר דלא בעיל אחרי כמאן דאמר התראת ספק שמי' התראה ואפשר
 דק"ל הכי אי מנינו כבאבי דאמר התם קדש לוקח בעל לוקח והא אומר
 גמי איש שאמר לנאשה ארסי ליה קטן קטן לאו דוקא דה' לגדול דף המקיף
 וא' הניקף בכלל לא תקיפו ומאן דמקיף לגדול גמי מחייב אפי' ששהו חייב
 על עגמו משום ניקף אלא משום דגדול לא סניק דלאו כרשיעי עסקין
 דכתיב למקיף רישיה אפי' דמלקות ליכא כיון שאינו מטה מעשה אסורה
 מהא איכא ואי שמי לוקח וכדאיתא במסכת מכות והך סוגיא אתא כוב
 הווא דם' כמסכת נזיר דאת' פטורה דאלו רב ארס בר אבהה פליגי עליה
 התם כס' ב' נזירים ואמר דאת' מחייב דק"ל לרב הווא דקמא דמקיף
 את הקטן לידך מאן מקיף כהו כלאומר גריאה אותן מנולחין וא"ל חובה
 תקברינה לכהן אלמא דלדידה אתתא מחייב ומיהו התם ודאי משמע
 דהלביתא כרב הווא דם' ל דאתתא פטורה והתם מ"פ טעמא ופי' איכא
 למ"ד חצר לאו משום ידה אחרתי והא תניא ונתן בידיה אין ל' אלא ידה גנה
 וקרפיה מנין ת"ל ונתן מ"ס ופגש' מ"הא כתיב וכידה ויכהו ויכהו שמעט דדוקא
 בידיה אבל השתא דכתיב ונתן בידיה דנותן בלאו משמע בכל ענין שאין אחר
 א"ת לרבינו גנה וחצרה וקרפיה ומה שפיטש הכתוב בידיה ארוחא דמילתא
 בקט ולאו דוקא ופי' גאה לי לפי פשטי' ואין אנו כרבינן לדוחק זה דב' ונתן
 כתובים כפרשה ודמטינן מינה גנה וחצרה וקרפיה והא דמשמע ככא דמשום
 ידה אחרתי טפי סלעילי דמרבין ליה מיחס המלא תמנא בידי הגבה
 ואמר דמשום שלימות אחרתי פ' ט' משום דהא כתיב אשה שלימת מקום
 אחר דהא כתיב ושלחה ודמי' כקדושין פקידן כפיה שוכיה שהאשה עושה שליט
 ואפי' דלרבי גבה רבי חצר משום שלימות ואפי' דאית לן שלימות מקום
 אחר לא אלא קמי' דלכיות שלימות חצר לדבר עברה אנטיק' דקיון דשליט
 לאו כר חיובא הוא איכא דפי' דע' עביד מחייב שולחו אבל שלא לדבר עבירה
 לא אנטיק' כיון דאית לן שלימות מקום אחר דלא גרע שאר שלימות ועוד
 דקיון דרבי דחמא גבי גבה חצר משום שלימות ובתא גבי שליט אחר דלא
 גרע שאר שלימות ועוד דקיון דרבי אף חצר בכלל דק"ל אפי' שליט למה
 אנטיק' ונתן בידיה ודאי לומר דמשום ידה אחרתי והו דכרבו של כס' יצא
 ופי' אין אנו כרבינן לכך דאפשר לפרש מילתא כפשטה דכא ה"ס דאמר
 דמשום ידה אחרתי משום דמוכתן בידיה קדיקין וכיון דמיד' גופיה קדיקין
 ע"כ משום ידה אחרתי אבל לעיל גמי גבה מהיה דאם המנא תמנא בידי
 כפקד הלכך ארס דמשום שלימות אחרתי . אי בעית אישא מר ארס חרס
 ומר ארס חרס ולא כל גי פי' ר' לטיי' קתן וקאין לו' ארס אמות
 דכא' חצר משום שלימות אחרתי וקתן כיון שאינו בעשה שליט אין לו חצר
 ואין לו ד' אמות דמשום חצר תקנה דלא ילפי' קתן מקטנה ור' יוחנן איירי
 בגנה ובי הכי דאית לה יד אית לה חצר דכא' ששום ידה אחרתי ואף
 ארכ' אמות טלה כיון שיש לה חצר דמשום חצר תקנוס וכדכתיב וילפי' מביאה
 מנע ומי' אי ארס דאית לה חצר כין בנייהו ביה במתנה דוקא בעומדת כגד
 חברה דאפי' כחצר השתמרת כמי משום דקיון דמשום ידה אחרתי דומיא
 דידה בעי' מה ידה כסוס' אף חצר כסמוכה לה אבל אם אינה עומדת כגד
 חברה לאו משום ידה הוא אלא משום שלימות וכדאמר לקמן האי חצר משום
 יד אחרתי ולא גרע שלימות ופי' דקיון דהכי הוא אינה וכה לה דהא ליכא
 שלימות לקטנה כלל וליכא למימר דהיינו מביניה והיינו ר' ל' דאין לה חצר
 ואין לה ד' אמות משום דלא ילפינן מביאה מנע וכדי יוחנן איירי בגט והיינו
 דיש לה חצר ופי' ארבע אמות דרבי יוחנן איירי בגט ד' אמות דוקא בגט
 דהא ארס רבי יוחנן התם כס' הוורק קיב' לה שנינו ואפילו אמה וזכר
 אמת

ע"פ

ע"פ

הירשוי הרין על

מסכת שבוועות

מו

תו' הירשוי ר' ל' דלהאי אוקמתא לא תשבשו בשמי לסקר נמי להרא מוקמי' לים
 ביון דלגבי קרבן מפשי להב' כדכתיב להרע או להטיב . והקשו עליו א"כ
 תולדו מניין . ולי אביה קושי' דהאל' ד' ל' בק' כיון דמשמעויה דקרא
 בפסוקיה להראו שמשע כדכתיב בהדי' גבי קרבן ראוי שיהיו או להראו אבוב
 ומו' מרובי' דלשאו לשאן שתי פעמים למדכו שוף לעב' שאין בכלל חיוב
 קרבן ישן בכלל מלקות וכיון דמשמע דלשבשו לא אתו משפטיה דקרא לא
 מכוני' דלשאו לשאן תולדותו מוקי' כ' ל' דכתיב הירשוי ר' ל' :

ד' ק' ד' ה' א'
 לאו הכי קי' כר' עקיבא קמי' ידיעות . קסי' לי וידיעות נמי כי
 היכי נמי קסי' לר' ע' קסי' לר' שמעל' דלא עני מוקי' לה למלקות
 ד' א' ידיעות התראות טיבעי' ליה ושאר פירכי דפריך גמרא . והיינו דמסתי
 פירכי שבקי' או קמתי' דאלמא מתני' לא מתוקם' לא כרבי שמעל' ולא כר' ע
 ונקי' אוקמת' אחריתי' לא אמר רב יוסף ר' היא וכיון שכן מאי פירכי' הא לאו
 הכי קי' כר' ע' דאין ה' דלא עדיף לן ר' שמעל' מ' ע' לא לגבי לאו שנתן
 לאזהרת מיתת ב' ד' אכל לגבי ידיעות לא עדיף לן ר' שמעל' מ' ע' ויניח
 דודאי כ' ידיעות נמי אית' מתני' שפיכ' טמי' לר' שמעל' מ' ע' עקיבא דא' ע'
 דלא מתוקמי' למלקות מתוקמי' כ' ידיעות לקרבן וזע' ד' דאראל למלקות קבא
 בתר טמי' שהן ארבע קא מהדר ונאסר רוביהו למלקות וידיעות נמי זע' א'
 דלתי' בטלקות ביון ד' ידיעות לקרבן נקטה כהדיהו דמ' טמי' שהן ארבע
 משכחת לה אכל לר' ע' לא משכחת ב' ידיעות שתיים שהן ארבע' כלל לא בקרבן
 ולא במלקות . וזה פיר' הא לאו הכי קי' כר' ע' קסי' ידיעות כלו' דבר
 שמעל' דלאו שנתן לאזהרת מיתת ב' ד' אית לן לאוקומי' מתני' כרבי שמעל'
 ולא כר' ע' מ' ע' כיון דאשכח ד' ידיעות לא מתוקמי' כרבי עקיבא כלל לא
 מתוקמי' כר' ע' שמעל' דומיא דאראל' נקטי' אוקמת' באוקמת ד' יוק' שביקין
 לה ואמר אלא אמר רב יוסף ר' היא כ' ל' :

ד' ג' ר' ש' ו' ל' ת' ל' ועלם הוא ידע ועלם . ופי' דמשום ועלם בת'
 מיתר משלקין הוא ידע מכותיה וסדין ל' ה' מקמי' ועלם
 למי' ד' דבעין ידיעה בתולה אכל ידיעה בטון לא כרבי קרא דמשפטי' א' ע'
 אין לו ידיעה בטון שטאט לא ידע קרבן וא' ע' שלפעמים כתוב קרא ידיעה
 בטון א' ע' דלא כר' כדכתיב ויודעה החטאות אשר חטאו עליה' הלא משום
 יתור' ד' ועלם בת' שדין הוא ידע מקמי' ועלם ואמרין ידיעה בטון לא
 בתיב' הוא כן דלא בריבא . והו' תובן כר' ו' ל' והקשו עליו ידיעה
 בטון בריבא למפריש קרבן וז' כ' כוד' ע' שביק' דהויא קרבן אחר . ל' ע'
 יש לפשע על דרך פיישו' ו' ל' דמשום שני יתור' ד' ועלם בת' שדין . והוא ידע
 בין שני ועלם ד' ע' הכי ועלם הוא ידע הידיעה בטון ו' ל' שדין . והוא ידע
 הכי ידיעה ו' ל' ר' ג' נ' ת' ל' ועלם שני פעמים וכן הגרס' בספר' וה' ע'
 ק' ל' נופיה ומשפטיה נמי משמעויה דקרא ד' ע' העל' טומאה' הוא הייב
 ואינו תיב' על העל' מקדש' וכת' ל' ד' ע' ע' ד' ע' ע' ידיעה בתולה
 ד' שדכתי' ועלם יתירה הכי משמע דוקא עכשו ועלם אכל ע' ע' וידע והוא
 ד' אמר' והוא ידע הכי שתי' ידיעות אוקמי' מילתא הוא בין לר' ע' בין לר'
א' א' ה' א' א'
 אמר כר' א' קב' ר' ידיעות בית רבו מדיעות . וז' ת' היכי משפטי
 טבע' דהוה ליה ידיעות בית רבו א' ע' ידיעות בית רבו . וז' ד' ידי
 תורה דכתיב ועלם וליכא למימר ד' ידיעות בית רבו א' ע' ו' ל' ד' ידי
 מועל' לחוריה ה' ד' דלא משמע מכלל ד' ידיעות בית רבו לא ד' ע'
 ב' ק' ועלם משמו והוא טמא כלו' דלא נעלם משמו אלא שהוא טמא אכל יודע
 הוא ש' טומאה בעל' לפי' למד' בבית רבו ששקן טמא' ושהטמא' אסור
 ליכנס למקדש . וז' ת' ידיעות בית רבו נחזור למה ל' קרא והא גבי שבת
 דלא כתיב קרא וז' א' פ' ס' כ' ד' ידיעות בית רבו ולא שיקרי' שגנה ד' ע'
 אשר שבת פ' כ' ג' ג' ד' ת' ויבוק ששבת לבין העכו' ונר' שנתגיד לבין העכו'
 ועשה מלאכה שבת פשוטים . ו' ל' ת' ד' ידיעות בית רבו כ' ידיעות קמית'
 בכל ד' ע' ש' ע' ש' שבת טון התורה דאין ו' ס' א' ע' ש' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע'
 שהיא אסורה מלאכה ו' טמא ע' ג' ע' ע' אכל הוא דאיכא קרא ד' ועלם
 והוא טמא ע' ט' ע' שהיתה לו ידיעה שזה השרץ שנבע בו טמא' ושני' טמא' ו'
 בו אסור ליכנס למקדש אלא שלא ידע שנבע בשרץ . וז' ו' ל' ט' ע' ע' ע' ע'
 דכ' ע' ע' ע' ש' ע' ש' שבת לא התנבן בטמא' . וז' ל' ד' ועלם והוא
 שחא נמי שיק' לה בלומ' דלא נעלם משמו אלא שהוא טמא' אכל יודע הוא
 שהנבע בשרץ טמא ואסור ליכנס למקדש ויודע . ג' ש' הוא נגע בשרץ לא שיקה
 על דכתיב' הא ד' אמר מ' איכא ד' ל' ל' ידיעות ביה רבו ד' ש' קושי' משכחת
 שלא ידע שנבע בשרץ :

ברלא דשמעתא

בר' לה רחמי' טפלה לבהרה כמו לשאת דכתיב' להו
 דשפת הטילה הכתו' בין שאת לבהר ליתן תולד' לכל' א' משעת ציבוי' הם ל'
 שאת ובהרת שני מיני' לובן הם שאם הם מין לובן א' כ' תולדה לבהר היכי
 משכחת לה שתי' ודאי' התולדו למטה הם בלובן משפטי' שהשא' אב ואם ככל
 מין לובן אחד שניהם תולדה לשאת שהם משודרות אחרי' במראות הלובן ואין
 באן תולדה לבהרת כלל ואין אבן ויבולין לומר כן דהא דתני' רבי' לה טפלה לא
 ע' ע' ע' מיני' לובן הם וז' א' ע' פ' שפטי' הו' ל' מ' ע' ד' ע' ע' ע' ע' ע' ע'
 שחיות נגעים על דרך אבות ותולדות אכל ר' ע' ס' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע'
 לשאת ולא לבהרת כלל דשפת' בתר שאת כתיב' ולי' ליה הטילה הכתו' הילכך
 ע' כ' ס' ד' ע' וקרום בינה מנין לובן שאת הם שתי' הם טפלה לו שעתה
 גרף הוא ר' ע' לומר שארבע מראות הללו מין לובן הם ש' ש' שני מינין למה לא
 נבהר הכתוב טפלה לחזו' מין

על ע' ע'

על ע' ע'

על ע' ע'

חירושי הרין על

מסכת שבועות ז

פניתי לחמר דהא כתיב לכל טמא... המלך אפילו בלאו מיטעו דחטאים דומי דפטורים אי אתה יכול לדנות אל

עבד וכפרי פנימי ארדיה ואדחיבון וכפרי מינה להגין עליו בימי בני כר

הוא הגרם כרוב הנפאשו אע"פ שרשי ז' גורם כפקמינה היכ' דלא עבד חיבון וכו' וא"ת אמאי לא קאמר ובקא מי' לטומא שאירע בין לזה כדאמר בסמוך כלו דאע"ג דפנימי מכפר על הכל בו חוזר חיבון לכפר

טומא שאירע בין זה לזה או שאמר בסמוך בני פירכ' דכפר חיבון ארדיה ודפנימי כקא מינה להגין עליו בני בני כלאו שאע"פ שהחיבון יכפר

על הכל הקדימה תורה הפנימי להגין ואתו כלהו פירכי כדא' כפקותא וי' דפנימי ליה שאותו שעיך שאינו מכפר אלל כפרה אחת הוא עקר באותה כפרה הילכ' לא מני למימר בפירכ' דכפר פנימי ארדיהו אדחיבון כקא

מינה לטומאה שאירע דא"כ חיבון אינו מכפר אלל כפרה אחת ואפי' באותה כפרה אינו עיקר אלל שהוא כאל גומיון לטומא שאירע בין זה לזה וכו' בני עילין בני דא"כ פנימי אינו מכפר אלל כפרה ואפילו באותה כפרה אינו עיקר ולפי' הוכיך לטומא דכפרה מינה מענין לענין כדי שהוא אותו שהוא

מכפר כפרה אחת עיקר באותה כפרה עוד י"ל דפנימי קמייתא לא הוה מני למימר ובקא מינה לטומא שאירע בין זה לזה נטלת' פיכא דכפויך אתי שפיר דפנימי כפר מקבת כפרה וכא חיבון וחוזר וכפר עליה לטומאה שאירע בכתים והוסי' עוד אין

בה וכו' שאלה שאלה כפר עליה פנימי וכן בדין שכל מה שהוסף הכתוב כדברנות הוסף ככפרה אלל אי אפשר לומר שהפנימי כפר על הכל וכן חיבון לא חש

לטומא שאירע בין זה לזה במקנת כפרתו של פנימי דרובו בין זה ויש בה ועל לקמן ואלה תעשו לה' במועדיכם היקשו כל המועדות זה לזה י"ל דהתא אר' יהודה קיימי' וכי יהודה לית ליה כפרתו שוה הלכך לא מני למימר הוקשו

דגשגב בנין וכו' מני שאירע בין זה לזה כפרתו שוה : ובקא מינה ליהי' אלל לקמן לרבי שאירע בין זה לזה כפרתו שוה : ובקא מינה ליהי' אפילו אי עושה על מחו דלא בריך למימר כקא מינה היכא דגשגב אלל

כקא מינה היב' דאין עושה על מחו . והא דשני הכא ובקא מינה מענין לענין דכפרי כקא מינה א"כ כקא מינה היכ' דגשגב בנין ובפירכ' שניה אמר ובקא מי' לטומאה שאירע כפר פנימי למעלה שהמאמר סובר' שאותו

שאינו מכפר אלל כפר אחת שהוא עיקר באותה כפר' ולפי' הוא מני לנטקט בתרייהו דא"כ כפרתו שוה הוא עם מה שפנימי טמא : ומחולין וכו' אותה על שעות האומנים וכו' מעות הללו עדיין לא זכו בהן

אומנין והי' הן הקדש וכו' כן הי' מחולין הקטרת עליהן והלא אין הקדש מתלבלל ההקדש . ככר נשאר מה רש' ז' ל שפי' שמונין היו המעות לאומנין על ידי אחד מן הגורבין . אלל בירוש' יש ענין

אחר דגרימ' כנסת' שקלים עלה דהא מתני' ולא כדאמר הקדש מתלבלל על הקדש ומפיק' א"כ שמיין בר כיוצא מביא כ' מעות מן החולין ומביא קטרת ומתלבלל עליה' ונתן אות' לאומנין בשבין . פי' לווין הגורבין מעות מן החולין ומזללן הקטרת עליהם ופועיין אותן שהללו להם מן השקלים או

מאותן שהללו אע"פ שחזרו והיו קדש כיוון שגנבוך הקטרת לז' אף ממעות השקלים פועיין אותן : וכו' כל קדושת דמיים נמי שפילס פסלה בטובל יום . ווא"ת א"כ למה ליתנה במכתשת הא שפיקא נמי קדושת דמיים כדא' וי' דקס' דקמי' נשנתה כיון דמחוסר' מעשה הוא אינה נפסלת בטובל יום אלל כל קדושת דמיים כדבר שאינו מחוס' מעשה בקטרת לאמר שנת' במכתשת נפסלת בטובל יום :

משמטם כה רוב שנים פיון משמיטתה מתייתה הרי היא כמתה וכלו בת העמך והערכה היא ולפי' אקשי' הכ' אפי' אינשטת הא בעי' העמדה והערכה . ווא'ת והא כההיא דפ' השומט בישראל בטהורה אמרינן דאפסח קיימי' וא"ת אמרי' דכל זמן שהיא מפורקת הרי היא כמתה לכל דבריה . לאו קושא היא דהתם

אשט פורת' פניך כדאית' התם כדאי' ה"ק וכו' חיבון דשטט פורתא לאו בת העמדה והערכה היא הא אמר בני ישראל בטמאה ועכו"ס בטהורה שהיא כמתה לכל דבריה כיון דלאו שמיט' ראוייה הו' וכו' הכא דאע"ג דמיט' בטהור'

מ"מ לא שטט בהאלא פורת' אלל לעולם מני נשטתה שמיט' ראוייה אינה בכלל העמדה והערכה : פרה' נפדת על בני מערכת' . פוש' ז' ל משום דלכ כ"ד מתנה עליה . והק' עליו והא אמר בסמוך דלרבי שמעון לית ליה לכ"ד מתנה ואינה קשי' דבי לית ליה לרבי שמעון לכ"ד מתנה מ' הכא דאיכא

תקנתא דרביה אלל הכא דל"ב תקנתא דרביה אית ליה והבי אמר כדאי' כפ' התורה ומי אית ליה לרבי שמעון לכ"ד מת' עליהן הא אמר רב אדי בר אבין אמר רב עשרס א"ר יבחק א"ר יוחנן תמידין שלח הונכרו לכוור לרבי' ל' שמעון

אין כפדין תמידין לרבי חכמים נפדין תמידין שני ה' דאית להו תקנת' ברביה . והכ' גבי פרה כיון דשתי אין לה תקנה ברביה הלכך אפילו לרבי שמעון לכ"ד מתנה עליה' . אפ"ל מ' אין אנו גריבין לטעמי דהוא דלכ כ"ד מתנה פרה כפדי' דהא אמרי' כפ' אין שמעדין כדאי' דקסבר ר' שמעון

דפרה קדשי בדיק הכית היא וכו' שמעון נוס' סבר דקדשי בדיק הכית לא היו בכלל העמד' והערכה הלכך נפדית על גב מערכת' כלו' אפי' מתה משט' ולא במפורקת כלאו דלאו בעי' העמד' והערכה . וא"ת היכי קאמר דהוא היתא

לה שעת הכשר משט' אלל עבס ואין לה וכהו אמרי' דאפילו מתה משט' כפדי' י"ל דלאתר הוה קיימי ולאחר הוה אין פודין אותה וא"ת הוה חוהיל וקודם הוה היתה לה שעה הכשר בלומר שהיתה ראוייה לפדות וק"ל

בה אוכל דראוי להאכילו לאתרי' אין לאחר האחת' טמאה טמאה אוכלין וכו' וא"ת וכו' דאתר הוה אין לה שעת הכשר קודם הוה נמי לית לה דהא שמיט' ליה לר' שמעון דאמר כל העמד' לזוה כיווק דמי . וי' ל' דפרה אינה עומדת

לדחות שהרי א"כ מנא ארתת כחה הייתה מנוה לפדותה וכו' כן עומדת היא לפדות ולא לדחות וכדדאי' דמי' והבי אמרי' כדאי' כפ' השמות והנסכים : ורה"א דאמרי' הוהיל והיתה לה שעת הכשר . איכ דקש' למה ל' שעת

הכשר תיפוק דתמת הקדש ממשירה ומשוי' לה אוכלא וכדאי' כפ' השומט גבי הענים ולכונה . וכו' כ' מהיית חבת הקדש ה"מ קדשי מוכר אלל לפרה דקדשי בדיק הכית לא ווא' אמרי' כפ' כל הכחות והנסכים מוכר

ופרה אמאי' טמא טמא אוכלין עפרא בעלמא כינהו דכל העמד לטרקו כשקרו דמי ואמר חבת הקדש משתי' וי' ל' כ' מהי' חבת הקדש לפרה ה"מ דלא כיוס כשקרו דמי אלל לא מהי' בה לטווי אוכלא ולהבי אינו גריבין לטעמי' דהיתה לה שעת הכשר . ויש מקשי' עוד אכתי' למה ל' טמא דשעת הכשר

תיפוק ל' דסוף' לטמא טמאה חמורה לכל העוסקין בה ואמר כדאי' כפ' נא כסן דכל שסופו לטמא טמאה חמורה טמא אוכלין אע"פ שלא נגע בו שרץ מדתני' כי רבי שמעל על כל זרע זרעו אשר יזרע מה ירעם שאין סופו לטמא

טמאה חמורה כיון הכשר יתנה ככלת' עוף טהור שסופו לטמא טמא' חמורה שאינה כריבה הכשר ופניו לה התם דאינה כריבה אלל הכשר מים ולא הכשר שרץ והבי נמי למה ל' שעת הכשר הרי סוף' אל פרה זו לטמא טמאה חמורה . וי' ל' דבי אמרינן דכל שסופו אינו גריבין הכשר היינו דוקא בראוי לקבל טמא'

ולאמר דכיון שסופו לקבל טמאה חמורה הרי הוא כאלו הוכשר במים ונגע בו שרץ אלל כל שאינו אוכל ביון שאינו מקבל טמאה מן השרץ אף משום שסופו לטמא טמאה חמורה אינו טמא טמאה אוכלין דלא עדיפי' חמורה דסופו לטמא טמאה חמורה מנגיעת שרץ משט' . והבי מוכ' כפ' טבול יום דגריסין

התם תנו רבנן ככין פרה ופרי' שיער השתלשלו השופין והחוביין טמא' כדאי' והן נשכין אובין טמאין בנדים אלל טמאין אוכלין ומשקין דבני רבי מאיר וחכמים אומרים פרה ופרי' טמאין אוכלין שיער השתלשלו אינו טמא' שפני שהוא חי והויקן עלה נטלת' רבי מאיר דכתבן דבי רבי שמעאל על כל זרע זרעו אשר יזרע מה זרעו וכו' אלל רבנן דאית' להו דתנא דבי רבי

שמעאל אפילו פרה ופרי' נמי לא ומפיקין כי אתא רב דימי אמר אמרי' במערכה דבכין הכשר טמאה מסקום אחר . ודאית' לרש"י ז' ל' כפרי' שס בפיורו כי היא דתנא דבי רבי שמעאל דכל שסופו לטמא טמאה חמורה אין בריך לנגע בטמאה טמאה אוכלין מאילו' ה' כיון פרה ופרי' דחו' לטומאת מיתה בעלמא אלל לא בעל' היי' טמאין אלו דבריו שס ולפי'

זו למדנו דפירוש דבי אמרי' דכל שסופו לטמא טמאה חמורה אינו בריך הכשר היינו דוקא בראוי לקבל ומה' ד' שמעון הב' חוהיל והיתה לה שעת הכשר הא לאו הכי אינה טמאה טמאה אוכלין אע"פ שסופו לטמא טמאה חמורה ולפי' זה מטמא גרסין דהבא דכיון שיש לו תורת אוכל מפי' שהיתה לה שעת הכשר וסופה לטמא טמאה חמורה תהי' כדאי' נביעין שרץ טמא' ולא גרסי' מטמאה אלל טמא' ל' מדביו של רש"י ז' ל' על דבריו שהרי שס כת' שהפרה מטמאה טמאה אוכלין אע"פ שלא נגע בה שרץ וכאן מפי' מטמא' טמאה אוכלין אש נגע בה שרץ כדאי' חזון כדאי' ונגע דאוכלין . מ"מ למדנו מדבריו דמי

אמר דכל שסופו לטמא טמא' חמור' דינו בריך הכשר דוק כשהוא אוכל שכיניא שרץ ראו' לקבל טמא' מן השרץ ויהא לרבי עוד מדמתי' בנס' כדאי' כפלי' עוף טהור שפלה לנת חשב עליה להעלותו לכדבי טמא' לכלל טהור יום כאל דעת

אחרת לקבת האפריס' שהם סופי' דכל טמא טמא' חמור' אע"פ שאינו אוכל טמא טמא' אוכלין

וככלת'

ע"ב

ד"ה ע"ג

ע"ב

ד"ה ע"ג

ד"ה ע"ג

ע"ב

חירושי הרין על

מסכת שבועות

בז

ובנלל עוף טהור היינו טעמא דעמי' חמשה חמשה שאינה מטמאה לא דרך לך כלם
אכילה כל' כנלטה הלך בעיר שמהא אוכל וכו' א"כ הדריא קושיא לדוכתי
מה לן טעמא דשעת הכשר תיפוק לי דטופא לטמא טומאה חמורה
ד' דפעה לא מקריא סוף לטמא טומאה חמורה כיון דאינה מטמאה אלא
העוסקין בה ולהכי איבערבי לטעמא דהיתה שעת הכשר ולפי זה
שיטתא גמי' כלומר אם נגע בה טרף דכלא אינה מטמאה דאין סוף לטמא
טומאה חמורה וההיא דטבול יום הכי פירוט כי אהא רב דיימי אמר אמרי'
במערה נדריין הכשר טומאה ממקום אחר כלומר לדברי חכמים הא דתנא
דבי רבי ישמעאל לא שייב הכא שאלו אין סופן לטמא טומאה חמורה כיון
שאין טעמאין אלא העוסקין בהן הלבך נדריין הכשר טומאה ממקום אחר
כלו שיגע בהן טרף הלבך פרה ופסיס מקבלין טומאה מפני שהן סתין אכל
שערי השתלת אינו מקבל טומאה מפני שהיא חי :

איתרביה מהו שיקרבו זה בזה ופקי' דריבי שטעון לית לה לב בד' מתנה
וא"ת מאי קושיא הא אמר לעיל שאני אבודין דלא שכחי וי"ל
אין הכי דהוה מני לרבוני הכי אלא ניחא ליה לפרוקי קושיא דמלתא דריבי
שטעון לית לה לב בד' מתנה :

ואמאי לקריב ליה לב בד' מתנה מהכא שטעון דנתון רעיה
דאטם מדריבין הוא דהא אמרי' דאי לאו טמא טומאה חמורה
הוה קריב דכהוה וה"נ שטעון כפסחים כ"ב ואלו נדריים דלמחר הם אמר
גב הובא אטם שניתק לרעיה ושחטו הוה טמא טומאה חמורה אפי' לא נתק גמי
גורה לזמיר ככהוה אטו ככהוה . וקשיא לן דהא כפ"ק דזבחים אמר

רב הונא אטם שנתק לרעיה שחטו לטם עולה כשר ביה אף לא ניתק לז'
ט"ט אמר קרא הוא כהויתו הא פי' אפי' שנתכפרו באחרת תהא כהויתו אטם
כיון שלא נתק לרעיה כיון שאלו נתק רע' דרורי' הוא ואיפשר לומר שזו טעון
הסוגיות המתחלפות בחלוק המסכתות אכל דית' וי' קיים את שתיקין ולא
גרים כההיא דזבחים ניתק אף לא ניתק לא אלא הכי גרים ושחטו לטם עולה
בשר מ'ט אטם הוא כהויתו יהא כלומר כבוד שהוא כהויתו אטם שלא נתכפרו
באחרת יהא כהויתו אטם אלא אחר שנתכפרו שנינו כהויתו אטם קרב עולה
וכי בעי' נתון משום גורה כדמוכח הכא וכו' אלו נדריים . וא"ת היאך
אפשר לומר דמדאורייתא לא בעי' נתון רעיה והא קיימת לן כל שכתבת
מתה באטם רועה והלבנת גמיה להא אלא רעיה והא קיימת לן כל שכתבת
דלכתא הכי גמיה להא כל שכתבת מתה באטם עולה אלא כיון דמדריבין
כיון רעיה אחר בכל דובתא רועה . וא"ת א"כ קרא והלכת למה ליה דהא
מקרא נמי ילפי' דעולה לפי פי' ר"ת וי' . ואלו הלכתא פירוט כפירוט
דאי מקרא לזוריה הוה אמינא שהא בנדך עקי' כלומר שיטעמו כפירוט
לשם עולה קמ' הילכך : ואף שמואל סבר להא דריבי יוחנן . פי' דאמר
לעיל דנפדין תמישין שטעון דלב ב"ד מתנה עילתין דאמר שמואל תמישין
קרבנות כבוד סכין מושבטין כלומר הקדש התמידין מושבטין להיות תמידין לא
הסכין הוא שמושבתין וקובעין למה שהן טעון שעת השחיטה יכול לטנות ולפדותן
דלב ב"ד מת' עילתין . והא דאמר כשמין קריא גמי הכי לא קאי אלא
ההיא דלע' דאי' יוחנן דלרבי שטעון מקריבין בהן את המזבח . וכי"כ
ו"ל פיר' דהא דאמר שמואל קרבנות כבוד סכין מושבטין למה שהן אליבא
דריבי שטעון קריבין ולא הוה לן דהא כהויתו אטם א"כ וי"ל שאני קרבנות כבוד דלב ב"ד
טעמא דלב ב"ד קריבין לה דאמר התם א"כ וי"ל שאני קרבנות כבוד דלב ב"ד
מתנה על לב ב"ד שמואל דאמר שמואל קרבנות כבוד סכין מושבטין למה שהן :
אמ"ר וירא בעומר נגידו ור' היא . וא"ת והיכי מני לאוקומי מתני'

דריבי והא כמתיתין תן דשערי השתלת סבכר על כל
אלו . ואלו ר' קריבין דיום הכפורים סבכר וכו' א"כ אמר ר' דיום הכפורים
סבכר עם שערי השתלת קריבין א"כ מאי קוש' לקמן דאי לא תימא הכי
ברית דיום הכפורים ל' לית ליה ומאי קושיא משכת לה במי שאכל אחר שטות
השעיר א"כ דאלא ומת קודם טלונו . וי"ל דר' יום הכפורים סבכר או
שעיר קריבין וזוהי דמתני' כמי הכי סבכר ליה ותנא דמתני' נקט שעיר וזכי
נקט יום הכפורים וכו' שעיר לפה ליה דה' יום הכפורים לזוריה סבכר לא
קשי' דהא אסיקין דיום הכפורים אינו סבכר עד שתחך הילכך איבערין
שעיר לכפר מיד ואי בערין ליום הכפורים לכפר מי שעבד אחר שטותו של שעיר
וא"כ דרב' משמע דסבכר ליה דיום הכפורים סבכר כל שעה ושעה דמקרא
דאי' לא תימא הכי ברית דיום הכפורים לרבי לית לה רבי וי"ל דאמר בעומר
צמדו ור' היא אסבכר דסוגין קא טייך ואע"ג דבידועלמ' משמע דריבי
יזיר סבכר ליה דכל שעה ושעה סבכר הא אמר התם דריבי ויזיר גופיה איתו
שיעורא דריבי הניחא דסבכר ליה דאינו סבכר עד שתחך מהך ברית דמקרא
דסוגין וכו' סבכר כסודר הלכך כגמרא דילן נקט פירו' דריבי וירא אליבא
דלכתא כנ"ל . דתניא חומר דמחן דתניא טענות היא דלא שייך כלל
דלא נמי' ליה כלל ובודאי דמחן דתניא טענות היא דלא שייך כלל
דמקרא דסוגין אלא מה הוא הנדך' תנא חומר בשעיר מכיוס הכפורים ותיזין
אחר הא על דרך מה שאמרו בסקנות אחרים במתני' תנא ור' ה"א פי' תימא
דאלב כיימא ומית ב' ממא קודם שתחך דבמתני' תנא יום הכפורים אינו
סבכר עד שתחך . ונכחי' בירושלמ' בהאי ענינא ר' יזיר אמר כל שהוא פי'
כל שעה ושעה סבכר רבי חנינא אמר כסוד מה כיימאן מיד על דעתיה דר'
ויזיר כפר מיד על דעתיה דריבי חנינא לא כפר א"כ ויזיר מתני' סביעא לרבי
מנינא חומר כשעיר טעון בן כיום הכפורים ששעיר סבכר מיד ויום הכפורים
עד שתחך :

פרק ידעות הטומאה

מתני' ניטמא וידעו וא"ת מתני' מני לא ר' ישמעאל ולא רבי עקיבא אי
ר' ישמעאל הא לא בעי' דיע' בתחלה ובמתני' תנן וידע וידע אי רבי
עקיבא הא לא מחייב על העלם מקדש ובמתני' תנן כעלם ממנו מקדש אי ר'
הא אמר ידעות בית רבו שמה דיעיה ובמתני' תנן וידע דלמא ידעיה נמורה
בעי' . וי"ל לעולם ר' היא וכי תנא ת"ק וידע לר' כדאית ליה ולרבנן
בדאית להו ולא את' לא שמועין בהאי מתניתין דעיתה כידעיה רבו ונקיש
ליה לרובא דמלתא אליבא דכ"כ :

בבבן בבל אי אליבא דריבי עקיבא הא לא מחייב על העלם מקדש . וא"ת
לישא כן ר' דאיבא העלם ט' מהא כשעה סבכר . אלא דעמי'
ידיעה קמייתא אי הויא ידיעה כיון דיע' דאיבא מקדש בעולם או לא הויא
ידיעה כיון דמקומו לא ידע . ויש מתרגמין דה"ק רבי עקיבא לא מחייב
על העלם מקדש כלל עד ש' הא וכו' ומכירו ד' ריעה נמורה בעי' כמקדש
ושיכנס לו בעלמס טומאה . ואינו מחו' לו דאין לא שמעי' ליה לר' עקיבא
אלא דלא מחייב על העלם מקדש אלא הא ידע דאיבא מקדש בעולם וכו'
למימר ידיעה היא בי ידעי' דהויא לרבנן ידיעה בתחלה אמאי לא הויא ידיעה
מקדש כשעת מעשה אליבא דריבי עקיבא למה דה"ק רבי עקיבא הא לא
מחייב על העלם מקדש וכיון שאינו מחייב בהעלמתו אין צריך גם כן שתהא
כו ידיעה בתחלה דמאי דכתיב ובעלם כתיב והוא ידע וכיון דלרבי עקיבא
ובעלם לא קאי אשקדש אלא אטומאה ומאי קא מביציא לן אפילו נימא כיון
דמקומו לא ידע העלמה הוא א"כ חייב כיון דידע שניטמא ידיעת טומאה
בעי' ידיעת מקדש לא בעי' כ"כ וכן כשעת רבי מאיר הלוי וי' . וב"ת אי
אמרי' דהעלמה היא אפילו לרבי עקיבא פטור שכיון שכתבמה ממנו טומאה
כשעה סבכר הוה ליה העלם או זה כידו ובעי' היא סוף פיקי' ואסיקין אלא
לא טעו ופטור ואם כן אכתי' איבא למיעבד אליבא דריבי עקיבא . לאו קוש'
היא דהתם מ"ה פטור דהיינו דילמא אין כידו העלם טומאה כלל שאלו היה
ידע שמה היה מקדש היה זוכר את הטומאה אבל שהוה סבור לידע ככיוור שאין
זה מקדש אינו מעלה על לבו כשטמא ואין כאן העלם טומאה כלל מ"ה פטור
אלב כן בכל שהוא כיוצאים וידע שיש בה מקדש אלא שאינו יודע מקומו הכי
היה לו לסבור דבעת עיני טומאתו שלא יכנס בשום אהת מבתי ירושלים
חמת ספקו אי' זו מהו היא וחס בכנס למקדש בעלמס טומאה ודאי העלם
טומאה נגור' יש כידו ופשיטא דמייבא עקיבא אפילו תאמר דכיון דמקומו
לא ידע העלמה היא דריבי עקיבא לא בעי' ידיעה כמקדש כל היכא שיש כידו
העלם טומאה :

וכן תעשו לדורות ואע"ג דנהקמת המשכן עדיין לא היו סנהדרין
של כנענים ואחד כתב הר' יוסף הלוי אכן מנע דשמה היה
בקום שבעים ואחד כדאמר בסנהדרין מהו בקום שבעים ואחד הוה קאי .
וא"ת הא דתנן בסנהדרין און משיבין סנהדריות לטעמים כו' אלא כד' של
שבעים ואחד ומר לא משעה נימא מה התם מלך ונביא וסנהדרין אף כלן
במלך ונביא וסנהדרין כדאמר הבא וי"ל דהתם לא כתיב וכן תעשו לא דמס'
דחייבין למטה דעביד הכי ומשה בקום שבעים ואחד קאי הוא דעבידן
סנהדרין גדולה אבל מלך ונביא לא בעי' שאין מסורין לנביאים אלא הבא כיון
דכתיב וכן תעשו דהוא יתיבא למנוי משמע :
ומי איבא חסידות כלפי שמיא . ואף ע"ג דכתיב את הכבש אחד
ודרש' מיוחד כשעדרו גורת הכתוב הוא להביא מן המזבח
כדי שלא יהו שבות שבוית עליו אבל קרא לא משכתב בקרבן גדול יותר מקרבן
קטן שהרי כאלמך נמחה רוח נימוח כמו שבי' בקרבן כהמה !
בשתי' קדשים פי' ואפילו למ"ד תבור מקדש מ"ה אי אפשר
לאכותן מאתמול דא"כ איכנסו להו כלניה ווא"ל לא לשתא
אלא כ"ט : דירמא דר' קדשה לעתיד לבא וכו' וא"ת היכי ס"ד
למימר דאפילו רבי אליעזר מודה דקדשה לעתיד לבא דהא אשכחין ל' בהדיא
דאמר לא קדשה דתנן במסכת ידים וכשאז רבי יוסי בן דומסקית אלא רבי
אליעזר אמר לו מה חדוש היום בבית המדרש אמר לו כמסו ונמרו עמון ומואב
מעשרין מעשר עני בשביעית כבה רבי אליעזר ואמר סוד ה' ליראין בא אמור
להא לא תחוסו למניכס מקובל אני מדנין יוחנן בן זכאי שקבל מרבו ורבו מדכו
הלכה למשה מסיני עמון ומואב מעשרים מעשר עני בשביעית . ואמר עלה
בבביתא במס' חגיגה מה טעם הרכה כרבים ככאום כולי' מניכס ולא ככאום
עולין בכל והנימוס כדי שישתעבדו להם עניים בשביעית מפני שקדושה ראשונה
קדשה

בב

דך עב

קריב

דל עב

ב חירושי הרץ על

מסכת שבועות ט

קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא אלא סביב ליה לרבי אליעזר דלא
קדשה ויל' דהאי מה שעס לא גרסי' ליה ויתיה בעיק' כוסתי סאפי' כאמר
שקדושה ראשונה קדשה לעתיד לבא א"ה עמון ומואב מעשרין מעשר בני
שבטיות דהא' לאון מאזינו מהקנת עמון ומואב שטהרו כפימון וקדשו עולי
מגרים קאמר אלא באזינו עמון ומואב סאפי' עולי מנכים לא קדשו והאריה
דתינן עלה דהיא חשיב רבי טרפון מנכים חונה לארץ ועמון חונה לארץ
ולענין פסק הלכה פסק ר"י בעל התוספות כמ' ד לא קדשה לעתיד
לבא והביא ראיה מדאמרין בפ' קדוהין העיר
רבי יהושע בן דודון בן חמי' טל רבי מאיר לפני רבי על רבי מאיר שאל עלה
פל יקב בבית שאן והתיי' רבי על ידו אע"ג דבית שאן היה בקדושת יהושע
שדאמר ה' אלא דקרבן קדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבא ומשע דהכי
הלכת דקמי' לן מעשר רכב . אכל בקדושה שגיייה אי קדשה לעתיד לבא אין
לכחיה מס' דבית שאן לא קדשו עורא וכדאיתא התם . אלא לענין
קדושה שגיייה אי קדשה או לא דבר זה תלוי במתקנת טל רבי יוחנן ור'
בינחמה פ' הערל דרבי יוחנן סבר התם תרומה בוסן היה דאוייתא ור'
סבר תרומה בוסן היה דרבנן ואקשי' עלה דרבי יוחנן מההיא בבית' דשתי
קופות כדאיתא התם ומשני רבי יוחנן ורבי יוסף דלתיי' בסדר עולם
אשר ישו אבותיך ורשת יושנה ראשונה ושניה יש להם שליטה אין להם כלומר
אינה נכ' כה לה' קדושתו של עורא עומדת לעד לעולם . ופיריה אפסל
לומר דלענין הלה אף קדושתו של עורא לא קדשה לעתיד לבא ותרומה בוסן
הזה דרבנן דשע' דבפולגותא דרבי יוחנן ור' קימא לן בכל דוכתא כרבי
ולמי' דכ' מתלת כדאיתא בריש פ' התולין כהא' לא קימא לן רבי יוחנן ולאון
משום שיהא הלה כר' לגבי רבי יוחנן אלא דביון דרבי יוחנן אינטיך
למימר אלא דאמר כרבי יוסף ויחינן דרבנן דפליגי' עליה כההיא בבית' דשתי
קופות ר' רבי יוסף יתיך לגבי רביס לן דהלכתא כרביס ועוד ראיה
בזמן הזה דרבנן משמע דהכי הלכתא ועוד אומרים בתוספות דאפילו רבי
יוחנן גופיה סביבא ליה דתרומה בוסן הזה דרבנן מרסקיל ועי' כהדיא ר' ל'
כהיא בבית' דשתי קופות והיא בביתא במ' ד דרבנן את א' כדאית' ה' והא'
דקאמר רבי יוחנן תרומ' בזמן הזה דאוגית' אפילו רבי יוסף קאמר . אלא
מיהו בי מסתקין דבין קדושה ראשונה בין קדושה שגיייה תרומה לא קדשה
לעתיד לבא ה' דוח' בקדושת ארץ ישראל אכל קדושת הבית וקדושת ירושלה
פוכין שקדושה טוב לא פסקה והאריה מדאמר' בפ' השוחט והשעלה דרבי
יוחנן סבר השעלה בוסן בזמן הזה חייב כלומר דקדושה ראשונה קדשה לעתיד
לבא הלכך קריב כיה ראי' אלא אכל מועד למא' דשע' דלרבי יוחנן אולי' **ע**
דענשה סביב' ל' ה' בארץ לא קדשה לעתיד לבא כדכתיבין לעיל בבית סביב'
למה קדשה . ועע' דמלת דבידווליס ובבית גמיר' דקדשה מדכתיב אב
לו חמה אפ' אפילו עכשו והיה לו קודש לבן כך בתפס כספר התרומה
וכן דעת הר"ם כמ' בפ' ו' מהלכות בית הכנייה ט"ט חלק בין קדושת
הארץ וקדושת הבית וירושלה על הדרך שכתבנו . והר' אשר ז"ל אצו סוגר
בן הושע עליו ז"ל שא"ה סברת עבמו היא זו ולא ידעתי מאין לוכו ולא עוד
אלא שאני אומר שאפילו רבי יוחנן שאמר קדושה שניה קדשה לעתיד לבא לא
אמר אלא לשאר ארץ ישראל אכל לירושלה ולמקד' לא אמר לפי שיה יודע
לעולם כך נגלה מסוד ה' לירא' לפי' הנכנס עתה אין בו כרת ע"כ .
ולענין תרומ' בזמן הזה ג' ב' לא הסכים הראב"ד ז"ל עם הר"ם כמ' שה"ס
שע"ז סוכר שהתרומ' בארץ אפילו בימי עורא לא היתה אלא מדכרבן וב'ט'
בזמן הזה שכן כת' בפ"ה מהלכות תרומה והראב"ד ז"ל כת' עליו בהשגחה
אין לא ביון יפה דהא קיימא לן כרבי יוחנן שאמר ביבמות דתרומה בזמן
הזה דאיתא : על בוקד' ישא חייב שהי קדושתו קדושת עולם
פרי' ז"ל שאין אחריה התר' בנות . וא"ת נשמע מ' רבי אליעזר סביב'
למה קדשה לעתיד לבא דלמ' לא קדשה התרומה בנות לאחר שנת' הבית
וכדאמ' בגמילה שמתיה שמקריבים בבית סוכו קסדי בית סוכו לאו פ"ה היא
וקסדי קדושה ראשונה קדשה לשעת' ולא קדשה לעתיד וא"כ היי' ס"ד לעיל
פריב' אליעזר סבר לא קדשה . אלא ה' קדושתו קדושת עולם שלא שנתה
שכינה לאחד מכן במקום אשר מה שאין לן במשכן שנת' א"כ במקדש ;
ליכירוב או אידו ואידו מקדש אידו ואידו משכן תי קדאי' לה' כך היא
הג' בעיק' הנכסאות . והפ' דר' אלעזר כרבי אליעזר סביב' דקשי'
דמשכן לן לפי מקד' ולא משקדש משכן הלב' כרבי תרי קדאי' אלא דקשי'
לה ביון דתרווייהו איקרו מקדש ומשכן ליכתיבינהו בקד' לישנא וכי קאמר
תי קדאי' לה' תרי קדאי' לאו דקד' דרואי' צריכי' אלא תרי' לישני' לה' ל'
קאמר . ז"ל משום דאי כתיבינהו בקד' לישנ' הוה כתיבינהו בחד קד'
דהוה בות' מקדש וכדאמ' למשכן א"כ איכפא אלא משום דל' לישני' בת' כתי'
תרי קדאי' ומה אשר תרי קדאי' לה' . ואיכ' כוסתי דגלי' אבד' מקדש
איקרי משכן ומשכן איקרי מקדש תרי קד' לה' ומי' דרבי ליעזר בן פדת
לא סביב' ליה לא דר' אליעזר דרבי תרי קדאי' למקדש ולמשכן . ואין זה
ביון דרבי אלעזר לאו תכ' הוא ופליג' ארצ' אליעזר ועוד דשע' דמקדש
איקרי משכן מקדש צריכי' תרי קד' והיא מדאמ' כוסתי בפ' המביא וכן
העפר אשר יהיה בקרבן הששכן יקח הכהן לרבותו כב ונכנסו טילה ובית עולמים
וכן בעמק יוסף ב' ב' בקרן מולא אדם לא יהיה באוהל מועד מניך בנות'

לכית עולמים . בריך שהיה למתנות פ' כי קימיעיף כשנת' באונם
והתרו בו לכאף אכל כשנא כמדי פשי' דאין בריך שהיה ביון שש' לחייבו על
טמי' ענשו והביא ראיה מדאמ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ'
הקבוצה בריך שהיה למתנות או לא היי' דמי אי דל' לא תכור שהיה להם .
הכ' כמי אפ' טמא ענשו דהיי' הוא נמי כשנכנס שס והוא טמא ;
כעורה דמי הכ' מקפין לן ביון דלא גמירי אלא שהיה להשתקחה
אי בעי שהיה דכתי' השתקחה או לא . ואיכ' נוסחי דג' אויר עורה כעורה
דמי או לא . וה' גיר' לא תסור' משום דקשי' עלה הא דאמרי' בפ' אבד
להם הממונה ביאה במקצת שמה ביאה או לא ואמרי' בנות יוכיחו כלומר
שאנינה קדוה ביאה שנווע כמפי' ידיו לכהנות . ומאי יוכיחו כלומר משום
דאורי' עורה לאו כעורה דמי והת' באורי' הוא טמאה לא אכשר' דל' כ' על הטמא'
כמי ה' אורי עורה לענין שהיה כעורה דמי או לא מהאי טעמ' דכתיב'
בנוסח אחרתי : שש' ענשו כמדי מהו וז"ת ביון דטמא ענשו כמדי
היי' מיחייב קרבן ואפי' בעלס' ממנו לאת' מתן הא' לא טב מדיעמו הוא
משום ואחר כך ידע מקדש ונעלמה ממנו טמאה לא אכשר' דל' כ' על הטמא'
ענמה ג' לחייבו שהיה היתה בהפסל וכל שאפסל לחייבו על טמאה ענמה
פשיט' דאורי' בריך שהיה וכמו שהוכחמה מההיא דעס' מיר' . וז"ל אי לרבי
דאמר איוני על העלם מקדש ה"כ אכל הא' אולי' דר' עקיב' בעי לה
ולמי' מיבעי' ליה אי בריך שהיה : ג' ד' בקר' . פירשו במס' מיר' כהן
שנכנס בבית הקברות בש"ה תיבה ומגדל' וכו' כדכתיב ופירש' מתתיו את
הטעמי' וז"ת ביון שאינו חייב על הטמאה ראשונה שהי באונם כשנא היך
יחייב חייב כשהייתה והא' כהנ' אהלות תני' היה עומד וקובר את מתו עד שהוא
בתוך הקבר מקבל מאחרי' וקובר פירש' הרי זה לא יטמא חייב טמאי' שהוא
בותרת יום אחד קתיי מיתה עד שהוא בתוך הקבר מקבל מאחרי' וקובר דשאפי
התם שנטמא בראות אכל הפא' שלא נטמא כשנא לא . ומיהו בענין כרבי
עופין איתא דלרבי עקיבא דאמר דאפי' פירש' איוני חייב כל איתו היום ביון
שאיו בותרת הכ' כי שהה אחי' חייב הרי אי' או בותרת הלכך ביון דבענין כרבי
טרפון הלכתא בותיה . ועוד דלפנין כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ'
איתא דתני' התם היה עומד בבית הקברות ומתו על כתפו והוסי' לו מת
אחר ונענו . יבול היא חייב ת"ל לא יטל' בוא וזה מהחולל ועומד ואוק'
כמנורי אדם כמת כלומר שהוא נודע כמת בעוד שגופו כבתו והיינו כרבי
ערכון דאלו לרבי עקיבא אפילו לאמר ששיי' ממי איוני חייב כל איתו היום .
וא"ת והא' כהנ' כהנ' דם הנדה משמע דסוגין כרבי עקיבא דאמר התם
דבותרת כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ' כהנ'
עור לא תתן מכסול ומשיר' ככהן עומד שס ומקשי' תו ודלמ' כהן טמא הוא
היא ואינה סבי' יכול לחזור ולהטמ' . ביון שאיו טמא אכל ארץ כרבי טרפון
סביב' לן כסוגין בותיה . לפי' כהן שמת לו מת בריך לזוהר ולקברו כסוף
בית הקבר' כד' שזוורתו לאת' שיפוטו מתו לא יטמא בקברות אחרים וכן
דעת הר"ם כמ' . וב'ט' דאפי' לרבי עקיבא לכתהל' אסור לו להטמא
כשפירש' והיינו דקתיי פיר' לא יטמא ולא פליג' רבי עקיבא אלא כשנא כו'
ביום לפוטרו מקברו . ועוד דעלה דהיא תני' כהן שטמא לקרובי' אל'
יטמא לאחרים אפילו בו ביום ולא פליג' רבי עקיבא . וא"ת למדנו לכהנים
התר' מהמקום אחר דברוב ארבות' ש' הכו פותח טפס ומפי' כבוד היביות מותר
בדמיתין כ' פ' שמתו . לית' דכי אמר דכי יש כהן פותח טפס אין טמאה
בוקעת ועולה ה' בבריתו חזק אכל קבר' היום לא וכן מובטח' הישגיות
בשנת אהלות : טמאה ששימש במיתה היי' משכחת לה . וא"ת משכחת
שנגב ככרת והיי' במית' א"כ כגון שיקה ונכפר מן הכרת' בדאמר' כסוף
מכות ומשאר פלי' חייב מיתה כרבי שמי' משום עבודה . ז"ל אין ה"כ ומתי'
ותלת טעמי' נקט : אבל' חייבין על עשה ועל לא תעשה שגדה .
דכל מקדתי על עשה ועל לא תעשה ולא קתיי על עשה ולא תעשה משמע דכל
חד וחד איתיה בפני ענשו וה"ק אכל חייבין על עשה כגון בפרייה דאיכא
עשה דותיה נדתה עליו כדלקח' ועל לא תעשה כלומר' לא תעשה גיריך ככא'
על הגד' שמונה פליו כלאו מואל אשה נגדת טמאה לא תקרב . וא"ת
והיך חייבין על עשה והא' אין ב' חייבין בהוצאתן אלא על מכות לא תעשה
דהא כתי' אשר לא תעשנה . ז"ל משום דאיכא לא תעשה כהדי'
בדאמר לקמן לא תקרב לא תפרוס הוא כלומר' לא תפרוס כמי הוא אכל
אין מקדש יונא מירי פשוטו לאוהה לבעול מה . וא"ת א"כ הוה
ליה לשתני חייבין על עשה ועל לא תעשה דהיינו אפרישה דהא עיק'
סויבא משום לא תעשה הוא והרד' ליתני וכל לא תעשה שגדה
דהיינו לא תעשה גיריך לבא על הגדה . ז"ל אה' אלא מילת' חדת'
אח' לאשמועי' דבעשה שגדה ב' חייבין ומיהו עיק' החייב' מכל לא תעשה
שעורב' עמו . והכי תני' בתוספות הריכות שפי' מה חייבין על עשה שגדה'
פמי' שיש בה לא תעשה . ואין חייבין על עשה ועל לא תעשה שמתקדש
בכה' מתפרס על עשה כגון שגדשה כפס' דקרינא כיה ושלא מן המהמה
ואע"פ שיש עמו לא תעשה דולא יטמאו את מחניה וכן אין חייבין על לא תעשה
גיריך שמתקדש דהיינו כשנא כהן וזאתה מולא' יטמאו את מחניהם אכל
פ' **פ**

הירוש הרין על

פרק שבועות שתים בתרא ורמינה

שבועה שלא אוכל לך וכו' . מתניתין היא ב' ב' דנדרים ולפי ה' ה' לקמן מתניתין דהתם במסכתין בו לאכול . ונכסתי דרגסי כרית' במסכתין בו לאכול לא דייקו דמתני היא . וליכא למימר דכרית' נמי היא והכ' מקשה דכיון דיש מתני' אשאי למשכח מתני' וליקטי' סבית' ועוד דכ' ב' דנדרים מקשינן עמית' דהכא אמתני' דהתם וכיון שכן הכא נמי ודאי מקשי' עמית' דהתם על מתני' דהכא . ולפי זה לא נדסינן לא שבועה לא אוכל לך אסור כמו שגורס רש"י ז"ל דא"כ סבירא ליה לתנא דהאי מתני' מכלל לאו איתא שומעין וזמור הא מה שאוכל לך יהא אסור ואי אפשר דהתם בנדרים אוקימ' לרש"י דהאי מתניתין כרית' סביר' ורש"י הא לית ליה מכלל לאו איתא שומעין . אלא ה"ג שבועה לא אוכל לך אסור דהכי קאמר לטעמה יהא לפי לא אוכל לך . מתניתין דהכ' בשאין במסכתין בו לאכול . שהכ' משמע דבסתמא שאוכל לחיילא משמע וזן בריך הובטא וכו' כ' נדרים לא משמע הכי דאוקשת' דאיני גופ' דהתם אוקי' אביי מתניתין הכי במסכתין בו שלא לאכול ואמר אביילא אביילא דכ"ג שאוכל לחיילא דכמו שצריך הוכח' לומר דשאוכל שלא אוכל כן בריך הוכח' לשאוכל משמע אבל בלא שום הוכח' לא דיעבד הכי משמע וזן הסוגיות המתלפפות בחלקן המסכתות . ומשמע דמנוחי דהכ' דיק' משום דשאוכל סתמ' דאביילא משמע . ועוד ב"ג הכצע בזה דכיון דרב אשי סבירא ליה דאפי' במסכתין בו לאכול ואמר לא אביילא א"ה דשאוכל לחיילא משמע ופ"ה ניידי מאוקמת' דאביי כדמפרש התם כפ"ה דנדרים אין לנו להטיל כל כן שאלות בין אביי ורב אשי שרי אשי שאמר דאפי' במסכתין בו לאכול וקאמר לא אביילא שאוכל לחיילא משמע ואביי יאמר דאפילו בסתמא שאוכל לא משמע אביילא עד דאיכא הוכח' . וב"ג נכחא שלענין משעה יט' לשיקור על סוגיא דאביי ורב אשי שוין בדבר דאובל סתמ' דאביילא משמע שהיך נכסוק דלא כרב אשי בשאוכל סתמא

דל"ג ע"ב

האלכך לענין פסק הלכה שאוכל סתמ' דאביילא משמע כסוגיא דהכ' דאביי ורב אשי שוין בדבר אכל במסכתין וקאמר לא אביילא לפום אוקמתיה דאביי שלא אוכל משמע ופ"ה דרב אשי פליג עליה וסבירא ליה דבכל ענין שאוכל לחיילא משמע כדאיתא התם בנדרים אפסר לי לומר דכאביי קיימא לן משום דלאוקמתיה דרב אשי בייבין לטעמי מתניתין ולמימר תני שבועה שאי אוכל לך . ומכל מקום אפי' לפי ששה זו כרב אשי נמי קיימא לן דאפי' אוכל דלא אביילא משמע ולא אמרי לשינה הוא דאתקיל דאביי נמי לא פליג אהאי דניח . ונראה שעל זה ספק הר"ם בעז"ל פסקה כן . אכל הרימין ז"ל פסק בהלכות נדרים כרב אשי דבתרא הוא דלעולם אפי' במסכתין בו שאוכל לחיילא משמע :

מבטא שבועה כרב רש"י ז"ל אם אסור מבטא עלי כרב זה כאומר שבועה שלא אוכלנו ותימא הוא למה הוכיח עלי שזה לשון נדר הוא והיה לים למימר מבטא שלא אוכל כרב זה . ונראה דבבבא אשמעי' דאפילו אסור בלשון נדר הוי שבועה ולא הוי ככאסור אביילא דכרב דאמר שהוא תלוי בפני הלשונות שאמרו בתן . ומי' משמע דסבירא ליה לרש"י ז"ל שבועה אפילו אמרה בלשון נדר הויא שבועה דאם לא כן היך יהא עתיק בטעמא משבועה ממש ולפיכך נאריך בזה :

אמר אביי ה"ק מבטא שבועה איסור מתפס בשבועה איסור איסור וכו' . פת"י ז"ל איסור מתפס בשבועה שאם איסור שלא אוכל כרב זה הוא לאיסור אביילא כמו שגנבע על הכרב וחזר ואמר על כרב אסור הרי הוא כזה דלענין איסורא בתרומה פשיטא ליה שאסורין אכל לענין קרבן ומלקות מספקא ליה וקאמר דאיסורו של איסור זה לענין קרבן ומלקות הוא שזה לאיסורו של כרב דמתפס בכינוס על אסור שגנבע עליו ואי היכא דמתפס בכינוס חייב הכא נמי חייב ואי התם פטור הכא נמי פטור אלא דהכא והתם מספקא ליה וז"ל ביון דפשיטא ליה דאיסור האסור בתורה היינו מתפס מאי שספקא ליה לענין מלקות והא לא כתיב לא יחל דבור . ועוד קשה היכי אפשר דלתתא דבתרומה מספקא ליה ולאביי פשיטא ליה דקאמר לקמן בהדי' אביי אסור אביילא שבועה מפיו דמי . לפי' נראה דהנדרים בגמ' ר"ה ז"ל שהוא גורם איסור אסור וה"פ איסור מתפס בשבועה כגון שגנבע שלא יאכל דבר זה וחזר ואמר על כרב אסור והבזה אומר האסור כלומר ואם התפס על זה השני עוד כרב של"ש מהו דינו אם איתא אומר מתפס בשבועה במוציא שבועה מפיו דמי וכו' כלומר אם על השני חייב אף על השלישי חייב ואם לאו פטור כלומר אף לפטור השלישי א"כ כפטר השני וביון שאמרנו שעל השני חייב שזה איסור האסור בתורה על כרבאון אף על השלישי גם כן חייב :

ע"ב

אמר שמואל והוא שגדור וכו' מאותה הויה . פי' וכן נראה שכל איתן המים שכן ביום שמת אביי נאסרו עליו שמעת אביי שאם היו לו מאותן ימים מותרין בנתיב כי אסור הוי עלי שלא אוכל כרב לא חיל נדרו דאמאי דבאותן המים אסורין מתפס אדרבי' כמי' מותר' השבוע' לו מתפס הכי מוכח פירוש' דמילתא בטוק פ"ה דנדרים דאמרין התם בעי רמי בר חמא חמית כשבז וכו' שלמים קמי' ושמית דהתרא גביה ואמר זה בזה בעיקרו קא מתפס כלומר קודם ויקית דמים דאסור או כהיתיה מתפס ואיתין למפסטה מהא אי זה אסור האסור בתורה וכו' ואמר שמואל והוא שגדר באותו היום הכי דמי דקאמר כההוא חד בשבא דשת אבזה ואף ע"ג דאיכא טובא

מסכת שבועות ע"ב

טובא חד בשבא דהיתר' וקתי' אסור דצריקין דשמואל הכי אומר והוא שגדר וכו' ובעיין התם לא איפטי' : ולענין פסק הלכה הרב אלפס ז"ל כתב בבאון והוא שגדר וכו' משמע דסביר דדוקא פסוק דגדור וכו' והוא לאו הכי כרי דכהיתרא מתפס דאפי' דהתם לא איפטי' כיון דהכא בסוגין אסור' וכו' לקולא בתי' דכהיתרא מתפס . והא ודאי לא סבירא דהכא לרווחא דמילתא אסור הכי לאפוקי כמסין מספקא אכל לעולם איסור לך דאפילו בלאו וכו' בעיקרו קא מתפס ואסור והר"ם כמ"ל פסק כפ"ה מהלכות נדרים דבעיקרו קא מתפס ואפי' דבעיין התם לא איפטי' כ"ל מהלכות נדר היתה משום דבסוגיא דהתם אסור וכו' וביבא למיפסטה דבעיקרו קא מתפס וכיון דבתרא ניבחו מסבין עליהו ואף על גב דדמי בגמרא התם השהו ת"ס דידעו לא דמינן מפי' דפשיטא להו בהנהו דמיתאי . אכל דבינו משה כר האמן ז"ל בהלכות נדרים כתב דכהיתר' מתפס . צריך עיון בסמ' נזיר פ"ג :

אמר לך רבא תריץ ואימא הכי . פת"י ז"ל הוי תנא לאו בפתתפי' אפי' אלא בעיקר נדר דמתפס היינו דוקא באומר זה בזה בלמוד אכל מפריס הוי עליי שלא אוכל וכו' עקר נדר הוא ואשמעין שאינו חייב משום נדר א"כ פשוט וא"כ תלאו בדבר הנדרו עליו אכל מתפס נדר בנזן שלא פסק הוי עליו אלא דאמר ובהו לא הוי נדר . וכתב הערכ' ז"ל שלא היתה כונת רש"י ז"ל לומר שלא יהא נדר א"כ התפסו דודאי כל שפסו . אף ע"פ שלא התפסו הוי נדר אלא שכל למעט שאפילו שאם תלאו בדבר הנדרו אם לא פסו לא הוי נדר דמתפס הוא וכן נמי אפילו פשוט אם תלאו בדבר האסור לא הוי נדר :

ולענין פסק הלכה קיימא לן דהאומר מבטא שלא אשעה כן הוי זו שבועה דמבטא שבועה ליכא מחו' דפליגי ובפלוגיהו דאביי ורבא קיימא לן בכרב הלכך אסור שהויאיו בלשון נדר נדר ובלשון שבועה שבועה אכל מתפס בשבועה לאו כמוביא בשבועה מפיו דמי . מיהו איסור מיהא א"כ וכן כתב הרב ר' יהודה הלוי ז"ל וכן דעת הרשב"ם בפ"ה מהלכות שבועות . אכל הרמב"ם ז"ל סובר דלרבי מתפס בשבועה אפילו איסורא ליכא כיון דבטא דוכתא לא אשכחן מתפס בשבועה איסור מהיבתי' תי' אלא אידי' דאמר אביי כמוביא שבועה מפיו דמי אסור כבא לאו כמוביא שבועה מפיו דמי א"כ אין הכי נמי דלאביי איסורא ליכא :

ולענין מתפס נדר לפי שטת רש"י ז"ל כי היכי דמתפס בשבועה לאו שבועה לכבא מתפס נדר נמי לאו נדר וכמו שכתבתי למעלה אכל הרב אלפס ז"ל נכבא כתיב דלרבי אפי' דמתפס בשבועה לאו שבועה מתפס נדר מיהא כרב הוי אקשה דכדמי דהא מאונין בגמרא מתפס נדר למתפס בשבועה דאמר בשלשון לאביי מהמתפס נדר מתפס בשבועה שבועה לאו כרבא קשיא אלמא דליכא למימר דמתפס נדר יהא נדר ומתפס בשבועה לא הוי שבועה . אלא טעמי דעתו כן פירוט השמועה דמעיין דהי אוקשינן הכא קתי' אי זהו איסור אלמא איסור לשון התפסה הוא ובטלמא לאביי כיתא ותנא ליה גבי נדרו הוא הדין גבי שבועה דכיון דקתי' דאסור מתפס הוא ודאי עקר התפסותו בשבועה היא . דהתם כתיב אי אסור אסור על נפשה בשבועה וכו' גבי נדר לא אשכחן ותנא דתנא ליה לרביא תנא ליה לומר דאפי' מתפס נדר הוי נדר וכל שכן שבועה הלכך לאביי כיתא ולרבא קשיא דיהו אסור איסור לאו היינו מתפס והכא קתי' דאסור הינו מתפס וקשיא נמי דכיון שהו מתפס אף מתפס בשבועה שבועה דאי אסור מתפס הא משבועה נגמירין ליה וא"ל רבא תריץ הכי זהו אסור נדר האסור בתורה כלומר הכא לאו באסור עסקינן דאסור לאו היינו מתפס אלא הכי קאמר אי זהו דבר שהוא אסור נדר דאומר הוי עליי שלא אוכל וכו' כלומר שהוא מתפס נדר שטע"פ שפידעו כיון שהתפסו בדבר הנדרו מתפס הוא לפי שטת זו שלא כרבני כש"י ז"ל שכתבו למעלה ומתפס נדר נדר דמתפס נדר נגמירין מאי כי ידור נדר לה' עד שידור כדבר הנדרו אכל מתפס בשבועה לא אשכחן דאיסור לאו היינו מתפס אלא הוכיחו בלשון נדר נדר בלשון שבועה שבועה הלכך אפי' דקיימא לן מתפס בשבועה לאו שבועה מתפס נדר מיהא נדר הוא . והכא הרב אלפס ז"ל כרייה מדתנא הריני נזיר ושמע חכמו ואמר ואפי' הריני כלי נזירים . ואם תאמר והא אוק מיהא לא להיא מתניתין התם נגמירין דוקא בשאמר בתוך כדי דבור אכל לאחר דבור לא וחי מתפס נדר כד דאפי' לאחר כדי דבור . לאו קושא דאי אסור ואפי' כשוד הכי נמי אכל התם לא אסור אלא ואפי' לאחר כדי דבור לא משמע טידי . ואם תאמר וכיון דבתוך כדי דבור מתקומא סתא לך דמשום מתפס הוא דילמא סמיהא דכלן נזירי' משום דכל א' מיי' וכו' ואפי' נזיר קאמר . לאו מילתא היא דקתי' סופ' הוית דראשון והתורו בלן . ואי ואפי' נזיר קאמר אשאי הויתו כלן אלא ודאי ואפי' במוך קאמר ושמעי' מיהו נדר נדר . ותנן נמי הריני בשמחן הריני כל שכן היכא דאמר הריני כפלוני נזיר שהו' בימיו . ומחלתין דמסכת נדרים הכי מוכחא דמתפס נדר נדר דאמרין דמית נזיר וכו' שלמים קמיה ואמר זה בזה ותנן נמי כאמרי נדרים כרית' כרית' כן דעת הרמב"ם ז"ל דעת הר"ם אלפס והקשה הוא ז"ל כיון דמתפס נדר נדר ומתפס בשבועה לאו שבויה כי תני חומר נדרים מכשונות וכו' אשאי לא תני נמי מהמתפס נדר נדר ומתפס בשבועה לאו שבועה . ז"ל דלא תני לא דנדרים שהנדרים חליטם עליהם ולא השבועות אכל שאר דמי לא תני כלל :

גמפת

דל"ג ע"ב

חידוש הרן על

בבלות אינן בכלל של אורל ובין שאינן בכלל של אורל אף בכלל שאורל
דלמי' ו'ל לא משמע ליה מיה חלוק בין אורל ללא אורל לגבי ככלו כי אורו
חלוק בפירשונו הוא כפי שיטת הר' אבן מיג' ו'ל וכמו שכתב בסמוך הילכך
למאי דמי' דמתיק א' בהן לא משכחת לה דאי נמשכת נשבע לבטל את המנה
הוא ויהי בפתח א' הפבולות בכלל . אבל לבתר דאמר אלא משכח' לה בדרכא
וסכני' דבבלות בכלל של אורל ה' איתנהו בכלל שאורל לענין שאם אורל
בבלות יצא ידי שבועה הלב' אותה של תמיים וחלב ושל תמיים ועבדים משכח'
לה בהן משכח' דהיינו אורל כ"ל . אלא שעדיין קש' לדברי רש"י ו'ל דבעיקר
היוסאח' לא כתיב כהו אלא ולא כתיב בהו כמי לא שאורל אלא שבועה שאורל
למייך נראה עיק' בדרש' ו'ל דהוסיף הגוי אבן משג' ו'ל . וה' משכחת
לה כדרינא ולפי גרס' זו דהוסיף קיי' דמתי' דקיי' קיי' דלעולם ריש'
בכתב וסי' בפירש' וכולל של א' יחל שמועות ונבלות ו'ל מ' לעולם ריש' באו'
התם של אורל ולפי תנא וחס' אכל בבלות פטור דמסת' לא נשבע אלא על
דברים המותרים וסיפ' נשבע' ש' אלא יחל בבלות ושמועות ומילא כבולל ופ'ת'
בהן היי' משכחת לה כדרינא כלומר משכחת לה באו' שבועה שאורל סתם
דבבלות בכלל לענין שאם אכל בבלות פטור ופ'ת' אמאי פטור דבין דאמר
בריש' הנשבע שלא יחל סתם שאם אכל בבלות פטור אלא אף כלה' בכלל
אכלהו כבולל וכן נשבע שאורל ואורל בבלות הוה לן למימר חייב ופ'ת' אף
בבלות בכלל שבועות ובהן לא משכחת לה כדרינא בל' לא דמי' מ'
ב' נשבע שאורל למי נשבע שלא יחל דמסת' אמר' דלא נשבע אלא על דברים
היוזנין דדברים שאינם ראויים לא היה ידבר' לשבע' עליהן ומה' אמר כרש'
דמתי' שנשבע שלא יחל סתם ואכל בבלות פטור . אלא כי נשבע שאורל
שמתם מסיק אדעתיה דככל מה שאכל יצא ידי שבועה הלב' בבלות בכלל וכן
משכחת דה' ר' רבא שבועה שאורל ואכל פטור דאל' דברים שאין ראויין
בכלל שבועה שאורל הן ואע"פ שאינן בכלל שבועה שלא יחל דהא תנן בפתני'
שבועה שלא אורל ואכל בבלות פטור :

דלכתחילה

בדברים שהדברים חלים על דבר מצוה כדבר הגשות מה שאין בן
שבועו' . ו'ת' שבועות נמי חלות על דבר מצוה כדבר הגשות
דהיי' אית' כפ' דנדריים מנין שאין נשבעין לעבור על המכות ת"ל לא יחל
דברו אכל חיל' הפני שיהי' מנין שאין נשבעין בידו כדל' לא יחל
דברו שבועה נמי הכתיב אלא השבע שבועה לא יחל דברו הא דאמר מכות סכה
עלי' והא דאמר שלא אשכ' בכהו ופ'ת' ו'ל דהי' א' אמר שבועת סוכה עלי'
שבועה אסור ל' שב' בסוכה אכל אמר שבועה שלא אשכ' בסוכה אין נשבעין לעבור
על המכות אלא שבועה חלה . ו'ל התם מפי שאמר בלשון כדרינא ו'ת'
איתייבי' אכל הני נדריים ובשבועות שדוק אמר . ו'ל פ'ת' אותה
שבועה שבכמה' נדריים בענין אחד דלא תקשי אשמתי' דהתם טעמא בעלמא
קאמר כלומר ו'ת' הני נדריים על דבר מצוה מה שאין בן שבועות משום
דנדריים הוא מיסר חפצא אפנה' כלומר ישיבת סוכה עלי' ואינו עוקר מצוות
התורה מש' כדלכו מנות חייב' נבדל חפצא כיהו שהתורה חייבתו ש' שב'
בסוכה והוא נשבע שלא יב' ולפיכך אין שבועה חלה על דבר מצוה ואפילו
בשמי' הלשון דר' שאמר ישיבת סוכה עלי' שבועה דשבועה שאמר בלשון
בד' מנד' הלשון שנאמר זה אינה שבועה דשבועות מיסר נפשי' אהפנת' כינהו
בדעתיה כריש' כדריש' הרן א' מהי' א' מהי' א' מהי' א' מהי' א' מהי' א'
גמור לא שבועה נמי של אשכ' בסוכה הלכך לא תהיי' טפי מיה' לחול על
דבר מצוה . ו'ל שבועה שאמר בלשון נדר' דבר' הגשות מהי' דאמר'
כפיק' אכילה משתי' עלי' שבועה ואמר נמי ואיני כל פיות' נשבע' עלי'
בשבועה וכן נמי נדר' שאמר בלשון שבועה מדין ידות' ש'ל' שהוכי' נדר' באיזה
לשון שאמר דין נדר' עלי' וכל שהוכי' שבועה באיזה לשון שאמר' דין שבועה
עליה . ופ'ת' אותה היא כיוצא' וכן פסק הרמב"ם ו'ל כפ' דנדריים .
אבל הרשב"א ו'ל כתב כפ' דנדריים שאין נדר' אלא בלשון נדר' ואין שבועה
אלא בלשון שבועה : שהשבועות חלו על דבר שאין בו מש' כדבר
ש' בו מש' מה שאין בן נדריים . תמי' ל' כיון דדבר שאין בו מש' כולל'
אין ולא אישן ואזרוק ולא אורוק וכדית' בפתני' וכמו שפ'ת' ו'ל היי'
קאמר מה שאין בן נדריים שמתא' דודאי' נדריים חיי' אפילו' בוויק' נדר'
ל' דאי' על פי שבו נראה דהיי' כפ' דנדריים דאמר התם דבישיבת
סוכה חיי' כדרי' אשכ' דמנות' לאו' ליהנות נתנו ולמדו מש' בעלי' התוספות
ו'ל שאמר וויק' נדר' ל' עלי' ה' זה אקור ו'ל אשכ' פ' שאין בו הגאה' כלל .
וכן כתב הרשב"א ו'ל . ו'ל דעבא ודאי' לא קאי אלא אישן ולא אישן
אבל אורוק ולא אורוק כדריש' חיי' ו'ל ו'ת' ה' נקוט' לה' תמא' משום
דיתא אשמי' דמלת' קא' סמיך דטעמא דשבועו' מלות על דבר שאין בו מש'
יתר מדריש' מני' שהשבועות מיסר נפשי' אהפנת' ונפי' דבר' ש' בו מש'
הוא אכל נדריים מיסר חפצא אפני' הוא ו'ת' פ'ת' לית ביה מש'א' במאי' חיי'
ובין דהיי' טעמא לא שייך לא באישן ולא אישן פטור היה לו לתנא שלא נבעה
לכלול בלשונות אורוק ולא אורוק דבאורוק ולא אורוק ל' לית הלכך בין שבועות
לנדריים ככ"ל : אלא מתנה לענין . ו'ת' אמאי חייב משום כטוי' הוא
אין כידו דטמא לא ייב' לקבל והו' באו' ערוק פלו' נדר' ל' דפטור משום
כטוי' כדאמר בסמוך דליתיה בלהב' . ו'ל דהב' כפ'ת' שאין א' יבנה
לקבל קאמר א' ל' דהתם נמי כפ'ת' דמי' דלא נשבע' אלא כמה שבידו לעשות
בלומ' שיתן א' חכמו רונה לקבל ונדלה' מו' שבוני' קוב' שאינו כהנה' ל' א' א'
אתה נא ונטל' לנכין בור' א'ל' ה' ו' יבול' להקירו' שלא על פי חכם ויאמר
בלום

מסכת שבועות ע

בלום אמר אלא מפני כבודו וזה כבודי התם הוא דקא' בני' למימד וזה כבודי
משו' דאמר אי אתה נוטל הא אומר א' אי איני נוטל לך דבר מצוה הוא שלא יאמר
של מקבל אומר וא' איני ונה לקבל ה' זה פטור . וכן אתה אומר כדבי
מווכות שדי' תיבול' לך מבפני . אם אי' איני נוטל לך מצוה חסאן ועד יוס' פלו' וזכה
ליתן והלה לא רנה לקבל לא קנה שדה שלא כתבון לא כמה שהיה כ' דו' לעשו'
וכדאמר לענין גיטין כפ' כל הגט האור' דאמר אי לא מפייסא לא גיט' אור'
פייס ולא אפייסה ומסיק' פייסה ולא אפייס' כלומר ולא גיט' . וההיא
דאמר כפ' מי שאחזו על סת' שתתק' לי מאתים וזו כתנה' בעל כרחו אינה
מגורשת גיטין שאני שפ'י' אמר מחולין לך אינה מגורשת עד שתתן . ועוד
דהתם מקבל הוא דאתני ועד שיהו' לי מידך משמע הרמב"ם ו'ל :
שבועה שלא אישן שלשה ימים . מ' בעי' לי האו' שבועה שלא אישן
בלום חרש ימים מהו דמי' א' א' כדמהו לשבועה שלא אישן ג' ימים
ובימי' דייאל' לא יתיר' שיהו' נס' ק' א' לו לעמוד בשבועתו או לא לא שעמוד
בשבועתו עד שיתק' ו'ת' כ' יחל' לו דלא למא' אישן ג' ימים דההיא
היינו טעמא דמי' ל' ליתר' משום דהא דבר שא' אשכ' דבעל כרחו יי' בנות
שלשה והלכך לא חייב' שבועה כלל אכל זה יכול לעמוד בשבועתו מי' אית'
ל' ימות לב' שתק' תתנה שבועתו משום שכרת כפשות' ומ' לא יחל' טעמו
שהיא יכול לעמוד עליו . אלא שראית' ל' נמו' ל' שכתב כפ' ד' מהלכות
שבועות שבועות שאו' היא בן נשבע' שלא י'ן שלשה ימים לילה ויום דנוס'
או שלא יטעום כלום שבועת' ימים דנוס' וכן כפ' כתב שאלקין אורו' מ'
משום שבועות שאו' וי'ן או יחל' כלל ע' ש' כ' כ' מה התמה שאין לדמות'
כמו שכתבתי אלא ש' ש' שהדין ד' אית' דמי' נשבע' שלא יטעום כל' ה' ש'
ימים שאלקין אורו' ואורל' אלתר' ולא שאכ' למד' אותה מו' ככא' וכדברי הר'
ו'ל שאין דומות כלל . וכמו שכתבתי אלא משום דהוה ליה נשבע' לעבור על
דברי תורה ש' נשבע' להחית עבמו הלכך הויה שבועת' שו' ולא כטוי' כדתנן
כפיק' ד' א' ד' חזנ' בעבמו אתי' מדי' והנשבע' עלי' ו'ת' א' שבועה וכמו
שכתבתי למעלה נשבע' להחית עבמו נשבע' לעבור על דברי תורה הוא דמק' א'
מלא דבר הכתוב אך דת' למכ' לגשמות' א' א' ד' א' ו'ת' א' ע'ל' כ' חזנ' א'
ודלמא קטל' שני' א' השמי' לך וסמור כפ'ת' מאד בדאמר במקל' עבמו לקמן
כפ' העדות הלכך שאלקין אורו' ואורל' ל' ל' :

אמר ר' אלעזר דא' ד' א' ה' . פ'ת' ו'ל א' אתה מוכא העלם
חפך כלל העלם שבועה וזו אינה משכח' . ו'ת' א' א' א' א' א'
ד' א' ודאי' א' ל' למכור העלם חפך כלל העלם ש' ד' ד' ודאי' כל מ' בין
העלם שבועה בלא חפך בין העלם חפך אית' היא דבתי' ויהו' איכא העלם
שבועה מיהו לענין ד' לאו' אית' ביהו' דהעלם שבועה' כלל חפך חייב'
וכהעלם שבועה וחפך פטור ולעולם משכח' הוא והכי קתני' על העלם שבועה
לחודיה חייב' אבל אי' איכא העלם חפך נבד' פטור . ו'ת' א' א' א' א'
מבעיא ליה לרבא מרב' נחמן בסמוך העלם זה וזה כ' דו' מהו לשפוט מהא' מתי'
י' ל' רבא א' ל' רב' רב' רב' קמבע' ליה דאמר דהיי' תנא' לא אייבי' אלא
כהעלם שבועה בלא חפך וכהעלם חפך בלא שבועה אבל כהעלם זה וזה לא
אייבי' כלל ומה' נעו' לה :

Handwritten marginal notes in Hebrew script, including the word 'עב' and 'דל עב'.

חירושי הרין על

מסכת שבועות

בבב וכו' גמי בשם הארץ אסור בכל פת ובתלמיד חכם אינו אסור אלא בפת חטים... והוא זה כי כד נדרים סתם נדרים להחמיר ומידוין להקל כדכר בקרא ואמר לא נדרתי אלא בחמרו של ים כד נקרבנו וכו' על כלל אין נשלין ואם נשאלו פותחין להם פתח ממקום אחר... וכו' וכו' דהת' גבי חכם חממו בלן אין נייכין שאלה לזכר כד' בתלמיד חכם אכל בעם הארץ שאל שאלו פותחין לו פתח ממקום אחר אלא תלמיד חכם דמהיטן אדיבוריה מהיטן בשא' לכתובתיה הילכך בתלמיד חכם אינו אסור אלא בפת חטים והתם גמי אפילו בלאו אונסא אינו אסור אלא אותו היום ועם הארץ הב' אסור בכל פת והתם היכא דליב' אונסא אסור לעולם... וע' כ' דהת' גבי חכם חממו על ים ותכנס גבור שבי דברים חלוקין הן דליין שניהם בבת אחת בכלל משמעות הלשון לפי שאינן מיון אחד אלא או הוא או היא הלכ' בי אחר לכך כתובתיה הולכין אחר בניהו אכל באומר יאסור כל פירות שבעולם עליו כיון דמשמעו לשונו השמע לעולם אפי' בתלמיד חכם האומר להיום נכתבתי אילא שמוס אונסא הוא הוה דברים שכלב ודברים שכלב אינן דברים וכן גמי פת דכלן בשמעו ובי אחר לפת חטים נכתובתיה דברים שכלב ניהו והדרא קומיין לדות... אלא עיקרן של דברים כמו שתיקן המשכ' ו' דהתם נדרתי בלא יאסורו כל פרות שבעולם דינא הוא דאפי' נגמר בלבו היום שיהו אסורין עליו לעולם אי' לאו שמוס טעמי דאונס' דהת' נגמר בלבו לשון שריאה משמעותו שיהו הפירות אסורין עליו לעולם הילכך אפי' דבליביה לא ית' ליה לא ביהו' להו דברים שכלב ודברים שכלב אינן דברים אלא שמוס טעמי דאונסא אכל הכ' ה' נגמר בלבו להוויא בשפתיו ביהו אסור בהם הלכך בי אחר פת סתם לא נגמר בלבו להוויא ביהו דכל ביהו לא ניהא ליה למימר הכי ובגדרים ה' בעי' לישניה הוא דתקיל ליה דכל ביהו לא ניהא ליה למימר הכי ובגדרים ה' בעי' שיהא פיו ולבו טוין וכמו שכתבתי למעלה :

לפ' שבועות שאל אורב' ככר זה כיון שאכל ממנו ביות חיוב... פ' משום דמקנתה גמי בכלל שבועות היה ומי' כלה גמי בכלל דעל כל זית זית טהה נטבע שלא יאכל ולא אית ראשון בלד'... והוא זה כי כד נדרים סתם נדרים להחמיר ומידוין להקל כדכר בקרא ואמר לא נדרתי אלא בחמרו של ים כד נקרבנו וכו' על כלל אין נשלין ואם נשאלו פותחין להם פתח ממקום אחר... וכו' וכו' דהת' גבי חכם חממו בלן אין נייכין שאלה לזכר כד' בתלמיד חכם אכל בעם הארץ שאל שאלו פותחין לו פתח ממקום אחר אלא תלמיד חכם דמהיטן אדיבוריה מהיטן בשא' לכתובתיה הילכך בתלמיד חכם אינו אסור אלא בפת חטים והתם גמי אפילו בלאו אונסא אינו אסור אלא אותו היום ועם הארץ הב' אסור בכל פת והתם היכא דליב' אונסא אסור לעולם... וע' כ' דהת' גבי חכם חממו על ים ותכנס גבור שבי דברים חלוקין הן דליין שניהם בבת אחת בכלל משמעות הלשון לפי שאינן מיון אחד אלא או הוא או היא הלכ' בי אחר לכך כתובתיה הולכין אחר בניהו אכל באומר יאסור כל פירות שבעולם עליו כיון דמשמעו לשונו השמע לעולם אפי' בתלמיד חכם האומר להיום נכתבתי אילא שמוס אונסא הוא הוה דברים שכלב ודברים שכלב אינן דברים וכן גמי פת דכלן בשמעו ובי אחר לפת חטים נכתובתיה דברים שכלב ניהו והדרא קומיין לדות... אלא עיקרן של דברים כמו שתיקן המשכ' ו' דהתם נדרתי בלא יאסורו כל פרות שבעולם דינא הוא דאפי' נגמר בלבו היום שיהו אסורין עליו לעולם אי' לאו שמוס טעמי דאונס' דהת' נגמר בלבו לשון שריאה משמעותו שיהו הפירות אסורין עליו לעולם הילכך אפי' דבליביה לא ית' ליה לא ביהו' להו דברים שכלב ודברים שכלב אינן דברים אלא שמוס טעמי דאונסא אכל הכ' ה' נגמר בלבו להוויא בשפתיו ביהו אסור בהם הלכך בי אחר פת סתם לא נגמר בלבו להוויא ביהו דכל ביהו לא ניהא ליה למימר הכי ובגדרים ה' בעי' לישניה הוא דתקיל ליה דכל ביהו לא ניהא ליה למימר הכי ובגדרים ה' בעי' שיהא פיו ולבו טוין וכמו שכתבתי למעלה :

כררבה דאמר רבא אס נשאל על הראשונה שניה תלה תחתיה... ולענין פסק הלכה קמי' לן דאפי' נג על דת' לסייעי מי שגור שתי נזירות וכו' לה מיימרה דרבא לא מידחה דה'ן אי' הוא לא תסייעיה... וכו' פסקה הרי' נמו' בפ' מהלכות שבועות... ויש לתמוה על הר' אלפ' ו'ל' שלא כתבה בהלכות... אי שייך ביות חסידותי לא לא תשיב... פ' הרי' כן ו'ל' שייך לא תשיב וכדכר עבר על שבועתו... ולפיכך אינו נשאל עליה... ויש למיזוג זה רגלים בירושלמי :

אמר רבא שבעה שלא אוכלו ו' אס אוכלו... שפירושו המפורש ו'ל' ולא ראייתו טהה ככונה בשטת רש"י ו'ל' אלא שדכר נייכיים פי' לפירושו וכדי שלא ישתבש התלמידים ראייתו לבתו' דעתי בפירו' של רש"י ו'ל'... הדו'ל' סבור דראשונה דאמרי' בהלכה זו היא אותה של תנאי' דהיי' קרינן ראשונה והווקק' לו' כן שאם באומר דראשונה קרי' לאותה שאכל ראשונה בין לא יאסור בין של תנאי' אפי' כי אמרי' ראשונה במיד' ונשיה בשונג חייב הו' משמע דבין שאכל תנאי' בין שאכל יאסור ראשון כיון שהכר ראשונה שאכל במיד' אכל שיהא חייב וזהו אי' אפשר דהא אחר לקטן זו מדון עבמה ושנת חביתה זו מדון עבמה ושנת חביתה פטור ואמאי פטור אראשונה ה' הוא לה אסור ושנת חביתה ותנאי' בשונג ואמאי גריס חייב אי' רישא דמשעתין משמע אי' זו ראשונה שתהיה אלא ודאי ראשונה דמשעתין היי' דתנאי' היא דוק' ולפי' זה היה אפשר לומר דמאי דאמר דדוק' תנאי' במיד' ויאסור בשונג חייב ה' אסור במיד' ותנאי' בשונג פטור דל' הו' טעם משום האדם שבועה פטור לאינס' בלומר שחלות השבועה היא בשעת התנאי' בין שאכלו ראשון בין שאכלו אחרון ואי' תנאי' במיד' חייב ואי' תנאי' בשונג פטור ולפי' אמרינן דדוק' ראשונה במיד' דהיינו של תנאי' ונשיה בשונג דהיינו של אסור חייב ה' אסור במיד' ותנאי' בשונג פטור עפ'י דבשעת חלות השבועה דהיינו באכילת התנאי' שונג היה... ולפי' סיטה זו א' כן הינו או' ככר קמית' דאכל את הראשונה בשונג ונשיה' במיד' פטור ראשון

דוקא שאכל ראשונה דתנאי' בשונג ואסור במיד' פטור הו' אילו אכל אסור בתחלה בשונג ותנאי' לכתב' כד נמוי' חייב בשעת חלות השבועה דהיינו בשעת אכילת התנאי' מיד' היה... והיינו או' ג' כן בשנת עבמה ודון חביתה וכו' בשנת עבמה דהיינו על כל אחת שהי' תנאי' כל אחת מהן במיד' אכלו ואותה טעה חלה שבועה עליו בין שאכלו בתחלה בין אכלו בסוף... לא שכל רש"י ו'ל' ולומר שאין הדבר כן דודאי בשעת מעשה ראשון הוא חלות השבועה בין שהיה תנאי' בין שהיה אסור ואי' מעשה ראשון במיד' חלה שבועה עליו ואי' בשונג אין שבועה חלה עליו כלל... וכתי' א"כ היכי אמר בכר' דראשונה במיד' ונשיה' בשונג חייב דאי' הו' אסור במיד' ותנאי' בשונג פטור ה' אחרת דכל שמעשה ראשון במיד' בין אסור בין תנאי' שבועה חלה עליו... ה' א"כ רש"י ו'ל' דאי' מעשה האדם בשבועה ה' דאסור במיד' ותנאי' בשונג חייב קרינן אלא שיש טעם אחר ופטור מקרבן משום דלקרבן עבמה באסור בעי' וזה האסור במיד' אכל לעולם ענין חלות השבועה כמעשה ראשון הוא תנאי' ואם מעשה ראשון במיד' שבועה חלה עליו ואם מעשה ראשון בשונג לא חלה שבועה כלל... ולפי' דרך זה כדא' ראשונה דאכל את הראשונה בשונג ונשיה' במיד' פטור לאו דוקא ראשונה דתנאי' בשונג ונשיה' דאסור במיד' לא אפי' אכל אסור בתחלה בשונג ותנאי' במיד' פטור והאי' דנקט לה הכי משום ראשונה במיד' ונשיה' בשונג חייב נקט לה דהיא דוקא ככה'... ה' אסור במיד' ותנאי' בשונג פטור דאפי' דלא משמע לחייבו קרבן אפי' טעמי' אחרים לפטורו מקרבן דשננה באסור כע'... ולפי' טעמה זו ג' כן בשנת עבמה ודון חביתה וכו' בשנת עבמה ודון חביתה חייב שניה דוקא חייב אכל אראשונה לא לפי' שמעשה ראשון שלה בשונג היה... ושם תנאי' מה ראה רש"י ו'ל' לשרש' כן לומר לא פי' שחלות השבועה דתנאי' ושלא תהא קפיד' אס' אכל המיד' בתחלה או השונג אלא כל תנאי' במיד' ויאסור שונג חייב וכל תנאי' שונג פטור וכו' מעלה בדעתנו בתחלה על הדבר שכתבנו... אס' אפשר לומר כן דנעם עמך למה איתא מעשה מהאדם בשבועה פטור לאינס' מי שנטבע שלא אוכל זו אס' אוכל זו ויכל את הראשונה בשונג... ה' איתא מחייב מי שנטבע על הככר שלא יאכלו ואלו בשונג ולמה נקרא הראשון יותר אינס' מה אלא עיקר החלוק הוא משום דנענין דכחותה טעה שמתחיל עליו החיוב להויר מאותו דבר שנטבע שיהא לבו עליו הלכ' מי שנטבע שלא יאכל ככר זו ויכלו בשונג חייב שנטבע שנטבע התחיל עליו החיוב להויר ממכר זו וכחותה טעה לבו היה עליו ושאלו אחר כך בשננה חייב ככל חייבי עבנות שבתורה אלא זה שנטבע בתנאי' לא אוכל זו אס' אוכל זו טעמה שניה שבועה שבועה עליו ואם לאו אין מקום לשבועתו כלל... וכיון שאזו חלוקין של דברים ע"ב כל שאכל ככר ראשון במיד' בין של יאכל ככר שני והוה ליה כמי שנטבע על הדבר בלא סוס תנאי' ואפילו בשונג ולפי' הוכר רש"י ו'ל' דאי' משום האדם בשבועה כל שאכלו במיד' לא שאל אסור בריש' ולא שאל תנאי' בריש' שבועה חלה עליו ומייבוקרבן אלא דאסור במיד' ותנאי' בשונג פטור מקרבן מעשה אחרת דשננה באסור בענין... וכן גמי כל שאכל בשונג לא ש' תנאי' ראשון שישל' אסור ראשון לא חלה שבועה עליו טעה שמתחיל החיוב להויר מן הדבר שונג הוא ומתעטש מהאדם בשבועה... והו' מה שנראה לי בהלכה זו ועל דרך שטת רש"י ו'ל' ואס' פטור השמעה מפורשים בפירושו... ומי' בעק' בהלכה זו ק"ל אכל אסור ראשון ואפי' בשתיקן במיד' למה הוא חייב דהא' משמע דכל מי שאו' הייני' אסור על עבמה דבר פלוני אס' אפשר קרי' אין האסור מתחיל אלא לאחר שיעשה אותו דבר אכל קודם לכן אין אסור חל עליו כלל ואפילו כקייס התנאי' אחר כך והוא זה מדאמרי' בריש' כ' בתרא דנדרים היכי קאמרי' ה'ל' מא' דאמרי' קונס פירות עולם עליו אס' ארזון למה לה הפיר' לא תיחף ולא ליתסרון פירות עולם עליה... והק' ש' ה' ה' ב' ו'ל' מ' ה' ה' אסורה באכילת פירות מעתה וכדאמר רב יהודה בריש' כ' בתר' דנדרים א'ל' י'ל' הו' ש' א' י'ל' למחר דבתנאי' לא מודה הכא גמי לא תכל' היום שמ' תרחף למחר ונמצאת עובדת באכילת הפירות למפרע... ותק' דלית' דכל' האו' קונס פירו' עלי' אס' אפשר כד' אינו אסור על עבמה פירות לאו מוס' שנוער על תנאו' ואילך לו דבין ו'ל'... וה' ש' משמע לי' דין' וזהו מדתן בנינו כפי' מי שחתו ה'י זה גיט' אס' לא באתי וכו'... ומת' בתר' שנים עשר חדש א' נוגט... ובין שכן זה שנטבע שלא אוכל זו אס' אוכל זו אינו במשמע שיהא אסור' לא אס' יאכל תנאי' ראשון אכל אכל אסור ראשון ואח' תנאי' ואפילו שתיקן במיד' לא טעה אסור כלל כדאמרינן בהיא' דנדרים דהיי' דאמרי' קונס פירות עולם עלי' אס' ארזון ואכלה פירות ואח' כ' נראה לא שעתה אסור... ודומק' הוא לומר דכ' באומר בפירו' שבועה שלא אוכל זו מעבשו' שא' כ' לא היה לו לזכר' לו' סתם שאין דרכן של אמורין לתסום אלא לפטור... ו'ל' דכ' אס' הכי הו' דכר' המט' קודם התנאי' ואסר התנאי' כגון היי' דנדרים דמאי' דלא כוונה לאסור אלא פירות שחאל' לאחר שתיקן לפי שאפי' ה' דעתא שנתא מתחלת דכר' קודם החמיצה מ' מ' מקום לנדרה לומר... שתהא אסורה בפירות לאחר שתיקן אלא זה שלא נטבע לא על דבר אחר א' שלא נאסר אלא לאחר שתיקן התנאי' שנא' שיהא אפשר שתיקן תנאו' ולא יתול נדרו כלל דהיינו כאל' אסור ראשון

דבר טו

חירושי הרין על

מסכת שבועות כ"ג

גב

אלו הכי טורחני למישר החזיתי מבי לסימך אין חטמי וידי חטמי :
ראבר לה לדידה ולא אחר לה לדידך דתנן רבנא וכו' . לאו למישרא
שתתא באמת אפילו עכשו עכא העד שאתנה כשמו מת ואשר טלח
אשר טת דודאי בכה' לא מהיטכן טכן הרין בכל עד מפי עד אם בא ראשון
וכפ' אין השני האר' בטשו נאסוף והיארה מדרש כפ' המדיר דמעה פלוגי
תכס טהר ל' את הכתם וזול שיליה ואי שתכת שיקרא אלמא דלי' לא טילה
שמך טיליה וכיון דטילה ושתכת שיקרא לא מהיטא וכו' א"כ הבא אטאי
כטור טעוב דחיה גרם לכפשה שהכשיתו בכ"ד טאלו דנתה לומ' מת בעלי
סתס היתה סתורה ומי' אמרה היעיל פי דכניו טל עד :

והכל הרטב א"ל כס חקית מרבי הגרפת ו'ל דמכאן יש ללמד

דיכול אדם להטביע את חברו טן הספק אם הוא יודע לו עדות אם לאו דהא
הבא איהי לא ידעה עדות ולא ידעה דהאי ידע דאם איתא איהי נמי ידעה
ואפילו הכי משכעיתו :

כאן חסר מעט

דק ל ע"ב

ואיכא שאין דפליגי ואשר דליתא בת' בליחא דלא כפריה כתני'
ואפילו בטלוח ע"פ לבי שהתנאה אפילו כפקדון דלא כפרי' אינה
קונה קניין וגמור אפילו הכי מהיחא דהא אסיק' בדמיה דשליח טיה אלף
דלכ' כקפא טייה קונה כו הדי דלא לדיח' וליחא לאו בעל דכניס דידי
את הילכך כיון טלח בתמנה לקות קנין גמור אפי' בטלוח ע"פ מהיחא . וכן
דעת הרב אלפסי ו'ל בתוספותיו וזה הפכים הראוב' ו'ל ופי' דרך זה נראה
ל' דכטלטי' דנכנה ונכנלה ונכנולה בשט' אפי' טלח הקנה לו בשט' אחד
מדיכי ההקניאות אלף באורכתא בעלמא מהיחא דמיני למתבעיה ולא מיני
אידך למישר ליה לאו בעל דכני' דידי את דלא גרישי הכי ממלוח על פה שאי
אפסי' לקנות' ואפילו הכי אסרינן דהיה' ושטוח הוא' . ויש שמדיין דאיה
לדעתו מוח שטיבוי כפר' יש בכו לבלח' שתי גמיס טל שכי אנשים טלח
בכרו וילדו טיי זכרים ונתעברו זה נותן חמש סלעים לכהן . מת אחד מהם
בחוץ שלמים אם לשני בכנים כגון אין מחזירין להם כלום ואלו לכהן אחש
כגון מחזיר להם חמש סלעים ואקמי' בנראה מתי טלח לשני הכנים דאולי
לגבי חד ומדיה ליה אולי לגבי חד ומדיה ליה לכהן אחד נמי אולי האי ומדיה
ליה האי אולי ומדיה ליה ואוקמי' שמואל ככא בהרשא' וכלינשא בת' דנהדעי
דכל דלא כפרי כתני' . והא תת' דבהלוחה היא דהא הובא בתנאי כהני' דבהני'
ואפי' בותבין השטא' אלמא אפילו בטלוח ע"פ בותבין הגשאה .
ואינה ראי' דהתם שאין אוקמי' ככא בהרשא' שמואל שמואל הוא אית ליה תת'
דהפודה בני תוך שלמים וים קניו פדוי' וא"כ הני חמש סלעים פקדון כינהו
ביד כהן כל שלמים און יובול לכתוב עליו השטא' וא"ת תינת לשמואל אלף
לכד דהא תתם בנו פדוי' ואפי' נתאבלו השעות מדי דהוה אקדש את
השטא אר טלעים יום דלילו נתאבלו השעות מקודשת א"כ שעות הללו
לכהוא' נתנו לכהן ומלוח ע"פ האי ופי' לאו בהרשא' היכי משפחת לה רב
לדדיהי שתביתן פתח אלא ודאי אף ל' בהרשא' היא אלמא אפי' בטלוח ע"פ
בותבין הרשא' . ו'ל דמזני מוקי ליה כגון שהאחד חייב לחברו חמש סלעים
ואין לו מה לפקוד דהשתא השולח מוכיח אותו טן הבחן כמה כפשוט או טביל
כבודו כדך נתן . עו' ו'ל דאפשר לאוקומי' בשטראו כקרק' דאמקרקיעין
בתני' ארכי אלף כד' ד' דאחר פודי' כקרקעות . אבל לער' אימי לך דמלוחה
ע"פ לא כתבתי אורכת' ולוח הככים השט' א"ל ופי' זה אית שט' האי
דאמרי' דבי כפרו חייבין שהי' שטועין מפי בעל דרב דא"ג דקיימא לן כרב
אפי' דלמר תתם כמנונה דשליח' טויה המ' לענין חונ' שיכול המרשה לחון'
והאניח מנחו אבל כל טלח קור בו הני הוא טלו ויכול להשתמש בעמות דאינו
אלף בשתנה ו'ל דון אפיק לכפשוט כל טלח אחריו לילך השתא בעל
דכניס טל כתבתי אבל לרדכי מי שאושר שבותבין אפילו בטלוח על פה אף על
פי שאין המוכרה וובה בה אטאי חייבין והלא לא טעמו מפי התובע אלף מפי
השליח . אלף טל' ל' ל' לשכלבי דכניהי דכיון דמ' בעל הממון נתן לו גשות
להשתמש ממון לבטיבאו לידו בעל הממון מקרי ולא שליח ומ' ש' עוד
לדקדק בעיקר שטועתו לפי מה שנמצא לרב אלפ' ו'ל בתשובו שהוא ו'ל כתב
דהא דאמרינן לן כתב' אורכת' אטלטלי' דכפרי' לאו דוקא דכפרי' קודם
כתני' אלף כל דלא כפרי' בין כתני' לאחר כתניה אורכתה כפיליה היא
ואצטלה ליה משע' כפרי' ולא דייבינן ליה כל עק' ולא עוד אלף אפילו הודה
משכעת וכן מקרקת אין משכעת אופתי' עלה עסק' ואפילו מה שהודה
אינו נותן לו מניי שיכול לו ל' ל' לחס' כפריתי כה כתבטלה ההרשא' ולא בעל
דכניס דידי את אלו דכני' הר' ו'ל ופי' קשיא טוב' שמעתי היכי מתוקן אי
בטלוח בשט' מקרי' והשני' טיה המוש' אפילו כפרי' חייבין דכפרי' דכניס
בעלמא היא דהוי כאלו שני בתי פדים שאם כפרה האך טעורה מניי שהעדות
בטלה להתני' כניה ובהי' נמי הני שטרו בידו ופי' בטלה בעדים אי בשט'
שוד העדות למח ליה ופי' דכפרי' כי מהדי' ליה הא כטולה אורכתה מכי כפר
לפי דכני' הר' ו'ל ופי' וזהו יחסינו עדים כהן לזון טכן שודה הלוח או שיכמו
אין עדותן טעל ולא מוכר' ת' הראוב' ו'ל לטעמי' דכני' תל' א"ב דכי אמרי'
לא כתבתי אורכת' אטלטלי' דכפריה המ' היבא דליבא עדים אלף איבא
עדים נראה אפי' שהיה בו רב ביון טעל פי עדים יתתיב' באותו ממון לא
מכשאל

מכשאל היא אורכת' טעום דלא מחוי כשקר דהא איבא עדי' דקושטא
קאמרינן הלכ' שמעתין מחוקמי' כהני' . ועל דרך דר' ז'ל סטור דכמלו'
ע"פ בותבין הרשא' אפרה להעמיד בטלוח ע"פ ומ' כותבין הרשא' אכפס
להעמידה בטלוח על פה אלף לפי הדעת האחרת שכתבנו שאין בותבין הרשא'
בטלוח ע"פ תירץ הרשב"א ו'ל שיש להעמיד שטועתו בטלוח ע"פ קי"מ ואיכא
עדים ורואה דהא גולה חוזר היא בעיבי הילכך ליתא בתנאי בותבין דכל דלא
כפרי' א"כ דלא מבי כפר בגון דאיכא עדים ורואה אי בעי מקמי ליה אנב
קרקע דכרשותי קי"מא דהא דר' כעייני אלף דלא מבי מקרי' ליה הכתוב
היא איכא כי יקרי' את ביתו קדש מה ביתו כרשותו אף כל כרשותו אלף לענין
הקניאה שטועתו ליה הילכך בותבין עילה אורכת' כ' היא הנעתן טל דכניס'
אבל עכשו כהנולכתנו בהרשא' אפי' אטלטלי' דכפריה ואפי' על הגול
ואפילו בטלוח ע"פ ואשרו תנאי טעמו טל דכר שתקנה היא שטקונה
כדי טלח יבא כל אחר ואחד נוטל מעותיו והלך למדינת הים לך תקנו כפרי'
שיחזור ממון לבעליו ע' השליח וכן תקנו אפילו דכרמתי' כדי טלח יביבלי'
עגמה לכפור במסון כתיב טלח יתנו לשלוחו דומי' למאי' דתקנו לכפר
טלח כפרי' וזה תורף דכניה וכן כתב הרשב"א ו'ל נראה מדכניה שכתבנו
אפילו לכוך זה הנתבע . אבל הר"ם כמ"ל כתב כפ"ג מה שלוחין ושותפין
טלח תקנות אלף לאו' את הנתבע לפי שאם רעה ליתן בהרשא' או כפרי' דלא
גרע משליח טעמו בעדים דקיימא לן ככא קמא דהוי שליח' אלף לא רעה

הנתב' לרון טמו אין כופין אותו :
גיבאז פלוני ופלוני ועידו פרט' ו'ל ואשר הלה באו פלוני ופלוני
והעידו משכתי' לו כפניבים ואני פועלך . וזהו א"כ אין
אנו מתייבין אותו מדין עדותן טל עדים אלף מכני שמתיב' עמו ככך
מדעתו וא"כ היכי אסרינן למאן קסבר רכי יומי הגולמי' טכיע עדי קנס פסוק
דחי' ט' ל' דחייב ראי' כל' ידעי' מי משכח' לה מי לא בעי מידע אי ככרי בטל אי
בת יש בטל ואם איתא מאי קושטי' הא טשכת לה באו' לא בעלתי ואם יבאו
עדים טבעלתי' אי און אלף יש לכפר' דלמון כבתיחא עגמה היא כל' יבאו
עדי' ויעידו ועל כבוד יתן דהוחוק כפרן כי אשר לא מני' לער' . אי נמי
דכרו טלכתבע עדי' כדכריהי' ו'ל וה' ק' אפי' עדים ויעידו אפי' אתן
לפי שאם יבאו האם מחוקן כפרן ואתן על כתי' . אבל בעידי קנס לא משכח'
לה דאי' נמי אשר לא אנכתי' אשה טעולם ובאו' עדים שאם לא מתיב' אפי'
שהוחוק כפרן לפי טוה ככשעינו מחייבין ואין אדם שפליק קנס על פי עמוט :
דאי איתא להידר' אחא אפי' דיכני' ככשו' נמי משכח' לה וזהו א"כ דכדאמר כפ'
אחא לא אחר לא דיכני' משונו' אבל דיכני' ככשו' לא כדאמר כפ'
אחד דיכני' משונו' טעמו' דיכני' ככשו' הוא דלא אסרי' אבל דיכני' משונו' אסרי'
כמאן כר' אחא ו'ל דהתם טעום דק' ד' דמתני' דיני' ככשו' דוקא קאמר
הא דיכני' משונו' אסרי' טעום' מה' הוא דדיכני' דלוקוי' ככשו' כפרי' דכר' אחא
ולמישר דר' אחא אסרי' דיכני' משונו' דוקא קאמר דאי' מתני' אשאן דתמיהה
כדאמרי' ככפ"ג ככש' ע"כ אכפסתי' וביון דמתני' לה למת' התם אפי' לרבעין
הדינין לכפשה דמלת' דר' אחא בין דיכני' ככשו' בין דיכני' משונו' קאמ' מי
לא בעי מידע אי טרפה הרב אי טלח הרב . לא טרפ' שאין טעופותו ככר
מכתוב קאמר דאי' אין לך רובא כהנא לעו' דשט' כקוסם סי' קב הוה
מכפרי' אלף טרפ' טרפות' ככר מכתוב תחת כגדיו ואיבא דר' שמאל' ו'
עקיב' אשר לאו' ליה בת רוב טעום ובניו העד' וכמו שאמרנו איהו ככדדכרין
לא היה אדם נהנה לעו' דאמרי' דלמא כקוסם סי' קב הוה כל' נק' ככר
מכתוב ומעו' לאו דוקא :

ומאי חובא דילמי' ר' שמעון טעמ' גמר לה . פי' כמה נזניו טעום ע"ב
דמרו אהדידו ולא כנ' טעמיה מעילה כמו טפי' טפי' ו'ל דאי
היכי אקמי' נגמר מעדו מעילה מעילה נגמי' חטא חטא לא נגמ' . ויש ספר'
דנ'ג' דחטא חטא קאמר דכתי' בטע' לה ותשתא ככש' והיינו דאקמי' ל'ט'
טעמו' ע"כ דחטא חטא מעדו מעד' דכל חוב' דדמי ליה מדמי' ל'ט' .
כותבני' והם יודעי' לו עדו עד מפי עד כו' . הקש' דאמרי' ו'ל למח' ל'ט'
למתני' הכא פשיטא דאי' טעום פסולין או קיובין הוא תקן כניס'
דמתני' דאי' נהגת' כהן ואי טעום עד מפי עד ועד טפי' טע' התבן ככדדכרין
דפסולי' ותיר' דת' לאטמוע' שאפי' האמין התובע על עצמו טעם יבאו
ועידו הוא יתן א"כ פטורין כיון שאין להם כחאמת' טן דדין ובענין אשכחו
כידוש' דגמי' התם עד א' בטאמרו הני את מקובל עלינו ככני' יכול יהא חייב
ת' לו הוא עד אז ראה את טעם להצי' בעדות ממון יבא את שאינו ככר להצי'
עדות ממון . ר' יואו' בבאות' כל' נחמק אשר שמואל הלכה ככרי' יומ'
כך היא הגרס' כמק' הספרי' אכלה' א"ב ו'ל גור' אין הלכה כר' יום'
ואצטריך שמואל למכתוב דלא כר' יומי' אפי' ו'ל ופי' תירץ הוא לגבי רבס' טעום
דכני' יומי' נחמק עמו וכן פסק רס' כמ"ל כפי' מהלכות סודי' התורה דכנאות
אינו נחמק : כל שלטבה האמור בשני השייר קדש

וכן מלך מלביא האמור בנביאל טיהא קדש לאו לענין טתק קאמר דלא
עדימי' מיכיווי' אלף לענין שבועה קאמ' טעם השבע בעדי' בטעמה ככש'
השיני' או נכמל' מלביא ככדניאל' חייבין לענין טתק ודאי נחמקין וכן נראה
מדכני' הר' כמ"ל כפי' מהלכות יסודי' התורה :
כזה הטעם ככש' פרט' ו'ל הטעם שטועת' ה' תהיה בין שניהם ולא סחזור
דמדקאמר מה הטעם ככש' טעום טעום מדור כיה ופילו רבנן ואלף
כשטועת' ה' תהיה בין שניהם לא טעונו רבנן טעיהא ככש' . והרשי' מדאמרינן
ככש' :
גכש'

ע"ב

דק ע"ב

חידושי הרז על

מסכת שבועות פ"ג ו'

גיש' פ' הדינין משביעין אותו בשנועה האמורה בתורה דהינו בשם המיוחד ואקשינן במאן כדבי מריבא בר אידי אלמלא לרובן לאו בשם היה . אלמא עיקר הדבר כפי' ל' להשבע והשביע הכהן את האשה . כפקח להו מתדביח אלה

הילכך לפנין פסק הלכה נראה שאין שום חלוק בין שנועת העדות לשאר מיני שנועות דהא לא נמי' ג' ופילו הכי בעינן שם או כדבי בדתן כדמתניין הילכך משמע דבין כביעין בין בפקדון בין כנועות שאל הדין כן דלא מתייב אלמא בשם או כביעין הלכך בשאר שנועות כמי הדין כן וטעמא דמילת' נכלהו דעקר שנועה כי כתיבא בשם כתיבא בדכתיב לא תשבעו בשמי אי נמי לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא אלמא דרובן כדבי דהוא הדין נמי לכיובי כדכתיב ותללת את שם אלהיך אבל בלא שם ובלא כניו אין לכו' אלמא למלקות ולא לקרבן אבל מ' לענין חסור ולמדנו שאינו כדך לא שם ולא כניו והאי מ' מדאמינן ארור בו שנועה ומסקי' לה מרבתיב ויחל שאלו את העם ארור אפי' אף על פי שלא א' ש' לא שם ולא כניו וחי בארור אמרי' הכי מתיי' שאלו לטון שנועה כ"ט שנועה עממה כ"ל לזמי דבי הר"ס מא"ל ספק כפי' מהלכות שנועה' דככל השנועות כלין בעינן שם או כניו למלקות בעינן שם ולא כניו לא בעינן שם בין שנועה כן באי' והכי נמי מוכח לקטן דלאסור לא בעינן שם שדלאמרי' לאו לאו שנועה וחי כשהוכרי שם למה לי לאו לאו ה' ארור אמרי' כע' אלאהי' וישראל לא מליצא אף על פי שלא הוכרי שנועה אלמא כדאמר לא אובל' וישראל' לא בעינן לא שם ולא כניו אלא האב"ד ו' סוכר דבעדות בעינן שם משום דילמי' אלה אלה מסוטה ובפקדון נמי משום דנמי' תחטא תחט' מעדו אבל שנועות ביטוי לקרבן לא בעינן שם ולא כניו אי נמי לכל יחל אכל לשבער לקבין מלק' נבי שם כדכתי' לא תשבעו בשמי לסקר . אלו דבי . והן תמה ד' שלא לה לרבי חנינא בר אידי דאית ליה לרבנן לית להו . והמכ"א אובן דהא' ה' ש' סוכר' דלרבנן כיון דלית להו ג' דאלה אלה לא בעו שנועות כניו ולא בשאר שנועות לא שם ולא כניו בין לאיסור בין לקרבן בין למלקות ומתניתין תרי גוויי שנועות קתני משביע אפי' עליבם בשנועה מנהו איי עליבם שנועה אפילו כלא הכרת השם מייבין וכן הדין בכל השנועה ודבי הר"ס פמ"ו

ד"ג בעקר כסוי ומיין לעשות אלה שאין עמה שנועה ושנועה שאין עמה אלה כלה שיש בה שנועה ת' ושמה קול אלה ושמה קול' לאו לאו שנועה והן הן שנועה . דוק' שנתבון ללאו והן שאמר הלכה וכן כת' הראב"ד ז' ל' בשגות הדשרא דתכן הכי ויחא רבי יצחק ותני הכי ש' דוק' תנן . וא"ת א"כ קשי' דרבנן אדרבנן דאלו הכי שטיי אלפי' לית להו מכלל לאו אהה שומע הן פליגי' עליה דרבי מאיר . ח"ה הנבון רבנן דאמרי מכלל לאו אהה שומע הן רבי תיבא בן גמליאל הוא כדכתב כפי' האומר דקדושין רבי תיבא בן גמליאל או' כדך היה הדבר לאומר אבל רבנן כדא' ר יוסי ב"ר יהודה או' רבי משעון דאייבה בני פלוגתיה דרבי מאיר' ד"ג דרשוי' ז' לעולם איפוק וכו' ודקא קשיא לך סוטה ועדים איסורא דאית ביה ממוכא שאני ופרס' . ז' דכלל איפוק לא מתיריה משום שתיי יין לרבנן . וכן מונה במקצת ספרים מלשון שר הודאי נאון ז' אלפי' בסמאות שכתוב בהן לעולם לא יפוק וכי לית ליה כסוטה באיסורא אית ליה ודקא קשיא לך סוטה איסור' דאית ביה ממוכא שאני פי' אבל עדים כיון דיבנה איסור איבא ולא ממוכא איסורא מקי' וא"ת א"כ כן קשי' שתיי יין לרבנן . תי' הרשב"א ז' דעשה דרבנן דפטי' לאו משום דלית להו מכלל לאו אהה שומע הן דודאי אית להו לא משום דרבי קא דכתיב ושמה קול לה אכל לא שמהנה כדכה ושמהנה מתופה קללה וכוה התרין מתרבה לה היא קושי' דאקשי' ז' לעיל כסוטה דרבנן אדרבנן : באיסורא אית ליה וי' והא אמרינן כדכדרי' גבי לא חלין לא אובל לך דרבי מאיר לית ליה מכלל לאו אהה שומע הן והא התם אסור' הוא . י' ה' גמי איסור' דאית ביה ממוכ' הוא דהא אסר חכמה עליה . וכן נמי בגטין וקדושין אית בהו ממוכא דהיינו כתובה ותבאיה ומ'ה אתקין שמואל בגיטא דשביע מוע אה מת' אה לא מת' : ולענין פסק הלכה הר' אלפי' ז' כת' בתשובה דבי בעי' תכאי' ככול ה"ט כגיטין וקדושין אכל דביעי' שמועות לא בעינן . והקשו עליו אדרבה עיקר תנאי כני ג' וכו' ר' אובן דמיה יליך רבי מאיר כסוטה הוא . ובשעתין נמי אמרי' דר' מאיר באיסורא מודה ובממוכא הוא דלית ליה . ואינה קושי' מה' ז' כן הוא אומר דאין לא קוש' כדבי מאיר' לכך התקין תנאי כפול לרווחא דמילת' וכמו שחשש הכי ג' כן דאתקין ענייני מייחא דין ועלם לאפקוקי' מדל' ימי דאסורא מו' של סטר מוכיח עליו אף על גב דאיהו בר' יוסי סניד' ליה שהרי פסק כמותו כפי' ש' נוחלין' אלפי' שחשש ותקן לשון דלית ליה כדבי יוסי . וכן דעת ר'ט' כפי' ש' נוחלין' :

פרק שבועת הפקדון ובהו חייב על דמונה אשם כנסף שקלים . ככתיבו' כפ' דס שטייה ילפי' טבל האטמות אהם כנסף שקלים מאשם מעילות דכת' ביה בערבך כנסף שקלים כשקל הקדש לאשם ואף אשם תלוי יליך לה שהוה כנסף שקלים אכ"ג

אע"ג דודמו אינו אלא טהא פת דינקא : גמ' גרסת הספרים אמ' לכו רכא נר אחי וכו' ומאי חומרי' וי' א"כ דקל' כנפן היינו חומ' דככל גומא דא"כ בעדות קרבן איבא בפקדון קרבן ומוסק עליו דבר אחרו ביה לקי וה' חסור ממנה שנועת הפקדון שתייבין על דמונה אף סכות וה' דתרת' ענדינן ביה א"כ ר' שמעון מתיי' אי כדאחרו ביה הכ' חרא ענדינן והכ' הדא ענדי' בפקדון מלקות ולא קרבן ובעדות קרבן ולא מלקות וחי כדלא אחרו ביה אדרבה שנועת הפקדון קלה דפקדון מויד ולא אחרו ביה לא קרבן ולא מלקות ואלו בעדות מיייתי קרבן . וי' ז' ג' ג' ג' אהרת ומפוטמת כפיוטיו :

דילמ' כדלא אחרו ביה . וא"ת אחתי תפסוט בדדארתו ביה לבי אלמא קרבן דכתיב אחומי דאית בשנועת הפקדון עטשנועת העדות קא חשיבאם חית' דדארתו ביה איבא קרבן ומלק' לנשכ' . וי' ז' דכיון דגבי עדות לא אפטר בהתראה לאו חומרה חשיב לה בפקדון מצעד' דבעדות הכי שמי' דלא לקי משום דלא נר התראה הוא . הפקדון כתב רש"י ז' לא דיעבא היבא קאי' . וכייתא הוא כפסיי כפר גמא וכו' תיבא התם וכו' ימות מת עליו כפתע פתאם עפטת זה אונס פתאם להביא את השנוע' ומיין שתייב את המויד אהרת קל' וחומר ומה שנועת הפקדון שלא לייב את השנוע' חייב את המויד כאן שכתבתי את השנוע' אינו דין שנתחייב את המויד לא אם אהרת שנועות הפקדון שאינו לוקה תאמר כאן ש' לוקה הויא' ל' ולוקה לא ביא קרבן ת' וכפר עלי' מה שכתבתי על הכנס כך היא גרסת ר' ז' ז' אבל ש' אמרים שנוע' שם שנועת העדות . וא"ת א"כ הויי מייבין לה כמי' שנועת הפקדון . יש לו' ר' רבנן דנבי' דיע' דודאי הוא הוי' לפקדון שאינו לוקה ובי נקט התם עדות מדא' שתייה נקט דאי' ד' כשנוע' הפקדון לוקה ליגמר התם כפסיי חיוב מויד דמוי שנועות הפקדון כדנמי' לה שנועות העדות ולא הוי מני' למימי' ליה לא אם אהרת שנועות הפקדון שאינו לוקה אה אהרת דפקדון לוקה אלמא דדאי' בפקדון נמי לא לקי וכוון דפקדון יעדות שוין הם בההוא כלא דהתם מייבין רבנן דנב' ההי' מתני' באומתאי בפקדון כדאית וא"ת למאי דקס' דמפיק' דשנוע' הפקדון אינו לוקה מאי קא פסק ליה לא אם אהרת אדרבא כלא שכן דאליס קל ומוי' דשנא' בשנועת הפקדון דקיל' בשנוע' דלית ביה קרבן וקל' כמי' שאינו לוקה ואפילו הכי מביא קרבן כל שכן כויד דהמי' (בשנוע' דלית ביה קרבן) וקל' כמי' שאינו לוקה ואפילו הכי מביא קרבן כל שכן מויד דמחוי' כשנוע' דמביא קרבן וחומר כויד דמביא קרבן וכן שתייב קרבן על שנוע' הפקדון לאו בתורת הפקדון שאינו לוקה כלא' וכוון שאינו לוקה ראו' הוא שתייב קרבן אבל כאן ש' לוקה הכי נעבדי' בה תתיי' קרבן ומלק' וכו' תיבא כיון דמהאי טעמא אהרת ליה היבא דלא אחרו ביה דליכא מלקות למייב קרבן . דנדארתו ביה איבא מלקות ולא קרבן לא אחרו ביה חיוב מלקות הוא דאיבא עליה אלמא שמוסר התראה הילכך לא מייבין קרבן וה' כדכתיבא למאי דסלקא דעתין מעקר' אכל למסקא' ה' לא אם אהרת שנועות הפקדון כולומר דין הוא שתייב קרבן על המויד בין אחרו ביה בין לא אחרו ביה שהי' הוא חסור שאינו כפטר משום של שנועה כמלקות תאמר כויד טמא דקיל' שאפילו אם תתייבו קרבן מכל מקום כפטר כמלקות תאמר כויד טמא דקיל' אייתי' למתיל' עליה כוידות כטעמה הילכך על כדכתיב ק' בין שתייב קרבן על המויד בין שלא יביא ויין למיין קל' מתמור להמיר עליו כלא' :

מכלל דכי לא אחרו ביה ואיבא עדים מייבין כפירות דכונס בעלמא הוא הקשה הדב אב כ' ד' לרבי יוסף אבן פלאש ז' . מאל ליה לרבא הא דילגא' ביה קא מעביט' ליה לרבי כההא הא שנועת הפקדון והתרו ביה מהו דליכא עדים בפקדון קא מעביט' ליה שאינה כפירת דברים . וכו' תיבא אי לייבא עדים בפקדון הכי אחרו ביה . משכמת לה כנוון שהיו קרובים למפקיד ולא מהימני' למימר האין פקדון דפלוני . הוא הילכך כי כפרי' לא הויה כפירת דברים . ומכל מקום יבולין להתנות ככפקד' שהם וחוקים אלו דאע"ג דלא מהימני' לגבי מתקרי' מהימני' לתובי' מלקות לכפקד דכתבי' גופי' פלגין' דבונא כדאיתא' כפ' יש נוחלין . ויש מתרביס דכי אמרי' בתרי' גופי' פלגי' דבונא הכי מילי' לגבי בעמו כנוון הא דאמרי' כפ' דסכאדרי' פלוני דבעו לרבנן הוא ויחמר כמטרפין להרנו דכיון דבעל דבר הוא לא כפרי' מהימנין ליה לגבי אותו פלוני ולא מהימנין ליה לגבי בעמו . וכן כמי' כי אחר פלוני בא כל אהתו הוא ואחר כמטרפין להרנו משום דאשתו כנומו וכן כפ' דרבי ענאס לא שייך למימר ביה עדות שטלה מקנתה בטלה כולה שהיא לגבי בעמו אינו תורת עד עליו כלא' אבל אלו שם קרובים למפקד' עדים מקרו' אלמא דפסולין משום קרוב' וכוון דפסולין למפקד' אף לכפקד' כפסולין בעדות שטלה מקנתה בטלה כלה . עוד תירצו דאין הכי נמי דהוה שני לתובי' לרבא דרבי כהנא דליבא עדים בפקדון מייבין וכלאמרי' לא דלא ניהא להו למימר הכי משום דקושי' דמילתא הוא דאפילו ככשין נמי חייב דהכי הוא כפסקא' דשומעין הכופר במוון פלגי' דבורא הכי מילי' היבא כדאה שאין אנו כבייבין לכל זה דכשאלנו אמרי' פלגי' דבורא הכי מילי' היבא דבההוא פלגא דמהמני' בעדותן כלא' כנוון כפלוני דבעו דמהימנין להו דפלו' כעו וכן כבא על אהתו דמהימנין להו דבא על אהת' איש' אבל כאן אם באמין אותה למימו מלקות לכפקד' על פיהם כנועין בעדותן דדילמא משום הכי שתרו ביה כד' שוידה כפקד' למפקד' עדי' דתבע מויה' כד' ש' ליקא וכוו

וכמו

דקל' ז'

דקל' ז'

שד

עכ

חירושי הרין על

מסכת שבועות פ"ג

ג

והוא שזה נוגעין בעדותן בשבועות לייבן מוחן כך הם נוגעין בעדותן בשבועות
 לחייבו מלקן דקטיה לבכיהא דלשכיהא לגלימיה הוא :

ובחש בהפטר למודה לאחד מן אחיין או לחש' מן השותפין . מוקמינן
 לה בגון דאחרי ליה מתרויבין ופית כו' אבל בירוש' יש עבין אחר
 דגריס' בחש' פירקא וכחש בעמיתו לכשיבא ודי בשבוע פוט למכחש לאחד מן
 השותפין פוט למכחש בעדים ובשטר אחר ר' יוסי הדא אמהה שנים שלוו מה'
 אף עב גב דלא כתבי אחראין ועבדאין או ליה אפי' הכי אחראין ועבדאין או
 ליה . וכתבו הרב אלפס בהלכות . וה' פ' וכחש בעמיתו לכש בא דייני בשבועה
 בלומר טיבא וכפטר מהודאיתו אדוהא שבועה שאלי הודה היה חייב לשלם
 ובשבועה זו כפטר ממנו פוט למכחש באחד מן השותפין בלומר בגון טיבא לו
 אחד מן השותפין בלומר בגון טיבא לו אחד משנים שהפקידו שיה' אכלו ותבעו
 והוא כבר בו ומבטע פטור שפני טיבא היה חייב ולא רשאי ליתן לאחד מהם חצי
 המוחן עד טיבא חבדו ויתן לשניהם . אחר רבי יוסי הדא אמהה שנים שלוו מן
 האחד אף על פי שאינן כותבין אחראין ועבדאין זה לזה לא כותבין אפי' פלוני
 ופלוני ליתנו פלוני ומה אפי' הכי אחראין ועבדאין זה לזה והייביל אחד
 לשלם הכל דכתיב דאחרינן בשנים שהפקידו אצל אחד שאין אן מהן יכול ל'ן
 לכחוקי ל' נתתיבת במחשית המוחן מה יכול ל' לשניבת נתתיבת מהכל אף
 שנים שלוו מן האחד אף אחד מהן יכול ל' לא נתתיבת אלא במחשית המוחן
 אלא המקדיף או המלוה יכול לומר לשניהם הפקדתי או קלווית הילכך כל
 אחד חייב מהכל : דהילכך לענין פסק הלכה קימא ל' בכי יוסי
 דאף עב גב דלא כתבין אחראין ועבדאין זה לזה

והא תיבא כפ' ק דמצינה בתוספת' שנים שלו בשטר אחד ופטר אחד מהם את
 שלו השאר במקומו והלה כותב לו התקבלתי את שלך מדקתני את שלך
 שמשע' דלא כתיב ל' לש' בחלקן של חכרו . וי' להתם בשטרש' נשטר שכל
 אחד לא כתבתי כי אם בשניהם . ויש מי שאומר דאף עב גב דאחרינן
 אחראין ועבדאין זה לזה אפילו הכי לא יתבע כל אחד תהלה אלא בחלקן
 שכל אחד מהם במחשית המוחן בעל חוב ובמחשית האחר ערב . וכן הדין
 צמלה את חכרו על ידי שני עדים שלא יתבע אחד מהם תהלה אלא בשותפות
 המוחן והכי אמרו בתוספתא דרבא בתרא המלוה את חכרו על ידי שני ערבים
 לא יפטר אחד מהם והא אמר על מהת שפירע מאחד מהם שיענה יפטר שמי
 שיענה . והכי פרוש' ל' יפטר מה ומה שחנה אין לו גובה מן השני . אלא
 שהן כשאין נכסים ללוה יפטר מה ומה שחנה אין לו גובה מן השני . אלא
 הרמ' כמו ל' כתב בשני ערבים יפטר מאיזה מהן שיענה :

וקימא ל' בני שנים שהפקידו אצל אחד ובא אחד מהם ליטול את
 שלו אין שומעין לו אלא מהו דאיתא ל' כתבינה במתא
 שליחותיה קא עבדו וכל המוחן מ' מאתע' דינא' בהדי נתבע והכי מוכח
 בפרק מי שהיה בשני פסימא דרב הונא הכי תרי אחי ותרי שתי דא' ליהו
 דינא בהדי תר' כו' וכתיב אפי' י' ל' כתב דליתיה לירושלמי משום דבמחשית
 דינא ל'ן אשכחן כופר באחד מן השותפין דפטור אלא בגון דלתו תנויהו
 ואחרי מתרויבין ופית אף אפי' חלקו זה כופר בו אלא משמע דליתיה
 האי גונא שאחד מן השותפין תבע חלקו זה כופר בו . אלא משמע דליתיה
 לדינא דירושלמי . ואפשר לומר דאי משום הא לא אייתי דמשום דבמחשית
 דינא תניא פוט למודה דלפלא משום ההודא פטור מתק' לה כבי האי גונא
 ובדבתי ליה תנויהו אבל בירושלמי דתני פוט למכחש שמשע אף על פי שאינו
 מודה לשום אחד מהן ותרתי מתבייתא איתנהו וכן השכים הרמב"ם ל' שאין
 אחד מן השותפין רשאי לתבוע חלקו כל היבא דליתיה לחכריה במתא אבל
 הרב ח' ב"י ל' פירס הירוש' בספר וכן כתב הד' אומר' פירס מדקאמר
 פוט למכחש לאחד מן השותפין דהוה ליה ככופר דניבים שהי חבדו יכול
 לתבוע כל החוב אשתכח דבי הכי דניבים שהלון אחד מהם יכול לתבוע כל
 החוב הכי כמי שנים שלוו ומה מקצת שלל חשה אחד מהם פטור הכל . וכן הסכים דמצי
 לאשתעוין דינא כהדיה אפילו ליתיה במתא דמנו דמשתעי דינא אפילו
 משתעי דינא אפילו דמיש' להא דאחרי' בסוף פ' השולח אחר אבי נקישין
 פעל נככס' אשתו בריך הכש' ולא אמרן אלא דלא נחית לפירא אבל נחית
 לפירא מנו דמשתעי דינא אפירא משתעי כמי אפופא :

שב

דל' לה' ע

כל ל של כמי שאיר זהו פירושו של רבי יהודה ור' מאי עמייה דרבי
 יהודה דאמר דדואו פטריה וכלאו וחו כללא אפיכא הוה ליה
 למימר וכדאמר' ח' להא סינינו טעמא דמי מש' דדואו מוסף על ענין ראשון .
 שהוה שבועה שהחייב בתהלה שהוא מוסף שבועה לכל אחד ואחד הלכך
 בואו פטריה אבל כלל ואו כללא למימר פירשה שהי' לא הזכיר שבועה אלא
 אין בהם שבועה כלל הילכך לא שיעין למימר דפירשה הוי אבל רבי מאיר
 דסבירא ליה דדואו כללא דמוסף על ענין ראשון לכלל הראשונים ככלל שבוע'
 ראשונה וכלא ואו פירש' דקיימא שבועה אבל חדא ומדא שמואל דייק מביה בדפוס
 ואולי אלא כמי ש' רבי מאיר זה כללו של רבי יהודה שח' המ' דינא לא ל'ן
 לא ל'ן אפילו רבי יהודה מודה דפירש' הוי ומ' לה אדכריה ר' יהודה דבמחשית
 דמודה ליה כמי שאיר שתיק ליה י' דסבירא ליה לשמואל הכי אלא כבי דרבי
 מאיר הוינו שם דיוקא דכתיב' אלא אלא לבי י' וכן אלא לבי ד' ביהודה :

ד' ג' תנן ל' ל' ל' וכן קדיון ותשומת יד גול ואבדה ומ' א'
 מקמי' לשמואל דמחשית' מש' דבין בואו כין ואו הוי פירש'
 דהא קתני קמי' כל ואו ולכתב' בואו ואמר בנילוה חייב על כל אית' וחת
 בשלמא לרבי יוחנן כתיב' דמי' רבי מאיר הוי דאמר דכליהו פירש' הוה אלא
 לשמואל קמי' דא' רבי מאיר בואו כללא וכלא וכו' פירש' ווי רבי יהודה בואו
 פוט' וכלא ואו כללא ובמתי' דבכולהו פוט' ניכיה ומתק' הא מני ר' הוי
 דסבירא ליה הכי . אפי' חשה כלל חטים פי' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה'
 שאפי' טענו תבדיו חט וטעוים . וכוסמין ואמר ל' שבועה שאין ל' בדי
 חטה וטעורה ובכוסמין חייב על כל אית' ואחת שלל תאמר כי אמרין חייב על
 כל אית' ואחת דוקא היבא דאמר שאין ל' בדי חטים וטעוים . וכוסמין שהי'
 לון לומר שבועה שאין ל' בדי וכן שכתב' לחייב על כל אית' ואחת פירש'
 אבל כול שאין ל' בדי חטה וטעורה ובכוסמין דלמא ל' בדי לומר שאפילו
 חטה אית' אין לו שאולא אחר שבועה שאין ל' בדי הוי משמע אין ל' בדי
 אבל ש' הא אפטר שתיה' ביו חטה ל' ב' שאפילו חטה אית' אין בדי אבל
 ל' שכתבון לנכות בשבועות קמ"ל שאין הדבר כן אלא חייב על כל אית'
 ואחת ל' שהאומר אין ל' בדי חטה אפי' חטה אית' משמע ל' לא היה ל'ן
 לומר לא שבועה שאין ל' בדי לא ודאי כיון שפטור לו בנת שבועות בתיוון :

קנס הוא תובע ולא בשת ופנס הקשה הרמב"ם ל' מכל מקום הא כבר ליה
 בשת ופנס שהיי אומר לא אפטר ואש' ג' דאיר' לא תבע מיניה לא קנס
 בפקדון א' ג' דלא טעין ליה מאיב' דדאמרי' לעיל כפ' שבועת העדות משום
 דכתיב וכחש בעמיתו כל דהו' ו' דאש' ג' דלא כפי' מעבדו חייב אם טענו
 הלא קנס הוה אומר לא אפטר כדי לפכור הקנס הוא נכצע' שאלו טענו בשת
 ופנס שמא היה חייב דבי טעין ליה ובכר אפי' דטעין ליה בכפ' :

פרק שבועת הרינין

בחנו' שבוע' הדיינין פירש' י' שבועה שהדיינין משבעין אותה על ידי
 כפינה והוהא דלמדנהו מאש' יאמי' כי היא זהו הכיב' עליה וקרב
 בעל הבית אל האלהים להגד' שבוע' ע"כ : פי' לפירושו שאש' פ' שבועת
 הפקדון בטוון נאכסו או נכנכו וכן שבוע' עד אחד שבוע' הדיינין כמי היא הפ'
 הכי קתני שבוע' הדיינין של מודה מקנת בריך שתיה' הטענה שתי כשפ'
 והוהא דהא שיה פירושה ולא כל שבועת הד' יין קתני . אי כמי יש לומר דכשפ'
 הפקדון לאו כלל שבועת הדיינין היא דמש' אחר' ש' להו שבוע' הפקדון מקדיף
 ושבועת עד אחד כמי כיון ללא כתיב' כהדיה ליתא כלל שבועות הדיינין :

דל' עט

שב

שב

חרושי הרין על

מסכת שבועות פ

גד

דעתי למתני נפיש' שתי בסקר ופרוטה יש לי בידך אין לך כדתי אלא פיוטה
 חיוב ולשמועי' דעטנו חטים ושעורים והודה לו בחדר סתן חיוב כשמואל
 קטש נפיש' שתי בסקר והודה בפיוט'. עוד כת' דאמי לרב נמי כי אמרי'
 דטור קאמ' ה' דוק' בטוונן דך וכן יש בידך בהלואה משום דאין מלוה
 יכול לתובע מטבע טוונן משום אלא לזה פורע לו טוונן הלכך איכא למימר
 דתובע אינו תובע ט' הסתם דוק' אלא מה אכל כמותו לעולם כדוק' הוא או'
 והדאייה מתקן כפ' ק' דקדושין תנו מנה לכלונית ומת יתנו לאחר מיתה ואקמי'
 רב ומואל בר מרפתא המשיה דרב בבבובין ומומתין וכשיכיס מדע ובאידך דרב
 דאמר טביי מרע שאמר תנו לפלוני מכבסי' גותרין מנה זה ונתנין מנה פתם
 אין גותנין קייסין טע' מנה קבור קאמר'. ואם אית' משה מנה קאמ' מתי
 קאמר דמישי' למנה קבור הא איהו לא ייחד לו דרב מיוחד בכבסי' לא מה
 קאמר וכן יש לו קבור בון אין לו הרי נזה ליתן לו טוונן מנה ואפילו לא קאמ'
 מכבסי' יתנו לו טוונן מנה אלא ודאי אפילו לכב לפלו' חזיון אי' אית' ליה
 טעם דאמרנו'. הלכך טביי מדע שאמר תנו מנה לפלו' חזיון אי' אית' ליה
 שפין יחבי' ליה ולא יא' לא יחבי' וכן איהו ולא יחבי' דלמא מנה קבור קאמ'
 ואע" דלפסקין הלכת' התם כפ' ק' דגיטין דלמנה קבור לא חיישי' התם בחדש'
 מנה שפיו קבור דאע" דלא אמר זה לא חזי' ליה יחבי' ליה מדי' דאמר ר' אבהו
 האי מנה מנולה היא ליכא איהו בעין לא יחבי' ליה מדי' דמנה דוקא קאמר'.
 ומהו אי אמר מכבסי' גותנין ואו מדכר פלו' כההיא עובר' דפ' התקבל דגבי'
 דאמר הכורא דעב מזהויה לר' איכסא מחזירא פניא :

ובדאי' התם וזהו הכ' אמרי' דלא דמוון טענו' טעס וטעוין והודה לו בחדר
 מהן חייב'. וזוין האוני' המתחלפות בגמרא : טענו חטים וקדים והודה
 לו בשעורים חטים כמעשים חייב כלו דהוה ליה כאלו טענו כב' שעורים ואם
 מתכוין פטור'. והוא שמועי' דעמי' שיהא תביעה קודמת להודאת מקבת
 אבל כל שהולדת מקבת קודמת אע" פ טענו אחר כך פטור וכן דייק לה הכ'
 הר' יהוסף הלוי ז"ל : בפקדון פסול לעדות'. מוקמי' לה כפ' ק' דנכס'
 מניעא בגון דאחרו שהדי דההיא שעתא הוה בדויה דכבה"ג ליכא למימר
 אשתמושי הוא דאשתמושי וז"ל א"כ בפקדון ככה"ג ללא לייבי עליה התם
 דהא ליכא למימר אשתמושי קא משתמוטי'. א"ל כיון דכרוב התביעות א"ל
 אישתמושי קא משתמוטי לא פליג רבנן : רב חביבא מתני' לה אפי' הובא
 דאיכא דנכס' דממוכא אכל לייב דנכס' דממוכא פטור דכיון דמדינא ככל ענין
 פטור ובגמרא מסתפק ליה אי רב נחמי היכי אתקין נקטי' לקולא ועוד
 דלישנא בתר' הוא אכל הר' אלפ' ז"ל פסק בחאן דמתני' לה ארישא דאע"ג
 דליכא דנכס' דממוכא חייב'. והדאייה מדאמר כפ' ק' דנכס' מניעא ההוא רעיא
 דמשקדי ליה כל יומא כבהדי' יומא חד אפקידו ליה בלא שהדי א"ל לא הו'
 דכני' מעולם אחרו שהדי ואחרו דאכל תני' מיהו וקמי' ול' אייביה מדרי'
 נחמן דיתן מנה ליה בידך אין לך גידי פטור ואמר רב נחמן ומשביעי' אותו
 שנועת הסת' הוא התם ליכא דנכס' דממוכא דהא אמר לא הו' דכניס מעולם
 ואפ' אקמי' לייביי' מדר' נחמן אלא מהלכת' בחאן דמתני' לה אפי' וכן
 פסק ר"ח ז"ל. אכל ר"ח ז"ל דההיא דאיהו ואמר דהת' כיון דכל יומא הו'
 טפקדי גביה ועוד דאי' שהדי דאכל לא גרע מדכר' דממוכא דהב'. ואע"ג
 דא"ל הכי דכני הגאונים ז"ל גדלן עקר דהא מ' בנסר מיייתי התם. ליכא
 דכך נחמן דהא קמי' נשאר דמתני' מנה ליה בידך אין לך בידך כלום'. ואפ' פ
 גמס כוונ' לדחות ולומר דהת' לא נחית הגמרא לאכדונו בעין תי' לישני' אלא
 דקמי' נשאר דמתקני' וזה' למיפא ופילו הכי כיון דלישנא קמא לישנא דנמ'
 ולישנ' בתרא לישנא דיתראה הוה הלכת' כלשנא קמיא'. ודכותה בת' דה' א"ל
 ז"ל כפ' ערבי פסחים ז"ל סתנרן לן בגמ' ולישנא בתרא ליכא דמר וטורא
 הלכ' עכדי' כלשנא קמ' דהוא אלי' דנמ' ע"כ : כואו איכא כין טעויה
 דאוריית' לשנועה דרבנן יש טעמיהו סח' דטעויה היסת דנקיטת חפץ היא
 דא"כ ליכא איכא ביניהו למקטש דנדאורייתא מנקטינן ספציא ונדרכין לן
 מנקטינן'. ועוד ראייה מדאמר כפ' ארבע דברים כעודא דקמי' דנכס' א"ל
 למלוה נקוט האי קמיא ואפ' איתרין דלשתבע דנקיטת חפץ ואין כן דעת'
 התם כומר ככל הוא ואפ' איתרין דלשתבע דנקיטת חפץ ואין כן דעת'
 הגאונים שה' לשנועה התוניה ושנועה המגנה דנקיטת חפץ ואין כן דעת'
 בלא נקיטת חפץ'. וכת' א"כ לימ' איכא ביניהו נקיטת חפץ. א"ל דאין
 לא בטעמי' שנועה קמי' לא כדני שנועה מתי' ביניהו וההיא דדברים גמי'
 לאו ראייה דהת' אלא איהו עובדא דעל דעת כ"ד משביעי'. ולפי' א"ל לא
 הקפידו טע' לומר המעשה איך היה ודלמ' טודה מקבת היה'. ולפי' אין לוח'
 מדברי הגאונים ז"ל שקבלתם תורה היא'. כדרכנן ספכי בת' הר' אלפי' ז"ל
 במס' כתובות כפ' הכותב רבי מפכי דוקא מתבע לתובע אכל בשנועה
 השבעין ונולטין שזן מוטלות על התובע אע" טק' מדכריה לא מפכיין
 שנועה מתובע עליה דכתבע וכתב הר' ז"ל דעמאל דמלת' משום דמתבע
 לתובע מפכי' שנועה דא"ל אסת לית לך נבאוי ולא מידי אי ניחא לך אשתבע
 ושקול אכל מתובע עליה דכתבע יכול למימר ליה אי ניחא לך אישתב' ושקול'
 ואי לא ניח' לך ובעתי לאפכי' עלי' כשבעה אע" גב' טענא לי' לדידי'
 לאשתנועי ומפטר אלא לא ניחא לך בך תקנתא דמיחא למאי דאמר האומ' אי'
 אפשי בתקת חכמים כגון זו שומעין לו'. והו' מנ' ז"ל הוסק עוד בטעמ'
 של דבר שהיי אפילו בשנועה היסת שמוטלת מעקר תקנה על התבע כשנועה
 או' לתובע השבע ועול ואם רכה אומר לו או' תשבע כהכך או' תשתוק ממנו
 בשנועה הנטולין שמוטלת מעיקר התקנה על התובע שאין שומעין לתובע
 לסקלה מעליו ולהטילה על התבע'. ואפי' באותן שזן הדין הוה נולט כל
 שנועה בגון פוסם שטרו וכל לייפע מכבסי' יתומים וטבכסי' משועבדים
 אפילו כאלו הכימו שאין בידו של תובע לומר כיון שזן הדין יש לטול כל
 שנועה או השבע והעבר או תן לי את שלי דדוק' תבע הוא דיכול למימר
 הכי לתובע לאוקומי' ממונא בידה לן' שאם לא נכה התובע לישבע לא יטול
 אכל תובע דאית' לאפוקי' לא מני למימר לכתבע או השבע או תן לי שביעין
 טהילו חכמים עלי' שנועה איתרין אוקי' מוונ' בחוקת מיהו עד שישבע
 ואין כן דעת גמי' ז"ל שהוא כתב במסכ' כתובות כפ' הכותב דאמי' כשבעין
 ונולטין מפכי' : ולמר כד רב אשי דאמר בדאוריית' כמי מפכי' :

עבד

דק טה טה

דק ער

אבל בטענת מלוה והעדאת עד אחד'. דקדקין בחאן דכניס אפי' והר'
 יהוקי' ז"ל דאין שנועת עד אחד אלא בטענת דניס בגון טעונו
 דניס מנה ליה בידך ועד אחד מעיד בן אכל אם אין טענו כריא לא טע' ועד
 אחד מעיד דכרי אינו נשבע והיני דאמרי' בטענת מלוה אלמא טענת כריא
 פני'. ועוד ראייה מדאמרין כריס ככא מניעא הנדר הוה טבא טע' טענה
 ובכירה הם באין אמ' דוקא טענו כרי' אכל טע' לא אין אלו דאיות דמאי
 טענה תביעה כלומר הוא תובעו וזה כופר אכל לאו דוקא טענה תובע
 בכריא'. ועוד שהיי טע' מ' שפי' טע' דשנועל שנועה מייתי' לה וכיון
 דשנועל שנועה מייתי' לה פ"כ לאו טענת כריא קאמר'. דגנועל שנועה
 אפילו בשמ' הוא'. וכן דעת הר' אלפ' דעד אחד קס' לשנועה אפילו בטענת
 מס' וכן מביחין דכרי וכהא שכתב כפ' כל השבעין בעסק חד גברא דאמר
 ליה לחברי' אית לי חד סהדא דאית' לבייתאי ופתחת לה דלאו כפאפי'
 וקבלת מייה חד טענו' דכרי' וכו' וכן עיקר דהא ק' מ'לן כל מקום ששנים
 מחייבין אותו משון א' מחייבו שנועה וכיון ששנים מחייבין אותו משון אפילו
 בעטנת מסא'. וליכא למימר דאין למדין מן הכללות דלא אמר' הכי אלא היכא
 דעובדא נמ' דההוא כלל לאו דוקא'. ועוד דכריס' דקו בך בלא דקאמו
 התם הרי גיסי' מתי' בון אותו קרקע טעני' היא שאין נשבעין על הקרקעות
 והכי מחייבין אותו קנס טעני' היא שאין נשבעין בקנס ומדל' אקמי' ב' מהרי'
 גמי' מחייבין בטע' ועד אחד אינו מחייבו בטע' ש"ס אפילו בטע' נשבעין
 כעודא דעד אחד :

ובדאי' התם וזהו הכ' אמרי' דלא דמוון טענו' טעס וטעוין והודה לו בחדר
 מהן חייב'. וזוין האוני' המתחלפות בגמרא : טענו חטים וקדים והודה
 לו בשעורים חטים כמעשים חייב כלו דהוה ליה כאלו טענו כב' שעורים ואם
 מתכוין פטור'. והוא שמועי' דעמי' שיהא תביעה קודמת להודאת מקבת
 אבל כל שהולדת מקבת קודמת אע" פ טענו אחר כך פטור וכן דייק לה הכ'
 הר' יהוסף הלוי ז"ל : בפקדון פסול לעדות'. מוקמי' לה כפ' ק' דנכס'
 מניעא בגון דאחרו שהדי דההיא שעתא הוה בדויה דכבה"ג ליכא למימר
 אשתמושי הוא דאשתמושי וז"ל א"כ בפקדון ככה"ג ללא לייבי עליה התם
 דהא ליכא למימר אשתמושי קא משתמוטי'. א"ל כיון דכרוב התביעות א"ל
 אישתמושי קא משתמוטי לא פליג רבנן : רב חביבא מתני' לה אפי' הובא
 דאיכא דנכס' דממוכא אכל לייב דנכס' דממוכא פטור דכיון דמדינא ככל ענין
 פטור ובגמרא מסתפק ליה אי רב נחמי היכי אתקין נקטי' לקולא ועוד
 דלישנא בתר' הוא אכל הר' אלפ' ז"ל פסק בחאן דמתני' לה ארישא דאע"ג
 דליכא דנכס' דממוכא חייב'. והדאייה מדאמר כפ' ק' דנכס' מניעא ההוא רעיא
 דמשקדי ליה כל יומא כבהדי' יומא חד אפקידו ליה בלא שהדי א"ל לא הו'
 דכני' מעולם אחרו שהדי ואחרו דאכל תני' מיהו וקמי' ול' אייביה מדרי'
 נחמן דיתן מנה ליה בידך אין לך גידי פטור ואמר רב נחמן ומשביעי' אותו
 שנועת הסת' הוא התם ליכא דנכס' דממוכא דהא אמר לא הו' דכניס מעולם
 ואפ' אקמי' לייביי' מדר' נחמן אלא מהלכת' בחאן דמתני' לה אפי' וכן
 פסק ר"ח ז"ל. אכל ר"ח ז"ל דההיא דאיהו ואמר דהת' כיון דכל יומא הו'
 טפקדי גביה ועוד דאי' שהדי דאכל לא גרע מדכר' דממוכא דהב'. ואע"ג
 דא"ל הכי דכני הגאונים ז"ל גדלן עקר דהא מ' בנסר מיייתי התם. ליכא
 דכך נחמן דהא קמי' נשאר דמתני' מנה ליה בידך אין לך בידך כלום'. ואפ' פ
 גמס כוונ' לדחות ולומר דהת' לא נחית הגמרא לאכדונו בעין תי' לישני' אלא
 דקמי' נשאר דמתקני' וזה' למיפא ופילו הכי כיון דלישנא קמא לישנא דנמ'
 ולישנ' בתרא לישנא דיתראה הוה הלכת' כלשנא קמיא'. ודכותה בת' דה' א"ל
 ז"ל כפ' ערבי פסחים ז"ל סתנרן לן בגמ' ולישנא בתרא ליכא דמר וטורא
 הלכ' עכדי' כלשנא קמ' דהוא אלי' דנמ' ע"כ : כואו איכא כין טעויה
 דאוריית' לשנועה דרבנן יש טעמיהו סח' דטעויה היסת דנקיטת חפץ היא
 דא"כ ליכא איכא ביניהו למקטש דנדאורייתא מנקטינן ספציא ונדרכין לן
 מנקטינן'. ועוד ראייה מדאמר כפ' ארבע דברים כעודא דקמי' דנכס' א"ל
 למלוה נקוט האי קמיא ואפ' איתרין דלשתבע דנקיטת חפץ ואין כן דעת'
 התם כומר ככל הוא ואפ' איתרין דלשתבע דנקיטת חפץ ואין כן דעת'
 הגאונים שה' לשנועה התוניה ושנועה המגנה דנקיטת חפץ ואין כן דעת'
 בלא נקיטת חפץ'. וכת' א"כ לימ' איכא ביניהו נקיטת חפץ. א"ל דאין
 לא בטעמי' שנועה קמי' לא כדני שנועה מתי' ביניהו וההיא דדברים גמי'
 לאו ראייה דהת' אלא איהו עובדא דעל דעת כ"ד משביעי'. ולפי' א"ל לא
 הקפידו טע' לומר המעשה איך היה ודלמ' טודה מקבת היה'. ולפי' אין לוח'
 מדברי הגאונים ז"ל שקבלתם תורה היא'. כדרכנן ספכי בת' הר' אלפי' ז"ל
 במס' כתובות כפ' הכותב רבי מפכי דוקא מתבע לתובע אכל בשנועה
 השבעין ונולטין שזן מוטלות על התובע אע" טק' מדכריה לא מפכיין
 שנועה מתובע עליה דכתבע וכתב הר' ז"ל דעמאל דמלת' משום דמתבע
 לתובע מפכי' שנועה דא"ל אסת לית לך נבאוי ולא מידי אי ניחא לך אשתבע
 ושקול אכל מתובע עליה דכתבע יכול למימר ליה אי ניחא לך אישתב' ושקול'
 ואי לא ניח' לך ובעתי לאפכי' עלי' כשבעה אע" גב' טענא לי' לדידי'
 לאשתנועי ומפטר אלא לא ניחא לך בך תקנתא דמיחא למאי דאמר האומ' אי'
 אפשי בתקת חכמים כגון זו שומעין לו'. והו' מנ' ז"ל הוסק עוד בטעמ'
 של דבר שהיי אפילו בשנועה היסת שמוטלת מעקר תקנה על התבע כשנועה
 או' לתובע השבע ועול ואם רכה אומר לו או' תשבע כהכך או' תשתוק ממנו
 בשנועה הנטולין שמוטלת מעיקר התקנה על התובע שאין שומעין לתובע
 לסקלה מעליו ולהטילה על התבע'. ואפי' באותן שזן הדין הוה נולט כל
 שנועה בגון פוסם שטרו וכל לייפע מכבסי' יתומים וטבכסי' משועבדים
 אפילו כאלו הכימו שאין בידו של תובע לומר כיון שזן הדין יש לטול כל
 שנועה או השבע והעבר או תן לי את שלי דדוק' תבע הוא דיכול למימר
 הכי לתובע לאוקומי' ממונא בידה לן' שאם לא נכה התובע לישבע לא יטול
 אכל תובע דאית' לאפוקי' לא מני למימר לכתבע או השבע או תן לי שביעין
 טהילו חכמים עלי' שנועה איתרין אוקי' מוונ' בחוקת מיהו עד שישבע
 ואין כן דעת גמי' ז"ל שהוא כתב במסכ' כתובות כפ' הכותב דאמי' כשבעין
 ונולטין מפכי' : ולמר כד רב אשי דאמר בדאוריית' כמי מפכי' :

ולענין שנועת השומרין אמר דלא נכפית שתי כסף דכי כתיב כסף או
 כל' כשנועה השומרין בתי' והר' דאמר אכל בטענת מלוה והעדאת
 עד אחד אפי' לא טענו לו בפיוטה חיוב ט' דאמר קרא אלפי' אי' לאו קרא
 דמרי' ליה האר מישטר דמי' מאד שתי כסף אלא במודה מקבת דאע"ג
 בכחות מסתי כסף פטור'. ואעד לא בעי' שתי כסף אלא במודה מקבת דאע"ג
 דשומרין כתיב בהו כסף או כלום היא קומא לן דעייבוב פדויות כתי' כאלו וכו'
 הוי' דשדיבין הוא והאלוה ולא אפקדון הבי נמי כסף או כלום דמדינ' ש'
 מנה דבעי' שתי כסף אפלוה שדי' ולא אפקדון'. ואין והרעה דהא
 דמי' לקמן כסף או כלום כבלל ופט' לעיני' שנועת השומרין אלפי' שומרין הוא
 דכתיב הלכ' אית לן למרע' בשומרין נמי מה כלום טעם אף כסף טעם.
 והיי משמע דאין שנועת השומרין אלא בכפירת שתי כסף מדאמר לקמן כפ' כל'
 הנשבעין גבי שותפין ורסינן ופסינן והוא טע' בפירת טענה שתי כסף והנהו
 דמו לשומרין ומה תקינו להו רבנן שנועת השומרין רבנן כהני טע' ששומרין
 איכ' שנועה דאורייתא נכחות שתי כסף הכי משמעי' רבנן כהני טע' ששומרין
 דאורייתא דהא ההיא דמי' שנועת השומרין היא שנועה תקנהו הלכך
 היא שנועת השומרין אינה נכחות שתי כסף :

ובדאי' התם וזהו הכ' אמרי' דלא דמוון טענו' טעס וטעוין והודה לו בחדר
 מהן חייב'. וזוין האוני' המתחלפות בגמרא : טענו חטים וקדים והודה
 לו בשעורים חטים כמעשים חייב כלו דהוה ליה כאלו טענו כב' שעורים ואם
 מתכוין פטור'. והוא שמועי' דעמי' שיהא תביעה קודמת להודאת מקבת
 אבל כל שהולדת מקבת קודמת אע" פ טענו אחר כך פטור וכן דייק לה הכ'
 הר' יהוסף הלוי ז"ל : בפקדון פסול לעדות'. מוקמי' לה כפ' ק' דנכס'
 מניעא בגון דאחרו שהדי דההיא שעתא הוה בדויה דכבה"ג ליכא למימר
 אשתמושי הוא דאשתמושי וז"ל א"כ בפקדון ככה"ג ללא לייבי עליה התם
 דהא ליכא למימר אשתמושי קא משתמוטי'. א"ל כיון דכרוב התביעות א"ל
 אישתמושי קא משתמוטי לא פליג רבנן : רב חביבא מתני' לה אפי' הובא
 דאיכא דנכס' דממוכא אכל לייב דנכס' דממוכא פטור דכיון דמדינא ככל ענין
 פטור ובגמרא מסתפק ליה אי רב נחמי היכי אתקין נקטי' לקולא ועוד
 דלישנא בתר' הוא אכל הר' אלפ' ז"ל פסק בחאן דמתני' לה ארישא דאע"ג
 דליכא דנכס' דממוכא חייב'. והדאייה מדאמר כפ' ק' דנכס' מניעא ההוא רעיא
 דמשקדי ליה כל יומא כבהדי' יומא חד אפקידו ליה בלא שהדי א"ל לא הו'
 דכני' מעולם אחרו שהדי ואחרו דאכל תני' מיהו וקמי' ול' אייביה מדרי'
 נחמן דיתן מנה ליה בידך אין לך גידי פטור ואמר רב נחמן ומשביעי' אותו
 שנועת הסת' הוא התם ליכא דנכס' דממוכא דהא אמר לא הו' דכניס מעולם
 ואפ' אקמי' לייביי' מדר' נחמן אלא מהלכת' בחאן דמתני' לה אפי' וכן
 פסק ר"ח ז"ל. אכל ר"ח ז"ל דההיא דאיהו ואמר דהת' כיון דכל יומא הו'
 טפקדי גביה ועוד דאי' שהדי דאכל לא גרע מדכר' דממוכא דהב'. ואע"ג
 דא"ל הכי דכני הגאונים ז"ל גדלן עקר דהא מ' בנסר מיייתי התם. ליכא
 דכך נחמן דהא קמי' נשאר דמתני' מנה ליה בידך אין לך בידך כלום'. ואפ' פ
 גמס כוונ' לדחות ולומר דהת' לא נחית הגמרא לאכדונו בעין תי' לישני' אלא
 דקמי' נשאר דמתקני' וזה' למיפא ופילו הכי כיון דלישנא קמא לישנא דנמ'
 ולישנ' בתרא לישנא דיתראה הוה הלכת' כלשנא קמיא'. ודכותה בת' דה' א"ל
 ז"ל כפ' ערבי פסחים ז"ל סתנרן לן בגמ' ולישנא בתרא ליכא דמר וטורא
 הלכ' עכדי' כלשנא קמ' דהוא אלי' דנמ' ע"כ : כואו איכא כין טעויה
 דאוריית' לשנועה דרבנן יש טעמיהו סח' דטעויה היסת דנקיטת חפץ היא
 דא"כ ליכא איכא ביניהו למקטש דנדאורייתא מנקטינן ספציא ונדרכין לן
 מנקטינן'. ועוד ראייה מדאמר כפ' ארבע דברים כעודא דקמי' דנכס' א"ל
 למלוה נקוט האי קמיא ואפ' איתרין דלשתבע דנקיטת חפץ ואין כן דעת'
 התם כומר ככל הוא ואפ' איתרין דלשתבע דנקיטת חפץ ואין כן דעת'
 הגאונים שה' לשנועה התוניה ושנועה המגנה דנקיטת חפץ ואין כן דעת'
 בלא נקיטת חפץ'. וכת' א"כ לימ' איכא ביניהו נקיטת חפץ. א"ל דאין
 לא בטעמי' שנועה קמי' לא כדני שנועה מתי' ביניהו וההיא דדברים גמי'
 לאו ראייה דהת' אלא איהו עובדא דעל דעת כ"ד משביעי'. ולפי' א"ל לא
 הקפידו טע' לומר המעשה איך היה ודלמ' טודה מקבת היה'. ולפי' אין לוח'
 מדברי הגאונים ז"ל שקבלתם תורה היא'. כדרכנן ספכי בת' הר' אלפי' ז"ל
 במס' כתובות כפ' הכותב רבי מפכי דוקא מתבע לתובע אכל בשנועה
 השבעין ונולטין שזן מוטלות על התובע אע" טק' מדכריה לא מפכיין
 שנועה מתובע עליה דכתבע וכתב הר' ז"ל דעמאל דמלת' משום דמתבע
 לתובע מפכי' שנועה דא"ל אסת לית לך נבאוי ולא מידי אי ניחא לך אשתבע
 ושקול אכל מתובע עליה דכתבע יכול למימר ליה אי ניחא לך אישתב' ושקול'
 ואי לא ניח' לך ובעתי לאפכי' עלי' כשבעה אע" גב' טענא לי' לדידי'
 לאשתנועי ומפטר אלא לא ניחא לך בך תקנתא דמיחא למאי דאמר האומ' אי'
 אפשי בתקת חכמים כגון זו שומעין לו'. והו' מנ' ז"ל הוסק עוד בטעמ'
 של דבר שהיי אפילו בשנועה היסת שמוטלת מעקר תקנה על התבע כשנועה
 או' לתובע השבע ועול ואם רכה אומר לו או' תשבע כהכך או' תשתוק ממנו
 בשנועה הנטולין שמוטלת מעיקר התקנה על התובע שאין שומעין לתובע
 לסקלה מעליו ולהטילה על התבע'. ואפי' באותן שזן הדין הוה נולט כל
 שנועה בגון פוסם שטרו וכל לייפע מכבסי' יתומים וטבכסי' משועבדים
 אפילו כאלו הכימו שאין בידו של תובע לומר כיון שזן הדין יש לטול כל
 שנועה או השבע והעבר או תן לי את שלי דדוק' תבע הוא דיכול למימר
 הכי לתובע לאוקומי' ממונא בידה לן' שאם לא נכה התובע לישבע לא יטול
 אכל תובע דאית' לאפוקי' לא מני למימר לכתבע או השבע או תן לי שביעין
 טהילו חכמים עלי' שנועה איתרין אוקי' מוונ' בחוקת מיהו עד שישבע
 ואין כן דעת גמי' ז"ל שהוא כתב במסכ' כתובות כפ' הכותב דאמי' כשבעין
 ונולטין מפכי' : ולמר כד רב אשי דאמר בדאוריית' כמי מפכי' :

ולענין פסק הלכה קי' מ' ב' כותיה דהא רב פפא דכתביה הוא קאי כותיה
 דאמר כשנוע טענו כל' ופיוטה והודה בפיוט' וכפ'
 בכל' חייב וכן פסק הר' אלפי' ז"ל : דא' מני אדמוהי היא'. מחלפי' היא סוניה ע"כ
 כהדי' הכי ד' טע' דייניגרות דאלו התם אמר ל' ד' חייא דאדמוהי סכר
 דעשני חטים ושעורים והודה לו בחדר סתן פטור ובהא הוא דפליגי דאדמוהי
 דמייב סכר דעשני הוא לשון קרקבי' ורבנן סכרי אין נלשון זה לשון קרקבי'

ובדאי' התם וזהו הכ' אמרי' דלא דמוון טענו' טעס וטעוין והודה לו בחדר
 מהן חייב'. וזוין האוני' המתחלפות בגמרא : טענו חטים וקדים והודה
 לו בשעורים חטים כמעשים חייב כלו דהוה ליה כאלו טענו כב' שעורים ואם
 מתכוין פטור'. והוא שמועי' דעמי' שיהא תביעה קודמת להודאת מקבת
 אבל כל שהולדת מקבת קודמת אע" פ טענו אחר כך פטור וכן דייק לה הכ'
 הר' יהוסף הלוי ז"ל : בפקדון פסול לעדות'. מוקמי' לה כפ' ק' דנכס'
 מניעא בגון דאחרו שהדי דההיא שעתא הוה בדויה דכבה"ג ליכא למימר
 אשתמושי הוא דאשתמושי וז"ל א"כ בפקדון ככה"ג ללא לייבי עליה התם
 דהא ליכא למימר אשתמושי קא משתמוטי'. א"ל כיון דכרוב התביעות א"ל
 אישתמושי קא משתמוטי לא פליג רבנן : רב חביבא מתני' לה אפי' הובא
 דאיכא דנכס' דממוכא אכל לייב דנכס' דממוכא פטור דכיון דמדינא ככל ענין
 פטור ובגמרא מסתפק ליה אי רב נחמי היכי אתקין נקטי' לקולא ועוד
 דלישנא בתר' הוא אכל הר' אלפ' ז"ל פסק בחאן דמתני' לה ארישא דאע"ג
 דליכא דנכס' דממוכא חייב'. והדאייה מדאמר כפ' ק' דנכס' מניעא ההוא רעיא
 דמשקדי ליה כל יומא כבהדי' יומא חד אפקידו ליה בלא שהדי א"ל לא הו'
 דכני' מעולם אחרו שהדי ואחרו דאכל תני' מיהו וקמי' ול' אייביה מדרי'
 נחמן דיתן מנה ליה בידך אין לך גידי פטור ואמר רב נחמן ומשביעי' אותו
 שנועת הסת' הוא התם ליכא דנכס' דממוכא דהא אמר לא הו' דכניס מעולם
 ואפ' אקמי' לייביי' מדר' נחמן אלא מהלכת' בחאן דמתני' לה אפי' וכן
 פסק ר"ח ז"ל. אכל ר"ח ז"ל דההיא דאיהו ואמר דהת' כיון דכל יומא הו'
 טפקדי גביה ועוד דאי' שהדי דאכל לא גרע מדכר' דממוכא דהב'. ואע"ג
 דא"ל הכי דכני הגאונים ז"ל גדלן עקר דהא מ' בנסר מיייתי התם. ליכא
 דכך נחמן דהא קמי' נשאר דמתני' מנה ליה בידך אין לך בידך כלום'. ואפ' פ
 גמס כוונ' לדחות ולומר דהת' לא נחית הגמרא לאכדונו בעין תי' לישני' אלא
 דקמי' נשאר דמתקני' וזה' למיפא ופילו הכי כיון דלישנא קמא לישנא דנמ'
 ולישנ' בתרא לישנא דיתראה הוה הלכת' כלשנא קמיא'. ודכותה בת' דה' א"ל
 ז"ל כפ' ערבי פסחים ז"ל סתנרן לן בגמ' ולישנא בתרא ליכא דמר וטורא
 הלכ' עכדי' כלשנא קמ' דהוא אלי' דנמ' ע"כ : כואו איכא כין טעויה
 דאוריית' לשנועה דרבנן יש טעמיהו סח' דטעויה היסת דנקיטת חפץ היא
 דא"כ ליכא איכא ביניהו למקטש דנדאורייתא מנקטינן ספציא ונדרכין לן
 מנקטינן'. ועוד ראייה מדאמר כפ' ארבע דברים כעודא דקמי' דנכס' א"ל
 למלוה נקוט האי קמיא ואפ' איתרין דלשתבע דנקיטת חפץ ואין כן דעת'
 התם כומר ככל הוא ואפ' איתרין דלשתבע דנקיטת חפץ ואין כן דעת'
 הגאונים שה' לשנועה התוניה ושנועה המגנה דנקיטת חפץ ואין כן דעת'
 בלא נקיטת חפץ'. וכת' א"כ לימ' איכא ביניהו נקיטת חפץ. א"ל דאין
 לא בטעמי' שנועה קמי' לא כדני שנועה מתי' ביניהו וההיא דדברים גמי'
 לאו ראייה דהת' אלא איהו עובדא דעל דעת כ"ד משביעי'. ולפי' א"ל לא
 הקפידו טע' לומר המעשה איך היה ודלמ' טודה מקבת היה'. ולפי' אין לוח'
 מדברי הגאונים ז"ל שקבלתם תורה היא'. כדרכנן ספכי בת' הר' אלפי' ז"ל
 במס' כתובות כפ' הכותב רבי מפכי דוקא מתבע לתובע אכל בשנועה
 השבעין ונולטין שזן מוטלות על התובע אע" טק' מדכריה לא מפכיין
 שנועה מתובע עליה דכתבע וכתב הר' ז"ל דעמאל דמלת' משום דמתבע
 לתובע מפכי' שנועה דא"ל אסת לית לך נבאוי ולא מידי אי ניחא לך אשתבע
 ושקול אכל מתובע עליה דכתבע יכול למימר ליה אי ניחא לך אישתב' ושקול'
 ואי לא ניח' לך ובעתי לאפכי' עלי' כשבעה אע" גב' טענא לי' לדידי'
 לאשתנועי ומפטר אלא לא ניחא לך בך תקנתא דמיחא למאי דאמר האומ' אי'
 אפשי בתקת חכמים כגון זו שומעין לו'. והו' מנ' ז"ל הוסק עוד בטעמ'
 של דבר שהיי אפילו בשנועה היסת שמוטלת מעקר תקנה על התבע כשנועה
 או' לתובע השבע ועול ואם רכה אומר לו או' תשבע כהכך או' תשתוק ממנו
 בשנועה הנטולין שמוטלת מעיקר התקנה על התובע שאין שומעין לתובע
 לסקלה מעליו ולהטילה על התבע'. ואפי' באותן שזן הדין הוה נולט כל
 שנועה בגון פוסם שטרו וכל לייפע מכבסי' יתומים וטבכסי' משועבדים
 אפילו כאלו הכימו שאין בידו של תובע לומר כיון שזן הדין יש לטול כל
 שנועה או השבע והעבר או תן לי את שלי דדוק' תבע הוא דיכול למימר
 הכי לתובע לאוקומי' ממונא בידה לן' שאם לא נכה התובע לישבע לא יטול
 אכל תובע דאית' לאפוקי' לא מני למימר לכתבע או השבע או תן לי שביעין
 טהילו חכמים עלי' שנועה איתרין אוקי' מוונ' בחוקת מיהו עד שישבע
 ואין כן דעת גמי' ז"ל שהוא כתב במסכ' כתובות כפ' הכותב דאמי' כשבעין
 ונולטין מפכי' : ולמר כד רב אשי דאמר בדאוריית' כמי מפכי' :

חודשי הרין על

מסכת שבועות פ

ועדאמי ובימה בין למונס את טעור כחכר הכ' הנוכר דהא דרב פפא
בנקיטת חפץ היא כמנס את טעור דהא לא טובא איבא לניהו וכן דעת הר'
ש"ל ז' להלכו' לא מוקדקיין לה כלו' אין מוקדקין להשביעו ואין מוקדקין לו
גם כן בלא שבועה לא דאי תפס לא שפיקין מיניה - ואל' ובאזני אחרים כי
תפס מי שפיק מינה והא שנועו ודרכן היא והא אמר לעיל דכדרכן לא
בגדיו כדאמ' לעיל ובצורכ' מוכנן סבקי' ליה דכי אמר דכדרכן לא כחתי'
לכמהו ה"מ בנקב דתפס ממנא ברשות אכל תובע דתפס שלא ברשות
מפיקין מיניה וזה גראה עיקר : כרתנא' מה לי בידך אל' הן אל' אל'
תפסני לא בעדים למחר אמר לו תנה לי כתתיו לך תיב מפני שברך ליתן לו
בעדים - מה שבעיני דאפילו לאחר הגלואה יכול המלוה לומר ללוה א תפסני
לא בעדים דהא חתי' לאחר הגלואה הוא ובדקתני כהדיא מה לי בידך אמר
לו הן וקתני תיב מפני שברך ליתן לו בעדים - וכתב הרמב"ם ז"ל דכשאלו
לאחר הגלואה אם לא קבל עליו ואם לא פרע אחרת שלא בעדים כדאי איגו
היב רבי יהוסף הלוי חבן מעש ז' והר"ם כמ"ל גראה שהם סוכרי' שאין הדבר
תלוי בקבלתו של לוה לא כל שהיתה בו המלוה צריך לפרעו בעדים - ויש
סתמה לאחר הגלוא' כמה שכתבנו בעל' בשעת הגלואה בקבלת מעות בתתיה
אכל לאחר מתן מעות כמה תתייב - וגראה לי שאין זו קושיא לפי שאין הענין
שטעם שבעוד לא מפי' שכל מהלוהו בעדים למאן דאמר בריך לפרעו בעדים
אי כתי' ואמר לו אל תפסני לא בעדים אלו אומדן שולאי אין הלוה פרעו
בלא עדים ואי טעין ואמר בלא עדים פרעתיני אמרי' דדאי שקורי משקר טעין
למהלוה יכול לברך הלוואתו על פי עדים א"כ שהתנה בו אין הלוה עשוי
לפרעו לו אלא בעדים כדי שלא יחוקקו המלוה בין הכרית בלוה ואינו משלם
זכתי ריהוש כולה טעין וכמו שכתבנו לפנינו ולפיכך אין הדבר תלוי
בקבלתו של לוה אלא כל שהתנה בו המלוה ואמר לו אל תפסני אלא בעדים
אם טעין הלוה בלא עדים פרעתיני אכן שהדי דשקורי קא משקר ככ"ל :

אמר רב יהודה אמר רב אמי המלוה את חברו בעדים צריך לפרעו
בעדים - כ"ל דעשאו דפילתא מפני שטעם הכתוב דעתן של
בריות של הלוה בעדים אינו פורע אלא בעדים שבין שהיא רואה דאיהו לא
שהימן למלוה שהיא איהו מלוה הוא אלא בעדים מלוה נמי לא מהימן ליה שלא
תבענו פסא אחרת ואף על פי שהימן הדין יכול לו' פרעתי' דהא ע"ל אפילו
היה אין עשוי לפרעו בלא עדים שבין שהמלוה יכול לברך הלוואתו בעדים
אף הלוה משעם שלא יוביא דכחו עליו ואינו פורע אלא בעדים הילכך כתי' אמר
פרעתי בלא עדים אכן שהדי דמשקר ומשאל פלגי עליה דרב אמי ואמר
דא"כ דהודיה טעין פרעתיך בלא עדים ריע טעניתה ומשום טעמיה דרב
אמי ופי' יכול לומר פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו למדינת הים דהשתא
לא ריע טעניתה שהיה בעדים פרעו וכן ידבר לומר כן אף באומר פרעתיך
בלא עדים כאן משו' פנו והיינו דאקשי' עליה דרב אמי מתני' מה לי בידך
אמר לו הן ובגוי והא הכא בין דתבעיה בעדי' כשאין דאחאמיה בעדים דמי
לפי שטעמו של רב אמי הוא שכל היבא שהמלוה יכול לברך הלוואתו דמי
לברך הלוואתו וקתני שטור בשלמא לשמואל כיחא אלא לרב אמי קשיא
ומתני' ולא אמר רב אמי שאין הלוה עשוי לפרעו שלא בעדים אלא היבא שלא
הימני מלוה בשעת הגלואה לפי שהל' גם לא לא הימני בו משא יתבענו פסא
אחר אלא כל שהאמינו מלוה בשעת הגלואה אף על פי שאמר בן תבענו בעדים
אף הלוה מאמין לו - שלא יכפור לו פרעונו ויבטיח תנאי אמרינן המלוה
את חברו בעדים אין בריך לפרעו בעדים - פי' לפי שאין הלוה סתיירא
שאם יפרעו שלא בעדים שיכפור לו מלוה פרעונו ויבטיח לשו' עליו שהכל
יודעים שדרך בני אדם לפרעו שלא בעדים אף על פי שגוהו בעדים - אבל
שהתנה בו המלוה אל תפסני אלא בעדים אפילו התירו לאחר הגלואה
צריך לפרעו בעדים שכל כיוצא בזה אין הלוה עשוי לפרעו אלא אם כן יבצר
דבריו אם אמר פרעתיך בלא עדים ריע טעניתה ולא מהימן ושמואל אמר יכול
לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים כלומר ואל' אמר
הכי לא ריע טעניתה ה"ל אפילו באו' פרעתיך בלא עדים כאן משום מנו
ואפי' שאפשר שאם : ב אמי מודה לשמואל דבאומר פרעתיך בפני פלוני ופלוני'
והלכו להם למדינ' הים או באו' פרעתיך בפני פ' ופ' וסתו א"כ פרעתיך בפני
עדים והלכו להם כאן ואע"פ שראיתי לה"ב ז' ולמפרש' אחרים שהם או'
דדוק' כשיחד עדים שעתידין לומר יאמן משום דמדינת ולא משקר אבל
בשאינו מיחד עדים אי' נמי כשיחד עדי' שמתו דלא מנתת אינו כאן אין
דכתי' ומורוין בעיני לפי שהבעל דביין הללו אינן תלויין בשעבודו של לוה כדי
שנ' על סנין כן שעתעב' אלא הכל תלוי בטענתו של לוה אי ריע או לא וכל
הובא שהתנה בו מלוה לומר' א תפסני לא בעדים והוא טעין ואו' שלא בעדים
פרעתיך אכן שהדי דמשקר אבל בשמואל אומר בעדים פרעתיך אפילו לא
פרעו או שיתקן לא תיב טעניתה' ומהימן : וזהו דרב אמי כמ"ל בפ' ט'
מהלכות שו"ת וטען - ו תן מה לי בידך כתי' לך כתתיו לך תיב מפני שברך
לפרעו בעדים תיובתא דשמואל - כל' דלשמואל אפילו אמר לו כתתיו לך בלא
עדים שטור משום מנו וכמו שכתבנו למעלה - ואיכא נוסח דרבי היכי דמי
אילימא לא דאמר ליה פרעתיך בפני פלוני ופלוני גריבא למימר דתיב אבל
איהו בעיקר ההוא שזית ופי' גמ' : ו הו' היבא דריע טעניתה אפילו לשמואל לא

מהימן משום מנו ורב אמי ושמואל באומר פרע' בפני פלוני ופלוני פליגי :
אמר רב פפי משמיה דרבא הלכתא וכו' ואם אמר פרעתיך בפני פלוני
ופלוני והלכו להם למדינת הים כאן כך היא גמ' הר"ם כמ"ל
שכתב בפ' ט' מהלכות מלוה והוא שהגיע לידו במדינת הים קמח גמרא יגדה
כתוב על הגוויילס כמו שהיו בותין קודם לזמן זה כדקוב מחמש מאות שנה
וסתי כוסחאות מן הגוויילס שמתא' להלכה וזכריהם כתוב אם אמר פרעתיך
בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים כאן - וגראה לי דהאי מימרא
דרב פפא כרב אמי איתא וכמו שפירשתי למעלה דלרב אמי באומר פרעתיך
בפני פלוני ופלוני כאן אלא שרב אמי סובר דבאומר פרעתיך שלא בעדים
אינו כדאמ' משום מנו וכמו שכתבתי למעלה דבאומר דפליגי רב אמי ושמואל
אחא רב פפא ומסיק כרב אמי וכן בדין דהא אסקינא תיובתא דשמואל סתתם
תתייתין ואפילו מאי דאמרי דלשמואל תנאי היא לא אפישת דמאדי דבשעת
הגלואה קאי באומר בשעת שהמלוה קיימת דלמ' בשעת תבעיה קאי הילכך
קיימין כרב אמי ולרב אמי סתייתין דקתני ואמר לו כתתיו לך תיב מפני
שברך ליתן לו בעדים ובאומר כתיב לך כתי' לבידך ומשום הכי תיב ולישאל
דסתיתין הכי משמע אבל באומר פרעתיך בעדים ודאי אפילו לרב אמי פטור
אבל הדבר אלפס ז' גורם אינו כדאמ' ולפי' זו הגרסא אינו צריך לפירש דרב
אמי דאמר ואם אמר לא תפסני לא בעדים כד' לפרעו בעדים הכי קאמר
צריך שיתברר פרעונו על פי עדים אבל אם אין עדים עמו אפילו אומר
פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים אינו כדאמ' שאל' לא
כפסא כן מאי דאסיק רב פפא דאפילו באומר פרעתיך בפני פלוני ופלוני
אינו כאן אתי דלא כרב אמי דלא בשמואל :

לומר לו למימר דאין ושמואל כי היכי דלא לפרעו דעת הר"ם כמ"ל
דאי אית עדים ומסדי דפרעיה ודאי כאמין אבל להכי
מהני מאי דאמר פרען בפני ראובן ושמעון כי היכי דלא לפרעו לומר
פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים שמואל כאן לפי גרסתו
וכמו שכתבנו ולמעלה וכי אמר ליה פוען כדפי' ראובן ושמעון לא מני אמר
הכי משום דריע טעניתה כי היכי דלייעא לי אמר ליה אל תפסני לא בעדים
והוא אומר פרעתיך בני לברך אבל אין הכי נמי דאי אמר ליה פרעתיך
בפני אותן ראובן ושמעון שאמרת להם למדינת הים או שמתו דכאן
דכתי' היא גוונא לא ריע טענית' וכן דעת ר"ם ז' דאי איתו סתיי ומסדי
דפרעיה כאמין - אבל הר"ם אלפס ז' להלכות פקד דפי' באו עדים
והעידו שפינו אינן כאמין לפי שפסלו לעדותו כל עדים שנעול חוץ
מראובן ושמעון - והביא ראיה דאמרינן בסמוך כי פרעתי ליה פוען כדפי'
אני דתנו הלכתא א"ל ופרעיה כדפי' סתיי איתנא וכו' וז"ל רב כהנן
בין דקא מודית דקבלתיהו מיניה פרעון הוי אילמא אע"ג דשיעיה כדפי'
שהדיא לאו דקא מודה דקבלתיהו מיניה לא מהימני הגהו שהדי לפי
שנפסלו כל עדים שנעול' לאותה עדות אלא תני דתנו הלכתא ולפי' הנוכר
להודיעו בהאי עובדא נמי נפסלו כל עדים שנעול' חוץ מראובן ושמעון -
ווי אינה הטובה על הר"ם כמ"ל לפי גרסתו שהיא גורם ההיא עובדא א"ל
פרעיה בני לבין דיליה ומכתי' שלא היו עדים בדברי הנוכר להודיאו אבל
כל היבא שהעדים מעידין כאמין לפי שאין בלשון כי פרעתי לי - פרעתי כדפי'
ראובן ושמעון או כדפי' תני הלכתא פסול עדים אחרים אלא התנאת
המלוה בלוה שלא יפרעו לא בפני אלו ואם אמר פרעתיך בפני אחרים אינו
כאן משום דריע טעניתה אבל אם עדים מעידין בדבריו ודאי כאמין
ולשון כי היכי דלא לפרעיה אתי' שפיר לדברי הר"ם כמ"ל אפילו לדברי הר'
אלפסי היכי אמר כי היכי דלא לפרעיה דמשמע דלא מהני אלא להכי קא'
מהני טפי טובא שאפי' העידו העדים בדבריו אינן כאמין - אלא טפי
לדחוק לדעת הר' אלפסי ז' דק' מלוה ודאי לא תבנון אלא כי היכי דלא
לפרעיה ליה אבל עדים אחרים אבל פסול עדים לא עלה דעתו ומ"מ שכל
דבריו נפסלו כל עדים שנעול' חוץ מראובן ושמעון - ודברי הר"ם כמ"ל
וגרסתו גראה לי עיקר בהלכה זו - ופי' אפילו לדעת הר' אלפסי שהיא
אומר שאם באו עדים והעידו שפינו אינן כאמין כתב הרמב"ם ז' דה"ס
בעדי' פרעון אבל אם באו עדים והעידו שהמלוה הודה בפניהם שהלוה פרעו
כאמין שבין שפסול עדים הללו שלא כדפי' הו' אף לך בול' איתו כפרעון וכן
אין כאמין - אבל בהודאה כדפי' - ומהו אי א"ל מהימנת לי כל אמת
דאמת לא פרענא אפילו באו עדים והעידו שהודה בפניהם אין כאמין
שתיבא מספיק לכל והא אמר לא פרענא - ויש מי שא"ל שא"ס שהעד
אין כאמין וכומין את הלוה שפרע את המלוה אפי' אחר שפינו חזר וגובה
ממנו על פי דאיתן עדים שהיו כל נפסלו אלא לעדות של אותו פרעון וכן
דעת הר"ם ז' א"ל שהיא בתב טה שנהו לבתוב ככאמנות ותהא כאן עלי
בשני עדים בשנים לעולם משמע והכותבין דלאם לא כן מאי לעולם - ואין
דברים הללו מחוורין דאם כן אפי' מפרטא למה לי אלא עיקרן של דברים
כדכתי' ה"ד יוסף הלוי ז' שכתב דכיון דמסהדי דתבנות פיעון דהיא
הלוה והיניהו יהיה סהדותיה לאו סהדותיה דהא דלפענא דהיא הלוה
כפסולין דמו הילכך משתבעת הסת המלוה שנועת היסת דליכא גביה מההו
והו' דקא טעין ולא מידי ומפסד וכו' דעת הר"ם כמ"ל בפ"ו מהלכות
מלוה וזה :

רבא אמר כל מילתא דלא רמיא עליה דאישתא אמר לה ולא אדעתיה פגש'
ז' שביין שיה לא יהיה לו לומר פרעתיך בעדים פגש' לא היה לו
לפרעו

פיהן

ש

אחרושי הרין על

מסכת שבועות ע

נו

על זה . וא"ת משנתנו משנת לה כגון שבצר משנה מהן ומשנה אחרת
משנות דמין זה או שר נכסיה יט' לי בידך ועניני שבכרת מהן חסד והלה
אומר חסד כבודות אלו מסתרי כדיו ועשויות היו וכדמתי ובעי' לשלומי לך
השאר לא היו דברים מעולם . כמנא לדעת רבי מאיר דאמר העומדות
ליבצר כבודות דמין זה כבודע ממנו קרקעות ומטלטלין וזה סוד הלשון
במקנת קרקעות ומקנת מטלטלין דהיינו חסד אלו שאין כבודות ולפי' חייב
ולדכין דאמר לא כבודות דמין אלא כן תביעה והודאה במטלטלין אלא
בקרקעות שהמחבר לקרקעות הרי הוא בקרקע ודכותא איבא לפומי בההיא
דפיק קמא דכחא סביעא בגון שזה אומר שני כוונתו שזה אומר כור עפר זה
כזה כחמד כורת שיהיו ומעות ובעי' לשלומי לי והלה אומר כור עפר זה
חפתינו כו' ובעי' לשלומי לך וזה לא חפתינו שלי היא דאי לאו דפטר דחמ' את
הקרקעות משבועה ה' חייב דמדה מקנת הוא ואין באן הילך שגרי מודה
שחפר כו' והייקו בעי' לשלומי לי אלא השתא דפטר קרקעות משבועה פטור
דהוה ליה כבודות מקנת קרקעות משבועה וכל השטלטיין שזה תובע דהיינו
דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :

ושמעו' ממתי' . ובעי' לשלומי לך וזה לא חפתינו שלי היא דאי לאו דפטר דחמ' את
הקרקעות משבועה ה' חייב דמדה מקנת הוא ואין באן הילך שגרי מודה
שחפר כו' והייקו בעי' לשלומי לי אלא השתא דפטר קרקעות משבועה פטור
דהוה ליה כבודות מקנת קרקעות משבועה וכל השטלטיין שזה תובע דהיינו
דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :

ולענין פסק הלכה קיימא לן כדכין דאמר לאו כבודות דמין דיימי
ורכס הלכה כרבים ומי' דוקא כדכין עדיין
לקרקע אלא אינן כדכין דאמר ככל כבודות דמין והוא' מדאמר בפירק
געה המאוסה שכתתה כל העומד לגדור כבוד דמי וכן כתב ר' מנחם
בפי' מהלכות טוען וטוענת ולא תקשי לך ההיא דאמר בפ' השולח עלה דההיא
מתי' אפילו תימא כו' מאיר ע"כ לא קאמר רבי מאיר אלא כעבדים דכמה
דקיימן במתא כהן אלא הכא שפיר בהה קמי' אשבותי משבח אלמא רבי מאיר
דוקא בשאין כדכין לקרקע ככל קאמר ואפי' פליגי רבנן עליה דהתם ה"ק
ע"כ לא קאמר רבי מאיר אלא כעבדים דמי קיימי טפי טובא כמתא כהן הלכך
מכיון שהגיעו לכדור אף על פי שהן משכי' עדיין בקרקע קנת כבודות
דמין אלא שבועות לא עבד כיון דכמה קא' אשבותי משבח לאו כבאו דמי
לעולם כו' :

דפכסיה כמה הוי כיון דעשר וחמס מדין הוא חייב כדכרנן שבמיין
ושבמה מד' אחר סני' . וזוהי לרבי עזר מדתנן בור פירות שלי בידך
אין לך כדיו אלא לתך קטנית חייב וחמאי הרי אין טענתו כבודת שאפשר
לתך קטנית שזה עמי מבור פירות אלא ש"מ דכיון שזה טוענו בשדה וזה
דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :

דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :
דפכסיה כמה הוי כיון דעשר וחמס מדין הוא חייב כדכרנן שבמיין
ושבמה מד' אחר סני' . וזוהי לרבי עזר מדתנן בור פירות שלי בידך
אין לך כדיו אלא לתך קטנית חייב וחמאי הרי אין טענתו כבודת שאפשר
לתך קטנית שזה עמי מבור פירות אלא ש"מ דכיון שזה טוענו בשדה וזה
דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :

דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :
דפכסיה כמה הוי כיון דעשר וחמס מדין הוא חייב כדכרנן שבמיין
ושבמה מד' אחר סני' . וזוהי לרבי עזר מדתנן בור פירות שלי בידך
אין לך כדיו אלא לתך קטנית חייב וחמאי הרי אין טענתו כבודת שאפשר
לתך קטנית שזה עמי מבור פירות אלא ש"מ דכיון שזה טוענו בשדה וזה
דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :

דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :
דפכסיה כמה הוי כיון דעשר וחמס מדין הוא חייב כדכרנן שבמיין
ושבמה מד' אחר סני' . וזוהי לרבי עזר מדתנן בור פירות שלי בידך
אין לך כדיו אלא לתך קטנית חייב וחמאי הרי אין טענתו כבודת שאפשר
לתך קטנית שזה עמי מבור פירות אלא ש"מ דכיון שזה טוענו בשדה וזה
דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :

דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :
דפכסיה כמה הוי כיון דעשר וחמס מדין הוא חייב כדכרנן שבמיין
ושבמה מד' אחר סני' . וזוהי לרבי עזר מדתנן בור פירות שלי בידך
אין לך כדיו אלא לתך קטנית חייב וחמאי הרי אין טענתו כבודת שאפשר
לתך קטנית שזה עמי מבור פירות אלא ש"מ דכיון שזה טוענו בשדה וזה
דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :

דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :
דפכסיה כמה הוי כיון דעשר וחמס מדין הוא חייב כדכרנן שבמיין
ושבמה מד' אחר סני' . וזוהי לרבי עזר מדתנן בור פירות שלי בידך
אין לך כדיו אלא לתך קטנית חייב וחמאי הרי אין טענתו כבודת שאפשר
לתך קטנית שזה עמי מבור פירות אלא ש"מ דכיון שזה טוענו בשדה וזה
דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :

דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :
דפכסיה כמה הוי כיון דעשר וחמס מדין הוא חייב כדכרנן שבמיין
ושבמה מד' אחר סני' . וזוהי לרבי עזר מדתנן בור פירות שלי בידך
אין לך כדיו אלא לתך קטנית חייב וחמאי הרי אין טענתו כבודת שאפשר
לתך קטנית שזה עמי מבור פירות אלא ש"מ דכיון שזה טוענו בשדה וזה
דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :

דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :
דפכסיה כמה הוי כיון דעשר וחמס מדין הוא חייב כדכרנן שבמיין
ושבמה מד' אחר סני' . וזוהי לרבי עזר מדתנן בור פירות שלי בידך
אין לך כדיו אלא לתך קטנית חייב וחמאי הרי אין טענתו כבודת שאפשר
לתך קטנית שזה עמי מבור פירות אלא ש"מ דכיון שזה טוענו בשדה וזה
דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :

דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :
דפכסיה כמה הוי כיון דעשר וחמס מדין הוא חייב כדכרנן שבמיין
ושבמה מד' אחר סני' . וזוהי לרבי עזר מדתנן בור פירות שלי בידך
אין לך כדיו אלא לתך קטנית חייב וחמאי הרי אין טענתו כבודת שאפשר
לתך קטנית שזה עמי מבור פירות אלא ש"מ דכיון שזה טוענו בשדה וזה
דמי הפתיה וכובר במקנת קרקעות . ופטור :

ע"ל
ואש
ל מר
יב לא
כח
וטעמ'
וכועת
תומ'
שכונ'
גסירו
כיסו
גוכד'
כונה
כונה
ככנ'
ואיש
אל
דחא
אל
מ"ל
ועה
הות
הי'
יכר'
שטר
כיס
דקן
סך
עת
: :
עת
עת
טת
עת
הב'
אין
ית
ות
ית
צב
צב
תו
זו
יו
יו
ד
לו
ל

ע"ל

דק ע"ל

חרושי הרין על

מסכת שבועות פ"ע

לכנסו ללוח שיפדע לו חובו ואע"פ שע למטר דהתם כיון דאכל פי' או בכבית' או כשואל כובני הוא אלא א"כ טעמה :

ה"ג נהרדעי אמרי אכילוקתא ונסכא אכד נכסא אכד חסמא מהא אכד קתא אכד כולהו . וכן ג"מ ז' . אכל

מאן דגמא אכד נכסא אכד מיא דשואל לא נהירא דא"כ אקטינן משתייתין דקטנא גמ' ביחא במשכון דנכסא דלא אכד אלא מיא דשואל :

דעגלא דני במשכון דשואל ומ"ר מלוה על המשכון שומר שכר אכד קתא דעגלא אכד אלפא ווי' כי היכי דאי אכד משכון דשואל אכד אלפא ווי' ומ"ר

מלוה על המשכון שומר חנם אכד קתא דעגלא בפשיעה אכד אלפא ווי' וה"ר

הילכך הוה מבי נגמרא למישר דבין רבי אליעזר ובין רבי עקיבא אית להו דשמואל אלא דפליגי בין במשכון דשואל דלא שיהי' א"ה שומר

חנם או שומר שכר וכיון דמני נגמרא למישר הכי וכל אמהה טעם מיכה דלא קיימא לן בשמואל וכן פסקו הגאונים ז"ל :

דאמר ר' יבחק מיין לבעל חוב שקונה פריס' ז"ל פסקו האומנין דל' יבחק קונה קאמר ואפילו להתחייב באומנין . וקטיף

עליה דאם כן רבי עקיבא דחית ליה דכרי יבחק סכר דהמלוה על המשכון

ונכנס חייב ולא אפשר דהא כהדין תנן התם דמלוה על המשכון שומר שכר

ואוקי' לתקנתין כדרי עקיבא אלא לרבי עקיבא אינו חייב אלא כנגיבה

ואכדו כשומר שכר דחף על גב דאמרין דקונה משכון לגנין שאינו נעשה

משכונאין אלא כדרי ושאין טביעית משפטו ושמקדשין בו את אשה' מ' לאו

שלו הוא לגמרי שהרי אינו יכול להשתמש בו הלכך לא הו' עליה אלא כשומר

שכר . וכן דעת הגאונים ז"ל . כשעת הלוואתו מי אמר . הק סוגיא

דהבא כהא מילתא לאו דשכמא הוא דדרך דחיה איתמר משום דלא שמעינן

ליה לרבי יבחק כהדין דלא כן אכל ודאי קוטט' דמלתא דהא דרבי יבחק

אפי' כשמשכו נשעת הלוואתו היא . והגא' מדאמרין גניטין כפ' השולח גני

הא דתנן המלוה את חביו על המשכון המוסר טריותו לכ' דאין משמיטין .

כשלא' מלוה על המשכון דקיי ליה כדרי יבחק :

ולענין פסק הלכה במלוה את חביו על המשכון קי' לן דשומר שכר הו'

בין משכנו נשעת הלוואתו בין משכנו שלא נשעת הלווא' בין

הלווה פירות בין הלווה מעות הלכך אם היה משכנו כנגד חובו ונגב' או אכד

אין לו מלוה על הלוה כלום ואם אין משכנו כנגד חובו פסלה הלוה אותן דמי'

הנותנים דלא קי' לן כשואל ואם אכד באוכם נשעת מלוה שבועת השומרינן

וגובה חובו מלוה וכפ' האומנין יתבא' עוד כפ' ז' :

פרק כל הנשבעין מחניתין

ע" ואלו כשבעין ונוטלין וז' את הא' כשבעין ונוטלין טבי ניהו דהא איבא

פוגמת כבודתה ועד אחר מעידה טבי' פרועה וסכס' יתומים

ומכס' משועבדי' ובפרעת שלא ככניו וכדקתני ליה לקמן בשם שאמרנו וכו' .

ואפי' כמי הא' דתנן בבבא קמ' כפ' הגזול כתי' הויביר בליו' וספרי' ביד אחר

ישבע כמה הניא וטול ואמאי לא תננהו לבוליהו ה' . וז' כי קת' חטיב הני

דמדידא לא ה' הלוה למשקל כלל אלא שחכמים תקנו שהיו נוטלין כשבעוה אכל

ההוה דמדידא א' ת' להו למשקל בלא שבועה אלא שחכמים החמירו עליהם

לשבע ולטול ל' קת' חטיב . והק' כולהו הבי' ניהו דמדידא בלא שבועה

שקלי ואפילו חטיב בליו' וספרי' ביד אחר כמי מדידא כוול' בלא שבועה והבי'

אית' ביוט' דנגמ' התם אפי' אכד בר ממל בבין הוא שלא ישבע ולמה אשמו

ישבע מפי' בעלי' נקיים שלא יהו מטופלין עם הגנבים . והא' דהא קת' חטיב

כשנגדו חטוד' על שבועת' דמדיד' אית ליה למשקל לא שבוע' משום דהוה ליה

נתבע מחיוב' שבועה שאינו יכול לשבע אלא שחכמים החמירו עליו שלא יטול

אלא כשבעוה . וז' דמשום דכי יום קתני ליה דהא רבי יוסי הוה דאש' משלם ואי' לאו דתקון

בשניה' השודין ולי' ליה מחיוב' שבועת' שאינו יכול לשבע משלם ואי' לאו דתקון

המטנה בקייטת חסן היא . וכבר כתב' למע' לדעת הר"מ במ"ל ששבעוה זו

של כשבעין ונוטלין אינה אלא בפחות משתי' כסף . והביא ראי' לדבריו מהא

דיתנן לקמן אלו כשבעין שלא בשבעה השותפין והאידין ואוקי' מנמרא דוקא

בדאיבא כפי' טעמה שתי' כסף . אכל האכ"ר ד"ו ל' כת' בתשואות דאפילו

אמר קתא ולקח בעליו ולא ימלס ולא ימלס דמי' שעליו לשלם ישבע ואע"פ דהא

גבי שומרינן הוה מיכה ילפי' לכולהו שנוש' דאורי' דהואיל' ונאשרו

שבועות בתורה סתם ופרטו בהתבונן נחת מהן דמי' שעליו לשלם על שבועה אף

כולן כן : עקרוה רבנן לשבועה מעל הבית ושדויה' אשכרי' . פי'

לאו למימרא דמעיירא בעל הבית נשבע דשבע' הית' דכופר' בכל ג' מירב

בחמין כקפקה וכמו שכתבתי' במשנתנו . אלא ה"ק דאין חכמים' ש' לתקן שבועה

באין מפי' שהשכיר כושא' נשבע על שכו' וכדי' שלא ל' לו לתתו' ערב' בפתח

כפס' והיה להם לתקנה על בעל הבית' שישבע ולא ימלס טעון שתי' תורה על

השבעין ולא משלמין וכמו שהקנו בקניה' ובדאי' תא' הת' והם לא עשו אלא

עקרוה מעל הבית' ושדויה' אשכרי' משום דכתיב' דשכיר :

וריתן ליה בלא שבועה . פי' לאו למימרא דמדידא הוה ליה למשקל

בלא שבועה משום דבעל הבית' טרוד כפועליו הוא דאין לא משוינן

טענת בעל הבית' לגמרי ולומר דוהיא' כפס' אלא מימס' הוא דמי' וז' ל' למה

יטול שכיר בלא שבועה אלא ה"ק דתקון רבנן דלתן . ליה בלא שבועה שבוין

משכנו מוטע' ואיבא משום בדי' חיינו ובעל הבית' טרוד כפועליו הוה לן לתקוני

שיטול בלא שבועה אכל' מדניה' דהיא' אפילו כשבעוה אינו נוטל :

וכי' שכיר עובר משום כל הגזול . וז' את' ק' טי' דמי' כיון דאיבא

בדידא והלה כופר בכדידא שהו' פטור . יל' דה"ק היכי תנן עבר וספרי' אין

נשבע ונוטל' דמשמע דאין' אחד מהם נשבע לא בעל הבית' ולא שכיר נהי'

דאיבא חוקה כבעל הבית' דאין' עובר משום כל תלפין ומ' חטבי' ליה

לבענתיה טענת' כדאי' הכ' איבא חוקה גבי' שכיר דאינו עובר משום כל הגזול

וכיון שכן הו' ל' לתקוני' שימנע בעל הבית' משום בדי' חיינו דשכיר אפי' שהוא

פטור בלא שבועה מן הדין :

מוחרך שיכול לומר לו לא שברתיך משולם יכול לומר לו שברתיך ונתתי

לך שכר . והא' הכי' אמר' מנו ככה' דהא אין לא חיישינן

דבעל הבית' משקל' אלא ה"ק מתוך שהוא טרוד כפועליו שכיר שפרעו ולא

כפועליו וכן כן כי איבא עמו מתי' הו' וכו' משום דאיבא מנו אול' לה טרדת

כפועליו . ז' דהכי קאמר' ודאי' בטי' עבדו קוסט' קאמר' ובייא

גמור דאי' מספקא ליה וטעון בדמי' לא הוה טעון מלת' דידע דמספק' בהרבנן

משום טרדא והוה טעון דלא שכרו כלל אלא ודאי' מדקא' טעון פיעתיך בניא

גמור הוא שפרעו :

א"כ שבועת השומרינן דחייבהו המא' הכי' משכחת לה . והא' וכו' רבא

לית ליה גמור ואין' של שבועת השומרינן הכי' משכחת ליקטי' בעלמא

ולא אריב' שמואל' דמנו כ"ס סודו ליה . והא' לדאי' דרבא כפוג' מודה אלא

דקסבר כדאי' אמרינן' מנו ה"מ לאיפסווי' ממונא' אכל' לאיפסווי' משבועתא לא

ולכהי' אקטי' מיא' מעליותא' דנהי' דמאסו' דכרי' דמנו' מנהוה' לן למישר' שלא ישבע' שכיר

ויטול' מ"מ' ישבע בעל הבית' ולא ימלס שהי' שבעה על תקנה' מוטלת' עליו

וכדאמר' לגבי' עקרו' שבועה מעל הבית' אלא משום דטרוד כפועליו' שדויה'

אשכרי' והבא' דאיבא' מנו לא מני' למישר' דישבע שכור' ויעול' דמנו לאיפסווי'

משכוח' אמרי' מ"מ' ישבע בעל הבית' דליבא' לתפסיה' משו' מנו דמנו לאיפסווי'

משבעה' לא אשרינן' דאי' דאמרין' מנו אפילו' לפטור' משבועת' שבועת' השומרינן

דחייב' בהם' הכי' משכח' לה כן כפ' ה' וז' חטיב' הג' ולפי' זה איבא' למישר

דקוטט' הכי' אית' דלא' אמרי' מנו לאיפסווי' משבועה' דאף' על גב' דמספקא

דשעתיה' הבא' דשבועת' השומרינן' לית' לא' כדאמר' רבא' אפילו' בלא שטר' היא

היא אלא ודאי' שבועת' השומרינן' דחייב' בהם' אפילו' בלא עדים' ובלא שטר' היא

וכן כת' כל המתבכר' ז' וז' לאו' לאו' הכי' ודאי' קטי' הכי' לא' אישמיט' תבא' או

אשור' לכדוני' בהדי' טפי' מהבא' דלא' איתמ' אלא' לאיפסווי' מפיכ' דרבא

וכיון דקוטט' דמלתא' הכי' איתא' דשבועת' השומרינן' בכל' ענין' חייב' שמי' מינה

דלא' אמרי' מנו לאיפסווי' משבועה' . ועוד כתיב' דלא' אמרי' מנו לאיפסווי'

משבועה' דאי' עד' אכד' סקס' לשבועה' הכי' משכחת' לה הא' איבא' מנו דאי'

בעי' אמרי' החזרתי' ופטור . ועוד דאי' ממה' שבינו' האכרי' ביד אחר' ישבע

כמה' הויבא' ויטול' ואע"פ' דאיבא' מנו דהא' אי' בעי' מני' אמר' לקוין' בדי' בדי'

אלמא' לא' אמרי' מנו לאיפסווי' משבועה' . ואין' אלא' ופאית' דמכיר' כליו'

וספרי' ביד אחר' אה"ב' דמן' הדין' הוה כוול' בלא' שבועה' אלא' שמן' התקנה

הטילו' חכמים' עליו' שבועה' וכדאמר' בירוש' א"ר' אבא' בר' ממל' כדון' הוא' דלא'

ישבע' ולמה' אמרו' ישבע' מפני' בעלי' בתים' שלא' יהו' מטופלים' עם' הגנבים' .

ומערד' אהד' כמי' ליבא' חויה' דמאסו' דערד' אחר' לשבועה' כגמי' לשמו' ודאמר'

בל' ששים' מהי' יין' אותו' ממון' אחד' מהי' כשבעוה' אלא' לאיפסווי' משבועה' .

שקוקס' עדים' לאיפסווי' ממונא' הכי' לא' אמרי' בעד' אחר' לאיפסווי' משבועה'

ושבועת' השומרינן' לא' מוכח' מידי' דאף' על גב' דדאי' דמלת' היא' דשבועה'

השומרינן' דחייב' בהם' אפי' בלא' עדים' . ובלא' שטר' היא' ליבא' לאוזווי' מינה

דלא' אמרינן' מנו לאיפסווי' משבועה' אלא' טעמא' דמלתא' משום' דלא' מנו

מעליא' דכי' טעון' באור' אינו' מעו' דהלא' לא' יעו' ופי' טעון' לא' הו' דכריס'

שעולם' טעון' הלכך' לית' לן' להחמייה' שאי' דאינו' טעון' משום' דאי' בעי' טעון'

דחוקה

ע"ב מחנני והחנני על פקדון פ"ה ה"מ בשו"ת נעל הבית שהא' א"ל שיתן לפועלו כשעל עמול דבכה"ג כיון דליהו ידע האן ובשבועה אחר שהוציא בנשות כדן מוציא הוצאות על כפי אשתו דתקן שבע כמה הוציא וכמו שכתב עליה ר"מ ז"ל אבל אם אינו מודה לו ודאי אין חנני שבע ונוטל ובתב הרא"ה ז"ל דאין על הבעל אפילו שבועת היסת משום דליכא כפיית טעון דאפי' כי מודה לה ששמוע עליה אין לו אלא שבוע' ומי ישר דמשתבע וכה"ג לאו כפיית טעון הוא וכדאמרי' לעיל בפ' שבועת העדות ו' ושעמ' מתחני' שהאמר דהא הכא שלא בפני עדים נתנו לפועלים והיינו ליתנו בפני עדים דהא הכא שלא בפני עדים נתנו לפועלים והיינו דאמר שהם נשבעין ונוטלין מבעל הבית ואפי' תבוי נשבע ונוטל ולא דייקן ליה כפושט מפי שנתן שלא בעדים וכן דעת הר' אלפס ז"ל בפ' הכותב וכן תבוי נכנסת את ביתי בראש מניעו מלשון הר' יהודאי גאון ז"ל משום דא"ל חנני לבעל הבית אלא שליחות' דידק עבדי מאי אית לי גבי שכיר אף על גב דמשתבע לא מהימן לי את המתביע דלא אמת לי בשהדי הכ ליה והא דתקן דחנני נוטל בשבועה לאו דוקא מפני שהפועלים מכחישין אותו דה"ה אפי' לינתנו לפועלים דשבועה בעי דהא מוכי' הוצאות על כפי אשתו ליתא דמכחיש לה ואפי' אינו נוטל אלא בשבועה . ומי שהו שבועת פועלים משום הכחש' חנני היא ה' ליתיה לחנני נוטלין שלא בשבועה שהרי בעל הבית יודע שנתחייב להם ואינו יודע אם נכדעו הלכך מדינא חייב לא משום החנני שכתבם להו וקאי בחקוקם בעל הבית אמרו שאין נוטלין אלא בשבועה אף על פי שהיא יודע שנתחייב להם

א"ס איתא אלמא מספקא ליה והא' ר' יוסי מנימי עבד דבב חסון עובד' יתקו . פי' ואיהו לא סניחא ליה דר' אבא דאפי' מחויב שבועה שאינו יכול לישבע משום ואפי' אחר דכיון דכיון תקיניו ל' שטור' שבועה אפי' שאינו יכול לישבע נוטל מחצה כ"ס הכ' דמדי' אית ליה אלא דדבבן תקינו שלא יטול אלא בשבועה דאיתו מספקא אם אינו יכול לישבע

ה"א דייא דעבד כר' אל עור עבד מיה' טעמי' טעם קדמו היתומים ותפסו חן מנימיין מקן וכן כתבו חכמי' דתקינו חסון עובד' דא"ל חסון ה"ר יוסף הלוי ז"ל כתב בשם בה"ג ז"ל שמתנה ראשונים לדון כבוד ומשאל דהא דאמר דהאי דייא עבד כרבי אל עור עבד לית' ולא סמכין עליה . אבל הר' אף ז"ל פסק דמאן דעבד כרבי אלו עור עבד וכן דעת הר"ם גמ"ל כפ"ה מהלכות מלוה לוח :

ע"ב

וביון דקיי' לן דאין אדם מוריש שבועה לכניו אלמא שהיא צבי' שבועה ולא נשבעה ומתה אין יורשה גובין ככותבה . וסוהו איש יש נאמרות נשטר ככותבה אפילו לדברי האומר אין נאמרות מועיל לגבי יתמי כת' הר"ם הלוי בשם חכמי ברבנא הגדולים ז"ל דכיון דמסק דגמרי' דייא עבד כר' אליעזר עבד וכד' ומשאל עבד אכן להתלה עבדין כר' ושמאל כלל שטר שאין בנאמרות ולא מקלינין כיה תמי קולי קולא דאבא שאול . כן אימא מימי דאמר אין נאמרות מועיל לגבי יתמי וקולא דרבי ומשאל ולכתלה עבדין כרבי אליעזר :

וה"א שש כפיית שתי כסף ביניהם . פת"י ז"ל שזה כופר לו נשתי כסף ומודה לו בפרועה . אבל הר"ם יוסף הלוי ז"ל כתב דשבועת השותפין לא בעי הודאה וכן דעת הר"ם בנ"ל בפ"י מהלכות שותפין ושותפין :

ה"א דתקן והשביעית משמט את השבועה קאיא בפני עסקינין אי בשבועת השותפין והאריסין למה משמט' והי' אין שביעית משמטת תביעת טעון דאין שביעית משמטת אלא מלוה ודכתקן הקפת הקנות איבת משמטת וכי'ן סאיבה משמטת את החמון למה משמטת את השבועה . ואפי' שבועת מודה מקנת שפיטא דכיון דמטון אין כאן שבועה אין כאן . וכ"ל דהב' כשתבעו קודם שביעית והודה במקנת וכפר במקנת אותו מקנת שפר בו אין שביעית משמטתו כלל טעון שפר בו קודם שביעית אפי' שבעה שביעית עליו אינו משמט והכי אית' בירושלמי במסכת שביעית מלוה ונשפית כפנות איבה משמטת וכן כת' הר"ם גמ"ל בפ"ט מהלכות שמיטה הלכך אותו מקנת שפר בו לא נשפט שביעית ס' ל' כיון שבעה קודם והודה במקנת וכפר מקנת ותביעת אותו מקנת במקומו עומדת שלא נשטתה שביעית יטבע עליה לאחר שביעית קמ"ל דשביעית משמטת שבועה זו שבין שהשמיטה אותו מקנת שהודה בו נכנס שאינו אלא כופר בכל ואף השבועה שגאה תסתא אותו מקנת של הודאה נשטתה טעון שהמון נשטת אף הדבור של שבועה שבא מחזון נשטת . עוד כ"ל דה"ק שהשביעית משמטת אף מחזון ששבע עליו לפרעו שבין שבעה עליו שביעית משין אין כאן שבועה אין כאן שלא תאמר שבין ששבע עליו לפרעו לא יגוש שהי' נגוש ועומד הוא מחזון קמ"ל שאינו נקיף נגוש ועומד אלא מי שהיה נגוש מחזון כגון מלוה על המשכון . אבל מזה מנהג לא כה"ל . כד' דתמא דסייען מנישועד כאן טעון :

ד' ע"ב

ד' ע"ב

חורשי מסכת ע"א

בס"ד אתחיל פ' ר' ישמעאל

גמרא בשלא נבנן קא סבדי עובדין לשבתי' כו' יש להקשות אי קאי סבדי עובדי' לנבייה הללו' שבראת עמו אסור לפי שאפי' נחלא נמי אסורה וא"כ אף אחר בראות עמו אסורות . לכן רבים דמשתע' דב' אסור' וחדא חותמת . אכל זה איבה קושטי' כי לאו דוקא בראות עמו אסורות וקמי' רישא ארב סופא ויאידו דקט' סיפא ושאין נראות לשון רבים קט' רישא כמי לשון רבים וזכאי' הוא מוכר' לנקוט לשון רבים כמו שה' תבאר :

א וכן נבנן קא סבדי עובדי' לנבייה הללו' שבראת עמו אסור לפי שאפי' נחלא נמי אסורה וא"כ אף אחר בראות עמו אסורות . לכן רבים דמשתע' דב' אסור' וחדא חותמת . אכל זה איבה קושטי' כי לאו דוקא בראות עמו אסורות וקמי' רישא ארב סופא ויאידו דקט' סיפא ושאין נראות לשון רבים קט' רישא כמי לשון רבים וזכאי' הוא מוכר' לנקוט לשון רבים כמו שה' תבאר :

חירושי מהרריג על

מסכת ע"א

שלא יהיה תוסף מכריח דבר בעצמו שמרגיש התוס' כן שנלמד' משמע שכל חוקיה על דבני ר' יוחנן וא"כ לא היה נכרך לאתווי הגמרא לא קריא כלכד ולא היה נכרך לאתווי הדיון עמו ומה שאמר התוס' ומיהו לתוך כשי קושיא שיש אמאי לא מיתיה הגמרא חוקיה קודם כתי יוחנן מאלד דקאי אנכייא לכך אמרו ומיהו כו' וקאי חוקיה בין על דבני רבי יוחנן ובין אנכייא וזהו נכרך על הקושיות וקל להבין : דיבור המתחיל כגון שאנסוהו עובדי כוכבי' ומלות כו' פ'י' שאמרו להורגו א"כ לא השתדלה מאלויו ואין לפרש שכפו קומתו בעל כרחו כו' דא"כ בו' נכרך תוס' לומר אין לפרש לפי שיש קושיא א' לפיכך דאשון שהוא שאמר להורגו והקושיא היא מה שהרגיש רש"י ז"ל כי אמאי קטט נבון כי נבון ומיד חד הוא מבח וו הקושיא אי אומר פ'י' שני שאמרו התוס' שהוא שכפו קומתו כע"כ וזהו ניחא כי נקט נבון לפי שאינו מוד לא התלוקה שאמרו התוס' השתד מהי עונש כגון שאמרו להורגו אי אומר דזו היא דבון שאמר הכבייתא וקאי לו נבון אש"פ שהוא מבח שאמרו : להורגו בערך חלוקה האחרונה שהיא שכפו קומתו חו היא מאליו ואש"פ שהיא מבח דכופ שאמרו להורגו : לזה אמרו התוסברי הפ' האמתי הוא שאמרו להורגו כי אין לפרש שכפו קומתו בעל כרחו מבח הכרח שאמרו התוס' דאש"פ כן וקושיא דלמה נקט נבון בתוך דקטט אוב עונש כמו שתיקדש"י ז"ל :

או נאמר כי הכרח הפ' שאמרו התוס' שכפו קומתו הוי קושיא שהרגישו תוספות נדיבור דלקמיה שהרגישו תימשא מתי פריך דזו הקושיא לא איתא לפי שכפו קומתו בע"כ לפי שהקוש' היא דמאי פריך רבי יודיא דהי דפטור דבעיבר מ"מ לבתלה חייב למשור ענשו למיתה הכא כמי היה לו למשור למיתה לזה הפ' שכפו קומתו אינה קושיא כי שפיר פריך ז' וירא לפי שכאן בע"כ כמי הוי באונס כמו התם בנכרה מה התם בעל כרחו ולא יש חלוקה לבתלה חייב בא"כ בע"כ דע"כ ולא יש חלוקה לבתלה וזה הדרך נמי הוי כמו הדרך הא שאמרו : דיבור המתחיל היתה נהמת חבירו נבונה וכו' פ'י' הקושרים וכו' לכך נ"ל פ' וכו' ומיית' כבר תנאמי כו' א"כ שכוונת התוס' באומרה ומיית' הוי כן שמרגישו א"כ אמר רב נתמן דתרגיש' רב קוא שמעת' דעילא כי שמעתא דרב הוי הוי עשה מעשה כגוף הנהמה כגון ששחט בה סימן א' אבל שמעתא דעולא לא עשה בנהמה מעשה כלל כי ניכר יין בין קרייה אינה כלום לא' תוס' ומיית' ר"ל לפי לא יש וו הקושיא שפ' כי אש' בתעשה וזוטא אכר א"כ מה'לי שחט בה סימן אחד ומה לי נכרך יין בין קרייה כוה נטה הוי כי שחט בה סימן א' כמי לאו דוקא כמו שאמר התוס' כי אש' לו מעשה וזוטא כמי אש' א"כ לא יש קוש' א' אבל לרש"י ז"ל שפ' לא מבעיא דבני' והנביה דקייא לא אפילו נכאן דלא יש קבנה נמי אש' ועמו הוי משום תבנה ולא משום מעשה וזוטא איש קושיא שאמרו כו' וקל להבין כו' : דיבור המתחיל משום דהוי ע"א שביעית שני כתובין הבאין כא' תימשא הא אין שניה שוי' כו' נדא' שרש"י ז"ל בין לתוך קושיא וו שהקוש' התוס' באומר שני כתובין הבאין כא' ואמר רש"י ז"ל לתפוש קושיא דבאיסור א"כ בולט לא אמר דהוי שני כתובין הבאין כא' אלא בערך לתפוש דמיקח דאיסורא א"כ אי' הכי נמי שש הפרש שאמרו התוס' דע"א חלופי הלומין אשורין עד סוף כל העולם וכשביעית דוקא אחרון נתפס והשאר מותרין כו' : דיבור המתחיל ואין בו דברין ע"א ש"א' וכו' פ' ואפי' בסוף דריב' והא דל' טריך כו' אשור התוס' פ' לפי שבגמ' הא דרש"י אין בו דברין הוי דוקא בתלת דריב' אבל בסוף דריב' בו דברין לפי שאינו עושה בלום פ' בכר עשה מלא' תרו' ולא יש טעם דגורם טופאה לז' תוספות פ' ואש' לו בסוף דריב' והוי הטעם משום סיוע ולזה הדרך הוי קנת דוחק ונכירא' טר דמ' תוס' והא דאינטיך שביח' דליה לפיכך דהוי הטעם משום סיוע כלומר ולפי דהוי הטעם משום סיוע אינטיך למתני' כ"ש לאשמעין דלא הוי הטעם משום גור' מושא' אלא משום סיוע א"כ לפי' ראשון י' דוחק דלא שיד' כ"ש הבא יות' משמ' ראשונה כ"ש אכל לפי' אינטיך לאשמעין דהטעם משום סיוע ולא משום גורם טופאה :

וא"ת מתי איכפת לן להיות הטעם משום סיוע או להיות משום גורם טופאה וא"כ לא היה נכרך לומר כ"ש ואי אומר דהטעם הוי משום גור' טופאה ואין לתוך כי איתא לאשמעין כמ' כ"ש להיות הטעם משום סיוע ולא משום גורם טופאה כיון דלא איכפת לן כמו שאמרו אבל אינה קושיא כי כל תוספת לתוך הקושיא שהרגיש רש"י ז"ל ותירכ' כ"ש דהטעם הוי משום סיוע ולא משום טופאה עקל להבין :

או נאמר דרך אחר כי אש' אי אומר דהפ' הוי אפי' בסוף דריב' יש להקשות אמאי אין דורבין כיון שאין גורם טופאה ושבח קושיא וו אי אומר דהפ' הוי דוקא בתלה דאי' גורם טופא אבל לטוף דריב' דליכא גורם טופא דורבין וכו' דהא כתי' דגורם טופאה מותר כמו שתיקד' רש"י ז"ל לזה אמרו התוס' דאש' איתא דהפ' הוי דוקא בתלת דריב' כי הקושיא שהרגישו התוס' גופיה נכרך דלעיל המתחיל אין בו דברין שהרגישו ז"ל אבל קש' למה נכרך למתני' אין דורבין כו' ותרגו דלפי מתי דפריך דאיניי בסוף דריב' ניחא א"כ אי' איניי בתלת דריב' לא יש התירוק שתרבו וחור קושיא דאמאי נכרך למתני' . והטעם שהוא אסור אינו משום גורם טופאה אלא משום סיוע טופאה וזהו כמי ניחא דלא יש קושיא דש"י ז"ל והדוק שתיירן לא נכרך כמו שאמרו בדרך ראשון כו' : גמ' והתני רבובי' רבי אשע"א כו' איכא למיקל למה התירן להקשות קושיא וו הכא קודם הבעיה הוי יכול להקשות וכו' וכו' תימשא דהיה יכול לתוך דמ' רבי עקיבא משיק' ז"ל

ל' משיק' בחביות כי כמו שא"י יכול לומר משיקפה כבוד כן נמי יוכל לומר משיקפה בחביות עכ"ל מירבין לרנן יכול להקשות דאמר יד לבור כלל קמי' והכא אמאי משיד לבור ויקפה כי מה יש דמ' רנן לעיל יד לבור הוי בקיפיו וכוכל לחוק המתין להקשות וו הקושיא הכא כד' להקשות בין לרבי עקיבא בין לרנן . אי נמי דאש"פ לרנן לא יש קושיא אלא אחר הבעיה כי קודם הבעיה אי אומר דאמר רבנן יד לבור ל' בקיפיו כי יש טעם א' כד' שלא יהיה המחלוקת מנכין ל' עקיבא מן הקה' א' הקה' וכו' לפי' הוכרך להמתין להקשות קושיא וו הכא אחר הבעיה ולא קודם כו' : דיבור המתחיל ואש"פ שפיה פ' כי אכל מן התתוב' כו' מן הנור אסור לשתו' אף ערפי' ותימא בו לפי' שא"י אומר בגמ' מכח קושית' שהרגישו התוס' האי גת הוי קאי כו' כי הפ' הוי אכל מן התתובה כלומר מן הנור אסור לשתות דוקא קבע אבל ערפי' שרי והשתא כוכל לתוך בין בבית כין בשד' ונאש' כי מה שמותר התם הוי דוקא ערפי' כמו הכא אבל קבע לעולם דאסור וקל להבין אמאי לא נבנה הפ' תוס' כו' :

דיבור המתחיל למה תלתא תנאי כו' אשור התוספות בסוף הדבור ואין לומר דהכא נמי אשמעין נכיתא דאש"פ כו' נדהא אין לטעות אש' כתיב בטנגע העובר לכוכבים ומלות במה שנת להי' גם מנעו כבוד שהי' הגרנותי מפסיק ביניהם כו' יש להקשות כו' שתי' קמייתא כ' איכא נדהא דכולהו כיון קמייתא וכו' התם נמי אין לטעות וכוכל לתוך כי מה שאמרו התוס' שהי' הגרנותי מפסיק בניהם הוי משע' אכר כי מיני' יש לטעות אבל הוי דוחק ב' תוס' לא מייתי' כלל עובד כוכבים ומלות או ימלא ועוד דאין ההפך כ"כ וכו' :

דיבור המתחיל רבא מוקי לה בתלתא תנאי עיין בסופו שא"י לא עיניהו וכן נמ' דבנור שאמרו שמתח' לאכל התני' כו' פ' אף מה שנת עיין בזה הפ' נכבוד שאתו כו' :

דיבור המתחיל דא' משכח' תנא דאמר כ' נתנו' תימשא איכא תנא דמתני' כו' יש להקשות אמור דאמר תנא דמתניתין כ' דתרג' פי אמי כמו שפריך גמ' מר נתן א"כ מתי הקשו התוס' אבל היא טענת גמורה כי קושית' התוספות הוי כן למאי דסלקא דעתין השתא שלא יש הפגש מיד לרנן כו' :

דיבור המתחיל תיבון בין יוסו כו' פ' ואסור שתייה' יש לראות תוספות הכא קאי אי קאי קושיות אמר ליה רב בריה וכו' אש' פרכי רב דהא וכו' אש' מאחר שהי' יודעין ההפך שש משתייה' להכא ווי קאי למה שאמר גופא אמר רב תיבון בין יוסו עשה יין נכך קשה מתי אינטיבן התוספות לומר פ' ואסור שתייה' פ' כי פ' אש' איני יכול לומר לזה לא שמעתי דבר טוב שתייה' על הדעת ועיין כמי קשר ווא' ותוספי' האש' אינו כתיב הפ' ע"ש : גמ' הניחא למאן דאמר טמא אלא למאן דאש' טהור מתי איכא למ' פ' פ' גמ' ז"ל הניחא למאן דאמר טמא דאינטיך למתני' כני השפחות משום דוקן ומדרסן לאשמעין' דטמא אלא למאן דאמר טהור כיון דבעבדים טהור כ"ש כני שפחות ונאש' אי' מה דתני יוסו גדול' עושי' יין נכך כו' הוי קאי כמי אינטי' זה ניחא דעייניהו ותנינהו לאשמעין' שגדול' עושי' יין נכך אפי' כני השפחות אבל כיון דתני יוסו גדול' עושי' יין נכך וכו' לאו קאי אלא אפי' שפחות למיה' למתנייהו כהדי' הכי אינטי' ליה למתני' עבדים שטלו ולא טבלו ורוקן טהור כי השפחות שטלו ולא טבלו יוסו גדול' כו' ומתוך דבני' רש"י ז"ל משמע כמי' דהטעם דתני בכתיב' כני השפחות למאן דתני טהור היינו לאשמעין' דאפילו כניי שפחות גדול' עושי' יין נכך דלאשמעין' דיוקן ומדרסן טהור אלא אינטיך דפשיט' דרש"י הוי . וכן נמי לא אינטיך לאשמעין' דקטנים אין עושי' יין נכך כי זאת נמי פשיטא וכל שכן הוי . וא"כ איתא מוכרח בהכרח ל' דלא תני בכתיב' כני השפחות' אלא לאשמעין' גדול' עושי' יין נכך אפי' כניי השפחות שכן מוכרח כמו שכתבו . וכיון דכן הוי יש להקשות לדברי' התוס' שכתבו כדבור המתחיל והא וכן קתני וכו' לשונם ועוד דסבירא ליה משום גדול' דתני יודעי' כתיב ע"א ומשמיה לא אינטיך למתני' וכן עב' כאן לשונם וכיון דכן הוי לתי' אינטיך למתני' בכתיב' כני השפחות למאן דתני טהור כיון דכלל שכן הוי במאי דקאמר טהור ומתי דקאמר קטנים אין עושי' יין נכך ותי' לאשמעין' גדול' עושי' יין נכך כמו שכתבו הא לאו אפי' יד ופשו שיתנו התוס' דכיון דהס' יודעי' כתיב ע"א ומשמיה לא אינטיך למתני' וכיון דכן הוי יש להקשות קושית' ענומה דמאי פריך גמ' למאי דאמרו תרגמה אפי' שפחות דפריך אלא למאן דאמר טהור מתי איכא למי' כי יכול לומר לו ולדיך מי ניחא דאפי' דניחא דקא' אריויהו אשגד' והכני השפחות אפי' קשה למה תני' לה טהור דלא אינטיך לומר כלל וכן כניי השפחות דלימא' עבדים ומי וכני השפחות כלל הוי דכרוקן ומדרסן טהור וכן כמי' כקטנים אין עושי' יין נכך לא אינטיך וכמו שכתבתי . וכן כמי' גדול' עושי' יין נכך וקאי כמי' לא אינטיך וכמו שכתבו התוס' . ולתוך קושיא וו הוכרחו לומר דהתוס' מוכיח דאי הוה תני בכתיב' וכו' השפחות ולא הוה תני וכן לא קשה ולא מיד דדרך התנא למתני' וו אף וו לפעמי' וו ואין נכרך לומר וו . ומזה הוי אי' מן דיי' גדול' עושי' יין נכך וכו' קאי לתי' ויהיה לעבדים ולכני שפחות אינטיך למתני' וכן דאי לא הוה תני וכו' הוה תני עבדים ושפחות כי כן דרך התנא כמו שכתבתי שמת' הייתי טועה דיי' לא קאי אלא אינטי' שפ' ז' ופ' ה'

וע' ה'

הדושי מהרריג על

מסכת ע"א

סא

האפשר לומר בחנוני המקומו : ריבור המתחיל אין עורדין עם
 הבלאים הדכה דחק ר"ת להביא ראיות וכו' מה שהגישו התוספות כמ"ט
 והדכה דחק ר"ת כו' תירצו כדיבור שאחר זה כמ"ט והילך אין להביא
 זה מבין דבלאים כדונים כמ"ט עכ"ל כו' ובמ"ט התוספות מה הדיבור פי'
 ק"ט מ"ל דחלה בוסן היה דלויייתא כדכתיב כו' דלכאורה נראה דלא היו
 יבנים התוספות לומר כן והיה להם לומר מיד ששעיין מהא דעגלה וכלאי
 גרשומדע"ט וכו' מ"ל דהגישו דמאי פירך ר' יונה ולמה לא תנין אף השלה
 אפי' חלה דהוי מדכתיב בוסן הוא אפסם עגלה וכלאי הכנס והדע כוללה הו'
 דלויייתא וכו' ואלו המתירן שתיקו לא מיייתי אשתמי' אלף דביים שבוהים
 ושראל וכוים חלה אינה כוהנת בישראל וכוים מי הקיקו לתרצן ולמי
 ליה שאני חלה דהוי מדכתיב בוסן הוא וכו' ב' לעולם אמיא דעגלה וכלאים אין
 בוהים כמ"ט גוים ותיצבו והקשה סבר דחלה בוסן היה דלויייתא וכו' :
דיבור המתחיל אין עורדין עם העכו"ם בכלאים וכו' אין לפעם האי
 כלאים היינו כלאי הכנס וכו' הנה תוס' הביאנוה הפי' היות
 בלתי כפון מדפירך מאי ארייא לעקוד אפילו לקיים כפי דאם איתא דהוי
 כלאי הכנס קשה דמאי פירך מאי ארייא וכו' והלא ששקכר כו' ויש להקשות
 דמאי לא הביאו תוס' הכנס אחר והוא זה דאם איתא דהו כלאי הכנס א"כ
 אמאי הונדך הנמלא להביא סיפ' מר עקיבא ואלמי סבריה הא מני' כ' עקיבא
 היא כו' והלא היה יכול להבי' סיוע שרבינן ולימא הכי דהנה רבנן בכלאי הכנס
 אף על מי שיפסיקו הלא ביניה עכ"ל מ"ל דלמעשה הפילה ספי' דמי וקיום
 שחר ודדע דהא רבי עקיבא אמר אף המקיים דמשמע סיבה דלרבנן מקיים
 שחר דאל"ת אף אמר אף המקיים הכא נמי כיון נכך אעפ"י דאיסור הנאה
 הוי להעטי הנהיג ספי' דמי וקיום שחר וכו' והלא ככר אפשר לעשות דהנפ'
 דכה להביא סיוע מרבי עקיבא משום דהוי נהדיא ופטוט הוא אמר שרבינן
 אינו נהדיא אבל עיינין יש להקשות דמאי הקשו התוספות למקשה דמאי פירך
 מאי ארייא לעקוד אפי' לקיים כפי שני והלא זה הקושיא היא לרבנן דהנה
 רבנן אעפ"י דכלאי הכנס איסור הנאה ביניה פ"ט היינו קיום בכלאי הכנס
 ורבנן היה להם להקשו וכו' ונדק עייני דבוכו' :

עוד כתבו זה לשונו ואין לומר דלכא מוכי' לפי שאין תופסין דמיה דא"כ
 היכימייתי נראה מתחלה מכלאים לין נכך אלף ודאי בכלאי ונעיס
 מייניבו ויש להקשות דעדין הקושיא כמקומו עומדת דמאי נראה מייתי
 מכלאי תוס' לין נכך שאני כלאי ונעיס שאין תופסין דמיהן ומשום הכי שרו
 תאמרי לין נכך דתופס דמיס בע"א ראוי לאסור ודוקא :

דיבור המתחיל סבריה הוא מני' עקיבא היא מ' אפילו לרבי עקיבא כו'
 יש להקשות לפי דלפי מה שהיה נראה משטת הגמרא דש"ס הא
 מני רבי עקיבא היא היה לו רבי עקיבא למדיה ואתיא כדיריה דוקא היה
 קשה דמאי ארייא עורדין וליתיא אין מקיימין וכ"ש אין עורדין הואיל דכולה
 רבי עקיבא היא ותבנה אפי' כ"כ עקיבא דאי לרבנן וכו' וכן נראה כו' וקנת
 דוחק והבינה כו' : גמ' ודילמא שאני התם דכיון דדעתיה לאיתניווי
 דדאי בטלה כו' לכאורה נ"ל דהוי ביטול הוי שבירה ואין לומר כן דא"כ
 דבטלה בשבירה א"כ אמאי קאמר לרבי כו' נתמן ז"ל וביניה והלא אין צריכין
 וסברה קודם ש תניי דשחר בטלה כבכירה וכו' ודילמא דאי
 כמ"ט תוס' כדכתיב וכו' כל מה דלית לכוונתו דמאי פירך ודילמא דאי
 בטלה לעולם דלא בטלה דעתם למכרה שלימה ביותר כו' וז"ל דהביטול
 שאומר הגמ' אינו ביטול דשבירה אלף הביטול הוא השבירה וז"ל ודילמא כיון
 דדעתיה לאיתניווי ודאי בטלה כלומר דדאי בטלה כמכירתו ומשום הכי אמר
 להורכ נתמן ז"ל ובינה וקא ש"ל להאיתניווי וכו' ודילמא דאי בטלה
 עמכיהו כיון דדעתיה לאיתניווי וכו' : **דיבור** המתחיל שיסתבא
 דמי ע"א ביד עכו"ם שותרינן ע"כ הטעם כי מה ע"א תופסת דמיה וכו'
 הגישו דאף אמר הגמרא שסתבא הואיל ומייתי נראה משעשה דרכ' כר
 אבוה ואין דרך הגמ' לו ומסתבא אלף כשהסתבא כותן כן ותיצבו שסתבא
 דמי ע"א ביד עכו"ם שותרינן ונראה הטעם והיינו הסתבא דמי ע"א ביד עכו"ם
 שותרינן וזו הסתבא היה לו לרנה בר אבוה כו' : **דיבור** אלף אם אמר לו
 המתן ואני אסור כדכתיב יתקן הוי סתקדק מזה הלשון המתן לי כלומר
 איתן יכול לפרע ממקום כו' הגישו דמי אמר המתן ואני אסור דהא אינו
 יונה קיימו דמאי איכפת ליה לעלל טוב שיהיה קיימת ע"א או תיין נכך
 והלא אם ארדו הע"א והיין יכפר לעו' ממקום אחר ותיצב רבינו יצחק היה
 מדקדק מזה הלשון המתן לי כו' : גמ' בע"א המתחלת לפי שבירה
 אין לשאול לפלו וליתיא בידר' כדכתיב אמורים במתחלת לפי שבירה
 אלף כדכתיב מתחלת לפי שבירה אמר ומאי ארייא משעטא להנות הוא אסור
 גמ' דתות כדכתיב כדכתיב וההקיקו לבינו ז"ל לפרע כן דאי לא תימא
 לא מעינין איסור והתם בנושא א' בןן שמתחלת לפי שבירה כו' :
המתחלת לפי שבירה דע כי אין מיינושא שש"א היא מהדכ"ס כדכתיב אלף
 ע"א היא מסבא וז"ל שמתחלת לפי שבירה ע"א שיהא
 ש"א אפי' כ"כ כהה כמו שפיר' וההקיקו לבינו ז"ל לפרע כן דאי לא תימא
 הכי אף קאמ' ללא איכפת ליה בשבירה אם איתא שהע"א היא מהדכ"ס
 שבירה והלא אם יאמר סבר' א' מה יענינו לו ע"א אם היה חסדי אכר' א' :
 גמ' כיון נמי מתי' דאמר לעתותי ערב תקן כו' יש להקשות דלפי זה
 דמתני' מיידי דאמר לעתותי ערב א"כ יכלנו וליתיא כדירה סברו
 לנשות עשו מלאכה אחרת כדכתיב והיה מניתי בזה דמעינין דכשעברו
 לעשות

לעשות עמו כיון נכך סברו אסור מ"ט דהתא ומה ח"ס סברו לעשות עמו
 עלאכה סברו אסור כשהכיר לו חבית של יין נכך מייני בשכרו לעשות יין
 נכך לא כ"ט דאסור ואין לומר דכולה כדירה קמייהו דהא נראה לא מיידי דא"כ
 לעתותי ערב וא"ל לומ' כן וז"ל אין לומר דבוכות התבא לומר דכשעברו לעשות
 עמו מלאכה אחרת ולא אמר ליה לעתותי ערב כעשה כמי שסברו לעשות עמו
 כיון נכך דסברו אסור דלא אמרין נעשה אלף מהחלוקה הא' לחלוקה השנייה
 כשהקושיא דלפלו היא בחלוקה הראשונה ואופן הקושיא היא דלמה דל' דל'
 התבא בחלוקה הב' והלא בחלוקה הא' עבמה היה יכול לאשעטי' מה שהשמיענו
 בחלוקה הב' ואז אנו אומרי' כוונת התבא לומר נעשה דרין חלוקה הב' והבא
 כמי אס' היה לחלוקה סברו לעשות עמו מלאכה אחרת קודמת לחלוקה סברו
 לעשות עמו כיון נכך היינו יכולים לומר נעשה כמי שאמר לו לעשות עמו כיון
 נכך והדרכ' אינו כן אלף שחלוקה סברו דלמה בוסן הוא דלויייתא עמו כיון
 ואם כן אין דרך לומר כן והקושיא היא חוקה נעשה לא אוכל להוסיף כו' :
דיבור המתחיל ששעט דאמר ליה לעתותי ערב כו' הא דלא מפני מתני'
 כדכתיב וכו' דניחא ליה כו' אימי סברו שותר ששעט כל סברו
 שותר וכו' מלהקשות בזה התיורן של א' כמי דאי אפשר לאושרו אריבא דרבה
 דהנה רבה לפי התיורן שתיקן דאמר חבית כפוסה אינו סוכר דשכרו שותר
 הוי כל סברו אלף חוק מלוותה פרוטה שהחבית של יין נכך ואם כן אין לומר
 דמה שלף תיקן כדכתיב הוא משום דשכרו שותר ששעט כל סברו ואומרי' דמות
 דאין הכי כמי דהתוספות לא תרצו וההתיורן דאי נמי לא דרבי אילא ליתא
 דאיני דוחק הוא וכו' : **דיבור** המתחיל הא דאמר ליה העכר כו'
 חביות כן פירוטו' כן לטון הקושיא ששעט הא אמר ליה לעתותי ערב וכו'
 וקשה וכו' תימא דאף אמר התוספות דכן ששעט לטון הקושיא הא אמר לי
 לעתותי ערב דאף ששעט לטון הקושיא כן ואיני יודע אף היינו התוספות
 ששעט כו' א"כ אם אמר ליה לעתותי ערב שותר ואפי' כו' אסור על כן הקשו
 וקשה כו' דלעולם אימא לך דמי' ליה לעתותי ערב שותר ואפי' כו' אסור על כן הקשו
 ר"ל אסור שהשלים קבלותו אמר לו כן ולפי זה אין שום קושיא לדנ"י כו' :
דיבור המתחיל אלף עיינין אותו מדכתיבין למת מנהו וה' בלא אכר' כו' והא
 דתלי ששעט בלוגע לג' לפי שכל ליתן טעם שהעומדים לו להם
 ואם כן הם לועגים שאינם חשונים והוא אינו יכול לעשותו וכו' והנה ידוע
 שמה שהגישו תוס' לפי מה שגמרא מטבע הלשון הוא כאופן זה דאם איתא
 דהיא דמתות ליתא דמשום דלוי' לעשה דלית ליה אין מנות בטלות לעתיד
 לבא א"כ אמאי תלי טעמא כל עני' דהו' מה שהגישו ארל איני מונח הנהה
 ותיורן שתיצבו שכל ליתן טעם כו' ואפשר לומר דבוכות התוספות למיאר
 דשעטא דשמואל הוא למיאר לבא אמנם כוונת המיתה אם לא יקבצו כדכתיב
 ליבא טוס עבידה דשמואל הוא כדכתיב דהיינו ומשום הכי תלי טעמא
 בלוגע לרבי דאמרי' שיהא טעם שיק' והו' הם תוספ' והם לועג' וז"ל
 שהעומדים לו להם דמתות הוא כו' : גמ' אמר אפי' מכא אמכא לא
 דכתיב טעמא אוליין דתיבא תכלין שנים וכו' ואמר חזקיה הכא כשני מתיקא
 עסקין הואיל וראויין כו' יש להקשות ולמה חזקיה אפי' להביא מירת דחוקיה
 דהוי אפי'א דכתיבא דהא עמיא שפיר שני לאתויי דקאמר תכלין שנים
 ולמה שמות והספין א' דקא' פטורין ולישא הכי א"כ כתר טעמא אוליין
 כולו חד טעמא הוא דאין א' הוא אלף אי אסרת בתר שאל אוליין היא משא
 למוד והאי שאל חזוד כו' : **דיבור** המתחיל ונרא אמר האי מ' מ' שאני
 היא וז"ל א"כ וכו' לכך כ' לרבא דשוקי' כו' מאי איתא לדחוקיה וכו' יש
 להקשות דלפי זה דרביא אית ליה דחוקיה אם כן אמאי הונדך הגמרא לומר הא
 מני רבי שאמר היא וז"ל דלעולם אריבא דרביא איתא לדחוקיה ונראה הכא
 בתכלין שהאיסור אינו בעינין ומה דקא' כשני מתיקא פטורין ונראה מודה
 ככא לחוקיה אמנם כמאמר חזקיה דהאיסור בעין בתר שאל אוליין ונדק
 עיינן כו' : גמ' אפי' אמר בשמהו ריחיה חלה ועמיה חזקיה חלאת וה"ל מין
 כשני וכו' יש להקשות דקא' אריבא מדידה דידי' דלעיל בשעתין מנינו
 דאמר אפי' בתר טעמא אוליין והלא מנינו דקאמר בתר ריחיה אוליין וזו
 הערה בעלמא הוא ואיני נדק להאריך כו' :

דיבור המתחיל אפי' אמר אסור נראה מילתא היא וכו' ועשאי דרביא דלא
 משבי ליה בטות' לפי שהיחם ככנס ככניו ומקוין והקולקול רבה על
 התיקון ושני' כו' : יש להקשות אף הוי שקמו זה האעפא דרביא כו' עם מה
 שאמרם הם ככר כו' דוקא אלף קשה טובא כמה שאמר דעשאי דרביא לפי שהיחם
 ככנס ככניו ושקרו דלמי והכרחה דרביא דוקא הכא שהיחם ככנס ככניו ומקוין
 דהא קאמר רבא דריחא לאו מילתא היא אמנם כשהיחם אינו שוי' אלף ששעטי'
 לעולם מדודה רבא דריחא מילתא היא וכמו שכתבו התוספות בדבור שאמר זה
 דרביא טובא דריחא מילתא היא וז"ל האם ששעט שריח מוקין ואם כן קשה
 דהא גבי תבור שהסיקו בכמון של תרומה דהתם הריח אינו שוי' ואפילו הכי
 קאמר דריחא לאו מילתא היא דקתיבת הפת מותרת כו' ועוד קשה דלפי זה אף
 אמרינן בגמרא לרבא דרביא תבא היא דלעולם אימא לך דרביא מ' ל' רבי' מאי
 דריחא טובא מילתא היא וז"ל האם ששעט שריח מוקין ככנס ככניו ומשום הכי
 שני והן אמת אלו הקושיא ששעטו נס כן כדכתיב שאמר זה ואמרנו
 התוספות ז"ל וז"ל ונרא נמי דהבא ז"ל אלא דאמר אפילו ככר דאמר
 התם ריחא מילתא היא דמאי הכא שהיחם מוקין לו לפי שכנס
 גופו כו' ועם מה שאמרנו התוספות שם בדבור האתר יתורנו
 הקושיא וז"ל אכר' בע"ה :

[Faint, illegible handwritten text in a cursive script, possibly Hebrew or Arabic, covering the majority of the page.]

דבריו
ית ליה
עט הדי
פרק
בנימין
כיס
זה כל
הכות
ות ל
עב
ין הו
ו דהו
אליהו
המ
דלי
בו
לא ח
בי
עי
תהו
כו ח
עוד
עות
עב
זו ד
יח
ולח
א כב
קח
דרכ
א חז
ה
בזה
בזה
א ד
א ב
סור
ה ד
ה
לח
דרכ
באת
ין ה
דכתי
ליה
גות
ע
שום
גק
כאת
:
יאה
איל
ה את
לח
ל

585
585
585
585
585

25

1811

2

1811
1811
1811
1811
1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811

1811

